

Årsrapport 2019

Bærekraftige løsninger og investeringer

Innholdsfortegnelse

Innledning

- 4 Fakta og tall 2019
- 6 Konsernsjefen har ordet

1. Dette er Storebrand

- 10 Om Storebrand
- 11 Organisering
- 12 Konsernledelsen
- 13 Konsernstyret
- 14 Strategiske hovedtrekk

2. Klimarisiko og -muligheter

3. Finanskapital og investeringsunivers

- 26 Levere avkastning til eiere og kunder
- 27 En pådriver for bærekraftige investeringer
- 33 Nøkkeltall

4. Kunde- og samfunnsrelasjoner

- 36 Økonomisk frihet i alle faser av livet
- 38 Engasjerende, relevant og ansvarlig rådgivning
- 40 Enkle og digitale kundeopplevelser
- 41 Digital tillit
- 42 Nøkkeltall

5. Mennesker

- 46 En kultur for læring
- 47 Engasjerte og modige medarbeidere
- 48 Mangfold og likestilling
- 50 Nøkkeltall

6. Orden i eget hus

- 54 Motarbeider korrupsjon
- 54 Motarbeider hvitvasking og økonomisk kriminalitet
- 57 Redusere vårt interne karbonavtrykk
- 58 Bærekraftig forretningspraksis i hele verdikjeden
- 60 Samfunnsansvar
- 61 Nøkkeltall

7. Aksjonærforhold

8. Årsberetning

- 68 Strategi
- 72 Kapitalforhold, rating og risiko
- 74 Regulatoriske endringer
- 77 Arbeidsmiljø og HMS
- 78 Konsernets resultater
- 83 Offisielt regnskap Storebrand ASA

9. Regnskap og noter

Storebrand Konsern

- 86 Resultatregnskap
- 87 Totalresultat
- 88 Balanse
- 90 Oppstilling over endring i egenkapital
- 91 Kontantstrømoppstilling
- 93 Noter

Storebrand ASA

- 170 Resultatregnskap
- 170 Totalresultat
- 171 Balanse
- 172 Oppstilling over endring i egenkapital
- 173 Kontantstrømoppstilling
- 174 Noter
- 187 Erklæring fra styrets medlemmer og administrerende direktør
- 188 Revisors beretning

10. Eierstyring og selskapsledelse

- 196 Eierstyring og selskapsledelse
- 205 Selskapene i Storebrandkonsernet

11. Verifisering bærekraft

- 208 TCFD-indeks
- 210 GRI-indeks
- 216 Revisors erklæring

12. Vedlegg

- 220 Definisjoner nøkkeltall
- 222 CV-er, konsernledelsen
- 226 CV-er, konsernstyret

Fakta og tall 2019

Konsernresultat*, millioner kroner

3 037

Egenkapitalavkastning**

8,0 %

Solvensmargin***

176 %

Fossilfrie fond, milliarder kroner

277

Midler til forvaltning, milliarder kroner

831

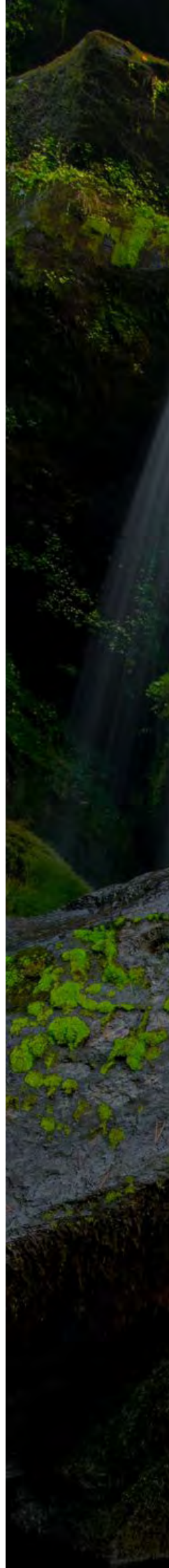
Midler til forvaltning screenet for bærekraft

100 %

*) Resultat før amortisering

**) Etter skatt, justert for amortisering av immaterielle eiendeler

***) Inkludert overgangsregler

Økonomisk frihet for våre kunder

Odd Arild Grefstad
Konsernsjef

2019 var et viktig år for Storebrand. Vi gjennomførte organisatoriske endringer som gjør oss enda bedre rustet til å ivareta våre kunders behov, og til å skape økonomisk vekst og god avkastning for kunder og aksjonærer. Det var et år hvor vi kunne konstatere at både finansmarkedene og kundene legger stadig større vekt på bærekraft. Det gjør at vi i enda større grad kan utnytte vår posisjon som ledende leverandør av bærekraftige finansielle tjenester.

Storebrand er Norges største private kapitalforvalter. Et godt finansmarked og en fornuftig forvaltning resulterte i at vi ved utgangen av 2019 forvaltet til sammen 831 milliarder kroner på vegne av kundene våre. Vi oppnådde et resultat før amortisering på hele 3.037 millioner kroner.

I en verden i rask endring kan ingen virksomhet ta sin eksistens for gitt. Finanssektoren gjennomgår en digital transformasjon, og kundene forventer sømløse opplevelser på tvers av produkter og tjenester. For å møte kundenes forventninger til digitale tjenester av høy kvalitet løftet vi teknologi og innovasjon inn i konsernledelsen.

I 2019 ble Storebrand igjen rangert høyest i Norsk Kundebarometers årlige måling av tilfredshet og lojalitet i bedriftsmarkedet. Vi har som mål å skape gode kundeopplevelser, for eksempel ved å samle alle tjenestepensjoner på ett sted, slik at kundene får bedre kontroll over sin fremtidige økonomi.

Vi tok også den spennende beslutningen om å gå inn i markedet for kommunal tjenestepensjon i Norge igjen. Dette markedet er anslått å være dobbelt så stort som bedriftspensjonsmarkedet, og vi er godt forberedt på å delta i anbudsprosesser i 2020.

Vår svenske virksomhet, som drives under merkevaren SPP, leverte et imponerende resultat også i 2019. Veksten i nysalg og overføringer er sterk, støttet av en voksende portefølje av digitale løsninger, inkludert Sajna, en heldigital tjenestepensjon som ble kåret til årets digitale prosjekt ved CIO Awards.

Vi fortsetter å vektlegge produkter og tjenester som skaper god avkastning, samtidig som de bidrar positivt til FNs bærekraftsmål. Nesten en tredjedel av midlene vi forvalter investeres nå i fossilfrie løsninger. Reduksjonen i karbonutslippene fra porteføljen vår drives hovedsakelig av kundenes forventninger og av vår plikt til å håndtere finansiell risiko på vegne av våre kunder og aksjonærer. Dette passer godt med vår overordnede

ambisjon om å bli netto karbonnøytrale innen 2050 – i tråd med Parisavtalen. Sammen med elleve andre pensjonsfond og forsikringsselskaper grunnla vi i 2019 alliansen Net-Zero Asset Owner Alliance, og vi kom på andreplass i Etisk bankguides rangering av bærekraftige finansinstitusjoner.

Klimatilpasning og overgang til en lavutslippsøkonomi innebærer både risikoer og muligheter for Storebrand. Bærekraft er integrert i alle investeringsbeslutninger vi tar, og i 2019 styrket vi klimarisikoanalysene og -rapporteringen ytterligere ved å ta i bruk anbefalingene fra Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD).

Vi har staket ut kursen. I 2020 vil vi fortsette å levere nye og innovative tjenester og hjelpe kundene våre med å oppnå økonomisk frihet, realisere finansielle mål, og skape en fremtid å glede seg til.

Odd Arild Grefstad

Dette er Storebrand

Vi skaper en fremtid å glede seg til ved å tilby enkel og bærekraftig pensjon og sparing.

- 10 Dette er Storebrand
- 11 Organisasjon
- 12 Konsernledelsen
- 13 Styret
- 14 Strategiske hovedtrekk

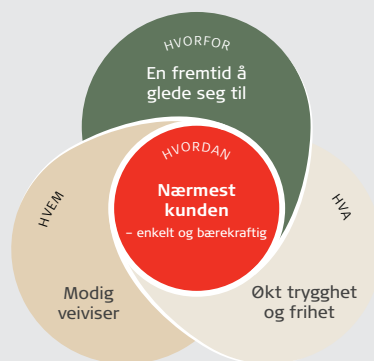
Om Storebrand

VÅR DRIVKRAFT

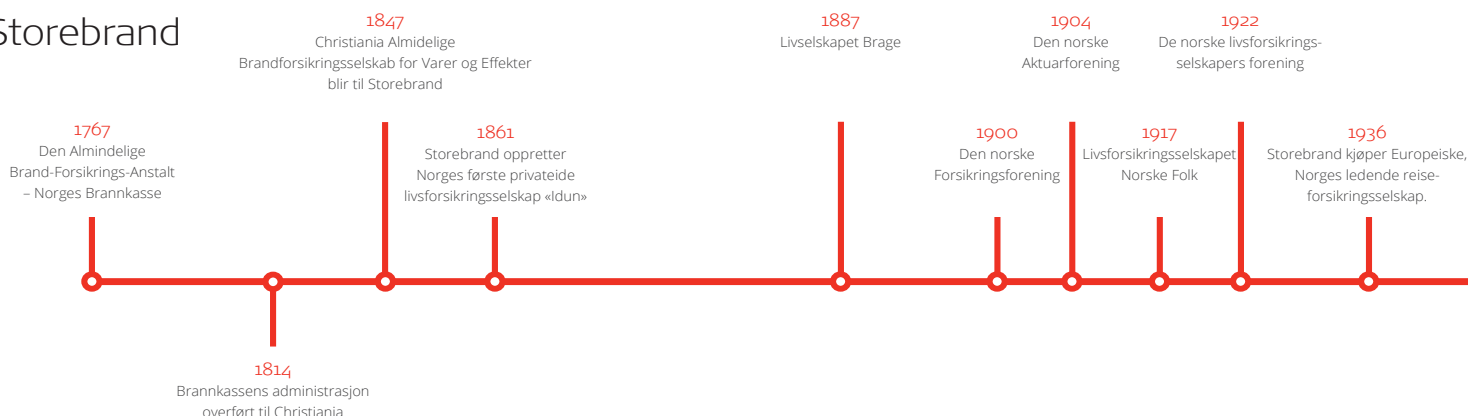
Storebrand er et finanskonsern med hovedkontor i Oslo. Vi tilbyr pensjons-, spare-, forsikrings- og bankprodukter til privatpersoner, bedrifter og offentlige virksomheter. Vi skal være nærmest kunden og kjenne dem så godt at vi alltid kan gi dem det de ønsker og trenger. Dermed skal de være trygge på at vi setter deres behov først.

Vi har vært en del av folks liv i mer enn 250 år. I dag er vi Norges største private kapitalforvalter – med 831 mrd. NOK investert i mer enn 3000 selskaper verden rundt. Over to millioner nordmenn og svensker plasserer sparepengene sine hos oss. Det forplikter. Vi skal forvalte våre kunders penger effektivt og ansvarlig, slik at drømmen deres om økt økonomisk trygghet og frihet kan gå i oppfyllelse. Midlene vi forvalter, skal investeres i henhold til beste bærekraftige praksis på en måte som har en positiv innvirkning i samfunnet. Slik gjør vi det enkelt for kundene å ta gode valg både for seg selv og kloden.

Formålet vårt sier klart og enkelt hva som er viktigst for oss; å skape en fremtid å glede seg til.

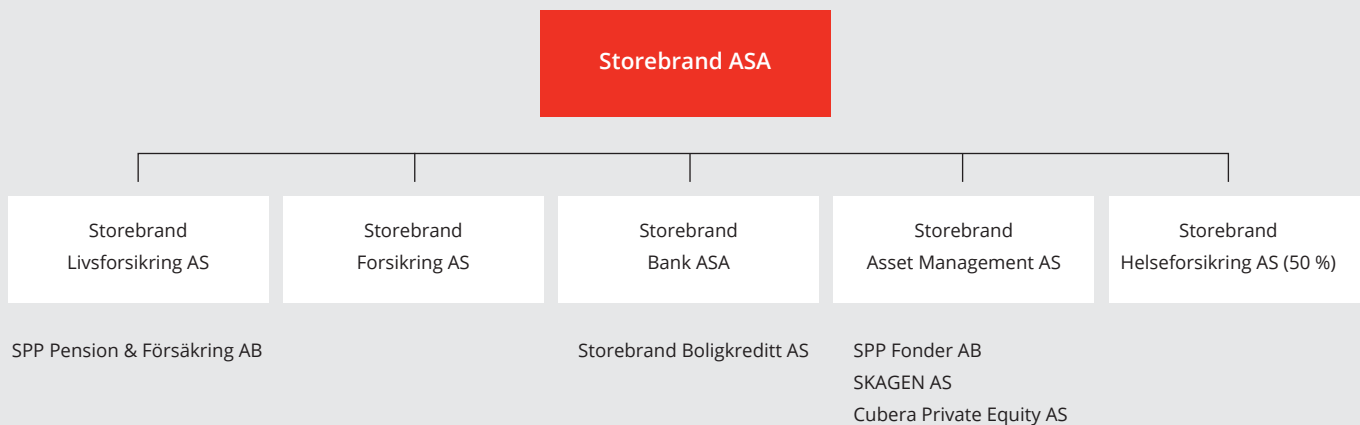

Storebrand

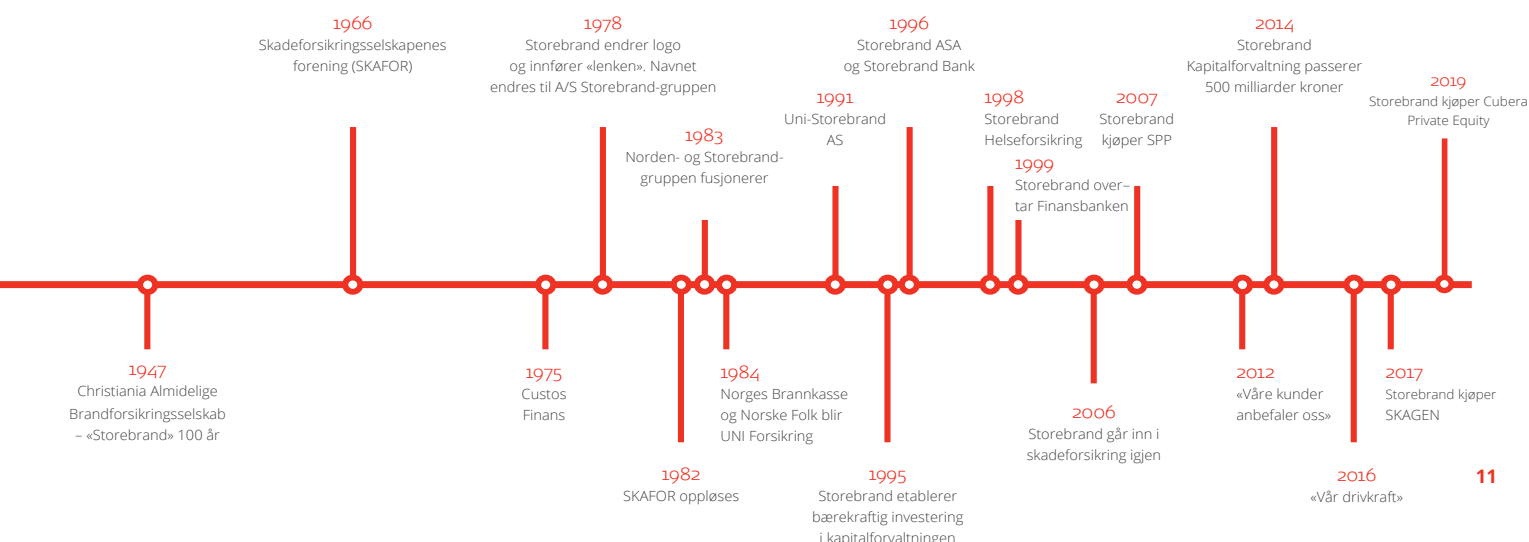

Organisering

JURIDISK STRUKTUR (FORENKLET)

Fokusområder

Konsernledelsen

Fra venstre bak: **Heidi Skaaret** (konserndirektør Personmarked), **Geir Holmgren** (konserndirektør Bedriftsmarked), **Terje Løken** (konserndirektør Digital and Innovation), **Jan Erik Saugestad** (konserndirektør Kapitalforvaltning), **Trygve Håkedal** (konserndirektør Technology), **Lars Løddesøl** (konserndirektør Økonomi, finans og strategi).

Fra venstre foran: **Tove Selnes** (konserndirektør People), **Odd Arild Grefstad** (konsernsjef), **Staffan Hansén** (administrerende direktør, SPP) **Karin Greve-Isdahl** (konserndirektør kommunikasjon, bærekraft og næringspolitikk) .

Se side 222 for fullstendige CV-er for konsernledelsen.

Konsernstyret

Fra venstre bak: **Liv Sandbæk** (styremedlem), **Magnus Gard** (ansattrepresentant), **Arne Fredrik Håstein** (ansattrepresentant), **Heidi Storruste** (ansattrepresentant), **Martin Skancke** (styremedlem), **Karl Sandlund** (styremedlem), **Laila S. Dahlen** (styremedlem), **Didrik Munch** (styreleder), **Karin Bing Orgland** (styremedlem).

Se side 226 for fullstendige CV-er for styre- og utvalgsmedlemmer.

KONSERNSTYRET

Det er styret som har det øverste ansvaret for forvaltningen av Storebrandkonsernet. Det betyr blant annet at styret skal sikre en ansvarlig organisering av virksomheten og fastsette planer, budsjetter og prosedyrer. Styret fører tilsyn med konsernets administrasjon og holder seg orientert om konsernets økonomiske stilling. Dessuten påser styret at virksomhet, regnskap og kapitalforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. Alle styremedlemmer er uavhengige og uten betydelige forretningsforbindelser til Storebrand. Ingen av de aksjonærvalgte styremedlemmene er ledende ansatte i konsernet.

UTVALG

Styret har nedsatt tre styreutvalg: revisjonsutvalget, kompensasjonsutvalget og risikoutvalget. Mer informasjon om hvert utvalgs rolle finner du på side 200.

Revisjonsutvalget

Leder

Karin Bing Orgland

Medlemmer

Martin Skancke
Heidi Storruste

Kompensasjonsutvalget

Leder

Didrik Munch

Medlemmer

Laila S. Dahlen
Arne Fredrik Håstein

Risikoutvalget

Leder

Martin Skancke

Medlemmer

Didrik Munch
Magnus Gard

Strategiske hovedtrekk

OVERORDNEDE STRATEGISKE MÅL

Storebrands ambisjon er å bygge et sparekonsern i verdensklasse, støttet av forsikring. Vi skaper førsteklasses kundeopplevelser innen kjerneområdene sparing og pensjon.

Strategien vår er bygget på tre overordnede mål: opprettholde en ledende posisjon innen tjenstepensjon, utnytte en unik posisjonering i det private sparemarkedet og bygge kapitalforvaltningstjenester med sterke konkurransefortrinn og gode vekstmuligheter. Vår posisjon som Norges ledende leverandør av tjenstepensjon gir et solid grunnlag for å videreutvikle virksomheten, også som en fremvoksende leder i det svenske markedet. Et bredt forsikringstilbud til både person- og bedrifts-markedet skal understøtte de strategiske målene.

Et genuint engasjement for bærekraftige investeringer ligger til grunn for strategien. Vi forvalter 831 mrd. NOK og skaper langsiktig avkastning for både eiere og kunder.

Strategien er sterkt påvirket av flere regulatoriske endringer, for eksempel innføringen av aksjesparekonto (ASK) og individuell pensjonskonto (IPS). Som følge av pensjonsreformen vil fremtidige pensjonister måtte ta et større ansvar for sin økonomiske fremtid, og vi forventer at folk vil spare mer privat.

I 2019 gjennomgikk vi forretningsstrategien og konsernledelsen vår på bakgrunn av flere utviklingstrekk i markedet:

- **Kundene forventer i økende grad sømløse brukeropplevelser og tilpassede tjenester og produkter.**
- **For at vi skal lykkes med å ivareta kundenes behov og med å effektivisere driften må vi utvikle teknologiske plattformer som både er robuste og fleksible.**
- **Konkurransen om å tiltrekke seg og beholde de beste medarbeiderne er hardere enn noensinne.**

Måten kundene kjøper produktene våre på, er i endring. En stadig større del av salget finner sted gjennom digitale kanaler. Som svar på den økende digitaliseringen innen finansielle tjenester har vi implementert en ny organisasjonsstruktur, der vi har introdusert tre nye forretningsområder: Technology, Digital & Innovation, og People. Digitaliseringen skaper nye muligheter og muliggjør nye forretningsmodeller og partnerskap. Den nye organisasjonsstrukturen skal sikre at Storebrandkonsernet utnytter disse mer effektivt²⁾.

BÆREKRAFT SOM KJERNEVIRKSOMHET

I 2019 la FN frem resultatene fra den mest grundige helsesjekken som planeten vår noensinne har gjennomgått, IPBES-rapporten³⁾ om biologisk mangfold og økosystemtjenester. Rapporten er tydelig i sin konklusjon: Tap av biologisk mangfold og økosystemer skjer i et omfang som må begrenses snarest for å unngå irreversible konsekvenser. Bakteppet for denne rapporten er FNs spesialrapport om global oppvarming på 1,5 °C fra 2018, som konkluderte med at overgangen til et lavutslipps-samfunn krever rask handling. Overgangen representerer store økonomiske risikoer og muligheter vi som investorer ikke kan se bort fra.

Finanssektoren har en nøkkelrolle å spille for å nå FNs bærekraftsmål. Hvis de plasseres riktig, kan pensjonene våre, sparingen vår og investeringene våre være kraftfulle verktøy i arbeidet med å realisere bærekraftsmålene. Som en betydelig kapitaleier, forsikringsgiver og kapitalforvalter ser vi også store økonomiske muligheter i å justere investeringsporteføljene i en bærekraftig retning, i tråd med internasjonale forpliktelser som Parisavtalen.

Selskaper med bærekraft som en sentral del av sin forretningsstrategi er vanligvis finansielt robuste og har gode forutsetninger for å håndtere klima- og bærekraftsrisiko, samt dra nytte av muligheter. Det blir stadig større enighet om at selskaper med en strategi i tråd med bærekraftsmålene og Parisavtalen, vil skape bedre langsiktig avkastning og ha bedre forutsetninger for å lykkes i fremtidige markeder.

BÆREKRAFT I STOREBRAND

I storebrand er bærekraft integrert i forretningsstrategien vår og implementert i hele virksomheten, inkludert i investeringer, produkter og produktutvikling, innkjøp, ansettelsespolitikk og virksomhetsstyring.

Vår viktigste målsetting er å utnytte bærekraft som et konkurransefortrinn. Medlemmer av konsernledelsen er ansvarlige for å nå strategiske målsetninger på bærekraft innenfor sine respektive forretningsområder. Målene for hver enkelt forretningsenhet gjennomgås to ganger i året av konsernledelsen og hvert halvår av styret.

Operasjonelt er bærekraftsarbeidet vårt delt inn i tre områder: mennesker og virksomhetsstyring, produkter og tjenester og kommunikasjon og interessentdialog.

²⁾ Se styrets årsberetning for mer detaljert informasjon om strategien vår

³⁾ The Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services

MENNESKER OG VIRKSOMHETSSTYRING

I arbeidet baserer vi oss på disse bærekraftsprinsippene:

- Vi legger FNs bærekraftsmål til grunn for virksomheten vår.
- Vi hjelper kundene våre med å leve mer bærekraftig. Dette gjør vi ved å forvalte pengene deres på en bærekraftig måte, i tillegg til å tilby bærekraftig finansiering og forsikring.
- Vi er en ansvarlig arbeidsgiver.
- Bærekraft ligger til grunn for prosessene og beslutningene våre – fra styre og ledelse, som har det overordnede ansvaret, til hver medarbeider, som fremmer bærekraft på sitt område.
- Vi samarbeider for å nå FNs bærekraftsmål – med kunder, leverandører, myndigheter og partnere.
- Vi bruker føre-var-prinsippet når det gjelder å redusere risiko.
- Vi er åpne om bærekraftsarbeidet vårt og om resultatene våre på området.

Vi har identifisert tre bærekraftsmål (se nedenfor) som vi kan påvirke i betydelig grad gjennom hvordan vi administrerer HR- og virksomhetsprosessene våre.

Vi arbeider aktivt for like muligheter og kjønnsbalanse i arbeidsliv og økonomisk liv (delmål 5.5).

Vi har som mål å sikre anstendig arbeid for alle våre ansatte, og lik lønn for likt arbeid (delmål 8.5).

Vi har som mål å beskytte arbeiderrettigheter og fremme et trygt og sikkert arbeidsmiljø for alle ansatte, oppdragstakere og leverandører (delmål 8.8).

Vi jobber kontinuerlig for å stimulere til og utvide tilgangen til bank- og forsikringstjenester og finansielle tjenester for alle (delmål 8.10).

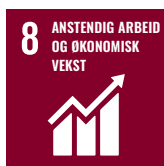

Vi styrker evnen til å stå imot og tilpasse oss klimarelaterte farer og naturkatastrofer i vår virksomhet og i våre investeringer (delmål 13.1).

Vi innarbeider tiltak mot klimaendringer i våre policyer, strategier og planer (delmål 13.2).

PRODUKTER OG TJENESTER

Storebrand er en ledende aktør i det nordiske markedet og en foregangsbedrift innen bærekraftige investeringer. Vi begynte med bærekraftige investeringer allerede på midten av 1990-tallet og fikk i 2019 anerkjennelse av PRI (Principles for Responsible Investments) for fremragende resultater innen bærekraftige investeringer. I 2019 ble konsernsjefen vår invitert til å tale ved FNs internasjonale klimakonferanse (COP 25). Dette var en viktig anerkjennelse av arbeidet vårt med å redusere CO₂-utslippene fra porteføljene. Alle våre midler forvaltes i henhold til strenge bærekraftskriterier. I tillegg var nesten en tredjedel (277 mrd. NOK) av midlene til forvaltning ved utgangen av 2019, investert i fossilfrie fond. All forvaltningskapital i SPP Fonder er nå fossilfri. Vi har identifisert åtte bærekraftsmål (se under) hvor vi kan ha størst innvirkning gjennom investeringsaktivitetene våre. Vi bruker disse bærekraftsmålene aktivt i kapitalforvaltningen, for eksempel i beregningen av vår bærekraftsrating av selskaper. I tillegg ser vi på ansvarlighet og antikorrupsjonsarbeid (bærekraftsmål 16) når vi engasjerer oss i selskapene vi investerer i (se side 28). Konkrete tiltak og mål knyttet til disse bærekraftsmålene i kapitalforvaltningen er beskrevet i kapitlet Finanskapital og investeringsunivers nedenfor.

KOMMUNIKASJON OG INTERESSENTDIALOG

Vi er åpne om bærekraftsarbeidet vårt og rapporterer i samsvar med flere ledende rapporteringsstandarder, herunder GRI, TCFD og CDP, i tråd med forventningene til en rekke viktige interessenter. Tydelige strategiske ambisjoner, samt rapportering om fremdrift mot spesifikke mål, er viktige suksesskriterier for å tilfredsstille krav og forventninger fra interessenter.

Vi former og deltar i initiativer sammen med andre, noe som illustrerer vårt sterke engasjement for bærekraftsmål 17: samarbeid for å nå målene. I tillegg ønsker vi gjennom interessentdialog og kommunikasjon å særlig påvirke bærekraftsmål 12 og 13.

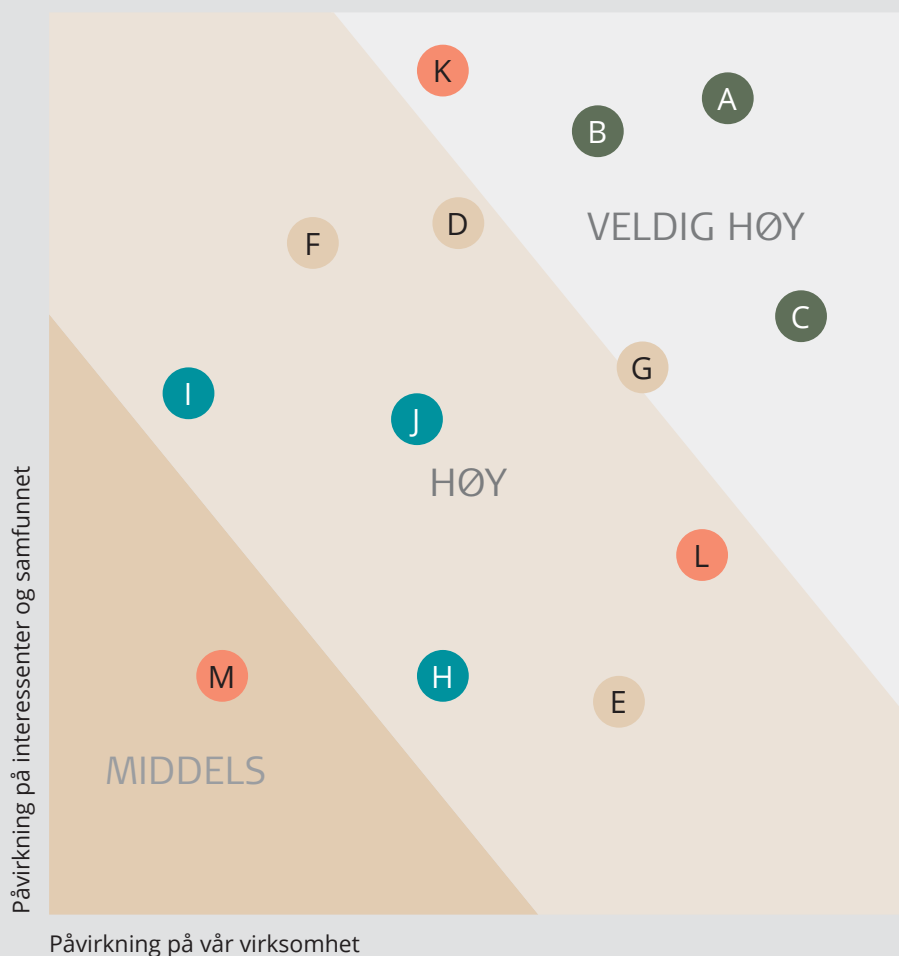

Vi påvirker selskaper til å innføre bærekraftige arbeidsmetoder og å integrere informasjon om bærekraft i sine rapporteringsrutiner (delmål 12.6).

Vi styrker evnen til å stå imot og tilpasse seg klimarelaterte hendelser og naturskader i vår virksomhet og i våre investeringer (delmål 13.1).

Vi innarbeider tiltak mot klimaendringer i våre retningslinjer, strategier og planer (delmål 13.2).

Finanskapital og investeringsunivers

- A Konkurransedyktig avkastning for aksjonærer og kunder
- B Pådriver for bærekraftige investeringer
- C Aktivt eierskap

Kunde- og samfunnsrelasjoner

- D Økonomisk frihet i alle faser av livet
- E Engasjerende, relevant og ansvarlig rådgivning
- F Digital tillit
- G Enkle og digitale kundeopplevelser

Mennesker

- H En kultur for læring
- I Engasjerte og modige medarbeidere
- J Mangfold og likestilling

Orden i eget hus

- K Motarbeider korrupsjon og økonomisk kriminalitet
- L Bærekraftig forretningspraksis i hele verdikjeden
- M Samfunnsansvar

VESENTLIGE TEMAER

For å sikre at vi har en helhetlig og langsiktig tilnærming til hvordan vi skal skape verdi for aksjonærer, kunder, ansatte og samfunnet for øvrig, gjennomførte vi en vesentlighetsanalyse i 2017. Denne har blitt justert gjennom løpende interessent-dialog i både 2018 og 2019.

Denne vesentlighetsanalysen viser hvilke utfordringer og muligheter Storebrand og våre interessenter oppfatter som mest avgjørende, og hvor vi har størst innvirkning på samfunnet og miljøet. Interessentene vi har diskutert vesentlighet med, er aksjonærer, kunder, ansatte, myndigheter og interesse- og frivillige organisasjoner. Disse er definert som våre viktigste interessenter, og vi har hatt dialog med dem gjennom generalforsamlinger, meningsmålinger og undersøkelser, intervjuer og møter, deltakelse i komiteer og initiativer for å behandle et bredt spekter av bærekraftsspørsmål. Etter en analyse basert på dialog med viktige interessenter har vi identifisert fire satsningsområder og tilhørende temaer som gir en tydelig prioritering av langsiktige utfordringer, og hvordan vi skal jobbe med disse fremover. Disse satsningsområdene er relevante for våre viktigste strategiske mål: å opprettholde en ledende posisjon innen tjenestepensjon, å ha en unik posisjonering i det private sparemarkedet og å bygge en kapitalforvaltning med sterke konkurransefortrinn og gode vekstmuligheter.

Satsningsområdene og de tilhørende temaene presenteres i vesentlighetsmatrisen.

Denne integrerte rapporten er bygd opp rundt disse fire satsningsområdene, og tilnærming, mål, initiativer og resultater er beskrevet under hvert kapittel. Nøkkeltallene for hvert satsningsområde rapporteres til konsernledelsen regelmessig og til styret årlig.

Denne rapporten er utarbeidet i samsvar med GRI-standardene (alternativet Core). GRI-indeksen vår kan ses på side 210. Retningslinjene til International Integrated Reporting Council (IIRC) er også brukt som utgangspunkt for rapporteringen.

Denne rapporten dekker Storebrands virksomhet i Norge og Sverige. Miljødataene i kapittel 6 i denne rapporten og i vår offisielle CDP-rapport omfatter ikke Skagen eller Cubera sine kontorer i Norge, da disse selskapene relativt nylig har blitt integrert i konsernet. I 2020 vil miljørapporteringen vår bli utvidet til også å omfatte disse kontorene. Se side 205 for mer informasjon om selskaper i Storebrandkonsernet.

Klimarisiko og -muligheter

I utviklingen av klimastrategien vår har vi både sett på hvordan vår virksomhet påvirker klimaendringene, hvordan klimaendringene og klimapolitikk påvirker vår virksomhet, samt hvordan vi kan tilpasse oss for å redusere de potensielle negative konsekvensene.

Klimarisiko og -muligheter

Klimaendringer og overgangen til et lavutslippssamfunn har en vesentlig innvirkning på virksomheten vår. Denne innvirkningen kan bli forsterket av endringer i norsk økonomi, som er sårbar for fallende oljepris og lavere aktivitet i olje- og gassindustrien. I utviklingen av klimastrategien vår har vi både sett på hvordan vår virksomhet påvirker klimaendringene, hvordan klimaendringene og klimapolitikk påvirker vår virksomhet, samt hvordan vi kan tilpasse oss for å redusere de potensielle negative konsekvensene. I tillegg har vi identifisert noen av mulighetene som ligger i en verden med et klima i endring, overgangen til en lavutslippøkonomi, hva dette innebærer for oss og hvordan vi kan gripe disse mulighetene.

Effektene på investeringer og forpliktelser kan være plutselige i form av markedsuro, eller de kan utvikle seg gradvis over tid gjennom lavere gjennomsnittlig avkastning og vedvarende lave renter. Hvis overgangen skjer på en uryddig måte, for

eksempel ved at det iverksettes politiske tiltak som er sterkere enn teknologiutviklingen og investeringsmulighetene tilsier, kan også dette innebære en risiko. Sårbarhet for en lavere oljepris og lavere aktivitet i olje- og gasssektoren er en særlig risiko for Norge. En potensiell utløsende faktor er en brå styrking av politikken for å nå Norges mål etter Parisavtalen. En potensiell effekt er et landsspesifikt rentefall.

Vi har brukt anbefalingene fra TCFD som rammeverk⁴⁾, for vår rapportering av klimarelaterte finansielle risikoer. Den klimarelaterte rapporteringen er integrert i denne årsrapporten, og en TCFD-indeks finnes på side 208.

⁴⁾ Nærmere detaljer om klimarisikoer og -muligheter finnes i Storebrands klimarapporter på <https://www.storebrand.no/om-storebrand/barekraft/forpliktelser-utmerkelser-samarbeid#utmerkelser> and <https://www.storebrand.no/en/asset-management/sustainable-investments/document-library>

SCENARIOANALYSE

NGFS (Network for Greening the Financial System) er et nettverk av europeiske sentralbanker og tilsynsmyndigheter. Storebrand har brukt NGFS-rammeverket til å vurdere klimarisiko i ulike scenarioer. Scenarioene varierer langs to dimensjoner. Den ene dimensjon er hvor stor den fysiske risikoen er, og den andre hvorvidt overgangen er velordnet eller ikke.

eiendomsinvesteringer og forsikring. Basert på disse scenarioene har vi identifisert de potensielle risikoene og vurdert dem på kort (1–3 år) og lang sikt (3–10 år)⁵⁾.

En forenklet beskrivelse av scenarioene som er brukt er illustrert nedenfor.

Scenarioanalysen omfatter funn fra Klimarisikoutvalget knyttet til tre av våre kjerneområder: kapitalforvaltning,

1. Vellykket klimahandling 1.5°C	2. Sen overgang 2°C	3. Dramatiske klimaendringer 3°C
Lykket klimapolitikk som oppnår en rask men velordnet overgang til lavutslippssamfunnet, slik at man når målet om å begrense den gjennomsnittlige globale oppvarmingen til 1,5 °C innen 2100. Det utløses ingen vesentlige selvforsterkende mekanismer i klimasystemet, slik at klimaendringene blir moderate, og de økonomiske konsekvensene rundt om i verden blir relativt små.	Nødvendige klimatiltak gjennomføres for sakte, slik at den gjennomsnittlige globale oppvarmingen blir på mer enn 2 °C frem mot år 2100. De økonomiske og politiske konsekvensene er mye mer alvorlige enn i det første scenarioet. På kort sikt byr dette scenarioet på mindre utfordringer for bedriftene enn scenario 1. Men forskinkede, krevende tiltak øker faren for finansuro på lang sikt.	Dette er et scenario der man mislykkes med klimapolitikken, og/eller der det utløses store selvforsterkende mekanismer i klimasystemet, som driver gjennomsnittlige global oppvarming over 3 °C, og det oppstår finansuro på lang sikt.
Viktigste konsekvenser Selskaper som ikke er i stand til å tilpasse seg en lavutslippsekonomi gir lav avkastning og i ytterste konsekvens blir ulønnsomme (dvs. at investeringer blir såkalte «stranded assets») på kort eller mellomlang sikt⁶⁾. Omdømme risiko som følge av manglende evne til å møte økende etterspørsel blant kundene etter grønne investeringer, som kan påvirker vår markedsposisjon.	Viktigste konsekvenser Klimarelaterte spørsmål fører til lav absolutt avkastning og finansiell ustabilitet Løsningsselskaper og -prosjekter blir priset for høyt på kort sikt, slik at det oppstår en verdsettelsesboble som kan sprekke på mellomlang eller lang sikt	Viktigste konsekvenser De økonomiske implikasjonene av de potensielt katastrofale klimaendringene som vil følge av scenario 3, kan ikke tallfestes på noen meningsfull måte. Vi har derfor basert vår vurdering på konsekvensene av scenarioene 1 og 2.

⁵⁾ Siden klimarisiko er integrert i vårt strukturerte rammeverk for risikovurdering, som bare opererer med disse to tidshorisontene, har vi ikke tatt med risiko som vil kunne gjøre seg gjeldende på enda lengre sikt, dvs. om ti år eller mer

⁶⁾ Med «stranded assets» menes eiendeler som har blitt nedskrevet uventet eller før tiden eller gjort om til gjeld

KAPITALFORVALTNINGEN

Kapitalforvaltningens største klimarelaterte finansielle risikoer og muligheter antas å ligge i overgangen til et lavutslippssamfunn, der klimapolitikk og -reguleringer, skjerpede utslippskrav, en endret kostnadsstruktur og markedspreferanser kan påvirke investeringene våre. De viktigste tiltakene våre for å redusere disse risikoene og utnytte potensielle muligheter er listet opp i kapittel 3 og 6 nedenfor.

I tillegg har Storebrand Asset Management stresstestet sine investeringer i 2019, ved hjelp av scenarioanalyseverktøyet PACTA⁷⁾ fra 2 Degrees Investing Initiative. Overgangsrisiko ble kartlagt gjennom eksponering mot høy- og lavkarbonteknologier i de viktigste sektorene, blant annet mot fossilt brensel og elektrifisering i transportsektoren. Resultatene viser hvordan investeringene våre påvirkes av ulike scenarioer, sammenlignet med referanseporteføljer.

Vi var også med i en gruppe på tjue ledende investorer som gjennom et prosjekt i regi av UNEP FI arbeidet med å videreutvikle rapporteringen etter TCFD-rammeverket. Gruppen utviklet modeller for å muliggjøre scenariobasert vurdering og rapportering av klimarelaterte risikoer og muligheter. Gruppen arbeidet med metoder for å fastsette «value at risk» for aksje-, obligasjons- og eiendomsporteføljer.

MÅL OG MÅLEPARAMETERE

- **Karbonavtrykk i aksjeinvesteringer:** 17,4 tonn CO₂-ekvivalenter per NOK/SEK 1 mill. i salgsinntekt (mot 22,1 indeks)⁸⁾
- **Karbonavtrykk i obligasjonsinvesteringer:** 8,4 tonn CO₂-ekvivalenter per NOK/SEK 1 mill. i salgsinntekt (mot 14,8 indeks)⁹⁾
- **Antall aktive selskapsengasjementer rundt klimarelaterte risikoer og muligheter:** 135
- **Antall selskaper som har blitt utelukket på grunn av alvorlig klima- og miljøskade:** 94.
- **Aksjeinvesteringer i fossil energi, NOK mrd./andel av aksjeinvesteringene:** NOK 7,5 mrd./2,6 %

I tillegg skal vi innen 2025 ifølge avskogingspolicyen vår ha solgt oss helt ut av selskaper som bidrar til ulovlig avskoging. Vi kartlegger for tiden alle selskaper med høy risiko for å bidra til avskoging, og vil rapportere årlig om denne prosessen fra og med 2020.

Flere måleparametere og mål kan ses i kapittel 3 nedenfor.

EIENDOMSINVESTERINGER

Storebrand har direkte eiendomsinvesteringer tilsvarende 42 mrd NOK, som utgjør 5 % av AuM. Fysisk risiko er i stor grad knyttet til virkninger av ekstremvær på fysiske eiendeler.

Overgangsrisiko er knyttet til usikkerhet om langsiktige endringer. Vi forventer at eiendomssektoren vil bli gjenstand for nye krav knyttet til energieffektivitet og klimapåvirkning. Vår evne til å tilpasse oss disse kravene er avgjørende for at vi skal kunne håndtere risiko og utnytte markedsmuligheter.

Av risikoreduserende tiltak som vi allerede har iverksatt, kan nevnes eiendomssertifisering og rating gjennom Global Real Estate Sustainability Benchmark (GRESB)¹⁰⁾.

I 2019 deltok vi i TCFD-prosjektet for å utvikle en risikomodell for eiendomsinvesteringer. Modellen må videreutvikles, og arbeidet vil fortsette i 2020. I tillegg har vi begynt å utvikle et verktøy for klimaregnskap og -prognoser for eiendom. Dette skal være ferdig i 2020.

MÅL OG MÅLEPARAMETERE

- **100 % miljøsertifisert eiendom innen 2030**
Andelen direkte eiendomsinvesteringer som var miljøsertifisert i 2019, var 41 %. Målet er å øke dette til 74 % innen 2025.
- **Bærekraftsrating av all fast eiendom:** Våre direkte eiendomsinvesteringer rates av GRESB i fire forskjellige porteføljer, og porteføljene er blant de beste i Norden. Scoren økte nesten 7 % fra 2018 til 2019, til et gjennomsnitt på 82 av 100, tilsvarende en score på fire stjerner av fem globalt.
- **Forpliktelse mht. energieffektivitet:** Kontinuerlige forbedringer av energieffektiviteten oppnås gjennom flere tiltak for å optimalisere driften. De totale karbonutslippene i direkte eiendomsinvesteringer fortsatte å synke og endte på 10 228 tonn CO₂-ekvivalenter i 2019, eller 9,12 t CO₂e/m². Målet for 2025 er å redusere dette til 6,5t CO₂e/m².

Ytterligere måleparametere og mål som er relevante for klimarelaterte risikoer knyttet til eiendomsinvesteringer, finnes på side 33 og 61.

⁷⁾ Paris Agreement Capital Transition Assessment

⁸⁾ Tilgjengelige data frem til 3. kvartal 2019

⁹⁾ Tilgjengelige data frem til 3. kvartal 2019

¹⁰⁾ GRESB vurderer og rater eiendomsinvesteringer med hensyn til ESG-ytelse og leverer standardiserte og validerte data til kapitalmarkedene

FORSIKRING

Den direkte innvirkningen av klimaendringer på forsikringsforpliktelser er begrenset for Storebrand. Den største klimarelaterte finansielle risikoen for eiendoms- og skadeforsikringsvirksomheten vår er fysisk risiko i form av økte utbetalinger på grunn av klimarelatert skade. På lang sikt kan stigende havnivåer og endringer i værmønstre også ha en innvirkning. Vi tror at overgangsrisiko, som endret kundeatferd, teknologisk utvikling og nye reguleringer, vil påvirke eiendoms- og skadeforsikringsmarkedet. Våre viktigste tiltak for å redusere klimarisiko er følgende:

- **Risikovurdering og prissetting:** Klimafaktorer inngår i risikovurdering og prissetting i underwriting-prosessen.
- **Eksponeeringskartlegging og gjenforsikring:** Vi gjenforsikrer eiendeler i områder med høy eksponering for fysisk risiko forbundet med klimaendringer.
- **Diversifisert risiko gjennom nasjonal plan:** Deltakelse i Norsk Naturskadepool er lovpålagt og gir felles gjenforsikringsbeskyttelse knyttet til eiendomsforsikring for eiendom og bolig.

- **Pilotprosjekt i regi av UNEP FI:** Vi deltar for tiden som ett av 18 forsikringsselskaper i et prosjekt som tar sikte på å videreutvikle standardisert rapportering for forsikringsleverandører i samsvar med TCFD. Arbeidet forventes å bli avsluttet i 2020.
- **Premiering av skadeforebygging:** Vi kommuniserer aktivt med våre kunder og oppmuntrer til skadeforebyggende tiltak, for eksempel sikring av eiendom i perioder der det er fare for flom.

MÅL OG MÅLEPARAMETERE

Forsikring står for rundt 5 % av inntektene våre, og vi har derfor ikke kvantitative mål knyttet til klimarisiko. Vi har imidlertid fokus på de risikoreduserende tiltakene som er nevnt ovenfor.

Finanskapital og investeringsunivers

Vi skaper avkastning for aksjonærene våre og skal gi kundene våre best mulig avkastning og økonomisk trygghet som pensjonister. Vi skal være ledende innenfor bærekraftige investeringer.

- 26 Levere avkastning til eiere og kunder
- 27 En pådriver for bærekraftige investeringer
- 33 Nøkkeltall

Leverer avkastning til eiere og kunder

HVORFOR

Vi er et børsnotert selskap og en av de største leverandørene av pensjon i Norge og Sverige. Vi har derfor to hovedmål: å skape avkastning for aksjonærene våre og å gi kundene våre best mulig avkastning og dermed økonomisk trygghet som pensjonister.

TILNÆRMING

Kjernerproduktet vårt er tjenstepensjonsordninger, som tilbys både til bedrifter og direkte til privatpersoner. Tidligere produkter med rentegaranti skal forvaltes på en kapital-effektiv måte for å frigjøre kapital for aksjonærene over tid. Ikke-garanterte spareprodukter opplever høy vekst til lav kapitalkostnad – en vekst Storebrand fanger opp sammen med sitt forsikringstilbud.

MÅL OG AMBISJONER

Vi har følgende operasjonelle mål:

- Opprettholde vår posisjon som markedsleder på tjenstepensjon i Norge.
- Fortsette å være en utfordrer i Sverige, med tosifret årlig vekst innen tjenstepensjon.
- Styrke vår posisjon i markedet for privat sparing i Norge gjennom tosifret årlig vekst.
- Opprettholde vår ledende markedsposisjon innen kapitalforvaltning i Norge, samtidig som vi styrker vår internasjonale tilstedeværelse.
- Øke de årlige premieinntektene med minst 5 %, med en combined ratio på 90–92 %.

Målet i vår utbytte-policy er å utbetale et ordinært utbytte på mer enn 50 % av konsernresultat etter skatt og på minst samme nominelle nivå som året før. Ordinært utbytte utbetales ved en solvensmargin på over 150 %. Ved solvensmargin over 180 % er styrets intensjon å foreslå ekstraordinære utbytter eller tilbakekjøp av aksjer. For å skape ytterligere verdi er vår ambisjon å fortsette å investere i prioriterte vekstområder og levere en samlet egenkapitalavkastning på minst 10 %.

TILTAK

I 2019 kunngjorde vi at vi som følge av de siste endringene i pensjonssystemet vil gå inn i markedet for kommunale tjenstepensjon i Norge igjen. Dette åpner et helt nytt marked for oss, som anslås å være over dobbelt så stort som markedet i privat sektor, målt i forvaltningskapital (tallene er henholdsvis 552 milliarder kroner og 248 milliarder kroner). Storebrands kapitalforvaltningsteam økte sitt fokus ytterligere på ESG-op-

timaliserte løsninger i 2019. Vi kjøpte private equity-selskapet Cubera, og styrket dermed vårt tilbud innen alternative investeringer. Storebrand Asset Management lanserte også noen av sine ESG-fond for internasjonalt salg.

RESULTATER

Storebrand leverte en egenkapitalavkastning på 8,0 %, og styret foreslo for generalforsamlingen et ordinært utbytte på 1.517 millioner kroner, tilsvarende 3,25 kroner per aksje for 2019. Fee- og administrasjonsinntektene økte med 6 % til 5.308 millioner kroner, men lavere forsikringsresultater i 2019 førte til et resultat før amortisering på 3.037 millioner kroner, noe som er 4 % lavere enn i fjor.

I Sverige vant SPP markedsandeler gjennom vekst i nysalg, premier og overføringer.

En pådriver for bærekraftige investeringer

HVORFOR

For en aktør som forvalter sine kunders sparepenger over flere tiår, er det viktig med et langsiktig perspektiv. Internasjonale studier og vår egen erfaring viser at de mest bærekraftige selskapene på verdens børser over tid oppnår bedre resultater enn gjennomsnittet. De har en bedre forståelse av den globale utviklingen og for hvordan man bør håndtere risikoer og muligheter. Kundene etterspør også i stadig større grad bærekraftige investeringsprodukter og -løsninger, og 36 % av den norske befolkningen sier at de har sluttet å kjøpe et produkt eller en tjeneste på grunn av ikke-bærekraftige praksiser i selskapet¹¹⁾.

TILNÆRMING

En viktig suksessfaktor for å realisere vår bærekraftige investeringsstrategi er å sikre at porteføljeforvalterne har de nødvendige verktøyene for å ta velinformerte beslutninger når de identifiserer bærekraftsrisikoer og muligheter. Tre viktige verktøy for å løse disse problemene er å investere mer i løsningsselskaper, aktivt eierskap og utelukkelse.

Investere i løsninger

En del av investeringsstrategien vår er å flytte kapital til mer bærekraftige selskaper. For å bidra til en raskere bærekraftig utvikling det neste tiåret vil vi skalere opp investeringene våre i løsningsselskaper. Vi definerer løsningsselskaper som bedrifter som bidrar til å oppnå noen av FNs bærekraftsmål, og som ikke i vesentlig grad motarbeider andre bærekraftsmål eller Parisavtalen. Vår hviteliste over løsningsselskaper ble oppdatert i 2019 og brukes i investeringsbeslutninger. Den er en del av Storebrands bærekraftscore, som er basert på et bredt spekter av bærekraftsindikatorer, og bruker både interne analyser og data fra tredjepartsleverandører. Scoren består av både ESG-risikoer og muligheter knyttet til bærekraftsmålene (se nedenfor). Scoren er et mål på selskapers eksponering mot og styring av økonomisk vesentlige bærekraftsrisikoer. Denne tilnærmingen betyr at vi effektivt identifiserer selskaper som potensielt gir både god avkastning og bidrar til å løse bærekraftsutfordringer. Vi investerer mer i disse selskapene, og mindre i selskaper med lav score.

¹¹⁾ Et resultat av en landsomfattende representativ studie fra 2019 utført av Norstat på vegne av Storebrand

VURDERING AV INVESTERINGER KNYTTET TIL BÆREKRAFTSMÅL

ENGASJEMENT I SELSKAPER FOR Å REALISERE BÆREKRAFTSMÅL

Investere i selskaper som leverer klimaløsninger og bidrar til å oppnå Parisavtalen.

Investere i selskaper som leverer løsninger innen bærekraftig forvaltning og effektiv bruk av naturressurser. Fremmer sirkulær økonomi og avfallsreduksjon i produkters livssyklus.

Sikre eksponering mot selskaper som leverer bærekraftig byutvikling og bærekraftige transportsystemer og reduserer byers innvirkning på miljøet, herunder selskaper som forbedrer luftkvalitet og avfallshåndtering, fremmer inkludering, ressurseffektivitet, avbøting av og tilpasning til klimaendringer, eller øker motstandsdyktighet mot naturkatastrofer.

Fremme økonomisk produktivitet gjennom diversifisering, teknologisk oppgradering og innovasjon. Øke tilgangen til finansinstitusjoner og til banktjenester, forsikringstjenester og finansielle tjenester for alle.

Investere i selskaper som fremmer energieffektivitet og muliggjør økt produksjon, distribusjon og bruk av fornybar energi i den globale energimiksen. Øke investeringene i infrastruktur, nett, lagring og teknologi for ren energi.

Fremme løsninger for trygt drikkevann til en overkommelig pris, forbedrede sanitærforhold, vannkvalitet, effektivt vannforbruk, forvaltning av vannressurser og gjenoppretting av vannrelaterte økosystemer.

Fremme selskaper som støtter produktiv sysselsetting og anstendig arbeid for alle kvinner og menn. Øke eksponeringen mot selskaper som arbeider mot diskriminering, som gir lik lønn for likt arbeid, og som sørger for like muligheter til ledende stillinger på alle nivåer i beslutningsprosessene.

Engasjere seg i de selskapene i verden som slipper ut mest klimagasser, for å redusere utslippene, styrke klimarelatert finansiell rapportering og forbedre styringen på klimaområdet.

Redusere vannforbruk og klimagassutslipp innen intensiv husdyrproduksjon. Heve miljøstandarder i viktige sektorer, som for eksempel palmeolje.

Øke bevisstheten om internasjonale arbeidstakerrettigheter, spesielt i høyrisikosektorer. Forbedre retningslinjer for, og resultater innen relasjoner mellom ledelse og ansatte. Øke bevisstheten om sosiale spørsmål i palmeoljeindustrien og heve sosiale standarder.

Fremme tiltak for å unngå korrupsjon og bestikkelser som følge av mangelfull eierstyring og selskapsledelse og systematisk unnlattelse av å avdekke svindel og korrupsjon. Bruke stemmerett for å oppmuntre til større ansvarlighet og åpenhet.

UTELUKKELSESKRITERIER BASERT PÅ BÆREKRAFTSMÅLENE

STOREBRANDSTANDARDEN (GJELDER FOR ALLE FOND)	TILLEGGSKRITERIER (GJELDER UTVALGTE FOND)
 Selskaper som er involvert i systematisk korrupsjon og økonomisk kriminalitet. Statsobligasjoner utstedt av land som systematisk er korrupte, som systematisk undertrykker grunnleggende sosiale og politiske rettigheter, eller som FNs sikkerhetsråd har vedtatt sanksjoner mot. Selskaper der mer enn 5 % av inntektene kommer fra produksjon eller distribusjon av kontroversielle våpen, herunder kjernefysiske våpen, landminer, klasevåpen, biologiske våpen og kjemiske våpen.	Selskaper der mer enn 5 % av inntektene kommer fra produksjon eller distribusjon av våpen (håndvåpen og militære våpen).
 Selskaper som er involvert i alvorlige miljøskader. Selskaper med store eierandeler innen kull og kullkraft og innen oljesand.	Selskaper der mer enn 5 % av inntektene kommer fra produksjon eller distribusjon av fossilt brensel, eller som har mer enn 100 millioner tonn CO₂ i fossile reserver.
 Selskaper med alvorlig og/eller systematisk ikke-bærekraftig palmeoljeproduksjon.	
 Selskaper som forårsaker eller bidrar til alvorlige og systematiske brudd på folkeretten og menneskerettighetene.	Selskaper der mer enn 5 % av inntektene kommer fra produksjon eller distribusjon av gambling eller pornografi.
 Selskaper der mer enn 5 % av inntektene kommer fra produksjon eller distribusjon av tobakk eller rusmidler.	Selskaper der mer enn 5 % av inntektene kommer fra produksjon eller distribusjon av alkohol.

Aktivt eierskap

Vi utøver aktivt eierskap i selskapene vi har aksjer i, hovedsakelig gjennom direkte dialog med ledelsen og styret i disse selskapene, og ved å stemme på generalforsamlinger, herunder ved fullmaktsstemmegivning. Vi prioriterer direkte dialog når vi mener dette er den mest effektive måten å påvirke beslutninger knyttet til ESG-spørsmål på. Gjennom deltakelse i det FN-støttede nettverket Principles for Responsible Investments (PRI) inngår vi i dialog med selskaper i samarbeid med andre investorer, innenfor relevante bærekraftsområder som for eksempel klima og avskoging.

Storebrand forvalter direkte eiendomsinvesteringer i Norge og Sverige som til sammen beløper seg til 42 mrd. NOK og utgjør 5 % av investeringsporteføljen vår. Vi stiller strenge ESG-krav til eiendommene vi forvalter, og rapporterer om fremdrift i ESG-arbeidet gjennom GRESB.

Utelukkelse

Alle selskaper i investeringsporteføljen vår må tilfredsstille Storebrand-standarden. Denne fastsetter minimumskrav til faktorer som menneskerettigheter og folkerett, korrupsjon og økonomisk kriminalitet, klima- og miljøskade, kontroversielle våpen og tobakk. Den gjelder for alle fond og pensjonsmidler i Storebrandkonsernet og sikrer at kundenes penger investeres i selskaper som følger internasjonale normer og konvensjoner. Ved alvorlige brudd på Storebrand-standarden bruker vi vår rolle som eier til å foreslå forbedringer i dialog med selskapet. Hvis engasjementet vårt ikke fører frem, blir selskapet utelukket fra investeringsporteføljen.

MÅL OG AMBISJONER

Vi skal være en sterk pådriver for en varig endring i måten selskaper ledes på – og samtidig sørge for god avkastning for eierne og kundene våre. Vi setter kapital i arbeid for å finansiere samfunnsnyttige, bærekraftige løsninger og redusere eksponeringen mot aktivitet som påvirker samfunnet negativt.

Vi skal redusere klimagassutslippene i selskapene vi investerer i, og Storebrand som kapitaleier har som mål å ha en netto nullutslippportefølje innen 2050.

Vi har en strategi for utfasing av kull som sier at vi skal utelukke selskaper som har høye inntekter fra kull. Storebrand vil i praksis selge seg helt ut av kullinvesteringer innen 2026.

Storebrands ambisjon er at vi innen 2025 skal ha en investeringsportefølje som ikke bidrar til avskoging. En viktig målsetting er å sikre at vi ikke finansierer operasjoner som er ulovlige, som unnlater å beskytte skog/landområder med høy verneverdi, eller som krenker rettighetene til arbeidere og lokalbefolkning, jf. Storebrands avskogingspolicy, som ble lansert i 2019.

Alle eiendomsforvaltningstjenestene våre har et sertifisert miljøstyringssystem. Vi har som mål at alle enkelteierdommer skal bli sertifisert etter BREEAM-standarden.

TILTAK

Veien mot avkarbonisering

Vi er medlemmer av Climate Action 100+, et nettverk av mer enn 370 investorer med en samlet forvaltningskapital på 35 000 mrd. USD som blir sett på som et av de viktigste globale investorinitiativene for å håndtere klimaendringer.

Vi sluttet oss til den FN-støttede alliansen Net-Zero Asset Owner Alliance i 2019, som en av 12 grunnleggere¹²⁾. Målet er å utnytte rollen som aktive eiere for å redusere utslipp i investeringsporteføljer, samtidig som medlemmene holdes ansvarlige overfor offentligheten for fremdrift i arbeidet med å nå mellomliggende mål i tråd med Parisavtalens artikkel 4.9. Medlemmene forplikter seg, i samarbeid med porteføljeselskapene, til å sørge for at porteføljeselskapene går over til å bruke produksjonsmetoder og energikilder som gir lave CO₂-utslipp. I 2019 ble konsernsjefen vår invitert til å tale ved et arrangement på høyt nivå ved COP 25, der han beskrev hvordan alliansen og Storebrand arbeider for å redusere karbonavtrykket i sine porteføljer.

Vi deltar i og støtter initiativet Accounting for Sustainability (A4S)¹³⁾. I 2019 forpliktet 37 finansdirektører over hele verden, herunder Storebrands, seg til å bidra til at deres organisasjoner oppnår netto nullutslipp.

Vår strategi for utfasing av kull innebærer en 5 % reduksjon annethvert år i inntekter fra kullproduksjon i selskapene vi investerer i. Det betyr at vi i praksis vil ha solgt oss ut av kull innen 2026. I 2019 styrket vi kullutfasingsstrategien vår ytterligere ved å innføre en absolutt terskel på 20 millioner tonn for kullgruvedrift og 10 000 MW kullkraftkapasitet. Det betyr at også selskaper som får en relativt liten andel av sine inntekter fra kull, kan utelukkes, hvis de er store.

Vi lanserte en avskogingspolicy i 2019 som skal bidra til å bekjempe avskoging gjennom dialog med selskaper og investorer¹⁴⁾. Policyen beskriver hva vi forventer av selskaper når det gjelder rapportering og håndtering av avskogingsrisiko.

Vi krevde også klimahandling fra Det internasjonale energibyrået (IEA) sammen med over 60 andre internasjonale selskaper, organisasjoner og akademikere, og ba IEA om å gi myndigheter, investorer og selskaper bedre verktøy for å bringe politikk, investeringer og forretningsstrategier i samsvar med Parisavtalen.

Vi har siden 2015 rapportert om vår innsats for å redusere klimagassutslippene fra selskapene vi investerer i, i tråd med initiativene Portfolio Decarbonisation Coalition og Montreal

Pledge. Vi har fortsatt dialogen vår med porteføljeselskaper om bruk av standardiserte tiltak for klimarelatert rapportering.

Vi er en pådriver for anbefalingene til Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD). I 2019 endret vi metodene våre for rapportering av tall for karbonavtrykk i henhold til TCFD-anbefalingen ved hjelp av vektet gjennomsnittlig karbonintensitet¹⁵⁾. For å fremme vår tilnærming til klimarelatert rapportering deltok både Storebrand Asset Management og Storebrand Livsforsikring i UNEP Fls TCFD-prosjekt for investorer og forsikringsselskaper i 2019.

Konsernsjefen vår engasjerte seg også i flere initiativer i 2019 for å fremme klimavennlig forretningspraksis og dele kunnskap og erfaring med andre selskaper. Det norske næringslivsdrivne klimainitiativet Skift og det nordiske initiativet Nordic CEOs for a Sustainable Future er to eksempler. Vi vil videreføre vårt engasjement i slike initiativer.

“For å bidra til en raskere bærekraftig utvikling det neste tiåret vil vi skalere opp investeringene våre i løsningsselskaper.”

¹²⁾ <http://www.mynewsdesk.com/no/storebrand-asa/pressreleases/storebrand-makes-unprecedented-commitment-to-net-zero-emissions-2919167>

¹³⁾ Mer informasjon: <http://www.accountingforsustainability.org/netzero>

¹⁴⁾ Les vår avskogingspolicy på <https://www.storebrand.no/en/asset-management/sustainable-investments/exclusions/deforestation-policy>

¹⁵⁾ Les rapportene på <https://www.storebrand.no/en/asset-management/sustainable-investments/document-library>

Samfunn og selskapsstyring

Vi videreførte vår innsats mot avskoging i 2019 ved å være lederinvestor i tre forskjellige PRI-initiativer, som arbeider med soya, storfe og palmeolje. Sammen med 250 investorer med en samlet forvaltningskapital på mer enn 16 000 mrd. USD krevde vi at selskapene iverksatte tiltak mot avskoging i 2019.

Kravet ble hørt både av selskaper og av den brasilianske regjeringen. Sammen med Norsif arrangerte vi et seminar om avskoging for å øke bevisstheten om problemet og oppmuntre norske investorer til å samarbeide med selskaper for å gjøre noe med det.

Vi har skrevet under på et investorbrev som ber selskaper om å signere og implementere **FNs prinsipper for myndiggjøring av kvinner**. I uttalelsen bes det om at selskapene styrker sitt engasjement og iverksetter effektive og konkrete tiltak for likestilling. Vi skrev i 2019 en rapport i samarbeid med Care og PwC om sammenhengen mellom kjønnsbalanse og selskapsresultater – og ulike måter å bruke disse resultatene på når man investerer i selskaper.

Storebrand har underskrevet PRIs **Statement of Investor Commitment to Support a Just Transition on Climate Change**, som ble lansert i mai 2019. Meningen med initiativet er å engasjere investorer som allerede er aktive i klimatiltak, og å gjøre dem oppmerksom på den sosiale dimensjonen ved overgangen til en lavutslippøkonomi. I 2019 lanserte Storebrand sin formelle policy for fullmaktsttemmegivning¹⁶⁾, som fokuserer på bærekraftsspørsmål i aksjonærvedtak.

RESULTATER

Vi ble i 2019 anerkjent av PRI for fremragende resultater innen bærekraftige investeringer og tatt opp i gruppen PRI Leaders Group¹⁷⁾ som eneste norske kapitaleier. Storebrand ble inkludert på grunnlag av selskapets forvaltning av eksterne private equity-investeringer. Vi kom også på andreplass i Etisk bankguides rangering av bærekraftige finansinstitusjoner¹⁸⁾. SPP fikk toppkarakter på bærekraftige investeringer av både Max Matthiessen¹⁹⁾ og Söderberg & Partners²⁰⁾ i 2019. SPP Fonder gjorde alle sine fond fossilfrie i 2019. Dermed var en tredjedel (277 mrd. NOK) av midlene Storebrandkonsernet hadde til forvaltning, fossilfrie ved utgangen av året.

Storebrand var en av tre lederinvestorer som engasjerte seg i Equinor som en del av PRIs Climate Action 100+. Engasjementet førte til at Equinor forpliktet seg til å iverksette ytterligere tiltak mot klimaendringer.

Andelen miljøsertifiserte eiendomsinvesteringer økte fra 30 % av eiendomsinvesteringene i 2018 til 41 % av eiendomsinvesteringene i 2019. Vi jobber løpende med miljøstyring og investering i tiltak for å optimalisere miljøprestasjonene til eiendommene vi forvalter, og har redusert energi- og vannforbruket i norske eiendomsinvesteringer med rundt 30 % siden 2011.

Vi hadde ved utgangen av 2019 utelukket 181 selskaper fra vårt investeringsunivers fordi de brøt med vår standard for bærekraft. Av disse utelukkelsene skyldtes 94 alvorlige klima- og miljøskader, og 61 skyldtes en kullandel på over 25 % (i strid med vår strategi om utfasing av kull).

¹⁶⁾ <https://www.storebrand.no/en/asset-management/sustainable-investments/document-library>

¹⁷⁾ PRI Leaders Group, tilgjengelig på <https://www.investmenteurope.net/news/4004890/storebrand-norwegian-pri-leaders>

¹⁸⁾ <https://etiskbankguide.no/>

¹⁹⁾ <http://viewer.zmags.com/publication/47ce92ac#/47ce92ac/8>

²⁰⁾ <https://online.flippingbook.com/view/667717/22/>

Nøkkeltall

For definisjoner av indikatorer se side 220.

Indikator	Resultater 2017	Resultater 2018	Resultater 2019	Mål 2020	Mål 2025
Egenkapitalavkastning	11,3 %	13,7 %	8,0 %	>10 %	>10 %
Solvensmargin	172 %	173 %	176 %	>150 %	>150 %
Utbyttegrad	40 %	68 %	73 %	>50 %	>50 %
Andel av forvaltningskapitalen screenet for bærekraft	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
NOK mrd. investert i fossilfrie produkter ²¹⁾	60	68	277	N/A	N/A
Karbonavtrykk fra aksjeinvesteringer: tonn CO ₂ e per NOK 1 mill. i salgsinntekt (NOK/SEK) (mot indeks)	28 (18)	22 (32)	17 (22)	N/A	N/A
Karbonavtrykk fra obligasjonsinvesteringer: tonn CO ₂ e per NOK/SEK 1 mill. i salgsinntekt (mot indeks)	New	New	8(15)	N/A	N/A
NOK mrd. / andel av forvaltningskapitalen investert i løsninger (løsnings-selskaper, grønne obligasjoner og eiendom med miljøsertifisering): NOK mrd. / andel av forvaltningskapitalen ²²⁾	New	38,8 BNOK / 5,5 %	53,7 BNOK / 6,5 %	8 %	15 %
Investeringer i grønne obligasjoner, mrd. NOK / andel samlede obligasjonsinvesteringer	New	8,4 / 2,9 %	12,4 / 3,1%	-	-
Investeringer i løsnings-selskaper, mrd. NOK / andel aksjeinvesteringer ²³⁾	New	New	24,3 / 9,3 %	-	-
Sertifisert grønn eiendom, mrd. NOK / andel samlede eiendomsinvesteringer ²⁴⁾	New	New	17 / 41 %	-	-
Antall/andel selskaper utelukket fra investeringsuniverset i Storebrandkonsernet	New	171 / 5,9 %	182 / 4,3 %	N / A	N / A
Antall/andel selskaper som har blitt kontaktet for å diskutere ESG gjennom aktivt eierskap ²⁴⁾	New	314 / 10,8 %	408 / 9,7 %	N / A	N / A
Antall/andel generalforsamlinger det har blitt stemt ved for å fremme Storebrands ESG-kriterier ²⁵⁾	New	530 / 41,6 %	151 / 4,3 %	N / A	N / A
Energiintensitet, eiendomsinvesteringer	189 kWh / m ²	198 kWh / m ²	184 kWh / m ²	183 kWh / m ²	172 kWh / m ²
Vannintensitet, eiendomsinvesteringer	0,36m ³ / m ²	0,38m ³ / m ²	0,43m ³ / m ²	0,34m ³ / m ²	0,32m ³ / m ²
Andel miljøsertifiserte eiendomsinvesteringer	26 %	30 %	41 %	48 %	74 %
CO ₂ -utslipp eiendomsinvesteringer: totalt / kg CO ₂ e per m ² ²⁶⁾	10551 / 10,25	10818 / 9,96	10228 / 9,12	8,6	6,5
Andel avfall sortert for resirkulering ²⁷⁾	71 %	75 %	71 %	75 %	80 %

²¹⁾ Fossilfrie produkter er en av flere måter å nå vårt overordnede mål om netto nullutslipp på, og vi har derfor ikke satt oss et bestemt mål for hvor mye som skal investeres i fossilfrie produkter.

²²⁾ Vi har besluttet å sette oss et overordnet mål for 2020 og 2025, og ikke et mål for hver aktivklasse

²³⁾ Vi har sluttet å rapportere samlede investeringer i løsninger som andel av forvaltningskapitalen og investeringer i løsnings-selskaper, grønne obligasjoner og miljøsertifiserte eiendomsinvesteringer rapporteres for seg

²⁴⁾ Antallet selskaper vi har engasjert oss i, har økt, mens andelen av investeringsuniverset har gått ned, som følge av at antallet selskaper i investeringsuniverset har økt

²⁵⁾ Det totale antallet stemmer var betydelig høyere i 2018 fordi vi da testet ut denne modellen for engasjement. I 2019 lanserte vi vår policy for stemmegivning, der vi innarbeidet erfaringer fra 2018. Dette har resultert i en mer målrettet tilnærming til aktivt eierskap, til tross for en reduksjon i det totale antallet stemmer

²⁶⁾ Utslippsfaktorene har økt siden vi avga vår rapport for 2018. Vi har derfor beregnet utslippet i 2017 og 2018 på nytt med de nye faktorene, for at disse tallene skal kunne sammenlignes med tallene for 2019

²⁷⁾ Direkte investeringer i Norge. På grunn av en feil i vår tidligere beregning av sortert avfall har vi endret tallene for 2017 og 2018. Målene for 2020 og 2025 har også blitt økt for å bedre resultatene ytterligere

Kunde- og samfunnsrelasjoner

Vi utvikler tilpassede kundeopplevelser som dekker kundens behov i ulike faser av livet, og tilbyr relevante rådgivningstjenester innen sparing, bank og forsikring.

- 36 Økonomisk frihet i alle faser av livet
- 38 Engasjerende, relevant og ansvarlig rådgivning
- 40 Enkle og digitale kundeopplevelser
- 41 Digital tillit
- 42 Nøkkeltall

Økonomisk frihet i alle faser av livet

HVORFOR

Nylige reformer i det norske pensjonssystemet har ført til at folk har fått et større ansvar for egen pensjon. Dette gjelder spesielt med tanke på at forventet levealder har økt, og at nordmenn kan forvente mindre økonomisk hjelp fra staten som pensjonister. Pensjoner er helt sentralt i vårt tjenestetilbud og vårt viktigste verktøy for å hjelpe kundene med å oppnå økonomisk frihet.

TILNÆRMING

Vi ønsker å gjøre kundene våre mer bevisste på egen personlig økonomi ved å gi forenklet informasjon og å gjøre gode råd lett tilgjengelige. Utvikling av digitale verktøy og forbedring av digital kommunikasjon står sentralt.

Kundene skal kunne være trygge på at vi forvalter sparepengene deres på en profesjonell måte, slik at de får en så god avkastning som mulig. Vi gir informasjon og råd til våre bedriftskunder, slik at de kan hjelpe sine ansatte med å ta bedre økonomiske beslutninger. Vi fokuserer på å bygge sterke relasjoner med våre bedriftskunder og deres ansatte.

Vi mener at årsakene til at vi er en foretrukket leverandør av pensjonstjenester, blant annet er kundeseminarene våre, enkel tilgang til kvalifiserte rådgivere og forståelig kommunikasjon uten for mange faguttrykk.

MÅL OG AMBISJONER

Min Pensjon er et digitalt verktøy som med utgangspunkt i tall fra folketrygden, privat pensjonssparing og arbeidsgivere hjelper kundene med å beregne pensjonen sin. Sammen med tjenester som vår *Guide til økonomisk trygghet*, *Smart Pensjon* og *Medarbeideroversikt* er appen viktig i vårt arbeid med å involvere de ansatte og oppmuntre dem til å bli privatkunder hos Storebrand.

Vårt mål er å tilby kundene et utvalg av tjenester som dekker deres samlede finansielle behov over hele livsløpet. Vi skal tilby relevante produkter og tjenester innen bank og forsikring. Vårt mål for 2020 er en 10 % økning i antall kunder som har produkter fra minst én produktlinje.

TILTAK

I 2019 lanserte vi kampanjen «Gode penger», som skal posisjonere oss tydeligere i markedet som en investor med unik kompetanse og bakgrunn innen bærekraftige investeringer. Vi ønsker at merkevaren vår skal være kjent for at den kombinerer gode økonomiske resultater og bærekraftige investeringer. I 2019 utviklet vi en app som vil gi kundene en fullstendig oversikt over deres forventede økonomiske situasjon i pensjonisttilværelsen.

Vi har også gjort forbedringer i *Min Pensjon* i 2019, med sikte på å gi bedre oversikt over individuelle pensjonsytelser.

RESULTATER

Nesten en halv million nordmenn har sjekket pensjonen sin gjennom vår nettside siden vi lanserte tjenesten i 2013, og nesten 30 % av dem har kjøpt minst ett produkt fra Storebrand.

I 2019 fant 70 000 kunder informasjon om sin pensjon gjennom vår nettside.

“Vi ønsker at merkevaren vår skal være kjent for at den kombinerer gode økonomiske resultater og bærekraftige investeringer”

8 ANSTENDIG ARBEID
OG ØKONOMISK
VEKST

Vi jobber kontinuerlig for å stimulere til og utvide tilgangen til bank- og forsikrings-tjenester og finansielle tjenester for alle (delmål 8.10).

Engasjerende, relevant og ansvarlig rådgivning

HVORFOR

Privat økonomi og pensjoner kan oppleves som komplisert. Det kan kreve stor innsats å få oversikt over poliser og rettigheter, og implikasjonene av disse i ulike faser av livet.

Gjennom de ulike fasene av arbeidslivet og frem til pensjonsalder gir vi våre kunder en oversikt over, og en forståelse av deres pensjons-, spare- og forsikringsavtaler.

Relevante og ansvarlige rådgivningstjenester er de viktigste forutsetningene for kundetilfredshet. Vi skal bidra til at kundene kjøper produkter og tjenester som er relevante og hensiktsmessige for dem i den livssituasjonen de er i.

TILNÆRMING

Utgangspunktet for all kundekontakt er prinsippet «kunden først». Dette reflekteres i våre servicestandarder:

- **Troverdig** – Jeg holder det jeg lover, og jeg er profesjonell
- **Bry seg om** – Jeg behandler alle individuelt, hjelper dem og gir råd
- **Entusiastisk** – Jeg er positiv og overgår forventninger
- **Effektiv** – Jeg gjør kundereisen enkel og forbedrer organisasjonen

Høy etisk standard, rådgivningstjenester av høy kvalitet og fokus på kundepleie er grunnleggende. Våre rådgivere autoriseres enten gjennom en nasjonal autorisasjonsordning for finansielle rådgivere (AFR) eller godkjenningsordningen for selgere og rådgivere i skadeforsikring (GOS) – begge i regi av Finansnæringsens autorisasjonsordninger.

Våre autorisasjons- og kompetansekrav kommuniseres til kundene på tvers av digitale plattformer.

MÅL OG AMBISJONER

Vi har som mål å være kjent for å ha de mest bærekraftige spare- og pensjonsløsningene.

Vår ambisjon er å bli bransjeledende på kundetilfredshet. Vårt mål for 2019 var å være blant de tre beste. Vi tar også sikte på å styrke kunderelasjonene og øke inntekten per kunde ved å øke antall produkter hver kunde har hos Storebrand.

Storebrands råd skal være basert på kundens behov, og vår ambisjon er at 75 % av sparerådgiverne våre til enhver tid skal være autoriserte²⁸⁾.

TILTAK

Samspill mellom digital og fysisk kundeservice vil bli stadig viktigere. I Storebrand samarbeider teamene som jobber med digital og fysisk kundeservice derfor tett for å prioritere og utvikle tiltak. Et viktig skritt i 2019 var å introdusere vår plattform for kundeeengasjement, et transformasjonsprogram basert på en moderne, datadrevet CRM-plattform. Denne plattformen gir innsikt og gjør at vi bruker data smartere, slik at vi kan gi en mer tilpasset kundeopplevelse og tilby løsninger som er mer tilpasset hver enkelt kunde.

Vi jobber med et prosjekt for kunder som nærmer seg pensjonsalder, som vi har kalt «Retirement Management». Gjennom pensjonsrådgivning og smarte digitale løsninger tar vi sikte på å realisere potensialet i en kundegruppe med udekkede behov.

I 2019 lanserte vi et nytt læringsprogram for autorisasjon av nye ansatte. Vi økte antallet autoriserte rådgivere og inkluderte bank- og forsikringsrådgivere i programmet. Vi introduserte også et eget læringsprogram for forsikringsrådgivere og begynte å utvikle et autorisasjonsprogram for kredittrådgivere.

RESULTATER

Vi ble igjen rangert høyest i Norsk Kundebarometers årlige måling av kundetilfredshet i bedriftsmarkedet.

I personmarkedet beholdt vi en NPS-score²⁹⁾ tilsvarende fjerdeplass i Norge og femteplass i Sverige.

Med en markedsandel på 20 % i 2019 opprettholdt vi vår posisjon som en av markedsleaderne innen individuell pensjonssparing (IPS), i sterk konkurranse med resten av bransjen.

I markedet for flyttbar sparing³⁰⁾, hadde vi en markedsandel på 19,9 % i 2019.

På området pensjoner og sparing ble det autorisert 22 nye rådgivere gjennom autorisasjonsprogrammet for finansielle rådgivere, slik at andelen autoriserte rådgivere i hele Storebrand endte på 81 %.

"Vår ambisjon er å være bransjeledende på kundetilfredshet"

28) Grunnen til at vi ikke har en ambisjon om 100 prosent, er at det vil være en viss turnover blant de ansatte

29) Net Promotor System (NPS) er et målingsverktøy for kundetilfredshet hvor kunden gir en score på en skala fra 0 til 10, der 10 er best

30) Frie fond (personmarked), individuell pensjon, individuell kapital, pensjonskapitalbevis (PKB), og fripolise med investeringsvalg (FMI)

Enkle og digitale kundeopplevelser

HVORFOR

Av alle endringene som påvirker bransjen, er teknologiske fremskritt og digitalisering antakelig de største. Teknologi påvirker hele vår virksomhet: våre kunders atferd og forventninger, hvordan vi leverer tjenester til kunden, og muligheter til å automatisere og transformere hvordan produktene leveres og oppleves.

TILNÆRMING

Digital & Innovation ble etablert som en egen kommersiell konsernhet i 2019. Dette for å sikre at teknologikompetanse blir bedre integrert i vår forretningsutvikling og drift.

Digital forretningsutvikling er et tverrfaglig team hvor produktansvarlige, forretningsutviklere, IT-arkitekter, utviklere og interaksjonsdesignere jobber sammen for å forbedre kundeopplevelsene og løse kundenes problemer gjennom digitale tjenester.

Gjennom å være tett på kundene kan vi forstå deres adferd, utfordringer og tjenestebehov.

MÅL OG AMBISJONER

Vår overordnede ambisjon er å øke kundetilfredsheten og redusere kostnadene gjennom bruk av digitale tjenester. Vi tar sikte på å oppnå dette ved å forbedre brukeropplevelsen, med mer digitalt salg og selvbetjening.

I 2020 skal vi videreutvikle vår pensjonsapp slik at den omfatter all sparing, ikke bare pensjonssparing. Vårt mål er 130 000 appinstallasjoner innen utgangen av 2020.

TILTAK

Digital utvikling hadde høy prioritet i 2019, og det ble gjort en rekke forbedringer i eksisterende løsninger, samtidig som det ble utviklet nye tjenester.

De digitale salgsprosessene ble forbedret innenfor alle forretningsområder. Vi utviklet en heldigital søknads- og godkjenningsprosess for boliglån, innførte automatiserte helseerklæringer for livsforsikring og implementerte en smartere prosess for å hjelpe kundene med å opprette en spareplan.

Ansatte hos våre bedriftskunder blir nå betjent av *Min pensjon*. Denne mobilappen hjelper brukerne med å forstå verdien av pensjonsordningene sine, hvordan denne påvirker deres totale sparebehov, og hva de kan gjøre for å spare nok til pensjonisttilværelsen. Vår applikasjon for helseforsikring *Bli Frisk* ble fornyet

med forbedret funksjonalitet, inkludert direkte bestilling av timer og helautomatisk digital behandling av krav. Vi inngikk et samarbeid med *Eyr* for videokonsultasjoner med leger i app, og vi tok i bruk *Myworkout Go*, som motiverer folk til å komme i fysisk aktivitet. Vi ga også brukerne tilgang til deres elektroniske helsejournal fra *Helsenorge* og mulighet for elektronisk fornyelse av e-resepter.

Vi utviklet og utvidet samarbeidet vårt med appen *Dreams*, som motiverer kundene til å spare gjennom et støttende fellesskap og personlige sparestrategier. Vi utviklet en ny tjeneste i *Dreams*-appen i 2019, som hjelper norske husholdninger med å betale ned gjelden sin.

Min pensjon ble videreutviklet i 2019 ved at brukeropplevelsen ble gjort mer intuitiv og tilpasset behovene til våre bedriftskunders ansatte. Det ble blant annet opprettet en digital sparerådgiver.

RESULTATER

Totalt antall digitale salg nådde 150,000 i 2019, som tilsvarer over 40 % av totalt antall salg. Dette er nesten 15 % mer enn i 2018 og over en tredobbling siden 2016.

I vår Digitale NPS-undersøkelse (Digital Net Promotor System), hvor kundene blir spurt hvor sannsynlig det er at den digitale erfaringen med Storebrand vil gjøre at de anbefaler Storebrand til andre, var det flere kunder som ga en svært høy score (9 eller 10) enn som ga en score på 6 eller lavere. Dette viser at kundetilfredsheten med våre digitale løsninger fortsatte å øke i 2019.

Mobilappen *Min pensjon*, får gode vurderinger av brukerne og var ved utgangen av 2019 blitt installert 17 000 ganger.

Bli Frisk nådde 30 % av dem med helseforsikring i Storebrand i 2019, og ble brukt månedlig av over 15 000 kunder. Det blir hver måned bestilt mer enn 1100 fysioterapitimer gjennom denne digitale ende-til-ende-prosessen.

Antall nedlastinger av *Dreams*-appen doblet seg, fra 100 000 til over 200 000 i 2019. Appen er dermed en av de mest populære sparetjenestene på markedet.

Sajna, en heldigital tjenestepensjon som tilbys kunder i Sverige, ble kåret til årets digitale prosjekt ved årets CIO Awards.

Digital tillit

HVORFOR

Vi lever i en digital verden der våre personopplysninger i økende grad står i fare for å komme på avveie, bli stjålet eller bli delt uten vårt samtykke. For at vi skal bli bransjeledende på kundeopplevelser, er det avgjørende at våre kunder er sikre på at deres personopplysninger forvaltes på en ansvarlig måte.

Ny teknologi og intelligent bruk av informasjon og personopplysninger gjør oss bedre i stand til å forstå våre kunder og deres behov. Forutsatt at kundene fortsetter å ha høy tillit til oss, kan vi bruke denne teknologien til å utvikle bedre, mer relevante og mer kundeorienterte produkter og tjenester.

TILNÆRMING

Våre retningslinjer for behandling av personopplysninger inneholder prinsipper for digital tillit, som lovlig og åpen behandling, formålsbegrensning, den registrertes rettigheter og krav til innebygd personvern. Vi har implementert et internkontrollsystem for hele dataverdikjeden. Dette er et system der vi stiller krav til, etterprøver og kontinuerlig forbedrer datasikkerheten i konsernet, både internt, i samarbeidet vårt med partnere og i kundeløsningene våre.

I tilfeller der risikoen for sikkerhetsbrudd vurderes som middels høy eller høy, blir kundene kontaktet direkte via telefon eller e-post. I slike tilfeller informerer vi kundene om hva som har skjedd, hvilke tiltak vi har iverksatt, og, om nødvendig, hvilke tiltak kunden bør iverksette for å beskytte sine personopplysninger.

MÅL OG AMBISJONER

Vår ambisjon er å engasjere våre kunder og bygge langsiktige relasjoner gjennom å levere førsteklasses kundeopplevelser i alle kanaler. Dette krever at vi tar ansvar for å ivareta våre kunders rettigheter etter personopplysningsloven.

TILTAK

Administrerende direktør i hvert selskap i konsernet er ansvarlig for behandling av personopplysninger, herunder å sikre at internkontrollprosedyrer implementeres og gjennomgås regelmessig. Alle ledere i Storebrand er ansvarlige for å sikre at ansatte med tilgang til personopplysninger har den nødvendige kompetansen og er kvalifisert til å ivareta våre kunders personvern, gjennom å følge våre prosedyrer for informasjonssikkerhet.

Opplæring i informasjonssikkerhet og personvern er obligatorisk for alle ansatte og er en del av vårt "onboardingprogram" for nye ansatte. Ansatte som samler inn, behandler eller har tilgang til kundeopplysninger, får obligatorisk opplæring i personvern.

Vi har lagt ned et stort arbeid for å implementere EUs nye personvernforordning (GDPR). Vern av personopplysninger og informasjonssikkerhet er godt integrert i våre internkontrollsystemer og risikostyringsprosesser. Vi vurderer løpende personvernrisikoen vi utsetter kundene våre for.

Vi har også lansert en forbedret versjon av personvern-erklæringen på nettstedet vårt og forbedret vår elektroniske kundeportal for å gi den enkelte kunde bedre oversikt over hans/hennes personverninnstillinger³¹⁾.

RESULTATER

I 2019 fikk alle ansatte som håndterer kundeopplysninger, obligatorisk opplæring på personvern. Alle nye ansatte fikk den samme opplæringen. I tillegg ble det avholdt flere temaspesifikke workshoper rundt om i konsernet.

I 2019 ble det rapportert om 48 hendelser knyttet til behandling av personopplysninger. Vi rapporterte 10 av disse som avvik (dokumenterte klager) til Datatilsynet i samsvar med EUs personvernforordning.

Alle registrerte saker fra 2019 er behandlet og avsluttet. Datatilsynet ga ingen bøter, advarsler eller pålegg om forbedringer til Storebrand som følge av brudd på personvernforordningen i 2019.

31) Se <https://www.storebrand.no/en/online-security-and-privacy> for mer informasjon om digital sikkerhet og personvern

32) En kunde- og prosessrelatert hendelse er definert som en uønsket situasjon som oppstår som følge av svikt i interne prosesser, driftsavbrudd, menneskelige feil, brudd på internt/eksternt regelverk eller eksterne forhold. Konsekvensen kan være økonomisk tap eller gevinst, merarbeid, omdømmetap og/eller sanksjoner knyttet til bruddet på det interne/eksterne regelverket

Nøkkeltall

For definisjoner av indikatorer se side 220.

Indikator ³³⁾	Resultater 2017	Resultater 2018	Resultater 2019	Mål 2020	Mål 2025
Kundetilfredshet ³⁴⁾	#4	#4	#4	Top 3	Top 3
Markedsandel: Sparing, personmarked Norge	22 %	21 %	20 %	Økning	Økning
Markedsposisjon: Pensjon, bedriftsmarked Norge	#1	#1	#1	#1	#1
Andel kvinner: pensjonssparing	43 %	43 %	44 %	Økning	Økning
Anerkjent for bærekraftig verdiskaping (Personmarked Norge)	Ny 2019	Ny 2019	#3	Top 3	#1
Anerkjent for bærekraftig verdiskaping (bedriftsmarked Norge)	Ny 2019	Ny 2019	#1	#1	#1
Kundetilfredshet (Net Promoter System, bedriftsmarked Sverige)	#8	#7	#5	Top 3	Top 3
Forventet pensjon som andel av lønn (Min pensjon)	58 %	59 %	60 %	Økning	Økning

33) Vi har sluttet å rapportere på to indikatorer fra og med 2019: a) GDPR-kurs (dette er en viktig indikator for å kontrollere at nye rutiner blir implementert, men vi er sikre på at disse rutinene fungerer bra, og at alle relevante ansatte får GDPR-opplæring som en del av onboardingen) og b) Sustainable Brand Index-scorer for Storbritannia og Sverige (disse indikatorene blir erstattet av andre). I tillegg drøftes klager nå under kapittel 6 nedenfor.

34) Net Promoter System, personmarked Norge

Mennesker

Vi rekrutterer og utvikler folk som brenner for å finne de beste løsningene for våre kunder.

- 46 En kultur for læring
- 47 Engasjerte og modige medarbeidere
- 48 Mangfold og likestilling
- 50 Nøkkeltall

En kultur for læring

HVORFOR

For at vi skal fortsette å være konkurransedyktige i en bransje i rask endring, må våre ansatte få muligheter for kontinuerlig læring og en dyp forståelse av våre kunders behov. Større bredde og mangfold i medarbeidernes kompetanse skal bidra til fortsatt vekst og evne til å møte endrede kundeforventninger. Digitale ferdigheter, kunnskap om kundepreferanser og innsikt i markedsutviklingen er viktig for at vi skal lykkes.

TILNÆRMING

Vi rekrutterer folk som brenner for å finne de beste løsningene for våre kunder. Hos Storebrand skal alle ansatte kunne utvikle seg i tråd med selskapets behov. I 2019 utviklet vi lærings-systemene våre for bedre å legge til rette for tilgang til digitale læringsressurser og for å styrke våre ansattes mulighet til å ta ansvar for egen læring.

Et arbeidsliv med økt fokus på kunnskap som konkurransefortrinn og høyere grad av autonomi krever at de ansatte er i stand til å utøve selvledelse. Et sentralt aspekt ved dette er evnen til kontinuerlig og proaktivt å tilegne seg ny kunnskap, for eksempel gjennom tverrfaglig samarbeid i tverrfunksjonelle team, og å anvende denne for å skape gode kundeopplevelser.

MÅL OG AMBISJONER

Vår ambisjon er å bygge en læringskultur preget av innovasjon, ansvar for egen læring og tilbakemeldinger for å sikre kontinuerlig forbedring.

TILTAK

I 2019 økte vi rekkevidden til vår digitale læringsplattform, Campus Storebrand, der det er lagt til rette for obligatorisk opplæring i etikk og bekjempelse av korrupsjon og hvitvasking. Plattformen brukes til opplæringskurs i salg og kundeservice og til å gi tilgang til forberedelsesstoff til en rekke kurs, og den ble brukt under våre opplæringsdager for medarbeidere, som hadde temaet «I verdensklasse sammen».

Vi fortsatte å utvide rekkevidden og bruken av vår plattform for styring av humankapital (HCM) til å omfatte onboardingmateriell for nye ansatte i tillegg til materiell for eksisterende ansatte innen sikkerhet og personvern.

Vårt digitale program for mellomledere, *Storebrand Leadership Weekly*, startet i 2018, og i 2019 deltok over 20 mellomledere fra Sverige og Norge. Et sentralt tema i 2019 var tillit og transformasjonsledelse gjennom styrkebasert utvikling.

Vi fortsatte å rulle ut arbeidsmetoden «Build, Measure, Learn» og å fremme en smidig tankegang gjennom lederopplæring, selvorganiserte læringsnettverk og andre samlinger. Vi tar sikte på å ta i bruk denne arbeidsmetoden i produkt- og tjenestesign i hele konsernet.

Vi lanserte vårt graduateprogram, *Storebrand Future Impact*, i 2019. Programmet er åpent for nye og eksisterende ansatte med inntil tre års erfaring og gir opplæring i hvordan man kan ta tak i vår tids globale utfordringer på en ansvarlig, etisk og bærekraftig måte. Programmet fokuserer hovedsakelig på å utvikle tre ferdigheter: selvledelse, relasjoner og samarbeid og kompleks problemløsning.

RESULTATER

I 2019 tilbød vi 115 kurs via den digitale læringsplattformen Campus Storebrand. Til sammen 1949 personer deltok på ett eller flere kurs og gjennomførte totalt 5696 timer med læring, i gjennomsnitt 2,9 timer per person. Dette tallet gir imidlertid ikke et fullstendig bilde av all digital læring som har funnet sted, siden mange ansatte tar kurs på andre nettbaserte plattformer, som Udacity, Coursera og LinkedIn, som vi ikke fører statistikk over. Ved utgangen av 2019 hadde mer enn 70 % av våre ansatte fullført opplæring i den nye personopplysningsloven³⁵.

Vår rekrutterings- og onboardingprosess er fullstendig digitalisert. Alle nye ansatte hadde fullført sin onboarding i 2019, inkludert signering av våre regler for personvern og informasjonssikkerhet.

Alle deltakerne i *Storebrand Leadership Weekly* deltok i forskningsprosjektet «Teknologibasert lederutvikling». En 360-graders evaluering av lederne før og etter programmet viste en positiv utvikling for tolv parametere for «ledelse» og «resultat av ledelse», knyttet til ansattes produktivitet, effektivitet og tilfredshet.

Vårt Summer Internship-program Sandbox fikk nesten 1000 søknader fra Norge og Sverige i 2019. Ti studenter fikk plass i Norge og seks studenter i Sverige. Studentene hadde bakgrunn fra økonomi, teknologi, psykologi, kommunikasjon og design.

De to første samlingene i *Storebrand Future Impact* ble avholdt i 2019. Vi fikk nærmere 200 søknader i juni, og 5 eksterne og 18 interne kandidater ble valgt ut. Deltakerne representerer hele bredden av selskapet og har ulike bakgrunner og ferdigheter, fra IT til salg. I løpet av programmet vil deltakerne utføre og presentere gruppevis casestudier med fokus på bærekraft og organisatorisk innvirkning.

35) At det ikke var 100 % som hadde gjort dette, skyldes turnover og relevans til stillingen/rollen

Engasjerte og modige medarbeidere

HVORFOR

Våre ansatte er vår viktigste kilde til innovasjon, utvikling og vekst. Ansatte som våger å tenke nytt og utfordre rådende normer, er avgjørende hvis vi skal realisere vårt mål om å bli et sparekonsern i verdensklasse.

TILNÆRMING

Virksomheten vår er avhengig av at kunder, partnere, myndigheter, aksjonærer og samfunnet for øvrig har tillit til oss. For å oppnå tillit må organisasjonen være profesjonell, dyktig og preget av høy etisk standard. Alle medarbeidere skal opptre med aktsomhet, integritet og saklighet.

Målinger av medarbeiderengasjement gjennomføres månedlig eller annenhver uke for å måle faktorer som trivsel, engasjement for arbeidsoppgavene, oppfatning av bærekraft og opplevelsen av selvbestemmelse. Resultatene følges jevnlig opp av konsernledelsen.

Vi oppfordrer til en god balanse mellom jobb og fritid for alle ansatte. Vi tar sikte på å imøtekomme våre ansattes behov for fleksibel arbeidstid.

Vi tilbyr fast ansatte betalt foreldrepermisjon tilsvarende 100 % av lønnen, noe som er mer enn det loven krever i Norge og Sverige.

MÅL OG AMBISJONER

Vår ambisjon er å styrke medarbeidertilfredshet, arbeidsglede og engasjement gjennom meningsfylt arbeid, god ledelse, et motiverende arbeidsmiljø, utviklingsmuligheter og tillit til ledelsen. Lederne våre skal sette klare mål og oppmuntre medarbeiderne til, i samarbeid med kolleger, selv å finne ut hvordan de kan nå både kollektive og individuelle mål.

TILTAK

I 2019 styrket vi våre arbeidsmetoder ved kontinuerlig å bruke kunnskap om organisasjonens tilstand fra pulsundersøkelser, som gjennomføres annenhver uke eller månedlig. Disse undersøkelsene måler medarbeiderengasjementet i hele konsernet.

RESULTATER

I gjennomsnitt svarte 83 % av medarbeiderne på engasjementsundersøkelsene minst én gang i løpet av siste kvartal 2019. Engasjementsscoren målt i undersøkelsene økte fra 7,9 til 8,0 i 2019, på en skala fra 1 til 10, hvor 1 er lavest og 10 er høyest. I siste halvdel av 2019 viste målingene også høy score på spørsmål om likestilling og mangfold, meningsfrihet, grad av autonomi, tillit til en åpen og ærlig kommunikasjon med ledere og tillit til at kolleger utfører arbeid av høy kvalitet. Resultatene viste også rom for forbedring når det gjaldt arbeidsmiljøet, med hensyn til verktøy og utstyr. Det gjennomføres for tiden tiltak for å løse disse problemene. Maskinvare og programvare oppgraderes, og man forsøker å fremme smidig samarbeid innad i organisasjonen.

Mangfold og likestilling

HVORFOR

Storebrands organisasjon og forretningsvirksomhet bør gjenspeile kundene og markedet vi opererer i. Vi mener at mangfold bidrar til økt innovasjonstakt og en bedre forståelse av kundemassen i hele dens bredde. Internasjonale studier tyder på at vi har rett: Selskaper som gjør det bra på mangfold, har også en tendens til å være mer innovative og lønnsomme³⁶⁾.

TILNÆRMING

Alle medarbeidere i Storebrand skal behandles likt, uavhengig av alder, kjønn, funksjonshemming, kulturell bakgrunn, religiøs tro eller seksuell orientering, både i rekrutteringsprosesser og gjennom hele arbeidsforholdet.

Storebrand arbeider systematisk for å sikre mangfold og likestilling innen rekruttering, omorganiseringsprosesser, lønnsjusteringer og tilbud om lederutdanning og andre utviklingstiltak. Vi gjør en bevisst innsats for å sikre at alle ansatte, uansett bakgrunn, opplever et høyt nivå av medarbeidertilfredshet og arbeidsglede.

Vi arbeider aktivt for å oppnå kjønnsbalanse gjennom målrettede rekrutteringstiltak samt ved å utnevne like mange kvinner som menn til lederstillinger og lederutviklingsprogrammer.

Vi har som mål å tilby potensielle ansatte en åpen og inkluderende rekrutteringsprosess. Vi har nulltoleranse for trakassering og diskriminering og tilstreber likebehandling og like muligheter i våre rekrutterings- og utviklingsprosesser.

Storebrand har vært IA-bedrift siden 2002. IA-samarbeidet bygger på et premiss om at det å være i aktivitet gjennom arbeid fremmer god helse og trivsel, og at tidlig, aktiv intervensjon kan forhindre fravær. Konsernets ledere har etablert rutiner for inkluderende oppfølging av ansatte ved sykdom.

MÅL OG AMBISJONER

Vi tar sikte på å tilby en god kandidatreise gjennom hele rekrutteringsprosessen, slik at Storebrand får et ry som en attraktiv arbeidsplass. Vi skal fortsette utviklingen av egne ansatte og fremme individuell utvikling av lederkompetanse blant kvinner.

Vi arbeider aktivt for like muligheter og kjønnsbalanse i arbeidsliv og økonomisk liv (delmål 5.5). Målet er en 50/50-fordeling mellom menn og kvinner i ledende stillinger, og lik fordeling av menn og kvinner i våre lederutviklingsprogrammer, samt rekrutteringsprosesser til lederstillinger.

Vi har som mål å sikre anstendig arbeid for alle våre ansatte. Vi har et mål om lik lønn for likt arbeid (delmål 8.5). Vår policy om diskriminering og vår aktive fremming av god helse og trivsel på arbeidsplassen støtter disse målsettingene.

"Alle medarbeidere i Storebrand skal behandles likt, uavhengig av alder, kjønn, funksjonshemming, kulturell bakgrunn, religiøs tro eller seksuell orientering."

³⁶⁾ Dette ble dokumentert i vår rapport Investing in Gender Equality fra 2019, som ble utarbeidet i samarbeid med PwC og CARE Norway

TILTAK

Blant det viktigste vi gjør når det gjelder mangfold, er å fremme likestilling mellom kjønnene. I slutten av 2019 etablerte vi et mangfolds- og inkluderingsutvalg, bestående av seks ansatte utnevnt av virksomheten. Utvalget skal øke bevisstheten om og forståelsen av viktigheten av et mangfoldig og inkluderende arbeidsmiljø der folk føler at de hører hjemme. Ytterligere tiltak er under planlegging og vil bli gjennomført i løpet av 2020.

Gjennom 2019 forbedret vi vår kommunikasjon med potensielle nye medarbeidere for å gjøre den mest mulig kjønnsnøytral. Det skal (minst) være én kvinnelig og én mannlig finalekandidat ved rekruttering til lederstillinger.

Hvert år velger vi ut like mange kvinner som menn til våre lederprogrammer, og i samarbeid med våre tillitsvalgte kartlegger og analyserer vi lønnsnivået for ulike stillinger for å eliminere forskjeller basert på kjønn.

RESULTATER

Arbeidet med mangfold og likestilling vil fortsette å være et vektlagt område i tiden fremover. 39 % av lederne i Storebrandkonsernet er kvinner. Tallene for Norge og Sverige er henholdsvis 35 og 53 %. Når det gjelder ansatte, er det 45 % kvinner i Norge og 53 % i Sverige.

I 2019 var 44 % av styremedlemmene i Storebrand ASA kvinner. Tre av de ti medlemmene (30 %) av konsernledelsen var kvinner. Blant lederne som rapporterte direkte til konsernledelsen, var 41 % kvinner.

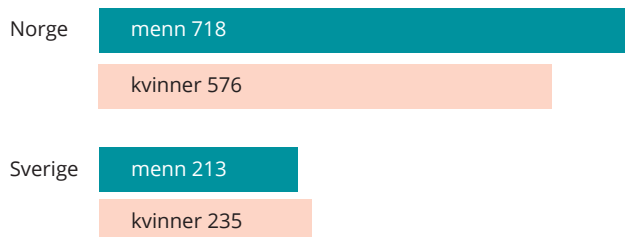
Det deltok like mange kvinner som menn i lederutviklings-tilbudene til Storebrand-akademiet og Storebrand Leadership Weekly, i Sandbox-programmet for sommervikarer og i graduate-programmet Storebrand Future Impact.

Lønnsnivåene i konsernet ble gjennomgått i samarbeid med de tillitsvalgte i lønnsjusteringsprosessen i 2019. Vi ser noe lavere gjennomsnittslønn hos kvinner enn menn.

Gjennomsnittsalderen i Storebrandkonsernet var 43 år ved årsskiftet. Gjennomsnittlig ansiennitet var elleve år i Norge og ti år i Sverige. Per 31. desember 2019 hadde Storebrandkonsernet 1742 ansatte³⁷⁾.

Vi har en god kjønnsfordeling i både Norge og Sverige blant fast ansatte, slik det går frem av diagrammet nedenfor.

Sykefraværet har vært lavt og stabilt i flere år. Sykefraværet var 3,1 % i vår norske virksomhet, og 2,5 % i vår svenske virksomhet. Det ble ikke rapportert om materielle skader i Storebrandkonsernet i 2019. Vi hadde én rapportert ulykke hvor en person ble lettere skadet.

Kjønnsfordeling

37) Inkluderer Skagen og Cubera AS

Nøkkeltall

For definisjoner av indikatorer se side 220.

Alle nøkkeltall i denne tabellen inneholder data fra Skagen, Cubera og Værdalsbruket.

Indikatorer	Resultater 2017	Resultater 2018	Resultater 2019	Mål 2020	Mål 2025
Sykefravær Norge	3,5 %	2,7 %	3,1 %	<3,5 %	<3,5 %
Sykefravær Sverige	3,5 %	3,3 %	2,5 %	<3,5 %	<3,5 %
Antall ansatte	Ny	1667	1742	N/A	N/A
Kjønnsbalanse, ledelse	38 %	39 %	39 %	50 %	50 %
Andel kvinner på ledernivå 1–3 ³⁸⁾	Ny	44 %	39 %	50 %	50 %
Andel menn på ledernivå 1–3	Ny	56 %	61 %	50 %	50 %
Andel kvinner på ledernivå 3	Ny	46 %	41 %	50 %	50 %
Andel menn på ledernivå 3	Ny	54 %	59 %	50 %	50 %
Turnover kvinner konsern	Ny	4,1 %	4,7 %	-	-
Turnover menn konsern	Ny	3,9 %	5,5 %	-	-
Antall rekruttert konsern	Ny	220	204	-	-
Antall kvinner ansatt i løpet av året	Ny	78	78	-	-
Antall menn ansatt i løpet av året	Ny	116	126	-	-
Ansatte menn under 30	Ny	115	109	-	-
Ansatte kvinner under 30	Ny	102	117	-	-
Ansatte menn 30–50	Ny	526	531	-	-
Ansatte kvinner 30–50	Ny	408	379	-	-
Ansatte menn over 50	Ny	235	264	-	-
Ansatte kvinner over 50	Ny	284	302	-	-
Kvinner i konsernledelsen	Ny	3 av 9	3 av 10	50 %	50 %
Kvinner i konsernstyret	Ny	5 av 9	4 av 9	50 %	50 %
Gjennomsnittslønn kvinnelige ansatte, Norge (NOK) ³⁹⁾	Ny	699 228	743 684	-	-
Gjennomsnittslønn mannlige ansatte, Norge (NOK)	Ny	871 146	914 107	-	-
Gjennomsnittslønn kvinnelige ansatte, Sverige (SEK)	Ny	608 551	644 484	-	-
Gjennomsnittslønn mannlige ansatte, Sverige (SEK)	Ny	762 151	811 717	-	-
Utvidet toppledelse, kvinners andel av menns lønn per stillingskategori (Hay Grade 21–23)	Ny	110,3 %	100,5 %	100 %	100 %
Medarbeidere t.o.m. mellomledere, kvinners andel av menns lønn per stillingskategori (Hay Grade 13–20)	Ny	99,2 %	99,1 %	100 %	100 %
Forholdstall, lønn, konsernsjef/gjennomsnittsansatt	Ny	New	8,2:1	-	-

38) Fra 2019 vil kjønnsindikatorer for ledernivå 1–3 bare bli rapportert i prosent

39) Endringene i de rapporterte tallene for gjennomsnittslønn for 2018 skyldes at rapporteringen nå også omfatter Skagen, Cubera og Værdalsbruk. Dette gjelder også tallene for kvinners andel av menns lønn innenfor ulike Hay-kategorier.

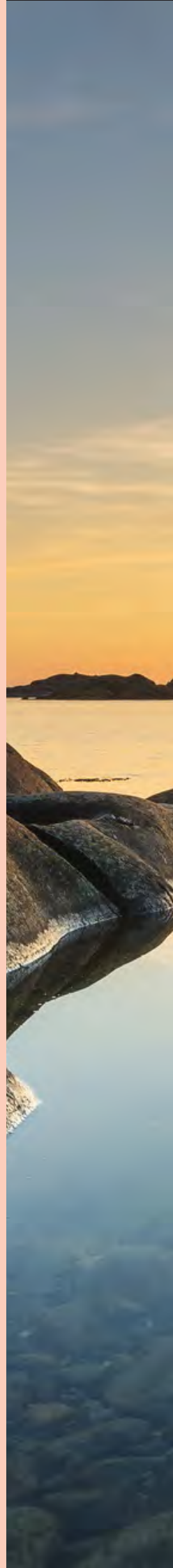

Orden i eget hus

Vi jobber aktivt mot korrupsjon og alle typer økonomisk kriminalitet i virksomheten vår, hos leverandører og forretningspartnere. Vi jobber alltid for å bli energieffektive, redusere avfallsproduksjonen, og minske vårt karbonavtrykk.

- 54 Motarbeider korrupsjon
- 56 Motarbeider hvitvasking og økonomisk kriminalitet
- 57 Redusere vårt interne karbonavtrykk
- 58 Bærekraftig forretningspraksis i hele verdikjeden
- 60 Samfunnsansvar
- 61 Nøkkeltall

Motarbeider korrupsjon

HVORFOR

Storebrands virksomhet er av en slik art at vi er avhengige av høy tillit hos kunder, myndigheter, aksjonærer og samfunnet for øvrig. For at vi skal bli vist denne tilliten, må vi hele tiden handle profesjonelt, kompetent og med integritet.

Korrupsjon er straffbart etter straffeloven 2005.

TILNÆRMING

Vi jobber aktivt mot korrupsjon i hele virksomheten vår, hos leverandører og hos andre forretningspartnere.

Våre forventninger til ansatte, midlertidig ansatte og konsulenter er fastsatt i våre etiske retningslinjer, som er godkjent av styret i Storebrand ASA og styret i alle datterselskapene. Vi har ytterligere retningslinjer som spesifikt tar for seg korrupsjon, og som gjennomgås årlig av compliance-teamet. Konsernets compliance-funksjon er ansvarlig for å oppdatere og spre materiell som skal øke kompetansen på og bevisstheten rundt antikorrupsjonsarbeidet i selskapet.

Våre retningslinjer om korrupsjon skal sikre at hver ansatt har informasjon om, og er i stand til å identifisere potensielle korrupsjonsrisikoer på et tidlig stadium. Retningslinjene angir også hvilke tiltak som skal iverksettes for å unngå korrupsjon.

Alle ansatte er ansvarlig for å gjøre seg kjent med og handle i samsvar med retningslinjer for bekjempelse av korrupsjon, herunder gjennomføre obligatorisk opplæring, og ledere skal sørge for at dette gjøres. Alle nye ansatte gjennomfører obligatorisk opplæring som en del av onboardingprosessen.

Ansatte skal handle med integritet og opplyse om alle private forretningsavtaler de eventuelt har med, eller forretningsrelaterte tjenester de yter til bedrifter, enkeltpersoner, venner eller familiemedlemmer.

Vi forventer at alle ansatte og oppdragstakere opptrer på en måte som inngir tillit, både til den aktuelle personen og til Storebrandkonsernet.

Som en hovedregel skal ingen motta noen form for ytelser, herunder tjenester, gaver og invitasjoner, fra Storebrands forretningsforbindelser. I situasjoner der gaver kan mottas, spesifiserer våre retningslinjer for bekjempelse av korrupsjon terskelverdier i NOK.

Gaver som gis på vegne av Storebrand, er underlagt den samme terskelverdien. Ingen må gi eller motta gaver med en forventning om gjensidighet, eller for å oppnå noen form for gjenytelse, verken for seg selv eller for et Storebrand-selskap.

Alle arrangementer som arrangeres på vegne av Storebrand, skal være i samsvar med vår samfunnsrolle, ha et innhold som er faglig relevant, og ellers være i samsvar med våre retningslinjer for arrangementer.

MÅL OG AMBISJONER

Vi har nulltoleranse for korrupsjon, og vår ambisjon er å unngå korrupsjon helt.

Alle ansatte og styremedlemmer skal gjennomføre vårt antikorrupsjonsprogram. Målet med dette programmet er å sikre at de ansatte er i stand til å ta de riktige beslutningene, slik at man unngår korrupsjon.

TILTAK

Organisasjonen bruker e-læring til opplæring i etikk og bekjempelse av korrupsjon, hvitvasking og terrorfinansiering. Disse kursene skal sikre solid forretningspraksis i tråd med våre etiske retningslinjer og må tas hvert år.

Vi har utviklet et eget område på intranettet vårt for arbeid mot korrupsjon, der vi har samlet informasjon om våre forventninger til våre ansattes forretningsatferd, herunder rutiner for håndtering av varsler, trakassering og utilbørlig opptreden. Vi har et uavhengig, eksternt administrert varslingsystem⁴⁰⁾ hvor ansatte og eksterne forretningspartnere kan registrere mulige kritikkverdige forhold, herunder mulig korrupsjon.

Storebrands compliance-team er også tilgjengelig for å diskutere spørsmål knyttet til korrupsjon med ansatte, for eksempel spørsmål om mottak av gaver, invitasjoner til arrangementer

eller andre ytelser fra forretningspartnere som kan være i strid med våre etiske retningslinjer og retningslinjer for bekjempelse av korrupsjon.

RESULTATER

Fire saker ble mottatt gjennom vårt eksternt administrerte varslingsystem i 2019. Ingen av disse gjaldt korrupsjon, og alle de fire sakene ble avsluttet på en tilfredsstillende måte i løpet av året.

I 2019 gjennomførte 87 % av våre ansatte og alle styremedlemmene den obligatoriske opplæringen i antikorrupsjonsarbeid.

Vi skal være med på å bekjempe økonomisk kriminalitet (delmål 16.4).

Vi skal være med på å bekjempe alle former for korrupsjon og bestikkelser (delmål 16.5).

Vi skal bidra til å utvikle velfungerende, ansvarlige og åpne selskaper (delmål 16.6).

⁴⁰⁾ <https://u.bdo.no/storebrand>

Motarbeider hvitvasking og økonomisk kriminalitet

HVORFOR

Vi er en sentral aktør i finansmarkedet i Norden. Omdømmet vårt er avhengig av at vi er i stand til å unngå å bli misbrukt til finansiering av terrorisme, hvitvasking av penger eller andre former for økonomisk kriminalitet.

TILNÆRMING

Vi har etablert retningslinjer for å unngå hvitvasking og terrorfinansiering, som er gjennomgått og godkjent av styret. Disse retningslinjene bygger på våre etiske retningslinjer. Vi har integrert tiltak for å unngå hvitvasking, økonomisk kriminalitet og terrorfinansiering i hele konsernet.

Hvert selskap i konsernet skal gjennomføre en risikovurdering for hvitvasking, økonomisk kriminalitet og terrorfinansiering, og implementere rutiner for kundekontroll og etablering av nye kundeforhold. Vi gjennomfører internrevisjoner og regelmessige stikkprøver for å identifisere og rapportere mistenkelige transaksjoner eller atferd.

Aktivitet som vi mistenker er i strid med lov om tiltak mot hvitvasking, økonomisk kriminalitet og terrorfinansiering (hvitvaskingsloven), rapporteres til politiet.

Alle ansatte er pålagt å gjøre seg kjent med våre retningslinjer for forebygging av økonomisk kriminalitet og skal gjennomføre vårt obligatoriske opplæringsprogram om hvitvasking, økonomisk kriminalitet og terrorfinansiering. Alle nye ansatte gjennomfører obligatorisk opplæring som en del av onboardingprosessen.

Opplæringen gir de ansatte en grunnleggende forståelse av hvilke regler som gjelder vedrørende hvitvasking, økonomisk kriminalitet og terrorfinansiering, og hvilke krav vi stiller til våre ansatte og ledere. Toppledere og styremedlemmer i konsernet og datterselskapene får også obligatorisk opplæring hvitvasking, økonomisk kriminalitet og terrorfinansiering.

MÅL OG AMBISJONER

Storebrand skal handle konsekvent og i samsvar med relevant lovgivning i saker som gjelder hvitvasking, terrorfinansiering og økonomisk kriminalitet generelt. Vi jobber systematisk for å sikre at våre selskaper ikke brukes til hvitvasking av penger, terrorfinansiering eller andre former for økonomisk kriminalitet. Alle ansatte skal gjennomføre obligatorisk opplæring hvert år.

TILTAK

Vi har utviklet et eget område på intranettet vårt for arbeid mot hvitvasking, økonomisk kriminalitet og terrorfinansiering, der vi angir hva slags forretningsatferd som forventes fra de ansatte. Informasjonen gjelder alle selskapene i konsernet. De ansatte skal gjennomføre et obligatorisk e-læringsprogram innen bekjempelse av hvitvasking, økonomisk kriminalitet og terrorfinansiering.

Vi er et aktivt medlem av Finans Norges utvalg for økonomisk kriminalitet. Utvalget samarbeider tett med myndighetene i Norge og gir veiledning til alle medlemsbedrifter.

RESULTATER

I 2019 ble 44 saker om økonomisk kriminalitet anmeldt til ØKOKRIM og seks til politiet. Sakene varierte i alvorlighetsgrad fra mistanke om hvitvasking, terrorfinansiering og skatteunndragelse til dokumentfalsk.

I 2019 gjennomførte 89 % av de ansatte den obligatoriske opplæringen i bekjempelse av hvitvasking, økonomisk kriminalitet og terrorfinansiering.

“Vi jobber systematisk for å sikre at våre selskaper ikke brukes til hvitvasking av penger, terrorfinansiering eller andre former for økonomisk kriminalitet.”

Redusere vårt interne karbonavtrykk

HVORFOR

Storebrand har bærekraft som en integrert del av sin strategi og ønsker å være et forbilde for andre. Dette er relevant både for produktene og tjenestene vi tilbyr våre kunder, og for vår egen drift.

TILNÆRMING

Allerede i 2008 ble Storebrand Norges første «klimanøytrale» finanskonsern. Vi oppnår dette ved å stille strenge krav og fastsette konkrete mål for å minimere karbonavtrykket vårt. Vi bruker føre-var-prinsippet når det gjelder miljøstyring. Storebrand har siden 2009 vært Miljøfyrtårnsertifisert, og vi offentliggjør miljøprestasjonene våre hvert år.

Avdelingen for husdrift overvåker energi- og vannforbruk, avfallsproduksjon og avfallssorteringsgrad for å sikre at vi når vårt mål om et så lavt fotavtrykk som mulig. Vi kjøper elektrisitet fra fornybare energikilder med opprinnelsesgaranti.

For å kutte ned på forretningsreiser oppfordrer vi våre ansatte til å bruke teknologiske løsninger som videokonferanser. Over halvparten av alle møterommene våre er utstyrt med videokonferanseutstyr. Vi oppmuntrer våre ansatte til å ta toget når de er nødt til å reise. Vi har elbiler og el-sykler som våre ansatte kan benytte til møtevirksomhet.

MÅL OG AMBISJONER

Vi tar sikte på å sette oss vitenskapsbaserte mål i tråd med 1,5-gradersmålet⁴¹⁾ for hele virksomheten, inkludert egen drift, innen utgangen av 2020.

Vi jobber kontinuerlig med å bli mer energieffektive, redusere avfallsproduksjonen, øke andelen avfall som sorteres, og redusere vårt karbonavtrykk som følge av flyreiser og pendling.

TILTAK

I 2019 forpliktet Storebrand seg til å sette seg vitenskapsbaserte mål i tråd med Parisavtalen. Disse målene vil bli gjenstand for ekstern verifisering når slik verifisering blir tilgjengelig for finansbransjen⁴²⁾.

Vi tar sikte på å redusere avfallsmengden betydelig gjennom forebygging, reduksjon, resirkulering og gjenbruk (delmål 12.5).

Vi styrker evnen til å stå imot og tilpasse seg klimarelaterte farer og naturkatastrofer i vår virksomhet og i våre investeringer (delmål 13.1).

Vi innarbeider tiltak mot klimaendringer i våre policyer, strategier og planer (delmål 13.2).

Restutslipp fra egen drift kompenseres for ved å kjøpe utslippskvoter og investere i karbonpositive prosjekter.

For å redusere unødvendig avfall, har vi fjernet alle drikkebeholdere av plast og innført en rabatt for dem som har med egen kaffekopp.

Vi har utvidet elbil- og el-sykkelparken vår for å gjøre tilgangen til disse enklere og mer pålitelig.

RESULTATER

Utslippene fra hovedkontorene våre har gått ned, men antallet flyreiser har dessverre gått opp, og sorteringsgraden ned. Vi vil gjennomføre flere tiltak, inkludert en intern karbonpris og en oppdatering av reisepolicyen vår. Vi har satt i gang et prosjekt for å forbedre avfallshåndteringen i kafeteriaen. Tiltak vil bli fulgt opp nøye, og flere tiltak vil bli iverksatt om nødvendig.

41) Slik at målet om å begrense den gjennomsnittlige globale oppvarmingen til 1,5 °C innen 2100 nås, i samsvar med Parisavtalen.

42) Initiativet Science Based Target arbeider fortsatt med å finne ut hvilke mål som skal anses for å være i tråd med Parisavtalen

Bærekraftig forretningspraksis i hele verdikjeden

HVORFOR

Innkjøp er et område hvor vi potensielt kan ha stor påvirkning, og påvirke leverandører i en mer bærekraftig retning. For å gjøre virksomheten vår mer effektiv har vi økt bruken av utkontraktering. Dette krever strengere prosedyrer for oppfølging av arbeidsforhold, ivaretagelse av menneskerettigheter og håndtering av miljøbelastninger i verdikjeden.

TILNÆRMING

Vi stiller klare krav til våre leverandører og forretningspartnere, gjennom dokumentet «Storebrands standard avtalebilag for bærekraft», som fungerer som vedlegg til alle anbudsinnbydelser og leverandørkontakter. I tillegg til at vi skal følge våre interne retningslinjer for innkjøp, er det et sentralt prinsipp at varer og tjenester som kjøpes inn, skal fremme vårt hovedmål om kostnadseffektiv og bærekraftig forretningsdrift.

Innkjøpspolicyen vår tar utgangspunkt i konsernets styrende dokumenter og tilhørende rutiner, som revideres årlig⁴³. Bærekraft er en viktig del av evalueringen av nye tilbud og vektlegges minst 20 %.

Tilbydere som svarer på våre anbudsinnbydelser, må legge frem en bærekraftserklæring. Bærekraft er én av tingene vi ser på når vi evaluerer tilbud og tildeler kontrakter. Alle kontrakter inneholder krav til resultater innen bærekraft.

De viktigste og største innkjøpene vi gjør er innen utkontraktering av IT og forretningsprosesser, helsetjenester, skadeoppgjør og forvaltning av direkte eiendomsinvesteringer. Områdene med størst risiko og påvirkningsmulighet knyttet til bærekraft er etter vår vurdering utkontraktering (herunder offshoring), skadeoppgjør (bil og eiendom) og eiendomsforvaltning generelt.

For større og mer langsiktige kontrakter bruker vi bærekraftskriterier i forbindelse med kontraktstildeling og oppfølging i avtaletiden.

43) Blant de styrende dokumentene er «Retningslinjer for utkontraktert virksomhet», «Retningslinjer for tildeling av fullmakter», «Regler for etikk», «Retningslinjer for bekjempelse av korrupsjon», «Retningslinjer for tiltak mot hvitvasking, terrorfinansiering og økonomisk kriminalitet», «Retningslinjer for håndtering av interessekonflikter», «Retningslinjer for arrangementer», «Styringsdokument for informasjonssikkerhet» og «Styringsdokument for behandling av personopplysninger»

44) Eco-Lighthouse, EMAS, ISO14001 og Svanemerket

MÅL OG AMBISJONER

En sentral målsetting er å sikre at konsernet unngår å inngå avtaler med leverandører der produksjonsprosesser eller produkter bryter med internasjonale avtaler, nasjonal lovgivning eller interne policyer. Vi skal gjennom vår egen virksomhet og innkjøpsvirksomhet bidra til en bærekraftig utvikling, og til at menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter ikke krenkes.

Vår ambisjon er å øke andelen miljøsertifiserte innkjøp⁴⁴. Vi overoppfylte vårt 2025-mål allerede i 2019, med 57 % miljøsertifiserte innkjøp. Vi har derfor justert opp målet vårt for 2025 til 60 % miljøsertifiserte innkjøp. Det gir oss et insentiv til å forbedre miljøtytelsen i leverandørkjeden ytterligere.

Vi iverksetter tiltak for å få slutt på moderne slaveri og eliminere barnearbeid i verdikjeden vår (delmål 8.7).

Vi har som mål å beskytte arbeiderrettigheter og fremme et trygt og sikkert arbeidsmiljø for alle våre ansatte, oppdrags-takere og leverandører (delmål 8.8).

Vi tar sikte på å redusere avfallsmengden betydelig i leverandørkjeden (delmål 12.5).

Vi stimulerer selskaper til å innføre bærekraftig arbeidsmetoder (delmål 12.6).

Vi fremmer bærekraftige innkjøpspraksiser (delmål 12.7).

Vi innarbeider tiltak mot klimaendringer i våre policyer, strategier og planer (delmål 13.2).

TILTAK

Vi er medlem av FNs Global Compact. Leverandører og underleverandører må vise at de følger den samme minste-standard for menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, miljøstyring og forretningsintegritet. Ved kjøp av visse varer eller av varer over en viss terskelverdi ber vi leverandørene om å dokumentere produktenes livssyklus kostnader og miljøegenskaper. Alle leverandører bør følge retningslinjene fra Etiskhandel Norge og/eller SA 8000-standard.

Vi følger løpende opp strategiske leverandører i de største innkjøpskategoriene. I 2019 byttet vi ut alle pc-er for ansatte ved hovedkontoret vårt og sørget, gjennom en løpende dialog med

leverandøren, for at alle disse pc-ene og alle fremtidige maskinvarekjøp er TCO-sertifiserte.

RESULTATER

I 2019 utgjorde kontrakter på over 1 million NOK til sammen 2,6 milliarder kroner. Dette utgjør 91 % av våre totale utgifter og inkluderer forvaltning og utvikling av direkte eiendomsinvesteringer. Av dette volumet er 57 % miljøsertifisert i samsvar med vår innkjøpspolicy. Dette volumet er fordelt på 297 leverandører, hvorav 65 (22 %) er sertifisert etter en anerkjent miljøstyringsstandard.

Samfunnsansvar

HVORFOR

Som en ledende finansinstitusjon i Norge og Sverige har vi et viktig samfunnsansvar. En del av vårt bærekraftsarbeid omfatter å være aktiv i samfunnet vi opererer i, ut over å levere finansielle tjenester.

TILNÆRMING

Vi prioriterer tre aktiviteter innenfor tre områder når det gjelder samfunnsansvar: samarbeid og sponning, økonomiske støtte og ansattes frivillighet. Disse aktivitetene er i tråd med strategien vår, skal fremme og øke bevisstheten om bærekraft, samt demonstrere sammenhengen mellom bærekraft og lønnsomhet.

MÅL OG AMBISJONER

Vi skal ta samfunnsansvar ved å bidra med økonomiske støtte og kunnskap på bærekraftsområdet. Vi ønsker også å gjøre det mulig for flere ansatte å bruke sine ferdigheter og sin tid på aktiviteter knyttet til bedriftens samfunnsansvar.

TILTAK

Ungt entreprenørskap (UE) er en ideell organisasjon som oppmuntrer skoleelever til å etablere og drive egne bedrifter. Vi har vært med på å opprette en bærekraftspris innenfor dette programmet og bidrar slik til å lære elever hvordan man driver en bærekraftig virksomhet. I 2019 lanserte Storebrand og UE et mentorsystem hvor ungdommene kan diskutere forretnings spørsmål med en Storebrand-ansatt.

Mentorprogrammet Catalysts: I 2019 fikk ti ansatte, for tredje år på rad, mulighet til å være mentor for en skoleelev med minoritetsbakgrunn. Gjennom månedlige møter hos Storebrand fikk elevene innsikt i norsk arbeidsliv, hjelp til å utvikle seg selv og råd om skole og arbeidsliv. Programmet er et samarbeid mellom Storebrand og den ideelle organisasjonen Catalysts. Målsetningen er å forebygge frafall i videregående skole.

Vi heier på: Frivillighet er en viktig del av norsk kultur, og det legges årlig ned et stort dugnadsarbeid, blant annet innen idrett og fritidsaktiviteter. Gjennom vår «Vi heier på»-konkurranse gir vi økonomisk støtte til ulike samfunnsnyttige prosjekter i inn- og utland.

RESULTATER

337 UE-oppstartsbedrifter konkurrerte i bærekraftskategorien. Vinnerlaget hadde funnet opp et produkt som reduserer mengden mikroplastavfall fra vaskemaskiner.

500 000 kroner ble tildelt 17 «Vi heier på»-tiltak rundt om i Norge, og 250 000 SEK ble tildelt lignende tiltak i Sverige.

Nøkkeltall

For definisjoner av indikatorer se side 220.

Indikatorer	Resultater 2017	Resultater 2018	Resultater 2019	Mål 2020	Mål 2025
Miljøsertifiserte innkjøp ⁴⁵⁾	38 %	46 %	57 %	55 %	60 %
Klimagassutslipp (Scope 1-3) tCO ₂ e / tCO ₂ e per årsverk ⁴⁶⁾	1 484 / 0,9	1 444 / 0,9	1 519 / 0,92	0,8	0,6
Scope 1-utslipp tCO ₂ e / tCO ₂ e per årsverk	1,9 / 0	1,4 / 0	1,1 / 0	-	-
Scope 2-utslipp tCO ₂ e / tCO ₂ e per årsverk	320 / 0,19	201 / 0,13	179 / 0,11	-	-
Scope 3-utslipp tCO ₂ e / tCO ₂ e per årsverk	1 162 / 0,71	1 241 / 0,77	1 339 / 0,81	-	-
Herav flyreiser tCO ₂ e per årsverk ⁴⁷⁾	0,64	0,69	0,74	-	-
Energiforbruk, hovedkontorer (kWh per m ²)	151	147	150	150	145
Vannforbruk, hovedkontorer (m ³ per m ²)	0,3	0,29	0,32	0,31	0,3
Totalt avfall hovedkontorer (tonn totalt / kg per årsverk)	201 / 122	209 / 130	203 / 123	200 / 121	190 / 110
Mengden avfall sortert for resirkulering, hovedkontorer (andel av totalt avfall)	82 %	72 %	72 %	79 %	82 %
Papirforbruk, hovedkontorer (kg totalt / kg per årsverk) ⁴⁸⁾	58 952 / 50	41 138 / 37	59 199 / 36	35	30
CDP rating	B	A -	A -	A	A
E-læring gjennomført ⁴⁹⁾ : etikk (totalt / andel årsverk)	Ny	Ny	1 518 / 88,9 %	100 %	100 %
E-læring gjennomført: antikorrupsjonsarbeid (totalt / andel årsverk)	Ny	Ny	1 479 / 86,6 %	100 %	100 %
E-læring gjennomført: bekjempelse av hvitvasking og økonomisk kriminalitet (totalt / andel årsverk)	Ny	Ny	1 523 / 89,2 %	100 %	100 %
Antall klager behandlet av Finansklagenemnda	Ny	135	192	N/A	N/A

45) Fordi vi overoppfylte målet for 2019, er det satt nye mål for 2020 og 2025.

46) Utslipp fra hovedkontorene i Norge og Sverige. Utslippsfaktorene har økt, og vi har derfor beregnet klimagassutslippene for 2017 og 2018 på nytt, for at tallene skal være sammenlignbare. Klimagassutslippene omfatter alle klimagasser og uttrykkes derfor som CO₂e. Vi har målsetning for reduksjon av tCO₂e utslipp sammenlagt, ikke for hver scope

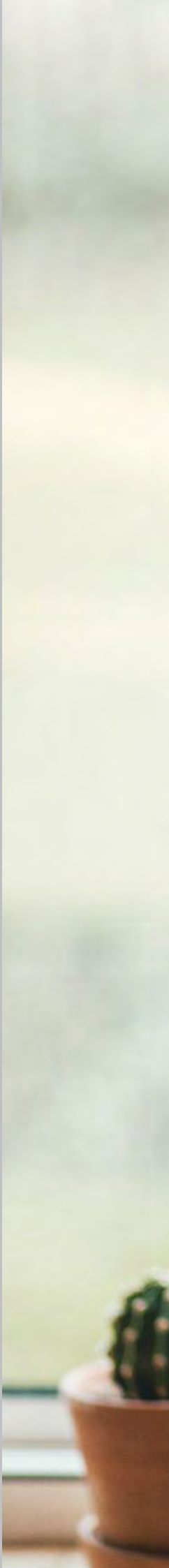
47) Vi har sluttet å rapportere gjennomsnittlig antall flyreiser per årsverk, siden dette ikke er en relevant indikator. Hvor stor innvirkning en flyreise har på miljøet, avhenger av hvor langt man reiser. Denne indikatoren erstattes derfor av kg CO₂-ekvivalenter per årsverk knyttet til flyreiser erstatter fra 2019. CO₂-utslipp fra flyreiser er beregnet på nytt for 2017–2019 som følge av oppdateringer av utslippsfaktorene i våre reisebyråers systemer.

48) Vi har revidert vårt mål for papirforbruk for å redusere forbruket ytterligere.

49) Fra 2019 begynner vi å rapportere for hvert kurs separat. Historiske data for 2017 og 2018 viser til alle kurs på aggregert nivå, kun for nye medarbeidere. Data for 2019 viser til andelen av alle fast ansatte gjennom året. Avviket fra målet om 100 % skyldes turnover og nyansettelser.

Aksjonærforhold

Aksjonærforhold

AKSJEKAPITAL, FORTRINNSRETTSEMISJON OG ANTALL AKSJER

Storebrands aksje er notert på Oslo Børs og har tickerkode STB. Storebrand ASA hadde ved inngangen til 2020 en aksjekapital på 2 339,1 millioner kroner. Selskapet har 467 813 982 aksjer pålydende 5 kroner. Per 31.12.2019 eide selskapet 943 190 egne aksjer tilsvarende 0,2 % av aksjebeholdningen. Selskapet har ikke utstedt opsjoner som kan føre til utvanning av eksisterende aksjonærer.

AKSJONÆRER

Storebrand ASA er blant de største selskapene notert på Oslo Børs målt i antall aksjonærer. Selskapet har aksjonærer fra nær alle norske kommuner og fra 51 land. Målt i markedsverdi var Storebrand det 16. største selskapet på Oslo Børs ved utgangen av 2019.

AKSJEKJØPSORDNING FOR ANSATTE

Storebrand ASA har hvert år siden 1996 gitt ansatte tilbud om å kjøpe aksjer i selskapet gjennom en aksjekjøpsordning. Formålet har vært å knytte de ansatte nærmere til verdiutviklingen i selskapet. I 2019 fikk hver ansatt anledning til å kjøpe Storebrandaksjen. 820 ansatte, om lag 47 % deltok og tegnet til sammen 361 970 aksjer.

UTENLANDSANDEL

Ved utgangen av 2019 utgjorde den totale utenlandsandelen 56,2 % mot 56,3 % ved utgangen av 2018.

OMSETNING AV STOREBRANDAKSJEN

I 2019 ble det registrert en omsetning på 335 millioner aksjer mot 445 millioner i 2018. Omsetningen i kroner var 21 348 millioner i 2019, ned fra 30 447 millioner i 2018. Målt i kroner var Storebrand i 2019 den 14. mest omsatte aksjen på Oslo Børs. I forhold til gjennomsnittlig antall aksjer var omsetningshastigheten for aksjen 72 %.

KURSUTVIKLING

Storebrand hadde en totalavkastning (inkludert utbytte) på 16,9 % gjennom 2019. I tilsvarende periode endte Oslo Børs' OSEBX-indeks på 16,5 %, mens den europeiske forsikringsindeksen Beinsur hadde en totalavkastning på 24 % i tilsvarende periode.

UTBYTTEPOLITIKK

Storebrands utbyttepolitikk setter mål om å betale et utbytte på over 50 % av konsernresultatet etter skatt, og at ordinært utbytte pr. aksje minst skal være på samme nominelle nivå som året før. Ordinært utbytte utbetales ved en bærekraftig solvensmargin på over 150 %. Ved en solvensmargin over 180 % er styrets intensjon å foreslå ekstraordinære utbytter eller tilbakekjøp av aksjer.

Storebrandaksjen	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Høyeste sluttkurs (NOK)	73,98	75,20	70,45	47,10	35,98	40,65
Laveste sluttkurs (NOK)	50,86	59,48	46,97	28,45	23,21	27,52
Sluttkurs ved 31.12. (NOK)	69,02	61,64	66,9	45,92	34,95	29,9
Markedsverdi 31.12. (NOK mill.)	32 289	28 836	31 296	20 660	15 724	13 137
Årlig omsetning (i 1000 aksjer)	335 202	445 614	427 632	589 322	707 870	546 156
Gjennomsnittlig daglig omsetning (i 1000 aksjer)	1 346	3 094	2 450	2 780	2 820	2 185
Årlig omsetning (NOK mill.)	21 348	30 477	25 359	21 249	20 907	19 123
Omsetningshastighet (%)	71,7	95,3	94,9	131	157,3	121,4
Antall ordinære aksjer 31.12 (i 1000)	467 814	467 814	467 814	449 910	449 910	449 910
Resultat per ordinære aksje (NOK)	4,43	7,89	5,28	4,73	2,63	4,61
Utbytte per ordinære aksje (NOK)	3,25	3,0	2,1	1,55	0	0
Total avkastning (%)	16,9	-4,22	49,1	31,4	19,7	-23

GEVINSTBESKATNING

Fra 2016 ble det innført nye regler for beskatning av utbytte og gevinster på aksjer for privatpersoner. Aksjonærmodellen innebærer at aksjeutbytte ut over et skjermingsfradrag multiplisert med en oppjusteringsfaktor (1,44 for inntektsåret 2018) skattlegges som alminnelig inntekt hos den personlige aksjonæren (skattesatsen er 22 % for inntektsåret 2019, som sammen med justeringsfaktoren gir en reell beskatning på 31,68 %).

Aksjeutbytte innenfor skjermingsfradraget er skattefritt. Skjermingsfradraget beregnes ved å multiplisere aksjens skjermingsgrunnlag med en skjermingsrente. Skjermingsrenten blir fastsatt av Skattedirektoratet i januar året etter inntektsåret. Den er basert på gjennomsnittlig tremåneders rente på statskasseveksler, med et tillegg på 0,5 %, redusert med skatt.

INNSIDEHANDEL

Som en av landets ledende finansinstitusjoner er Storebrand avhengig av å ha et ryddig forhold til finansmarkedet og kontrollmyndighetene. Selskapet legger derfor vekt på at rutiner og retningslinjer tilfredsstiller de formelle krav myndighetene setter til verdipapirhandel. I den anledning har selskapet utarbeidet egne retningslinjer om innsidehandel og egenhandel basert på de aktuelle lover og forskrifter. Selskapet har et eget kontrollapparat som påser at rutinene etterleves.

INVESTORKONTAKT

Storebrand legger vekt på å ha utstrakt og effektiv kommunikasjon med finansmarkedet. Kontinuerlig dialog med eiere, investorer og analytikere i Norge og utlandet har høy prioritet. Konsernet har en egen enhet for Investor Relations. Denne enheten har ansvaret for å etablere og koordinere kontakten mellom selskapet og eksterne forbindelser som børs, analytikere, aksjonærer og andre investorer. Alle kvartalsrapporter, pressemeldinger og presentasjoner for de enkelte kvartalsresultater finnes på konsernets nettsider: <http://www.storebrand.com/ir>.

GENERALFORSAMLING

Storebrand har én aksjeklasse hvor hver aksje gir én stemme. Ordinær generalforsamling holdes hvert år innen utgangen av juni. Aksjeeiere som ønsker å delta i generalforsamlingen må melde seg hos selskapet senest kl. 16.00 på den tredje virkedagen før generalforsamlingen. Aksjonærer som ikke har meldt sin ankomst innen fristens utløp vil kunne delta i generalforsamlingen, men ikke ha stemmerett.

AKSJONÆRENE KONTAKT MED SELSKAPET

Aksjonærene skal i alminnelighet henvende seg til sin egen kontofører for aksjene når de har spørsmål og melding om endringer, for eksempel ved adresseendring.

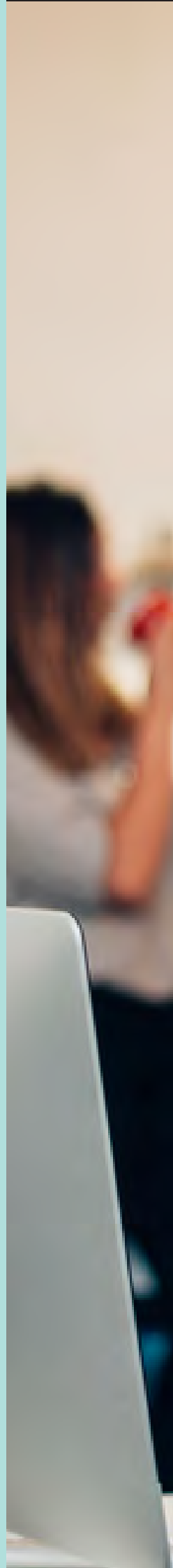
DE STØRSTE AKSJONÆRENE

Eier	Rangering	Antall aksjer	Eierandel i %
Folketrygdfondet	1	51 635 337	11,04
Allianz Global Investors	2	29 360 824	6,28
T Rowe Price Global Investments	3	23 041 438	4,93
Handelsbanken Asset Management	4	19 065 179	4,08
Danske Bank Asset Management	5	18 446 682	3,94
DNB Asset Management	6	15 987 409	3,42
Vanguard Group	7	13 342 814	2,85
KLP	8	12 447 973	2,66
M&G Investment Management	9	11 953 592	2,56
EQT Fund Management	10	11 700 000	2,50
BlackRock	11	9 272 853	1,98
OM Holding AS	12	8 517 075	1,82
Storebrand Asset Management	13	8 074 788	1,73
Deka Investment	14	6 779 598	1,45
HSBC Trinkaus & Burkhardt	15	6 361 427	1,36
Nordea Asset Management	16	5 933 499	1,27
Arrowstreet Capital	17	5 544 992	1,19
Dimensional Fund Advisors	18	4 970 961	1,06
Carnegie Investment Bank (PB)	19	4 765 300	1,02
BMO Global Asset Management (UK)	20	4 745 455	1,01

Årsberetning

68	Strategi
72	Kapitalforhold, rating og risiko
74	Regulatoriske endringer
77	Arbeidsmiljø og HMS
78	Konsernets resultater
83	Offisielt regnskap Storebrand ASA

Strategi

Storebrand følger en todelt strategi, illustrert i figuren ovenfor.

ET SPAREKONSERN I VERDENSKLASSE, STØTTET AV FORSIKRING

Kjernen i strategien er å samle sparemidler fra norske og svenske pensjonskunder, institusjonelle kunder og personkunder. Midlene vi forvalter er den viktigste driveren for inntjening og der vi har den største kundebasen. I tillegg skal vi kapitalisere på spare – og pensjonsrelasjonen ved å tilby beslektede produkter og løsninger innen forsikring og bank.

Storebrands kjerneprodukt, innskuddspensjon, fortsetter sin sterke vekst. I Norge er dette fortsatt et relativt nytt produkt, der forsikringstakernes gjennomsnittsalder er omtrent 50 år. Det betyr at mottatte premieinnbetalinger overstiger pensjonsutbetalinger. I Sverige er markedet mer modent, men SPPs posisjon som utfordrer med høyere vekst enn markedet førte til at selskapet økte sin markedsandel i 2019. Økt konkurranse har resultert i gradvis marginnedgang, som vi forventer vil fortsette. Dette krever kostnadsreduksjoner og effektivisering for å oppnå lønnsom vekst.

Et genuint engasjement for et bærekraftig samfunn og sterk

tro på bærekraftige investeringer ligger til grunn for konsernets strategi. Som en betydelig kapitalforvalter skaper vi langsiktig avkastning for eiere og kunder, og sørger samtidig for at vår virksomhet bidrar til en mer bærekraftig verden. Storebrand og SPP sitt arbeid med bærekraft styrker konsernets konkurranseposisjon, skaper verdi for aksjonærer og positive ringvirkninger for samfunnet. Les mer om vårt arbeid med bærekraft i kapittel 1 til 6 i denne rapporten.

Vår strategi er påvirket av flere regulatoriske endringer, som er skissert nedenfor i eget avsnitt. Konsekvensene av pensjonsreformer i Norge det siste tiåret er at fremtidens pensjonister må forvente å få lavere pensjon fra det offentlige og ta større ansvar for sin økonomiske fremtid. Vi forventer at dette vil bidra til at folk sparer mer privat. Storebrands samfunnsoppdrag er å hjelpe våre kunder til å oppnå økonomisk frihet og trygghet.

Med dette som bakteppe har vi i 2019 fortsatt å fokusere på våre tre strategiske vekstambisjoner: Opprettholde en ledende posisjon på tjenestepensjon, utnytte en unik posisjon i det private sparemarkedet og bygge videre på vår kapitalforvaltning med sterke konkurransefortrinn og gode vekstmuligheter. Et bredt forsikringstilbud til både person- og bedriftsmarkedet skal understøtte de strategiske målene.

Vi har følgende operative mål for å lykkes med våre strategiske ambisjoner:

- Opprettholde en ledende posisjon på tjenstepensjon i Norge og fortsette utfordrerrollen vi har i Sverige med samlet tosfret årlig vekst innen tjenstepensjon.
- Styrke den norske posisjonen i det private sparemarkedet gjennom tosfret årlig vekst for sparing.
- Opprettholde en ledende posisjon innen kapitalforvaltning i Norge, samtidig som vi styrker vår internasjonale tilstedeværelse.
- Øke premier innen forsikring 5 % årlig med en «combined ratio» på 90-92 %

OPPRETTOLDE EN LEDENDE POSISJON PÅ TJENSTEPENSJON – HOVEDTREKK

I 2019 opprettholdt vi vår ledende markedsposisjon for innskuddspensjon i privat sektor i Norge, med en markedsandel på 29%. Markedet er preget av økt konkurranse i påvente av introduksjonen av egen pensjonskonto.

I Sverige fortsatte vi å øke vår markedsandel fra 13 % til 14 % gjennom sterke salgsresultater. Nye digitale salgsverktøy og vellykket innsats for å få kunder til å overføre tidligere opptjente pensjonsrettigheter, såkalte «fribrev», til SPP bidro sterkt til veksten.

Samlet har Storebrands innskuddspensjonsmidler til forvaltning økt med 23 % i 2019 og er forventet å fortsette med en årlig vekst på 12-15 % under normale markedsforhold.

Beslutningen om å gå inn igjen i markedet for offentlig tjenstepensjon i Norge etter ny pensjonsreform vil gi oss en mulighet til å fortsette å styrke vår posisjon som ledende pensjonstilbyder.

UTNYTTE EN UNIK POSISJON I DET PRIVATE SPAREMARKEDET – HOVEDTREKK

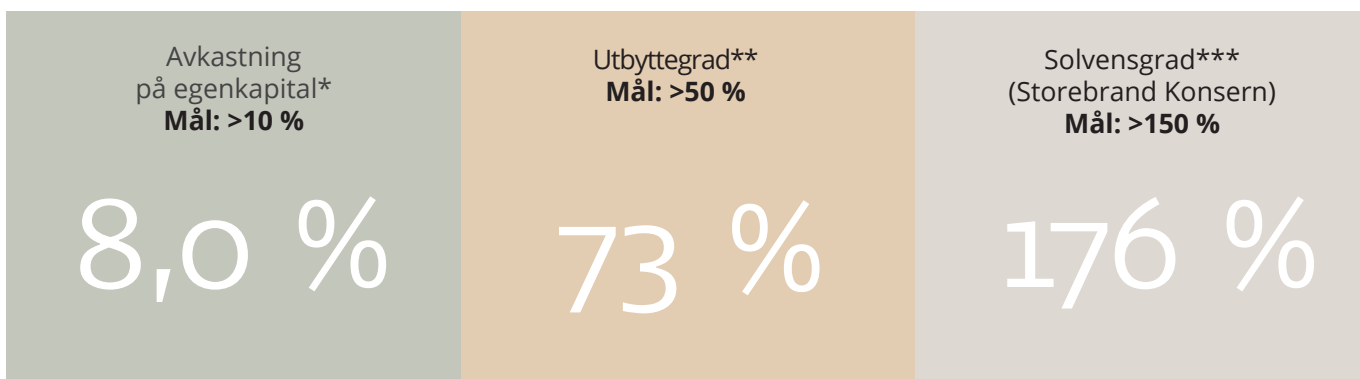
Innen individuell sparing har bærekraftkonseptet «Bølge» fått oppmerksomhet. Investeringsløsningen som fokuserer på FNs bærekraftsmål 7: Ren energi til alle, hadde en avkastning på 63,7 % i 2019. Vårt partnerskap med spare-appen Dreams styrket seg, og appen hadde 150.000 nedlastinger i Norge i 2019.

Veksten i bankens utlån stabiliserte seg fra høye vekstnivåer. Bankens lønnsomhet økte og avsluttet året med en avkastning på egenkapitalen på 10 %.

I personmarkedet bidro også vekstinitiativer innen forsikringsdistribusjon til en samlet vekstrate i forsikringssegmentet på 5%. Veksten tilskrives primært skade- og helseforsikring i personmarkedet, der premiene vokste med 10 % i 2019.

KONKURRANSEDYKTIGE FORVALTNINGSTJENESTER – HOVEDTREKK

Fortsatt sterk vekst i tjenstepensjon, samt konkurransedyktig avkastning til kunder, bidro til 124 milliarder kroner i økt forvaltningskapital i 2019. Storebrand opprettholdt rollen som Norges største private kapitalforvalter med 831 milliarder kroner i forvaltet kapital ved årsslutt.

*) Etter skatt, justert for amortisering av immaterielle eiendeler. Dokumentet inneholder alternative resultatmål (APM) som definert av European Securities and Market Authority (ESMA). På Storebrand.no/ir ligger det en oversikt over APM brukt i finansiell rapportering.

**) Etter skatt. Resultatoppstillingen bygger på rapporterte IFRS-resultater for de enkelte selskapene.

***) Inkludert overgangsregler.

Vi styrket vårt fokus på investeringsløsninger med bærekraft-kriterier (ESG) og lanserte flere fond for internasjonalt salg gjennom Skagens eksisterende distribusjonskanaler i Europa. For å komplettere vårt institusjonelle tilbud av alternative aktiva klasser, kjøpte vi opp private equity fond-i-fond-leverandøren Cubera. Storebrand ble av PRI (Principles for Responsible Investments) i 2019 utpekt til å være en del av PRI-ledergruppen, og ble dermed anerkjent som en investor med utmerket ansvarlig investeringspraksis. Storebrand ble inkludert basert på vår forvaltning av eksterne private equity-investeringer. Vi var den eneste norske kapitalforvalteren som fikk denne utmerkelsen.

Storebrands utbyttepolitikk:

Storebrand har som mål å betale et utbytte på over 50 % av konsernresultatet etter skatt. Styret har som ambisjon at ordinært utbytte pr. aksje minst skal være på samme nominelle nivå som året før. Ordinært utbytte utbetales ved en bærekraftig solvensmargin på over 150 %. Ved solvensmargin over 180 % er styrets intensjon å foreslå ekstraordinære utbytter eller tilbakekjøp av aksjer.

Vi gjennomførte implementering av en felles teknisk plattform for Storebrand, Skagen, SPP Fonder og Delphi. Dette vil bidra til økt effektivitet, stordriftsfordeler og legge til rette for ytterligere vekst.

BALANSE- OG KAPITALSTYRING – HOVEDTREKK

Historisk sett var kjerneproduktet vår ytelsespensjon, der kunden er lovet en garantert avkastning. Garanterte pensjoner er nå i langsiktig avvikling. Litt over halvparten av de forvaltede pensjonsmidlene, 263 milliarder kroner av garanterte reserver, har fortsatt en garantert avkastning. Til tross for svingninger i rentemarkedet i 2019, styrket vi solvensgraden og leverte avkastning over den garanterte renten. Dette har bidratt til å styrke våre kundebuffer mot potensielle fremtidige markedssjokk. Den gjennomsnittlige forsikringstaker med slike kontrakter er over 62 år, som betyr at flertallet av disse pensjonene snart er under utbetaling. Vi forvalter produktene med god kostandskontroll og disiplinert bruk av kapital og risikotaking, for å sikre god avkastning til aksjonærer og kunder.

UTBYTTE FOR 2019

Styret har et etablert rammeverk for kapitalstyring som knytter utbytte til solvensgraden. Utbyttepolitikken skal gjenspeile den sterke veksten i avgifts-basert inntjening, mer volatil finansmarkedsrelatert inntjening og fremtidig kapitalfrigjøring fra virksomhet med garantier. Styrets ambisjon er å betale et jevnt økende ordinært utbytte. I tillegg vil den forventede kapitalfrigjøringen gi økt utdeling over tid, primært i form av tilbakekjøp av egne aksjer.

Styret foreslår for generalforsamlingen et ordinært utbytte på 1.517 millioner kroner, tilsvarende et ordinært utbytte på 3,25 kroner per aksje for 2019.

FREMTIDSUTSIKTER

Storebrand vil fortsette å levere på strategien beskrevet over. I de kommende årene vil vi se viktige endringer i pensjonsmarkedet. Muligheten for å gå inn i markedet for offentlig pensjon i 2020 og individuelle pensjonskontoer som blir introdusert i Norge i 2021 er to viktige eksempler. En sterk trend innen bærekraftige investeringer gir Storebrand Asset Management mulighet til å kapitalisere på sin lange erfaring innen dette feltet. Fremtidsutsikter knyttet til risiko og regulatoriske endringer er beskrevet i et eget avsnitt nedenfor.

Markedsutvikling

Finansmarkedets utvikling påvirker konsernets solvensgrad. Høyere renter øker solvensgraden og gjør det lettere å få avkastning over garantinivået. Innskuddspensjoner er i stor grad eksponert mot aksjemarkedet – altså vil markedsbevegelser påvirke inntekter opptjent på midler til forvaltning. Valutabevegelser mellom norsk og svensk krone påvirker rapportert balanse og resultat i SPP på et konsolidert nivå.

Handelsspenninger og svake økonomiske indikatorer globalt bidro til markedsusikkerhet i 2019. Samtidig som aksjemarkedet tok seg opp betydelig i løpet av året etter sterk nedgang mot utgangen av 2018, var globale, norske og svenske lange renter volatile og avsluttet året på et lavere nivå enn de startet. Både den norske og svenske sentralbanken hevet rentene i 2019, noe som ga høyere kortsiktige renter sammenlignet med nivået ved inngangen av året. Den norske sentralbankens prognoser viser en stabil styringsrente. Markedsrisiko er håndtert gjennom et veletablert risikorammeverk, beskrevet i mer detalj under i avsnittet om risiko.

Finansielle resultater

Finansielle resultater i Storebrand rapporteres etter forretningsområde. Vi forventer at midler til forvaltning i segmentet sparing vil fortsette å vokse. Midler knyttet til tjenestepensjon i Sverige og Norge er forventet å vokse 12-15 % årlig. Vi har som mål å oppnå ytterligere vekst i kapitalforvaltning fra salg av våre investeringsløsninger til eksterne kunder. Dette er støttet av det nylig fullførte distribusjonsoppsettet for internasjonalt salg av fond og økt fokus på muligheter for saminvestering i alternative aktiva-klasser. Marginene vil trolig gå gradvis ned i takt med den generelle trenden i bransjen, særlig med introduksjonen av egen pensjonskonto. Forsøk på å dempe effekten inkluderer sterk kostnadskontroll, fokus på alternative aktiva-klasser og alternative prismodeller.

Vårt fordelsprogram for ansatte i bedrifter som har pensjonsordning i Storebrand er en viktig satsning fremover for å lykkes i personmarkedet. Vi forventer at digitale kundetjenester vil skape lojalitet til Storebrand og gi økt vekst både i sparing, bankutlån og forsikring.

For forsikringsvirksomheten har vi mål om 5 % årlig vekst i porteføljepremier med en «combined ratio» på 90-92 %. Innsatsen for å øke salg av skadeforsikring og andre individuelle risikoprodukter har vært vellykket. Lønnsomheten i markedet anses generelt som tilfredsstillende.

Området Garantert pensjon er under langsiktig avvikling og en flat utvikling i reserver er forventet over flere år før reservene vil begynne å falle. Pensjonene er stort sett under utbetaling, men den garanterte avkastningen på reserver og fortsatt bufferbygging fører til den flate utviklingen. Fripolisebestanden øker fortsatt, da selskaper konverterer sine gamle ytelsespensjonsordninger til innskuddsbaserte pensjonsordninger og medlemmene starter utbetaling av ytelsespensjon.

Garantert pensjon er fortsatt en betydelig bidragsyter til resultatet, om enn med fallende betydning og begrenset potensial i det rådende lavrentemiljøet. Å lykkes i pensjonsmarkedet for offentlig sektor vil bety nye lønnsomme forretningsmuligheter innen dette segmentet.

Vi har rapportert nominelt flate kostnader fra 2012 til 2019 og har en ambisjon om å fortsette med det ut 2020. Dette til tross for at midler til forvaltning nesten har doblet seg i perioden samtidig som vi fortsetter å investere i utvalgte vekstinitiativer. Dette betyr en reduksjon i reelle kostnader. Kostnadsambisjonen omfatter ikke eventuelle avkastningsbaserte kostnader i kapitalforvaltningen eller eventuelle oppkjøp. Vi forventer

at lavere kostnader gjennom automatisering, digitalisering og partnerskap vil dekke investeringer i ny vekst og inflasjon kommende år.

Kapitalstyring

Solvensgraden ved utgangen av fjerde kvartal var 176 %, mot konsernets mål på 150 %. Dette betyr at vår soliditet er robust. Vi forventer en netto årlig forbedring i solvensgraden med omtrent fem prosentpoeng etter utbytte i de kommende årene fra pågående virksomhet. Redusert kapitalkrav fra garanterte produkter kan forbedre solvensgraden mer over tid. Volatilitet i finansmarkedet og regulatoriske endringer kan gi kortsiktige bevegelser i solvensgraden. Styrets ambisjon er å betale et jevnt økende ordinært utbytte. Når solvensgraden overstiger 180 % er styrets intensjon å begynne et tilbakekjøpsprogram av egne aksjer. Formålet med tilbakekjøpsprogrammet er å returnere overskuddskapital fra den garanterte forretningen som er i langsiktig avløp. En evaluering av solvensnivået i forbindelse med tilbakekjøp av aksjer vill normalt bli foretatt hver sjette måned med start i juli 2020.

Kapitalforhold, rating og risiko

KAPITALFORHOLD

Storebrand tilpasser nivået på egenkapital og lån i konsernet fortløpende og planmessig. Nivået er tilpasset virksomhetens finansielle risiko og kapitalkrav. Vekst og sammensetning av forretningsområder er viktige drivere for kapitalbehovet. Kapitalstyringen skal sikre en effektiv kapitalstruktur og ivareta en hensiktsmessig balanse mellom interne mål og regulatoriske krav.

Vi har en målsetting om en solvensgrad etter Solvens II på minimum 150 %, inkludert bruk av overgangsregler. Solvensmarginen for konsernet ble ved utgangen av 2019 beregnet til 176 %, inkludert overgangsregler. Uten overgangsregler var solvensmarginen 174 %. Storebrand bruker standardmodellen for beregning av Solvens II.

God risikostyring og positiv effekt av regulatoriske justering-smekanismer i solvensregelverket mer enn kompenserer for tidvis krevende finansmarkeder. Solvensmarginen, uten overgangsregler, ble styrket med 2 prosentpoeng i 2019. Verdien av overgangsregler forble marginale igjennom året.

Storebrand Livsforsikring Konserns soliditetskapital består av egenkapital, ansvarlig lånekapital, kursreguleringsfond, tilleggsavsetninger, "villkorad återbäring" og risikoutjevningsfond. Soliditetskapitalen ble styrket med 3,4 milliarder kroner til 62,4 milliarder kroner i 2019. Kursreguleringsfond økte med 3,3 milliarder kroner på grunn av god markedsutvikling. Den utgjorde 5,5 milliarder kroner ved årsslutt. "Villkorad återbäring" er styrket med 1,1 milliarder NOK og utgjorde 9,3 milliarder kroner. Tilleggsavsetningene utgjorde 9,0 milliarder ved årsslutt, en økning på 0,5 milliarder kroner. Oververdier på obligasjoner og utlån som er vurdert til amortisert kost minket 0,3 milliarder kroner, grunnet stigende renter, og utgjorde 4,7 milliarder kroner den 31. desember 2019. Oververdier på obligasjoner og utlån til amortisert kost er ikke inkludert i regnskapet.

Storebrand Bank Konsern hadde en ren kjernekapitaldekning på 17,5 % og kapitaldekning på 19,6 % ved slutten av 2019. Bankkonsernet har tilpasset seg de nye kapitalkravene.

Selskapet har tilfredsstillende kapitaldekning og likviditet basert på virksomheten. Låneporteføljen består i hovedsak av boliglån med lav risiko med en gjennomsnittlig LTV (loan-to-value) på 57 %.

Storebrand ASA (holding) tar sikte på å ha likvide midler på nivå med selskapets rentebærende gjeld og å finansiere deler av likviditetsreserven med egenkapital over tid. Storebrand ASA hadde likvide midler på 3,3 milliarder kroner ved utgangen av året. Likvide midler består hovedsakelig av kortsiktige rentepapirer med god kredittrating. Storebrand ASAs totale rentebærende gjeld var 1,3 milliarder kroner ved utgangen av året. Dette tilsvarer en netto likviditetsgrad på 9,8 %. Neste forfall på obligasjonsgjeld for Storebrand ASA er i mai 2020. I tillegg til likviditetsporteføljen har selskapet en ubenyttet kredittfasilitet på 200 millioner Euro, som utløper i desember 2023, med opsjon på forlengelse med ytterligere to år. Storebrand ASA hadde et resultatført utbytte og konsernbidrag fra datterselskaper på 3.230 millioner kroner for 2019. Avsatt utbytte til aksjonærene utgjør 1.517 millioner kroner.

RATING

Fire selskaper i Storebrandkonsernet utsteder gjeldspapirer. Disse er kredittvurdert av kredittratingbyrået S&P Global. Storebrand Livsforsikring AS, som utgjør den operasjonelle hovedvirksomheten, har mål om å ligge på et A-nivå. I juli 2019 ble ratingen til Storebrand Livsforsikring AS og Storebrand Bank ASA bekreftet til A- med stabile fremtidsutsikter. Storebrand Boligkreditt AS er rangert med AAA og Storebrand ASA er rangert med BBB.

RISIKO

Vårt rammeverk for risikohåndtering er utformet for å beskytte våre kunder, eiere, ansatte og andre interessenter fra uønskede hendelser og tap, og dekker alle risikoer Storebrand kan bli eksponert for. Hovedrisikoene er forretningsrisiko, finansmarkedsrisiko, forsikringsrisiko, motpartsrisiko, operasjonell risiko, klimarisiko⁵⁰⁾ og likviditetsrisiko.

⁵⁰⁾ mer informasjon om vårt arbeid med klimarisiko, se sidene 19-23

Styret i Storebrand ASA og styrene i datterselskapene vedtar risikoappetitt og risikostrategi minst en gang per år. Risikotakingen skal bidra til oppnåelse av våre strategiske og kommersielle mål, at våre kunder får en konkurransedyktig avkastning på sine pensjonsmidler, og at Storebrand får tilstrekkelig betaling for å påta seg risiko. Risikotakingen er definert som overordnet risikonivå og hva slags typer risikoer som er akseptable. Retningslinjene fra risikoappetitten er integrert i vår risikostrategi, og setter føringer, mål og rammeverk. Basert på disse blir det utarbeidet mer detaljerte strategier for forskjellige risikokategorier. Storebrand publiserer en årlig solvens- og økonomisk tilstandsrapport (SFCR) som hjelper kunder og andre interessenter å forstå risikoen i virksomheten og hvordan disse håndteres.

På overordnet nivå så vi en positiv utvikling i antall rapporterte hendelser i 2019. Antallet gikk ned med 6 % sammenlignet med 2018, og antall «høy-risiko»-hendelser gikk ned med 8 %.

Risikobildet varierer mellom forretningsområder. Hovedrisikoene er beskrevet per forretningsområde under.

Forsikring

Forsikring består av risikoprodukter og skadeforsikring. Prisene kan vanligvis justeres på årlig basis dersom risikobildet endres.

Den største risikoen er uførerisiko. Flere personer enn forventet kan bli uføre og/eller færre uføre personer har mulighet til å arbeide igjen. Vi tilbyr også deknninger som gir utbetaling ved død, men Storebrands risiko fra dette er begrenset.

Innenfor eiendom og skadeforsikring er mesteparten av risikoen knyttet til utvikling i erstatningsutbetalinger fra bil- og boligforsikringer. Klimaendringer er en av faktorene som kan påvirke fremtidige utbetalinger (se side 21-23).

Sparing

Sparing består av fondsforsikring og andre ikke-garanterte pensjoner, kapitalforvaltningsvirksomheten og bankvirksomheten.

For fondsforsikring bærer kunden den finansielle markedsrisikoen. Utbetalingene er i hovedsak tidsbegrenset, og Storebrand har en lav risiko fra økt levealder. For Storebrand er risikoen innen fondsforsikring i hovedsak knyttet til endringer i fremtidige inntekter og kostnader.

Kapitalforvaltningsvirksomheten tilbyr aktiv og passiv forvaltning, og forvaltning av fond-i-fond- strukturer. Operasjonelle risikoer, inkludert regelverksetterlevelse er de største risikoene.

De største risikoene for bankvirksomheten er kredittrisiko og likviditetsrisiko. Tilnærmet hele utlånsporteføljen er sikret med pant i fast eiendom som begrenser bankens kredittrisiko.

Garantert pensjon

Garantert pensjon omfatter spare – og pensjonsprodukter med garantert avkastning. De største risikoene er finansmarkedsrisiko og levetidsrisiko.

En felles egenskap for produktene er at Storebrand garanterer en minimumavkastning. I Norge må avkastningen være over garanti hvert enkelt år, mens det i Sverige i større grad er tilstrekkelig å oppnå garantert avkastning som et gjennomsnitt over tid.

De garanterte forsikringsforpliktelsene er følsomme for endringer i rentene, der lavere renter vil øke verdien på forpliktelsene og gjøre det vanskeligere å oppnå den garanterte satsen. Vi forsøker å kontrollere risikoen gjennom investeringene, men det er en gjenværende risiko fra lavere renter.

De tradisjonelle garanterte produktene er lukket for nye kunder, men det gjenstår vesentlige reserver på balansen. Nye premier kommer først og fremst i innskuddspensjons- (fondsforsikring) eller hybrid-ordninger med null prosent garanti.

Øvrig

Øvrig omfatter holdingselskapet Storebrand ASA, samt selskapsporteføljen og mindre datterselskaper av Storebrand Livsforsikring og SPP. Eiendelene i Storebrand ASA og selskapets porteføljer er investert med lav risiko, i hovedsak i korte rentebærende papirer med høy kredittverdighet.

Regulatoriske endringer

EUROPEISK REGELVERK

Solvens II 2020-revisjon

Den europeiske tilsynsmyndighet for forsikring og tjenestepensjon (EIOPA) har lansert en offentlig høring om endringer i Solvens II standardmodellen. EIOPA har foreslått å endre renterisikomodule, som kan gi økte kapitalkrav for norske og svenske virksomheter. EIOPA skal presentere de endelige forslagene til EU-kommisjonen i juni 2020, og kommisjonen, parlamentet og rådet vil konkludere endelig i 2022.

Bærekraftig finans

EU-kommisjonen arbeider med en regelverkspakke om bærekraftig finans. Dette er i tråd med handlingsplanen for finansiering av bærekraftig vekst og skal bidra til økte investeringer i bærekraftig virksomhet, samt styrke det finansielle systemets evne til å håndtere klimarisiko.

Det vil komme reguleringer på tre hovedområder:

1. Et enhetlig klassifiseringssystem ("taxonomy") som definerer bærekraftig økonomisk aktivitet.
2. Krav til opplysning om bærekraftige investeringer og bærekraftsrisiko.
3. Referanseverdier for karbonutslipp ("carbon benchmarks").

De nye regulatoriske endringene vil etablere standarder for bærekraftig kapitalforvaltning og tydeliggjøre krav til rapportering og kundeinformasjon.

Vi anser dette som en positiv utvikling. Det vil gi økte krav til og høyere kvalitet på finansiell og ikke-finansiell rapportering, bedre informasjon til viktige interessenter, og muliggjøre benchmarking gjennom sammenlignbare data på tvers av finanssektoren.

Vårt nåværende informasjonsnivå antas å være nok til å oppfylle kravene i de foreslåtte forskriftene, og representerer som sådan ikke en nøkkelrisiko for oss.

EU-kommisjonen vil vurdere et sertifiseringssystem (EU Ecolabel) for bærekraftige investeringer basert på klassifiseringssystemet. Dette systemet vil tre i kraft i desember 2021.

NORSK REGELVERK

Egen pensjonskonto

Regjeringens lovforslag om egen pensjonskonto ble vedtatt av Stortinget i april 2019, og forventes å tre i kraft i 2021. Reformen innebærer at pensjonskapitalbevis fra tidligere arbeidsgivers pensjonsleverandør. Reformen bygger på passivt samtykke og overføringen vil skje automatisk, med mindre arbeidstaker aktivt reserverer seg. Arbeidstakere kan velge å overføre pensjonskontoen til en selvvalgt pensjonsleverandør.

Arbeidsgiveren vil dekke forvaltningskostnader for midler fra nåværende ansettelse (aktiv del), mens den ansatte vil dekke kapitalforvaltningskostnader for tidligere opptjente midler (pensjonskapitalbevis som overføres til den nye pensjonskontoen).

Et av målene med reformen er å redusere gebyrene forbundet med pensjonsopptjening fra tidligere arbeidsforhold. Ved innføring av egen pensjonskonto vil tidligere pensjonsopptjening flyttes fra et privatmarked for pensjonskapitalbevis til et bedriftsmarked for aktive innskuddsordninger.

Dette vil gi lavere inntekter for leverandørene.

Storebrand er godt posisjonert i bedriftsmarkedet for innskuddspensjon. Over tid kan den enkeltes mulighet til å flytte også aktiv opptjening til selvvalgt leverandør bidra til ytterligere individualisering av markedet for pensjoner. Det vil kunne kreve at Storebrand styrker sin posisjon ytterligere i privatmarkedet.

Leverandørene samarbeider gjennom Finans Norge om ny digital infrastruktur for å kunne håndtere de ulike valgmulighetene, utvekslingen av informasjon og pengestrømmer mellom selskapene. For Storebrand er det viktig å finne løsninger som sikrer en smidig implementering, og samtidig begrense administrasjonskostnadene. Storebrand deltar sammen med andre interessenter i Finansdepartementets gjennomføringsgruppe, som jobber med forslag til forskrifter og koordinerer implementering av reformen.

Offentlig tjenesteperson

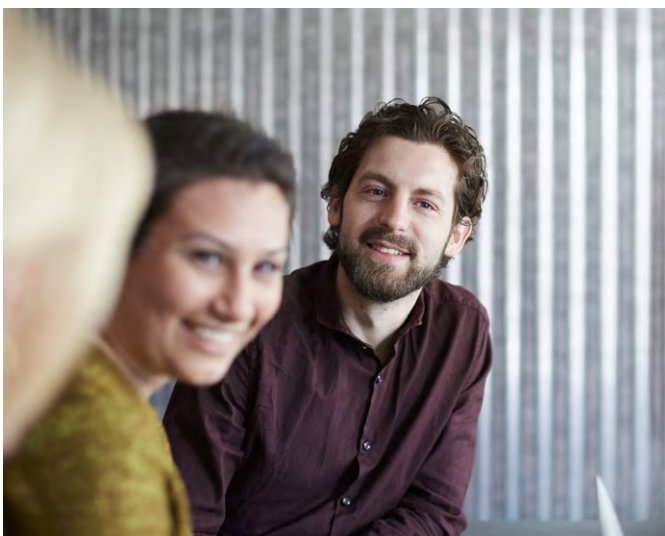
Ny offentlig tjenestepensjon innføres i 2020. Storebrand leverer i dag administrasjon og kapitalforvaltning til kommunale pensjonskasser, og vedtok i 2019 å gå inni markedet for kommunal tjenestepensjon.

Ved flytting av kollektive garanterte pensjonskontrakter, har leverandøren kunden flyttet fra kunnet holde tilbake kursreguleringsfond opp til to prosent av premiereserven.

Finansdepartementet har fjernet dette regelverket fra og med desember 2019. Vi vurderer at dette vil ha positiv effekt på markedet for offentlig tjenestepensjon. Det vil gi bedre konkurranse ved å fjerne en viktig innlåsningsmekanisme og økte flytteverdier for kommunale kunder som flytter fra nåværende leverandør.

Avtalefestet pensjon (AFP)

Landsorganisasjonen i Norge (LO) og Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) jobber med endringer i AFP-ordningen, som et grunnlag for forhandlingene under det årlige lønnsoppgjøret våren 2020. Endringer i den kollektivt avtalte AFP-ordningen, som skal gjøre dette til en mer forutsigbar fordel for ansatte, kan påvirke etterspørselen etter vanlig tjenestepensjon.

Regelverk for garanterte produkter

Finansdepartementet har sendt forslaget fra Finanstilsynet om endringer i garanterte pensjonsbestemmelser på høring. Forslaget følger opp rapporten til en interdepartemental arbeidsgruppe fra september 2018, med formål om å kunne øke avkastningen til kunder. Arbeidsgruppen vurderte regelverket for overskuddsdeling og bufferbygging, samt regler for flytting av pensjonsmidler mellom leverandører, herunder:

- Mulighet for selskapet til å bygge opp tilleggsavsetninger separat for individuelle kontrakter.
- Sammenslåing av tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond i en ny kundefordelt buffer som også kan dekke negativ avkastning. Subsidiert videreføring av tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond, men slik at tilleggsavsetninger kan dekke negativ avkastning.
- Mulighet for selskapet til å oppfylle årlig rentegaranti med lånt egenkapital.
- Mulighet for kundene til å velge raskere utbetalinger for små fripoliser.
- Mulighet for selskapet til å kompensere kunder som konverterer til fripolise med investeringsvalg.

Finanstilsynet foreslo også å fjerne muligheten til å bokføre obligasjoner til amortisert kost. Storebrand og andre pensjonsleverandører har argumentert mot en slik endring. I høringsnotatet peker departementet på argumentene mot forslaget og understreker at man bare ser det som aktuelt med regelendringer dersom det er tilstrekkelig godtgjort at det er til kundens fordel.

Finansdepartementet vil ta stilling til hvilke forslag som legges frem for Stortinget etter den offentlige høringen som avsluttes i april 2020.

SVENSK REGELVERK

Premiepensionen (PPM)

Den andre rapporten om PPM ble lansert i november 2019. Fra januar 2021 vil en ny lov kreve at fond på plattformen velges gjennom anbudsprosesser under nye kriterier for avgifter, kvalitet og bærekraft. Rapporten foreslår at Sveriges AP7-fond skal forvalte plattformen og anbudsprosessene i tillegg til å administrere default-alternativet i PPM-systemet. Det syvende AP-fondet vil døpes om til "Myndigheten för premiepensionens fondförvaltning". Anbudsprosessene er forventet å starte i 2021 og reformen skal være implementert innen 2024. PPMs fondsplattform er en stor distribusjonskanal for våre fond. Vi forventer at den nye fondsplattformen vil tilby færre fond enn i dag.

Nye flytteregler

Et nytt regelverk med formål om å fremme flytting av pensjonsrettigheter trådte i kraft januar 2020. Regelverket begrenser størrelsen på gebyrer ved flytting av pensjonsrettigheter til andre pensjonsleverandører. I samsvar med den nye forskriften justerte SPP flyttegebyrene. SPP støtter økt flytterett og ønsker den nye forskriften velkommen. Den svenske regjeringen er av Riksdagen blitt bedt om å utarbeide ytterligere forslag om justeringer av gebyrmodellene.

Arbeidsmiljø og HMS

Ledere må hvert år bekrefte skriftlig at de har diskutert etikk og etiske dilemmaer, informasjonssikkerhet, økonomisk kriminalitet og HMS i avdelingsmøter.

Sykdomsfravær i Storebrand har vært på et stabilt lavt nivå over flere år. Sykdomsfravær blant ansatte var 3,1 % i Norge og 2,5 % i den svenske virksomheten i 2019. Vi har vært en del av IA-samarbeidet (inkluderende arbeidsliv) siden 2002, og konsernets ledere har gjennom årene bygget opp rutiner for oppfølging av ansatte med sykdom. Alle ledere med norske ansatte må gjennomføre et obligatorisk HMS-kurs, der oppfølging av sykefravær er en del av opplæringen.

Vi opplevde én personskade i 2019. Det ble ikke meldt om materielle skader eller ulykker for øvrig.

Storebrands arbeid med likestilling, personalhåndtering, arbeidsmiljø og etisk regelverk er nærmere beskrevet i kapittel 4: Mennesker og kapittel 5: Orden i eget hus.

Konsernets resultater 2019

Storebrandkonsernets årsregnskap avlegges etter International Financial Reporting Standards (IFRS). I samsvar med norsk regnskapslovgivning bekrefter styret i Storebrand ASA at betingelsene for å avlegge regnskapet ut fra fortsatt drift er til stede.

Våre finansielle resultater rapporteres for segmentene Sparing, Forsikring, Garantert pensjon, og Øvrig, så vel som på konsernnivå.

KONSERNRESULTAT

- **Konsernresultat⁵¹⁾ 3.037 millioner kroner**
- **Solvensgrad på 176 %**
- **Styret foreslår et utbytte på 3,25 kroner per aksje**

millioner kroner	2019	2018
Fee- og administrasjonsinntekter	5 308	5 011
Forsikringsresultat	1 005	1 291
Driftskostnader	-4 015	-3 786
Driftsresultat	2 298	2 516
Finansresultat og risikoresultat liv	739	642
Resultat før amortisering	3 037	3 158
Amortisering	-444	-360
Resultat før skatt	2 593	2 799
Skatt	-511	898
Resultat etter skatt	2 082	3 697

Storebrand oppnådde et konsernresultat før amortisering på 3.037 millioner kroner (3.158 millioner kroner). Konsernresultatet etter skatt var 2.082 millioner kroner (3.697 millioner kroner). Tallene i parentes viser tilsvarende tall for samme periode i fjor.

Fee- og administrasjonsinntekter økte med 6 %. Den underliggende inntektsutviklingen er preget av vekst i innskuddsbaserte tjenestepensjonsprodukter. Forbedret relativ avkastning i fond med suksesshonorarer bidrar også til utviklingen.

Forsikringsresultatet hadde en "combined ratio" på 91 % (82 %), i tråd med målet. Høyere erstatninger for uførhet i 2019 og oppløsning av reserver i 2018 forklarer utviklingen i resultatet.

Driftskostnader utgjorde 4.015 millioner kroner (3.786 kroner). Justert for kostnader til suksesshonorarer, konsolidering av kjøpt virksomhet (Cubera) og restrukturering var konsernets underliggende driftskostnader i tråd med kostnadmålet. Vårt mål er å holde kostnadene nominelt flate mellom 2012 og 2020, noe som betyr en vesentlig reduksjon i reelle kostnader.

Samlet utgjorde driftsresultatet 2.298 millioner kroner (2.516 millioner kroner). Finansresultatet og risikoresultatet økte med 15 % på grunn av positiv utvikling i finansmarkedene sammenlignet med 2018.

Amortisering av immaterielle eiendeler utgjorde 444 millioner kroner (360 millioner kroner). Økningen stammer hovedsakelig fra oppkjøpet av Cubera. Vanlig avskrivning av immaterielle eiendeler forventes å ligge på rundt 110 millioner kroner per kvartal i 2020.

Konsernet rapporterte et resultat før skatt på 2.593 millioner kroner (2.799 millioner kroner) i 2019 som resulterte i skatt på 511 millioner kroner (-898 millioner kroner). I 2018 var den bokførte skatteinntekten et resultat av overgangsregler knyttet til ny skattelovgivning i Norge. Den effektive skattesatsen påvirkes av de forskjellige skattesatsene i landene vi har virksomhet i. Skattesatsen er estimert til å være mellom 21-23 % for 2020. For mer informasjon om skatt og usikre skatteposisjoner, se note 26. Storebrand har en policy for ansvarlig beskatning og publiserer en egen rapport om skatt ⁵²⁾.

51) Resultat før amortisering og skatt

52) Se egen rapport på vår hjemmeside for mer informasjon

SPARING

Sparing hadde et år med sterk vekst i midler til forvaltning drevet av god markedsavkastning, vekst i nysalg og forbedret relativ avkastning.

millioner kroner	2019	2018
Fee- og administrasjonsinntekter	3 996	3 709
Driftskostnader	-2 621	-2 405
Driftsresultat	1 375	1 303
Finansresultater og risikoresultater liv	-11	-46
Resultat før amortisering	1 364	1 257

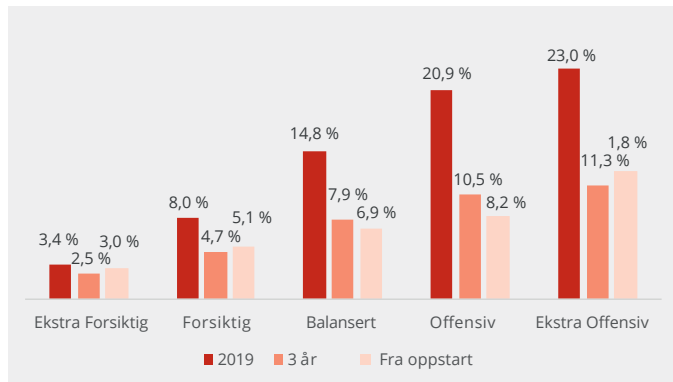
Finansielle resultater

Totale fee- og administrasjonsinntekter økte med 8 % til 3.996 millioner kroner (3.709 millioner kroner). Økningen følger av underliggende volumvekst, nysalg og høyere sparerater samt forbedret relativ fondsavkastning i fond med suksesshonorarer. Økt konkurranse bidro til moderat marginpress både for de norske og svenske Unit Linked-produktene. Banken oppnådde en høyere netto rentemargin på 1,26 % (1,22 %) for boliglån til personmarkedet sammenlignet med året før. Innen kapitalforvaltning ga vekst i indeksbaserte produkter lavere bruttomarginer.

Resultat før amortisering økte med 9 % og utgjorde 1.364 millioner kroner (1.257 millioner kroner). Driftskostnadene økte noe i 2019 - delvis forklart av høyere resultatrelaterte kostnader, men også av underliggende vekst i virksomheten. Oppkjøpet av Cubera er inkludert med et resultat på 37 millioner kroner.

Balanse og markedsutvikling

Unit Linked-premier økte med 7 % og utgjorde 17,2 milliarder kroner. Totale reserver i Unit Linked økte med 41 milliarder som tilsvarer 23 % sammenlignet med året før og utgjorde 220 milliarder kroner ved utgangen av 2019. Veksten er drevet av nysalg, høyere sparerater, vekst fra lønnsjusteringer og god markedsavkastning. Avkastningen er vist i grafen nedenfor.

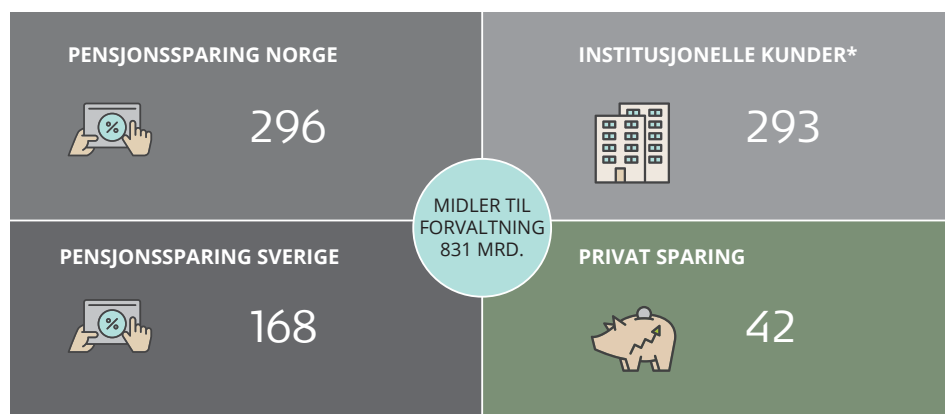
Årlig avkastning på innskuddspensjon, standard porteføljer i ITP

I Norge beholdt Storebrand sin posisjon som markedsleder innen innskuddspensjon, med en markedsandel på 29 %. SPP er den fjerde største leverandøren av ikke-fagorganiserte tjenestepensjoner med en markedsandel på 14 %.

Forvaltningskapital i Storebrand Asset Management økte med 124 milliarder kroner, noe som utgjorde 18 % mot året før. Dette inkluderer konsolideringen av Cubera, med 20 milliarder kroner. Økningen tilskrives positiv nettotegning og gode finansmarkeder i 2019. Ved utgangen av året utgjorde midler til forvaltning 831 milliarder kroner fordelt på Storebrand Livsforsikring og SPP, institusjonelle mandater og distributører, samt privatsparing.

Nøkkeltall Sparing

millioner kroner	2019	2018
Unit linked-reserver	219 793	179 299
Unit linked-premier	17 168	16 021
AuM kapitalforvaltning	831 204	707 297
Privatmarked utlån	48 161	46 526

*) Selskapsmidler på 31 milliarder kroner er ikke allokert til noen av kundesegmentene, men inkludert i summen

FORSIKRING

Forsikring leverte en combined ratio og premievekst i tråd med vår ambisjon, støttet av vellykkede vekstinitiativer i personmarkedet. Høyere uførekrav i 2019 resulterte i et lavere forsikringsresultat enn i 2018, et år der resultatet ble positivt påvirket av reserveoppløsninger.

millioner kroner	2019	2018
Forsikringspremier for egen regning (f.er)	3 909	3 854
Forsikringskrav (f.er)	-2 904	-2 562
Driftskostnader	-648	-614
Driftsresultat	357	677
Finansresultat	83	71
Resultat før amortisering	439	748

Finansielle resultater

Forsikringsresultatet var 439 millioner kroner (748 millioner kroner), med en samlet combined ratio på 91 % (82 %) i tråd med lønnsomhetsmålet vårt. Forsikringspremier for egen regning økte med 1,4 %, som et resultat av nye vekstinitiativer i personmarkedet. Premienivået var stabilt i bedriftsmarkedet. Det lavere resultatet og en høyere combined ratio skyldes høyere uføreerstatninger i 2019. I 2018 ble resultatet positivt påvirket av reserveoppløsning. Den underliggende lønnsomheten og effektiviteten var god og viste tilfredsstillende resultater.

Det kombinerte risikoresultatet ga en skadeprosent på 74 % (66 %) og det underliggende risikoresultatet var tilfredsstillende. Skadeforsikring leverte et godt underliggende resultat og ble ytterligere styrket av oppløsningsgevinster. Personrisiko opprettholdt god lønnsomhet. Høyere uføreerstatninger økte skadeprosenten innen personrisiko og gruppeliv, mens økt priskonkurranse svekket resultatene for kollektiv uførepensjon. Resultatet for de svenske risikoproduktene var bra og forklares av en lavere skadeprosent.

Kostnadsprosenten var 17 % (16 %). Økningen forklares hovedsakelig av høyere provisjonsgebyrer til salgsagenter.

Investeringsporteføljen til forsikring i Norge utgjorde 8,3 milliarder kroner (8,1 milliarder kroner), som primært er investert i rentepapirer med kort eller middels løpetid. Avkastningen økte i 2019 grunnet høyere korte renter.

Nøkkeltall Forsikring

Nøkkeltall	2019	2018
Skadeprosent	74 %	66 %
Kostnadsprosent	17 %	16 %
Combined ratio	91 %	82 %

Balanse og markedsutvikling

Forsikringssegmentet tilbyr et bredt spekter av produkter til personmarkedet i Norge, samt til bedriftsmarkedet i Norge og Sverige. De totale bestandspremiene for segmentet utgjorde ved utgangen av 2019 4,7 milliarder kroner (4,5 milliarder kroner), en økning på 5 % i tråd med vårt vekstmål. Av disse er 1,9 milliarder kroner (1,7 milliarder kroner) i personmarkedet og 2,8 milliarder kroner (2,8 milliarder kroner) i bedriftsmarkedet.

Vår vekst i personmarkedet har økt både innen skadeforsikring og personforsikring på grunn av et sterkt bidrag fra salgssagentene. Sammen med våre egne distribusjonskanaler skal dette bidra til lønnsom vekst. Marginene innen segmentet er fortsatt attraktive, og Storebrand har mål om å fortsatt øke markedsandelen.

Bedriftsmarkedet er et mer modent marked med lavere marginer og et sterkt prisfokus. I Sverige har uføregraden vært synkende i lang tid, noe som har resultert i bedre resultater. Helseforsikring er et voksende marked med god lønnsomhet der Storebrand er en av markedslederne. Vi er en relativt liten leverandør i markedet for livsforsikring og lønnsomheten er lavere enn forventet. Prisøkning blir implementert fra januar 2020 for å forbedre resultatet.

GARANTERT PENSJON

Et sterkt risikoresultat og god avkastning på finansmarkedet bidro til et sterkt økonomisk resultat i virksomheten Garantert pensjon, med ytterligere styrkede kundebuffere.

millioner kroner	2019	2018
Fee- og administrasjonsinntekter	1 475	1 440
Driftskostnader	-819	-816
Driftsresultater	657	624
Risikoresultat liv & pensjon	215	191
Netto overskuddsdeling	157	333
Resultat før amortisering	1 029	1 148

Finansielle resultater

Resultat for garantert pensjon utgjorde 1.029 millioner kroner (1.148 millioner kroner). Mens driftsresultatet og risikoresultatet ble bedre i 2019, var netto overskuddsdeling i 2019 lavere enn i 2018 på grunn av oppløsningen av reserver på 200 millioner kroner i fjor.

Fee- og administrasjonsinntekter i 2019 var på linje med året før og utgjorde 1.475 millioner kroner (1.440 millioner kroner). Dette stemmer overens med at produktene er i langsiktig avvikling. Inntektene fra norske fripoliser økte 12 % og fra garanterte pensjoner i SPP med 2 %, mens norsk ytelsespensjon hadde en utvikling i inntekter på -3 %. Driftskostnadene var på tilsvarende nivå som i 2018 og har gått ned over tid, også som et resultat av at området er i langsiktig avvikling.

Risikoresultatet var 215 millioner kroner (191 millioner kroner). Resultatet ble hovedsakelig generert i den norske fripolisepor-teføljen.

Overskuddsdelingen var 157 millioner kroner (333 millioner kroner). Resultatet ble i hovedsak generert i SPP. Det lavere resultatet i 2019 forklares med oppløsning av reserver på 200 millioner kroner i 2018. God avkastning har resultert i lavere latent kapitaltilskudd (LKT).

Balanse og markedsutvikling

Produktene er i langsiktig avvikling, men kundereservene for Garantert pensjon utgjorde 263 milliarder kroner ved utgangen av 2019, noe som er 1 % høyere enn ved starten av året. Avkastningen på pensjonsavtalene har overskredet nettoen av premieinntekter og pensjonsutbetalinger. Denne nettoen utgjorde -8,2 milliarder kroner i 2019. Den norske fripolisepor-teføljen økte til 137 milliarder kroner (133 milliarder kroner) ved utgangen av 2019 fordi kontrakter for ytelsespensjon ble konvertert til fripoliser.

Alle produkter hadde i gjennomsnitt en avkastning over den garanterte renten i 2019, noe som resulterte i 16 % vekst i bufferkapital. I Norge var gjennomsnittlig verdijustert avkastning 5,5 %, mens gjennomsnittlig garantert rente var 3,2 %. I Sverige var gjennomsnittlig verdijustert avkastning 7,9 % og gjennomsnittlig garantert rente 2,9 %.

Nøkkeltall Garantert pensjon

millioner kroner	2019	2018
Garanterte reserver	263 185	260 573
Garanterte reserver i % av totale reserver	54,5 %	59,2 %
Netto overføringer	-103	-165
Bufferkapital I % av kundereserver I Norge	8,6 %	6,4 %
Bufferkapital I % kundereserver i Sverige	10,7 %	8,7 %

ØVRIG

Tilfredsstillende avkastning i selskapsporteføljene bidro til et positivt økonomisk resultat i segmentet Øvrig.

Øvrig⁵³⁾

millioner kroner	2019	2018
Fee- og administrasjonsinntekter	51	102
Driftskostnader	-143	-190
Driftsresultat	-91	-89
Finansresultater og risikoresultater liv	296	128
Resultat før amortisering	205	40

Elimineringer

millioner kroner	2019	2018
Fee- og administrasjonsinntekter	-215	-239
Driftskostnader	215	239
Finansresultater		-35
Resultat før amortisering		-35

Finansielle resultater

Resultatet før amortisering i Øvrig var 205 millioner kroner (5 millioner kroner) i 2019. Fee- og administrasjonsinntekter samt driftskostnader gikk ned i 2019 fordi Nordben ble solgt og bedriftsbanken ble avviklet.

Storebrand Livsforsikring Konsern er finansiert av en kombinasjon av egenkapital og ansvarlige lån. Forutsatt gjeldende rente ved utgangen av 2019, forventes renteutgiftene å være cirka 90 millioner kroner kvartalsvis.

Det økonomiske resultatet inkluderer avkastningen på selskaps porteføljer i Storebrand Livsforsikring og SPP, samt det finansielle resultatet i Storebrand ASA. Det finansielle resultatet påvirkes av det lave rentenivået gjennom 2019, men reduserte kredittspreader bidro til positiv avkastning.

53) Eksklusive elimineringer. Segmentresultatet består av summen av resultatene for forretningsaktivitetene i Øvrig, samt elimineringer.

Offisielt regnskap Storebrand ASA

Storebrand ASA er holdingselskapet i Storebrandkonsernet, og regnskapet er avlagt i henhold til regnskapsloven, god regnskapsskikk og forskrift om årsregnskap for forsikringsselskaper.

Storebrand ASA oppnådde et resultat før skatt på 3.125 millioner kroner i 2019, mot 4.074 millioner kroner i 2018. Konsernbidrag fra investeringer i datterselskaper utgjorde 3.230 millioner kroner, mot 4.131 millioner kroner året før.

Resultat i Storebrand ASA

millioner kroner	2019	2018
Konsernbidrag og utbytte	3 230	4 131
Netto finansposter	-3	28
Driftskostnader	-102	-86
Resultat før skatt	3 125	4 074
Skatt	-173	-111
Årsresultat	2 952	3 963

Oppstilling over totalresultat

millioner kroner	2019	2018
Årsresultat	2 952	3 963
<i>Andre resultatelementer som ikke senere kan reklassifiseres over resultatet</i>		
Endringer estimatavvik pensjoner	-8	9
Skatt på andre resultatkomponenter	2	-2
Sum andre resultatelementer	-6	6
Totalresultat	2 946	3 969

ANVENDELSE AV ÅRSRESULTAT

Årsresultatet for 2019 i Storebrand ASA utgjorde 2.952 millioner kroner sammenlignet med 3.963 millioner kroner i 2018. Styret foreslår for generalforsamlingen et utbytte på 1.517 millioner kroner tilsvarende 3,25 kroner per aksje for regnskapsåret 2019.

Anvendelse av årsresultat i Storebrand ASA

millioner kroner	2019	2018
Årsresultat	2 952	3 963
Disponeringer		
Overføring til annen egenkapital	1 435	2 561
Avsatt aksjeutbytte	1 517	1 402
Sum disponeringer	2 952	3 963

Lysaker, 11. februar 2020
Styret i Storebrand ASA

Didrik Munch (sign.)
Styrets leder

Karin Bing Orgland (sign.)

Laila S. Dahlen (sign.)

Liv Sandbæk (sign.)

Martin Skancke (sign.)

Karl Sandlund (sign.)

Fredrik Törnqvist (sign.)

Magnus Gard (sign.)

Odd Arild Grefstad (sign.)
Administrerende direktør

Regnskap og noter

Storebrand Konsern

- 86 Resultatregnskap
- 87 Totalresultat
- 88 Balanse
- 90 Oppstilling over endring i egenkapital
- 91 Kontantstrømoppstilling
- 93 Noter

Storebrand ASA

- 170 Resultatregnskap
- 170 Totalresultat
- 171 Balanse
- 172 Oppstilling over endring i egenkapital
- 173 Kontantstrømoppstilling
- 174 Noter
- 187 Erklæring fra styrets medlemmer og administrerende direktør
- 188 Revisors beretning

STOREBRAND KONSERN

Resultatregnskap

NOK mill.	Note	2019	2018
Premieinntekter	14	32 366	29 631
Netto inntekter fra finansielle eiendeler og eiendom for selskap:			
-aksjer og andeler til virkelig verdi	15	40	-10
-obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning til virkelig verdi	15	600	286
-finansielle derivater til virkelig verdi	15	7	50
-utlån til virkelig verdi	15	14	4
-obligasjoner til amortisert kost	15	214	116
-utlån til amortisert kost	15	802	665
-resultat fra investeringer i tilknyttede selskaper/felleskontrollert virksomhet	29	39	46
Netto inntekter fra finansielle eiendeler og eiendom for kunder:			
-aksjer og andeler til virkelig verdi	15	37 318	-5 249
-obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning til virkelig verdi	15	4 167	737
-finansielle derivater til virkelig verdi	15	1 424	-2 111
-utlån til virkelig verdi	15	11	136
-obligasjoner til amortisert kost	15	3 912	4 254
-utlån til amortisert kost	15	546	544
-eiendommer	16	1 864	1 487
-resultat fra investeringer i tilknyttede selskaper	29	341	303
Andre inntekter	17	3 758	4 028
Sum inntekter		87 422	34 918
Erstatninger	18	-26 756	-25 142
Endring forsikringsforpliktelser	38	-44 725	-2 140
Endring bufferkapital	19	-5 892	1 730
Driftskostnader	20,21,22,23	-4 828	-4 542
Andre kostnader	24	-1 238	-853
Rentekostnader	25	-947	-813
Sum kostnader før amortisering		-84 385	-31 760
Konsernresultat før amortisering		3 037	3 158
Amortisering av immaterielle eiendeler	27	-444	-360
Konsernresultat før skatt		2 593	2 799
Skattekostnad	26	-511	898
Årsresultat		2 082	3 697
Årsresultat kan henføres til:			
Andel av resultatet til aksjonærer		2 067	3 684
Andel av resultatet til hybridkapitalinvestorer		12	9
Andel av resultatet til minoritet		3	3
Sum		2 082	3 697
Resultat per ordinær aksje (NOK)		4,43	7,89
Gjennomsnittlig antall aksjer i beregningsgrunnlaget (millioner)		466,8	467,2
Det er ingen finansielle instrumenter som gir utvannende effekt på resultat per aksje			

STOREBRAND KONSERN

Totalresultat

NOK mill.	Note	2019	2018
Årsresultat		2 082	3 697
Estimatavik pensjoner egne ansatte	21	3	-26
Verdiregulering egne bygg		-22	48
Totalresultatelementer tilordnet kundeporteføljen		22	-48
Skatt øvrige resultatelementer som ikke senere kan reklassifiseres til resultatet		12	1
Sum øvrige resultatelementer som ikke senere kan reklassifiseres til resultatet		15	-25
Omregningsdifferanser		-168	-351
Gevinst/tap kontantstrømsikring	41	-36	-23
Sum øvrige resultatelementer som senere kan reklassifiseres til resultatet		-204	-374
Sum øvrige resultatelementer		-190	-399
Totalresultat		1 892	3 297
Totalresultat kan henføres til:			
Andel av totalresultatet til aksjonærer		1 879	3 286
Andel av totalresultatet til hybridkapitalinvestorer		12	9
Andel av totalresultat til minoritet		1	2
Sum		1 892	3 297

STOREBRAND KONSERN

Balanse

NOK mill.	Note	31.12.19	31.12.18
Eiendeler selskapsporteføljen			
Utsatt skattefordel	26	1 430	1 972
Immaterielle eiendeler og merverdi av kjøpte forsikringskontrakter	27	6 220	6 106
Pensjonseiendel	21	2	5
Varige driftsmidler	28	1 075	43
Investeringer i tilknyttede selskaper/felleskontrollert virksomhet	29	227	255
Finansielle eiendeler til amortisert kost			
- Obligasjoner	10,30,31	8 256	8 349
- Utlån til kredittinstitusjoner	10,30	41	318
- Utlån til kunder	10,30,32	29 798	28 236
Reassurandørenes andel av forsikringsmessige avsetninger		26	21
Eiendommer vurdert til virkelig verdi	8,33	49	50
Biologiske eiendeler		67	67
Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	30,34	4 824	7 005
Finansielle eiendeler til virkelig verdi			
- Aksjer og andeler	8,12,30,35	323	295
- Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	8,10,12,30,36	28 512	24 055
- Derivater	10,12,30,37	1 183	1 226
- Utlån til kunder	32	389	220
Bankinnskudd	10,30	3 119	3 633
Eiendeler minoritet i verdipapirfond		44 933	29 290
Sum eiendeler selskap		130 474	111 145
Eiendeler kundeporteføljen			
Investeringer i tilknyttede selskaper	29	4 045	4 406
Finansielle eiendeler til amortisert kost			
- Obligasjoner	10,30,31	89 790	86 374
- Obligasjoner som holdes til forfall	10,30,31	13 377	14 403
- Utlån til kunder	10,30,32	23 735	25 270
Reassurandørenes andel av forsikringsmessige avsetninger		69	48
Eiendommer vurdert til virkelig verdi	8,33	29 366	28 217
Eiendommer til eget bruk	33	1 375	1 420
Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	30,34	450	1 012
Finansielle eiendeler til virkelig verdi			
- Aksjer og andeler	8,12,30,35	194 020	157 066
- Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	8,10,12,30,36	128 127	133 531
- Derivater	10,12,30,37	4 131	3 421
- Utlån til kunder	32	6 736	5 708
Bankinnskudd	10,30	7 475	5 457
Sum eiendeler kunder		502 695	466 331
Sum eiendeler		633 170	577 476

NOK mill.	Note	31.12.19	31.12.18
Egenkapital og gjeld			
Innskutt egenkapital		12 856	12 858
Opptjent egenkapital		20 264	19 782
Hybridkapital		226	176
Minoritetsinteresser		52	57
Sum egenkapital		33 398	32 873
Ansvarlig lånekapital	9,30	8 925	8 224
Bufferkapital	38	23 825	18 983
Forsikringsforpliktelser	38,39	477 171	444 341
Pensjonsforpliktelser	21	266	322
Utsatt skatt	26	768	258
Finansiell gjeld			
- Gjeld til kredittinstitusjoner	9,12,30	446	2
- Innskudd fra kunder i Bank	9,12,30	14 404	14 419
- Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	9,12,30	18 729	17 529
- Derivater selskapsporteføljen	10,12,30,37	86	460
- Derivater kundeporteføljen	10,12,30,37	908	4 147
- Annen langsiktig gjeld		1 037	
Annen kortsiktig gjeld	9,30,40	8 274	6 628
Gjeld minoritet i verdipapirfond		44 933	29 290
Sum gjeld		599 772	544 604
Sum egenkapital og gjeld		633 170	577 476

Lysaker, 11. februar 2020
Styret i Storebrand ASA

Didrik Munch (sign.)
Styrets leder

Karin Bing Orgland (sign.)

Laila S. Dahlen (sign.)

Liv Sandbæk (sign.)

Martin Skancke (sign.)

Karl Sandlund (sign.)

Fredrik Törnqvist (sign.)

Magnus Gard (sign.)

Odd Arild Grefstad (sign.)
Administrerende direktør

STOREBRAND KONSERN

Oppstilling over endring i egenkapital

NOK mill.	Majoritetens andel av egenkapitalen									Total egenkapital
	Aksje-kapital ¹⁾	Egne aksjer	Overkurs	Sum innskutt egenkapital	Valuta om-regnings-reserve	Annen egenkapital ²⁾	Sum opptjent egenkapital	Hybrid-kapital ³⁾	Minoritet	
Egenkapital 31.12.17	2 339	-5	10 521	12 855	1 426	16 226	17 652	226	99	30 832
Periodens resultat						3 684	3 684	9	3	3 697
Sum øvrige resultatelementer					-350	-48	-398		-1	-399
Totalresultat for perioden					-350	3 636	3 286	9	2	3 297
Egenkapitaltransaksjoner med eiere:										
Egne aksjer		3		3		48	48			50
Aksjeemisjon									4	4
Hybridkapital klassifisert som egenkapital						2	2	-50		-48
Utbetalt renter hybridkapital								-9		-9
Utbetalt aksjeutbytte						-1 167	-1 167		-2	-1 169
Kjøp av minoritetsinteresser						-82	-82		-38	-120
Annet						43	43		-8	35
Egenkapital 31.12.18	2 339	-2	10 521	12 858	1 076	18 706	19 782	176	57	32 873
Periodens resultat						2 067	2 067	12	3	2 082
Sum øvrige resultatelementer					-166	-22	-188		-2	-190
Totalresultat for perioden					-166	2 045	1 879	12	1	1 892
Egenkapitaltransaksjoner med eiere:										
Egne aksjer		-3		-3		-27	-27			-29
Hybridkapital klassifisert som egenkapital						3	3	50		53
Utbetalt renter hybridkapital								-12		-12
Utbetalt aksjeutbytte						-1 399	-1 399			-1 399
Annet						27	27		-7	21
Egenkapital 31.12.19	2 339	-5	10 521	12 856	910	19 355	20 264	226	52	33 398

1) 467 813 982 aksjer pålydende kroner 5.

2) Inkluderer bundne midler i risikoutjevsningsfond med 466 millioner kroner og garantiavsetning med 62 millioner kroner.

3) Evigvarende fondsobligasjoner som er klassifisert som egenkapital.

STOREBRAND KONSERN

Kontantstrømoppstilling

NOK mill.	2019	2018
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Netto innbetalinger forsikring	26 343	25 211
Netto utbetalte erstatninger og forsikringsytelser	-20 723	-20 056
Netto inn-/utbetalinger ved flytting	-118	-699
Netto inn-/utbetalinger forsikringsforpliktelser	-765	-5 140
Innbetalinger av renter, provisjoner og gebyrer fra kunder	2 426	2 232
Utbetalinger av renter, provisjoner og gebyrer til kunder	-503	-290
Betaling av inntektsskatt	-21	-56
Utbetalinger til drift	-4 837	-4 633
Netto inn-/utbetalinger vedrørende andre operasjonelle aktiviteter	4 786	-303
<i>Netto kontantstrøm fra drift før finansielle eiendeler og bankkunder</i>	<i>6 589</i>	<i>-3 735</i>
Netto inn-/utbetalinger på utlån kunder	-1 419	-5 584
Netto inn-/utbetaling av innskudd bankkunder	-15	-209
Netto inn-/utbetalinger vedrørende verdipapirer	-3 435	10 965
Netto inn-/utbetalinger vedrørende eiendomsinvesteringer	-368	296
Netto endring bankinnskudd for forsikringskunder (bankinnskudd i kundeporteføljen)	-2 092	-423
<i>Netto kontantstrøm fra finansielle eiendeler og bankkunder</i>	<i>-7 329</i>	<i>5 045</i>
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-740	1 310
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
Innbetalinger ved salg av datterselskaper		1 175
Utbetalinger ved kjøp/kapitalisering av datterselskaper	-308	-736
Netto innbetalinger/utbetalinger ved salg/kjøp av driftsmidler	-96	-35
Netto innbetalinger/utbetalinger ved salg av forsikringsporteføljer	29	156
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-375	560
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Innbetaling ved opptak av lån	3 001	4 177
Utbetalinger ved nedbetaling av lån	-1 769	-3 195
Utbetaling av renter lån	-429	-295
Innbetaling av ansvarlig lånekapital	1 052	845
Utbetalinger ved tilbakebetaling av ansvarlig lånekapital	-253	-1 501
Utbetaling av renter på ansvarlig lånekapital	-365	-373
Netto inn-/utbetalinger på utlån til og fordring på andre finansinstitusjoner	443	-153
Innbetaling ved utstedelse av aksjekapital/salg aksjer til ansatte	33	37
Utbetaling ved tilbakebetaling av aksjekapital	-68	
Utbetaling av konsernbidrag/utbytte	-1 399	-1 168
Innbetaling av hybridkapital	125	100
Utbetalinger ved tilbakebetaling av hybridkapital	-75	-150
Utbetaling av renter på hybridkapital	-12	-9
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	284	-1 684
Netto kontantstrøm i perioden	-831	185

STOREBRAND KONSERN

Kontantstrømoppstilling (forts.)

NOK mill.	2019	2018
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	-831	185
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens start	3 951	3 780
Valutaomregning kontanter/kontantekvivalenter i fremmed valuta	41	-14
Beholdning av kontanter/kontantekvivalenter ved periodeslutt ¹⁾	3 160	3 951
1) Består av:		
Utlån til kredittinstitusjoner	41	318
Bankinnskudd	3 119	3 633
Sum	3 160	3 951

Kontantstrømoppstillingen viser konsernets kontantstrømmer for operasjonelle, investerings- og finansieringsaktiviteter i henhold til den direkte metoden. Kontantstrømmene viser en overordnet endring av betalingsmidler gjennom året.

Operasjonelle aktiviteter

I et finanskonsern vil en betydelig del av aktivitetene klassifiseres som operasjonelle. Fra forsikringsselskaper inngår alle innbetalinger og utbetalinger fra forsikringsvirksomheten, og disse kontantstrømmene investeres i finansielle eiendeler som også er definert som operasjonell aktivitet. I oppstillingen er det laget en delsum som viser netto kontantstrøm fra drift før finansielle eiendeler og bankkunder, og en delsum som viser kontantstrømmer fra finansielle eiendeler og bankkunder. Dette viser at sammensetningen av netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter for et finanskonsern inkluderer både kontantstrøm fra driften og plassering i finansielle eiendeler. Balansen til livsforsikringsselskaper inkluderer betydelige poster knyttet til forsikringskundene som inngår på de enkelte linjer i kontantstrømoppstillingen. Da kontantstrømoppstillingen skal vise endring i kontantstrøm for selskapet er endringen i bankinnskudd for forsikringskunder medtatt på egen linje i operasjonelle aktiviteter for å nøytralisere kontantstrømmene knyttet til kundeporteføljen i livsforsikring.

Investeringsaktiviteter

Omfatter kontantstrømmer for eierinteresser i konsernselskaper og varige driftsmidler.

Finansieringsaktiviteter

I finansieringsaktiviteter inngår kontantstrømmer for egenkapital, ansvarlig lån og andre innlån som er en del av finansieringen av konsernets virksomhet. Utbetalinger av renter på innlån og utbetaling av aksjeutbytte til aksjonærer er en finansieringsaktivitet.

Kontanter/kontantekvivalenter

Kontanter/kontantekvivalenter er definert som fordringer på sentralbanker og utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner. Beløpet inkluderer ikke fordringer på kredittinstitusjoner som er knyttet til forsikringskundeporteføljen, da dette er likvide midler som ikke er tilgjengelig for bruk av konsernet.

STOREBRAND KONSERN

Innhold noter

Virksomhets- og risikonoter

Note 1:	Selskapsinformasjon og regnskapsprinsipper
Note 2:	Viktige regnskapsestimater og skjønnsmessige vurderinger
Note 3:	Oppkjøp
Note 4:	Segmenter
Note 5:	Risikostyring og internkontroll
Note 6:	Operasjonell risiko
Note 7:	Forsikringsrisiko
Note 8:	Finansiell markedsrisiko
Note 9:	Likviditetsrisiko
Note 10:	Kreditrisiko
Note 11:	Risikokonsentrasjoner
Note 12:	Verdssettelse av finansielle instrumenter og eiendommer
Note 13:	Soliditet og kapitalstyring

Resultatnoter

Note 14:	Premieinntekter
Note 15:	Netto inntekter for ulike klasser finansielle instrumenter
Note 16:	Netto inntekter fra eiendommer
Note 17:	Andre inntekter
Note 18:	Erstatninger
Note 19:	Endring bufferkapital
Note 20:	Driftskostnader og antall ansatte
Note 21:	Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser
Note 22:	Godtgjørelse og lignende til ledende ansatte og tillitsvalgte
Note 23:	Godtgjørelse til revisor
Note 24:	Andre kostnader
Note 25:	Rentekostnader
Note 26:	Skatt

Balansenoter

Note 27:	Immaterielle eiendeler og merverdi av kjøpte forsikringskontrakter
Note 28:	Varige driftsmidler og leieavtaler
Note 29:	Opplysninger om interesser i andre foretak
Note 30:	Klassifisering av finansielle eiendeler og forpliktelser
Note 31:	Obligasjoner til amortisert kost
Note 32:	Utlån til kunder
Note 33:	Eiendommer
Note 34:	Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer
Note 35:	Aksjer og andeler
Note 36:	Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning
Note 37:	Derivater
Note 38:	Forsikringsforpliktelser - livsforsikring
Note 39:	Forsikringsforpliktelser - skadeforsikring
Note 40:	Annen kortsiktig gjeld

Øvrige noter

Note 41:	Sikringsbokføring
Note 42:	Sikkerhetsstillelser
Note 43:	Betingede forpliktelser
Note 44:	Utlån av verdipapirer og gjenkjøpsavtaler
Note 45:	Opplysninger om nærstående parter
Note 46:	Solgt/avviklet virksomhet

Note 1: Selskapsinformasjon og regnskapsprinsipper

1. Selskapsinformasjon

Storebrand ASA er et norsk allmennaksjeselskap notert på Oslo Børs. Konsernregnskapet for 2019 ble godkjent av styret i Storebrand ASA 11. februar 2020.

Storebrandkonsernet tilbyr et helhetlig produktspekter av forsikrings- og forvaltningstjenester, verdipapir-, bank- og investerings-tjenester til privatpersoner, bedrifter, kommuner og offentlig virksomhet. Storebrandkonsernet består av forretningsområdene Sparing, Forsikring, Garantert Pensjon og Øvrig. Konsernet har hovedkontor i Professor Kohts vei 9, Lysaker, Norge.

2. Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet

Regnskapsprinsippene som benyttes i konsernregnskapet er beskrevet nedenfor. Prinsippene er benyttet konsistent for like transaksjoner og andre hendelser under like omstendigheter. Når det gjelder forsikringskontrakter er det ikke krav om bruk av ensartede regnskapsprinsipper og dette unntaket benyttes i konsernregnskapet for forsikringskontrakter. Dette er omtalt i punkt 14.

Konsernregnskapet for Storebrand ASA er avgitt i samsvar med International Financial Reporting Standards (IFRS), som godkjent av EU, og tilhørende fortolkninger, samt de ytterligere norske opplysningskrav som følger av lover og forskrifter.

Bruk av estimat i utarbeidelsen av konsernregnskapet.

Utarbeidelsen av konsernregnskapet i overensstemmelse med IFRS krever at ledelsen gjør vurderinger og estimater og tar forutsetninger som påvirker eiendeler, gjeld, inntekter, kostnader, noteopplysninger og opplysning om potensielle forpliktelser. Faktiske tall kan avvike fra benyttede estimater. Se nærmere omtale om dette i note 2.

3. Oppsummering av sentrale regnskapsprinsipper for vesentlige balanseposter

Eiendelssiden i konsernets balanse består hovedsakelig av finansielle instrumenter og investeringseiendom, og det skilles mellom eiendeler i selskapsporteføljen (aksjonærer) og eiendeler som tilhører kundeporteføljen. Denne splitten skyldes at konsernet har en betydelig livsforsikringsvirksomhet hvor kundemidlene må holdes adskilt fra selskapets midler.

Finansielle instrumenter - IFRS 9

IFRS 9 Finansielle instrumenter erstatter dagens IAS 39, og ble generelt gjort gjeldende fra 1. januar 2018. For forsikringsdominerte konsern og selskap er det imidlertid under IFRS 4 gitt adgang til å enten å utsette implementering av IFRS 9 (deferral approach) eller føre forskjellene mellom IAS 39 og IFRS 9 over totalresultatet (Other Comprehensive Income) (overlay approach) frem til implementering av IFRS 17. Storebrand konsern kvalifiserte for utsettelse av IFRS 9, da over 90 prosent av konsernets samlede forpliktelser per 31. desember 2015 var knyttet til forsikringsvirksomhetene. For Storebrand konsern vil IFRS 9 implementeres samtidig med IFRS 17, forventet gjeldende fra 1. januar 2022.

Storebrand konsern har gjennomført en foreløpig analyse av klassifikasjon og måling av finansielle instrumenter etter dagens IAS 39 ved overgang til IFRS 9, basert på dagens forretningsmodell for de enkelte instrumenter. For finansielle instrumenter forventet klassifisert og målt til amortisert kost eller virkelig verdi over totalresultat ved overgang til IFRS 9, er det gjennomført en SPPI-test ("Solely payment of principal and interest", "utelukkende betaling av hovedstol og utestående renter på hovedstol"). Dette er en foreløpig inndeling etter IFRS 9 ut fra dagens aktivaallokering. Det er ikke gjort noen vurderinger av eventuelle endringer i klassifikasjon og måling av finansielle eiendelene etter IFRS 9 ved overgang til IFRS 17.

IFRS 9 - FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL AMORTISERT KOST OG VIRKELIG VERDI OVER TOTALTRESULTAT

NOK mill.	IAS 39 klassifikasjon	IFRS 9 klassifikasjon	Bokført verdi etter IAS 39 01.01.2019	Virkelig verdi etter IFRS 9 01.01.2019	Bokført verdi etter IAS 39 31.12.2019	Virkelig verdi etter IFRS 9 31.12.2019
Finansielle eiendeler						
Bankinnskudd	AC	AC	9 090	9 090	10 594	10 594
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	AC	AC	109 126	114 164	111 424	116 161
Utlån til kredittinstitusjoner	AC	AC	318	318	41	41
Utlån til kunder	AC	FVOCI	53 192	53 169	53 245	53 246
Utlån til kunder	AC	AC	316	316	288	288
Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	AC	AC	8 018	8 018	5 273	5 273
Sum finansielle eiendeler			180 059	185 075	180 865	185 604
Finansielle forpliktelser						
Innskudd fra kunder i bankvirksomhet	AC	AC	14 419	14 419	14 404	14 404
Gjeld til kredittinstitusjoner	AC	AC	2	2	446	446
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	AC	AC	17 529	17 565	18 729	18 728
Ansvarlig lånekapital	AC	AC	8 224	8 218	8 925	9 010
Annen kortsiktig gjeld	AC	AC	6 795	6 795	8 274	8 274
Sum finansielle forpliktelser			46 969	47 000	50 778	50 862

IFRS 9 - FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL VIRKELIG VERDI

NOK mill.	IAS 39 klassifikasjon	IFRS 9 klassifikasjon	Bokført verdi etter IAS 39 01.01.2019	Virkelig verdi etter IFRS 9 01.01.2019	Bokført verdi etter IAS 39 31.12.2019	Virkelig verdi etter IFRS 9 31.12.2019
Finansielle eiendeler						
Aksjer og andeler	FVP&L (FVO)	FVP&L	157 361	157 361	194 343	194 343
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	FVP&L (FVO)	FVP&L	157 586	157 586	156 639	156 639
Utlån til kunder	FVP&L (FVO)	FVP&L	5 928	5 928	7 126	7 126
Finansielle derivater	FVP&L/ Sik- ringsbokføring	FVP&L/ Sik- ringsbokføring	4 646	4 646	5 314	5 314
Sum finansielle eiendeler			325 521	325 521	363 421	363 421
Finansielle forpliktelser						
Finansielle derivater	FVP&L/ Sik- ringsbokføring	FVP&L/ Sik- ringsbokføring	4 607	4 607	994	994
Sum finansielle forpliktelser			4 607	4 607	994	994

En betydelig del av de finansielle instrumenter måles til virkelig verdi (virkelig verdi-opsjon benyttes), mens øvrige finansielle instrumenter som inngår i kategoriene Utlån og fordringer og Holdt til forfall, måles til amortisert kost. Finansielle instrumenter som måles til amortisert kost er hovedsakelig relatert til norske pensjonsforpliktelser med årlig rentegaranti.

Investerings eiendommer måles til virkelig verdi.

Immaterielle eiendeler består hovedsakelig av merverdier knyttet til ervervede forsikringskontrakter og kunderelasjoner ved foretaksintegrasjon. Disse merverdiene måles til historisk kostpris fratrukket årlig amortisering og nedskrivning.

Gjeldssiden i konsernets balanse består hovedsakelig av finansielle instrumenter (forpliktelser) og av avsetninger knyttet til fremtidige pensjons- og forsikringsutbetalinger (forsikringsforpliktelser). Med unntak for derivater måles finansielle forpliktelser til amortisert kost.

Forsikringsforpliktelser skal være tilstrekkelige og dekke forpliktelser knyttet til utstedte forsikringskontrakter. Det benyttes ulike metoder og prinsipper i konsernet for fastsettelse av avsetningene for ulike forsikringskontrakter. En betydelig andel av forsikringsforpliktelsene er relatert til forsikringskontrakter med rentegarantier. Innregnede forpliktelser knyttet til norske forsikringskontrakter med rentegaranti, diskonteres med grunnlagsrenten (som tilsvarer den garanterte avkastning/rente) for de respektive forsikringskontrakter.

Innregnede forpliktelser knyttet til svenske forsikringskontrakter med rentegaranti i datterselskapet SPP, diskonteres med en observerbar markedsrente og med en estimert markedsrente for løpetider hvor det ikke foreligger en observerbar rente og tilsvarer hovedsakelig den samme rente som benyttes i Solvens beregninger.

For fondsforsikringskontrakter i livsforsikringsvirksomheten (Unit Linked) vil avsetning for spareelementet i kontraktene korrespondere med verdien av tilhørende eiendelsporteføljer.

Som følge av at kundenes midler i livsforsikringsvirksomheten (garantert pensjon) historisk har hatt en avkastning som har oversteget verdiøkningen i garanterte forsikringsforpliktelser, har det overskytende blitt avsatt som kundebuffer (forpliktelser), herunder i form av tilleggsavsetninger, kursreguleringsfond og villkorad återbäring.

Forsikringsforpliktelser inkluderer Incurred But Not Settled (IBNS) avsetninger som består av avsetning for inntrådte ikke meldte erstatninger samt ikke-ferdigbehandlede forsikringsoppgjør (Incurred But Not Reported "IBNR" og Reported But Not Settled "RBNS"). IBNS-avsetningene inngår i premiereserven.

IBNS avsetningene måles ved bruk av aktuarielle modeller basert på historisk informasjon om bestanden.

4. Endringer i regnskapsprinsipper

Det er i 2019 implementert en ny regnskapsstandard IFRS 16 Leiekontrakter. For endring av estimer, se nærmere omtale av dette i note 2.

IFRS 16

IFRS 16 Leiekontrakter erstatter dagens IAS 17 og er gjeldende fra 1. januar 2019. IFRS 16 fastsetter prinsipper for innregning, måling, presentasjon og opplysninger om leieavtaler. Ny standard for leieavtaler vil ikke medføre store endringer for utleier, men vil derimot endre regnskapsføring for leietaker betydelig. IFRS 16 krever at leietakere i utgangspunktet skal innregne alle leieavtaler i balansen etter en forenklet modell som ligner på regnskapsføring av finansielle leieavtaler i henhold til IAS 17. Nåverdien av faste leiebetalinger skal balanseføres som gjeld retten til bruk av den leide eiendelen i leieperioden balanseføres som en eiendel. Kortsiktige leieavtaler og leieavtaler hvor den leide eiendelen har lav verdi balanseføres ikke. Storebrand har valgt å klassifisere rett til bruk eiendelen som varige driftsmidler og leieforpliktelsen som annen langsiktig gjeld. Balanseført eiendel amortiseres over leieperioden og avskrivningskostnaden resultatføres løpende som driftskostnad. Rentekostnad på leieforpliktelsen resultatføres som finanskostnad.

IFRS 16 kan implementeres enten etter full retrospektiv metode eller modifisert retrospektiv metode, og Storebrand har valgt modifisert retrospektiv metode. Dette innebærer at sammenligningstall ikke omarbeides, og effekten tas i balansen i implementeringsåret 2019. Ved implementering vil bruksretten av eiendelen og forpliktelsen være samme beløp og vil ikke påvirke egenkapitalen. Overgangen til IFRS 16 har gitt en økning av eiendeler og gjeld på om lag 1,1 milliarder kroner for Storebrand konsern på

overgangstidspunktet. Leieavtaler som har kortere leieperiode enn 12 måneder pr. 1. januar 2019 og leieavtaler som omfatter eiendeler med lavere verdi enn NOK 50.000 blir ikke innregnet i balansen men innregnes som en driftskostnad over leieperioden. For nærmere opplysninger om regnskapsmessige effekter av IFRS 16, se note 28 Varige driftsmidler og leiekontrakter.

Sikringsbokføring

Storebrand har valgt å tidlig implementere "Endringene til IAS 39 og IFRS 7 rentenivåreform" som ble gitt ut i september 2019. I samsvar med overgangsbestemmelsene er endringene vedtatt i ettertid til sikringsforhold som eksisterte i begynnelsen av rapporteringen periode eller ble utpekt deretter, og til beløpet akkumulert i kontantstrømssikringsreserven på den datoen. Endringene gir midlertidig befrielse fra å anvende spesifikke krav til sikringsbokføring på sikringsforhold som er direkte berørt av IBOR-reformen. Lettelsene har den virkningen at IBOR-reform generelt ikke skal føre til at sikringsbokføring avsluttes. Imidlertid blir all sikringseffektivitet fortsatt regnskapsført i resultatregnskapet. Endringene som angis, utløser videre når lettelsene skal avsluttes, som inkluderer usikkerheten som følge av rentenivåreformen som ikke lenger er til stede. Se omtale i note 41.

5. Nye IFRS'er som ikke er trådt i kraft

Nye standarder og endringer i standarder som ikke er gjort gjeldende:

IFRS 17

IFRS 17 erstatter IFRS 4 Forsikringskontrakter og introduserer nye krav til innregning, måling, presentasjon og opplysninger om utstedte forsikringskontrakter. Standarden er ikke vedtatt av EU men er forventet å bli gjeldende fra 1. januar 2022. Formålet med ny standard er å etablere ensartet praksis i regnskapsføring av forsikringskontrakter.

IFRS 17 er en omfattende og kompleks standard med grunnleggende forskjeller fra dagens standard for måling av forpliktelser og innregning av fortjeneste. Forsikringskontrakter skal innregnes til risikojustert nåverdi av fremtidige kontantstrømmer med tillegg av uopptjent resultat for en gruppe kontrakter (kontraktsmessig servicemargin = CSM). Tapsbringende kontrakter skal innregnes og resultatføres umiddelbart.

IFRS 17 skal som utgangspunkt anvendes retrospektivt, men det er åpnet for en modifisert retrospektiv anvendelse eller anvendelse basert på virkelig verdi på overgangstidspunktet dersom retrospektiv anvendelse ikke er praktisk mulig ("impracticable").

Implementeringstidspunkt er 1. januar 2022 med krav om at det oppgis sammenlignbare tall.

Storebrand arbeider med å forberede implementering av IFRS 17, herunder kartlegging av hvilke effekter implementering av IFRS 17 vil ha for Storebrands konsernregnskap.

Det er ikke noen andre nye eller endrede regnskapsstandarder som ikke er trådt i kraft som forventes å få vesentlig effekt for Storebrands konsernregnskap.

6. Konsolidering

Konsernregnskapet omfatter Storebrand ASA og selskaper hvor Storebrand ASA har kontroll. Minoritetsinteresser inngår i konsernets egenkapital, med mindre det foreligger opsjoner eller andre betingelser som medfører at minoriteter måles som gjeld.

Storebrand Livsforsikring AS, Storebrand Asset Management AS, Storebrand Bank ASA og Storebrand Forsikring AS er vesentlige datterselskaper som eies direkte av Storebrand ASA. Storebrand Livsforsikring AS eier også det svenske holdingselskapet Storebrand Holding AB som igjen eier SPP Pension & Försäkring AB (publ). Ved ervervet av den svenske virksomheten i 2007 påla norske myndigheter Storebrand å søke om å opprettholde konsernstrukturen innen utgangen av 2009. Storebrand har sendt søknad om å beholde nåværende konsernstruktur. Kontrollerende eierandel i Skagen AS ble ervervet i 2017 og eies av Storebrand Asset Management AS. Norske myndigheter har gitt Storebrand en dispensasjon som utløper i 2022 fra kravet om å organisere ensartet virksomhet i samme selskap.

Investeringer i tilknyttede selskaper (TS) (normalt investeringer på mellom 20 prosent og 50 prosent av selskapenes egenkapital) hvor konsernet har betydelig innflytelse og investering i felleskontrollert virksomhet (FKV) blir regnskapsført etter egenkapitalmetoden. Investeringer i TS og FKV førstegangsinnregnes til anskaffelseskost.

Storebrand konsoliderer enkelte fond i konsernets balanse der vilkåret for kontroll er til stede. Dette omfatter fond der Storebrand har en eierandel på omlag 40 prosent eller mer og som forvaltes av selskaper i Storebrand konsernet. I konsernets

regnskap konsolideres slike fond 100 prosent i balansen, der ikke-kontrollerende interesser vises på en linje for eiendeler og en tilsvarende linje for gjeld. De ikke-kontrollerende interessene kan kreve utløsning av sine eierandeler, og som følge av dette klassifiseres de som gjeld i konsernregnskapet til Storebrand.

Valuta og omregning av utenlandske selskaper

Konsernets presentasjonsvaluta er norske kroner. Utenlandske selskaper som inngår i konsernet og som har annen funksjonell valuta, er omregnet til norske kroner. Omregningsdifferanser er ført mot totalresultatet.

Eliminering av interne transaksjoner

Interne mellomværende, interne gevinster og tap, renter og utbytte og lignende mellom konsernselskapene er eliminert i konsernregnskapet. Transaksjoner mellom kundeporteføljene og selskapsporteføljen i livsforsikringsvirksomheten og mellom kundeporteføljene i livsforsikringsvirksomheten og andre selskaper i konsernet, blir ikke eliminert i konsernregnskapet. Grunnen til dette er at resultatet i kundeporteføljen tildeles kundene hvert enkelt regnskapsår, og skal ikke påvirke resultat og egenkapitalen til selskapet. I samsvar med livsforsikringsregelverket er transaksjoner med kundeporteføljer gjennomført til virkelig verdi.

7. Virksomhetssammenslutninger

Ved overtakelse av virksomhet anvendes overtakelsesmetoden. Vederlaget måles til virkelig verdi. Direkte overtakelsesutgifter kostnadsføres når de oppstår, med unntak av utgifter knyttet til opptak av gjeld og egenkapital (emisjon).

Ved investeringer, herunder ved kjøp av investeringseiendom, blir det vurdert om kjøpet omfatter kjøp av virksomhet i henhold til IFRS 3. Når slike kjøp ikke omfatter kjøp av virksomhet anvendes ikke overtakelsesmetoden slik den følger av IFRS 3. Dette medfører at det blant annet ikke avsettes for utsatt skatt slik som i en foretaksintegrasjon.

8. Segmentinformasjon

Segmentinformasjonen er basert på den interne finansielle rapporteringsstrukturen til øverste beslutningstaker. I Storebrand er konsernledelsen ansvarlig for oppfølging og evaluering av segmentenes resultater og er definert som øverste beslutningstaker. Det rapporteres på fire segmenter

- Sparing
- Forsikring
- Garantert pensjon
- Øvrig

Det er noen forskjeller mellom resultatlinjer som benyttes i resultatregnskapet og segmentresultatene. I konsernets resultatoppstilling inngår brutto inntekter og kostnader knyttet til både forsikringskunder og eier (aksjonærer). I segmentresultatene inngår kun resultat-elementer knyttet til eier (aksjonærer) som er de resultatelementene som konsernet har resultatmål og oppfølging av.

Finansielle tjenester som leveres mellom segmentene prises til markedsvilkår. Tjenester levert fra fellesfunksjoner og staber belastes de ulike segmentene basert på leveranseavtaler og fordelingsnøkler.

9. Inntektsføring

Premieinntekter

Netto premieinntekter omfatter årets forfalte premie (inklusive spareelementer, administrasjonspremie, honorar for utstedelse av norske rentegarantier og fortjenesteelement risiko), tilflyttede premiereserver og avgitt gjenforsikring. Årlig premie periodiseres generelt lineært over dekningsperioden.

Inntekter fra eiendommer og finansielle eiendeler

Inntekter fra eiendommer og finansielle eiendeler er beskrevet i avsnitt 12 og 13.

Andre inntekter

Honorar innregnes når inntekten kan måles pålitelig og er opptjent. Avkastningsbaserte inntekter og suksesshonorarer innregnes når usikkerheten knyttet til inntekten ikke lenger er til stede. Faste honorarer inntektsføres etter hvert som tjenesten leveres.

10. Goodwill og immaterielle eiendeler

Merverdi ved kjøp av virksomhet som ikke kan allokere til eiendeler eller gjeldsposter på datoen for oppkjøpet, er klassifisert som goodwill i balansen. Goodwill måles til anskaffelseskost på oppkjøpstidspunktet. Goodwill ved oppkjøp av datterselskaper er klassifisert som immateriell eiendel.

Goodwill avskrives ikke, men testes for verdifall og nedskrivningsbehov. Goodwill testes for verdifall dersom det er indikatorer som tilsier at et verdifall har funnet sted. Det gjennomføres minst én årlig vurdering av gjenvinnbart beløp. Dersom den relevante diskonterte kontantstrømmen er lavere enn regnskapsført verdi, vil goodwill bli nedskrevet. Nedskrivning av goodwill reverseres ikke selv om det i etterfølgende perioder skulle foreligge informasjon om at nedskrivningsbehovet ikke lenger eksisterer eller at nedskrivningsbehovet er blitt mindre. For senere testing av behov for nedskrivning av goodwill, blir denne allokert til aktuelle kontantstrømgenererende enheter som forventes å få fordeler av oppkjøpet.

Immaterielle eiendeler med begrenset utnyttbar levetid måles til anskaffelseskost redusert med akkumulerte avskrivninger og eventuelle nedskrivninger. Avskrivningstid og -metode måles årlig. Ved balanseføring av nye immaterielle eiendeler må det kunne påvises at det er sannsynlig at fremtidige økonomiske fordeler som kan henføres til eiendelen vil tilflyte konsernet. I tillegg må eiendelens kostpris kunne estimeres pålitelig. Det foretas vurdering av nedskrivningsbehov når det foreligger indikasjoner på verdifall, for øvrig behandles nedskrivning på immaterielle eiendeler og reversering av nedskrivning på samme måte som beskrevet for varige driftsmidler.

11. Tilstrekkelighetstest forsikringsforpliktelser og tilhørende merverdier

Etter IFRS 4 skal det gjøres en tilstrekkelighetstest av forsikringsforpliktelsen ved hver regnskapsavleggelse. Testen som gjennomføres i Storebrands konsernregnskap gjøres med utgangspunkt i konsernets kapitalberegning.

12. Investerings eiendommer

Investerings eiendommer måles til virkelig verdi. Virkelig verdi er det beløp en eiendel kan omsettes for i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte, frivillige parter. Inntekter fra investerings eiendommer består av både endringer i virkelig verdi og leieinntekter.

Investerings eiendommer består hovedsakelig av sentrale kontorbygg, kjøpesentre og logistikkbygg. Eiendommer som leies ut til leietakere utenfor konsernet er klassifisert som investerings eiendommer. Når det gjelder eiendommer hvor deler av eiendommen benyttes av konsernet til eget bruk og andre deler leies ut, er utleiedelene som kan seksjoneres, klassifisert som investerings eiendom. Alle eiendommer som eies av kundeporteføljene måles til virkelig verdi og verdiendringer tilordnes kundeporteføljene.

13. Finansielle instrumenter

13-1. Generelle prinsipper og definisjoner

Innregning og fraregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes i balansen når Storebrand blir part i instrumentets kontraktsmessige bestemmelser. Alminnelige kjøp og salg av finansielle instrumenter er regnskapsført på transaksjonsdagen. Når en finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse blir førstegangsinnregnet måles den til virkelig verdi.

Førstegangsinnregningen inkluderer transaksjonsutgifter som er direkte henførbare på tidspunktet for anskaffelsen eller utstedelsen av den finansielle eiendelen/forpliktelsen, i de tilfeller den finansielle eiendelen/forpliktelsen ikke er til virkelig verdi over resultatet.

Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktsmessige rettene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen utløper, eller når foretaket overfører den finansielle eiendelen i en transaksjon hvor all eller tilnærmet all risiko og fortjenestemuligheter knyttet til eierskap av eiendelen overføres.

Finansielle forpliktelser fraregnes fra balansen når de har opphørt — det vil si når plikten angitt i kontrakten er oppfylt, kansellert eller utløpt.

Verdifall på og tapsutsatte finansielle eiendeler

For finansielle eiendeler som er innregnet til amortisert kost, vurderes det på hver balansedag om det finnes objektive indikasjoner på at det er inntruffet tap på en finansiell eiendel eller en gruppe av finansielle eiendeler.

Dersom det foreligger objektive indikasjoner på at et tap ved verdifall, har påløpt, måles tapet som differansen mellom eiendelens balanseførte verdi og nåverdien av de estimerte framtidige kontantstrømmene (eksklusiv framtidige kredittap som ikke har påløpt), diskontert med den finansielle eiendelens opprinnelige effektive rente (effektiv rente beregnet ved førstegangsinnregning). Tapsbeløpet innregnes i resultatet.

Tap som forventes som følge av framtidige hendelser, uansett graden av sannsynlighet, blir ikke innregnet.

13-2. Klassifikasjon og måling av finansielle eiendeler og gjeld

Finansielle eiendeler klassifiseres i en av de etterfølgende kategorier:

- Finansielle eiendeler holdt for omsetning
- Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet etter virkelig verdi opsjonen
- Finansielle eiendeler som holdes til forfall
- Finansielle eiendeler utlån og fordringer

Holdt for omsetning

En finansiell eiendel er klassifisert som holdt for omsetning når den:

- i hovedsak er anskaffet eller pådratt med det formål å selge den eller kjøpe den tilbake på kort sikt.
- er en del av en portefølje av identifiserte finansielle instrumenter som blir styrt sammen, og som det er godtgjort at det foreligger et nylig faktisk mønster for kortsiktig realisering av overskudd for, eller
- er et derivat, med unntak for et derivat som er øremerket og effektivt sikringsinstrument.

Med unntak for derivater faller kun en begrenset andel av Storebrands finansielle instrumenter inn under denne gruppen.

Finansielle eiendeler holdt for omsetning måles til virkelig verdi på balansetidspunktet. Endringer i virkelig verdi føres over resultatregnskapet.

Til virkelig verdi over resultatet etter virkelig verdi opsjonen

En betydelig andel av Storebrands finansielle instrumenter er klassifisert til kategorien virkelig verdi over resultatet på grunn av at:

- klassifiseringen reduserer mismatch i måling eller innregning som ellers ville oppstått som følge av ulike regler for måling av eiendeler og forpliktelser, eller at
- de finansielle eiendeler inngår i en portefølje som løpende måles og rapporteres til virkelig verdi

Regnskapsføringen er tilsvarende som for gruppen holdt for omsetning (instrumentene måles til virkelig verdi og verdiendringer føres i resultatoppstillingen).

Investeringer som holdes til forfall

Investeringer som holdes til forfall er ikke-derivate finansielle eiendeler med betalinger som er faste eller lar seg fastsette samt et fast forfall, og som et foretak har en positiv intensjon om og evne til å holde til forfall med unntak for

- de som foretaket ved førstegangsinnregning øremerker til virkelig verdi over resultatet, eller
- de som oppfyller definisjonen av utlån og fordringer

Holdt til forfall eiendeler innregnes til amortisert kost etter effektiv rentes metode. Kategorien anvendes i den norske livsforsikringsvirksomheten for eiendeler som er knyttet til forsikringskontrakter med rentegaranti.

Utlån og fordringer

Utlån og fordringer er ikke-derivate finansielle eiendeler med betalinger som er faste eller lar seg fastsette, og som ikke blir notert i et aktivt marked, unntatt de som foretaket har til hensikt å selge umiddelbart eller på kort sikt, som skal klassifiseres som holdt for omsetning, og de som foretaket ved førstegangsinnregning øremerker til virkelig verdi over resultatet.

Utlån og fordringer innregnes til amortisert kost etter effektiv rentes metode. Kategorien anvendes i den norske livsforsikringsvirksomheten knyttet til forsikringskontrakter med rentegaranti, samt i bankvirksomheten.

Utlån og fordringer som er øremerket som sikringsobjekter, er underlagt måling i henhold til kravene til sikringsbokføring.

13-3. Derivater

Regnskapsføring av derivater som ikke er et sikringsinstrument

Derivater som ikke faller inn under kriteriene for sikring innregnes i gruppen finansielle instrumenter holdt for omsetning. Virkelig verdi av derivatene klassifiseres henholdsvis som en eiendel eller som en forpliktelse, med endringer i virkelig verdi over resultatet.

Hoveddelen av de derivater som løpende benyttes i forvaltningen faller inn under denne kategorien.

En del av konsernets forsikringskontrakter inneholder innebygde derivater, som for eksempel rentegarantier.

Disse forsikringskontraktene følger ikke regnskapsstandarden IAS 39 Finansielle instrumenter, men følger regnskapsstandarden IFRS 4 Forsikringskontrakter, og de innebygde derivatene måles ikke løpende til virkelig verdi.

13-4. Sikringsbokføring

Virkelig verdi sikring

Storebrand benytter virkelig verdi sikring på renterisiko. Sikringsobjektene er finansielle forpliktelser som måles til amortisert kost. Derivater innregnes til virkelig verdi over resultatet. Verdiendringer på sikringsobjektet som er henførbare til den sikrede risikoen, justerer sikringsobjektets balanseførte verdi og innregnes i resultatet.

Kontantstrømsikring

Enkelte innlån i utenlandsk valuta er sikret ved bruk av sikringsinstrumenter (derivater). Storebrand benytter kontantstrømsikring av valutarisiko på hovedstol og valutarisiko av kredittmargin. Netto løpende verdiendringer på sikringsinstrumentet som vurderes til å være effektiv sikring innregnes i Totalresultat og den ikke effektive andelen skal innregnes i resultatet.

Sikring av nettoinvestering

Sikring av nettoinvesteringer i utenlandske virksomheter innregnes på samme måte som kontantstrømsikringer. Gevinst og tap på sikringsinstrumentet som relaterer seg til den effektive delen av sikringen føres over totalresultatet, mens gevinst og tap som relaterer seg til den ineffektive delen innregnes over resultatregnskapet. Samlet tap eller gevinst i egenkapitalen føres over resultatet når den utenlandske virksomheten blir solgt eller avviklet.

13-5. Finansielle forpliktelser

Etter førstegangsinnregning måles hovedsakelig alle finansielle forpliktelser som ikke er derivater til amortisert kost ved effektiv rentes metode.

14. Forsikringsforpliktelser

Regnskapsstandarden IFRS 4 Forsikringskontrakter, omhandler regnskapsmessig behandling av forsikringskontrakter.

Storebrands forsikringskontrakter omfattes av standarden. IFRS 4 er en foreløpig standard inntil IFRS 17 skal tas i bruk.

IFRS 4 tillater bruk av uensartede prinsipper for behandling av forsikringskontrakter i konsernregnskapet. I konsernregnskapet tas forsikringsforpliktelser med slik de er beregnet i de respektive datterselskaper i samsvar med det enkelte lands lovgivning. Dette gjelder også for forsikringskontrakter ervervet i en foretaksintegrasjon. I slike tilfeller er positive merverdier balanseført som eiendeler.

Det følger av IFRS 4 at avsetninger for forsikringsforpliktelser skal være tilstrekkelige. Ved vurdering av tilstrekkelighet knyttet til innregnede ervervede forsikringskontrakter, sees det i vurderingen også hen til IAS 37 Avsetninger, betingede eiendeler og betingede forpliktelser, og Solvens II beregninger.

Nedenfor redegjøres det for regnskapsprinsippene for de vesentligste forsikringsforpliktelsene.

14-1. Generelt – livsforsikring

Erstatninger for egen regning

Erstatninger for egen regning omfatter utbetalte forsikringsoppgjør fratrullet mottatt gjenforsikring, fraflyttede premiereserver og avgitt gjenforsikring.

Endring forsikringsforpliktelser

Endring forsikringsforpliktelser omfatter sparepremien som inntektsføres under premieinntekter og utbetalinger, samt endringer i avsetninger for fremtidige erstatninger. Posten omfatter også tilført garantert avkastning på premiereserven og premiefondet samt avkastning til kundene utover garantert avkastning.

Forsikringsforpliktelse (premiereserve)

Premiereserven er beregnet som kontantverdien av selskapets samlede forventede fremtidige forsikringsforpliktelser inklusive fremtidige administrasjonskostnader i henhold til de enkelte forsikringsavtaler, med fradrag av kontantverdien av fremtidige avtalte premier. For individuelle kontoprodukter med fleksibel premieinnbetaling avsettes oppsamlet kontoverdi i premiereserven. Premiereserven svarer til 100 prosent av forsikringenens garanterte gjenkjøps-/flytteverdi før eventuelle avbrudds-/flyttegebyrer og andel av kursreguleringsfond.

Ved beregning av premiereserven er det benyttet samme forutsetninger som ligger til grunn for premien for de enkelte forsikringskontraktene, det vil si samme dødelighets- og uføresannsynligheter, rentegrunnlag og kostnadssatser. Premietariffene bygger på

observert nivå for dødelighet og uførhet i samfunnet, tillagt sikkerhetsmarginer som blant annet inkluderer en forventning om fremtidig utvikling på området.

Den avsatte premiereserven inneholder for alle bransjer avsetning til dekning av fremtidige administrasjonskostnader inklusive oppgjørskostnader (administrasjonsreserve). For fullt betalte kontrakter, inklusive fripoliser, er kontantverdien av de forventede fremtidige administrasjonskostnader avsatt fullt ut i premiereserven. For kontrakter med fremtidig premieinnbetaling er det gjort fradrag for kontantverdien av den delen av de fremtidige administrasjonskostnader som forutsettes finansiert gjennom fremtidige premier.

En betydelig andel av de norske forsikringskontraktene har ett-årige rentegarantier, slik at den garanterte avkastningen må oppnås hvert år. I den svenske virksomheten foreligger det ikke kontrakter med en årlig rentegaranti, men det foreligger forsikringskontrakter med en sluttverdiggaranti.

Forsikringsforpliktelser særskilt investeringsportefølje

Forsikringsforpliktelser knyttet til verdien av særskilt investeringsportefølje skal til enhver tid motsvare verdien av den investeringsporteføljen som er tilordnet kontrakten. Andelen av overskudd på risikoresultatet medregnes. Selskapet er ikke utsatt for investeringsrisiko på kundemidler, da det ikke garanteres minsteavkastning overfor kundene. Det eneste unntaket er ved dødsfall der etterlatte får utbetalt opprinnelig innbetalt beløp til livrenteforsikringer og for garantikonto.

IBNS-avsetninger

I premiereserven for forsikringsrisiko inngår avsetninger for inntrufne ikke meldte erstatninger samt ikke-ferdigbehandlede forsikringsoppgjør. IBNR er avsetninger for potensielle fremtidige utbetalinger hvor Storebrand ennå ikke er blitt informert om at et uforettilfelle, dødsfall eller annet erstatningstilfelle er inntruffet. Siden Storebrand verken kjenner frekvens eller utbetalingsbeløp estimeres IBNR via aktuarielle modeller basert på historisk informasjon om bestanden. Tilsvarende er RBNS en avsetning for potensielle fremtidige utbetalinger hvor Storebrand har kjennskap til hendelsen men ikke har ferdig behandlet kravet. Også her benyttes aktuarielle modeller basert på historisk informasjon for å estimere avsetningen.

Overføring av premiereserve m.v. (flytting)

Overføring av premiereserve ved flytting av forsikringer mellom forsikringsselskaper føres over resultatregnskapet under posten netto premieinntekter for mottatte reserver og erstatninger for egen regning for avgitte reserver. Kostnads-/inntektsføringen skjer på det tidspunktet risikoen overføres. På samme tidspunkt reduseres/økes premiereserven i forsikringsforpliktelser tilsvarende. Flyttebeløpet inkluderer også kontraktens andel av tilleggsavsetning, kursreguleringsfond, villkorad återbäring og årets resultat. Tilflyttede tilleggsavsetninger vises ikke under premieinntekter, men under posten endringer i forsikringsforpliktelser. Flyttebeløpene klassifiseres som kortsiktig fordring/ gjeld til oppgjør finner sted.

Salgskostnader

I norsk livsforsikringsvirksomhet er salgskostnader kostnadsført, mens i de svenske datterselskaper er salgskostnader balanseført og amortiseres over kontraktens forventede løpetid.

14-2. Livsforsikring Norge

Tilleggsavsetninger

For å sikre soliditeten i livsforsikring, har selskapene anledning til å foreta avsetning til tilleggsavsetninger. Tilleggsavsetningene er fordelt på kontraktene og kan benyttes til å dekke et negativt renteresultat inntil rentegarantien. Dersom selskapet et år ikke oppnår en avkastning som svarer til rentegarantien, kan avsetningen føres tilbake fra kontrakten slik at selskapet blir i stand til å innfri rentegarantien. Det betyr at tilleggsavsetningene reduseres og at premiereserven økes tilsvarende på kontrakten. For renteforsikringer utbetales tilleggsavsetningen i rater over utbetalingsperioden.

Tilleggsavsetningene kan maksimalt være 12 prosent av premiereserven. Overstiges grensen blir det overskytende beløpet tilordnet kontrakten som overskudd.

Premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond

Premiefondet inneholder forskuddsbetalte premier "etter skatteloven" fra forsikringstakerne og tilført overskudd i individuell og kollektiv pensjonsforsikring. Innskuddsfondet inneholder innbetalinger og innskudd for arbeidstakere med kortere medlemsstid enn 12 måneder. Innbetaling og uttak føres ikke over resultatregnskapet, men direkte mot balansen.

Pensjonistenes overskuddsfond består av overskudd tilordnet premiereserve knyttet til pensjoner under utbetaling i kollektiv pensjonsforsikring. Fondet skal hvert år benyttes som engangspremie for tillegg til ytelsene til pensjonistene.

Kursreguleringsfond

Årets netto urealiserte gevinster/tap på finansielle eiendeler til virkelig verdi i kollektivporteføljen tilføres/tilbakeføres fra kursreguleringsfondet i balansen under forutsetning av at porteføljen har en netto urealisert merverdi. Den delen av netto urealisert gevinst/tap på finansielle omløpsmidler i utenlandsk valuta som kan tilskrives valutakursendringer avsettes ikke til kursreguleringsfond. Valutarisikoen på utenlandske investeringer er i hovedsak sikret med valutakontrakter på porteføljenivå. Valutakursendring tilknyttet sikringsinstrumentet avsettes således heller ikke til kursreguleringsfond, men føres direkte over resultatet. Etter regnskapsstandarden for forsikringskontrakter (IFRS 4) er kursreguleringsfondet vurdert som en forpliktelse.

Risikoutjevsningsfond

Det er anledning til å avsette inntil 50 prosent av positivt risikoresultatet for kollektiv pensjon og fripoliser til risikoutjevsningsfond til dekning av eventuelt fremtidig negativt risikoresultat. Risikoutjevsningsfondet er ikke vurdert som en forpliktelse etter IFRS og inngår som en del av egenkapitalen (bundet egenkapital).

14-3. Livsforsikring Sverige

Livsforsikringsforpliktelser

Livsforsikringsforpliktelsene er estimert som nåverdien av forventede fremtidige garanterte utbetalinger, administrasjonsutgifter og skatter, diskontert med den gjeldende risikofrie renten. Forsikringsmessige avsetninger med rentegaranti i SPP benytter en markeds-messig rentekurve. For risikoforsikring innen den innskuddsbaserte bestanden benyttes en reell diskonteringskurve.

For spareforsikringer innen den ytelsesbaserte og den innskuddsbaserte bestanden samt sykeforsikring i den ytelsesbaserte bestanden diskonteres avsetningene med nominell rentekurve. Som utgangspunkt fastsettes den gjeldende diskonteringsrenten ut ifra de metoder som ligger til grunn for diskonteringsrenten i Solvens II.

I beregningen av livsforsikringsforpliktelser tas det hensyn til estimerte fremtidige administrasjonskostnader som med rimelighet kan forventes å oppstå og som kan knyttes til de eksisterende forsikringskontraktene. Kostnadene estimeres med bakgrunn i selskapets egne kostnadsanalyser og baseres på de faktiske driftskostnadene i løpet av det siste året. Projiseringen av de forventede fremtidige kostnader følger de samme prinsipper som grunnlaget for Solvens II. Det tas ikke hensyn til eventuelle kostnadseffektiviseringer.

Villkorad återbäring (betinget kundetildelt bonus), og latent kapitaltilskott

Villkorad återbäring oppstår når verdien av kundemidlene er høyere enn nåverdien av forpliktelsene, og omfatter dermed den del av forsikringskapitalen som ikke er garantert. For kontrakter hvor kundemidlene er lavere enn forpliktelsene belastes eiers resultat ved avsetning til latent kapitaltilskudd. Villkorad återbäring og latent kapitaltilskudd innregnes på samme linje i balansen, som en del av bufferkapitalen.

14-4. Skadeforsikring

Kostnadsføring av skadetilfeller skjer på det tidspunkt skadetilfeller inntreffer. Det er foretatt følgende avsetninger:

Avsetning for ikke opptjent premie for egen regning gjelder løpende kontrakter som er i kraft på regnskapstidspunktet og skal dekke kontraktenes gjenstående risikoperiode.

Erstatningsavsetningen skal dekke forventet utbetaling av meldte, men ikke oppgjorte erstatningskrav (RBNS). Den skal videre dekke forventede erstatningskrav knyttet til skader som er inntruffet, men ennå ikke meldt ved regnskapsperiodens utløp (IBNR). I tillegg skal erstatningsavsetningen inneholde en egen avsetning for fremtidige skadeoppgjørskostnader på inntrufne ikke oppgjorte skadetilfeller.

15. Pensjonsforpliktelser egne ansatte

Storebrand har landspesifikke pensjonsordninger for ansatte. Ordningene innregnes etter IAS 19. I Norge har Storebrand innskuddspensjon. Storebrand er med i den norske AFP-ordningen (avtalefestet pensjon). Den norske AFP-ordningen er vurdert å være en ytelsesordning, men det foreligger ikke tilstrekkelig kvantitativ informasjon til å kunne estimere pålitelige regnskapsmessige forpliktelser og kostnader.

I Sverige har SPP i samsvar med Bankansattes Tjenestepensjonsplan (BTP-planen) kollektiv ytelses pensjonsplaner for sine ansatte. En kollektiv ytelsespensjon innebærer at en ansatt er garantert en viss pensjon basert på sluttlønn etter avsluttet arbeidsforhold.

15-1. Ytelsesordning

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser for ytelsesordninger beregnes etter lineær opptjeningsprofil og forventet sluttlønn som opptjeningsgrunnlag, basert på forutsetninger om diskonteringsrente, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og ytelser fra folketrygden, fremtidig avkastning på pensjonsmidler samt aktuarmessige forutsetninger om dødelighet, uførhet og frivillig avgang. Periodens netto pensjonskostnad består av summen av periodens pensjonsopptjening, rentekostnad på den beregnede forpliktelsen, samt beregnet avkastning av pensjonsmidlene.

Aktuarielle gevinster og tap, og virkningen av endrede forutsetninger blir regnskapsført mot totalresultatet i den perioden de oppstår. Når ansatte avslutter arbeidsforholdet før pensjonsalder eller går ut av ordningen, vil det utstedes ordinære fripoliser.

15-2. Innskuddsordning

En innskuddsbasert pensjonsordning innebærer at konsernet betaler et årlig innskudd til de ansattes kollektive pensjonssparing. Den fremtidige pensjonen vil avhenge av størrelsen på tilskuddet og den årlige avkastningen på pensjonssparingen. Konsernet har ingen ytterligere forpliktelse knyttet til levert arbeidsinnsats etter at det årlige innskuddet er betalt. Det er ingen avsetning for påløpte pensjonsforpliktelser i slike ordninger. Innskuddsbaserte pensjonsordninger blir kostnadsført direkte.

16. Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler

Konsernets varige driftsmidler består av maskiner, inventar, IT-systemer og bygninger som benyttes av konsernet til egen virksomhet.

Maskiner, inventar og IT-systemer måles til anskaffelseskost redusert med akkumulerte avskrivninger og eventuelle nedskrivninger.

Bygninger som benyttes til egen virksomhet av konsernet måles til oppskrevet verdi fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Det foretas årlig vurdering av virkelig verdi på disse bygningene på samme måte som beskrevet for investeringseiendommer. Økning i verdier for bygninger som benyttes i egen virksomhet resultatføres over totalresultatet. En nedskrivning av bygningens verdi innregnes først mot revalueringsreserve som gjelder oppskrivninger på den aktuelle bygningen. Dersom nedskrivningen overstiger revalueringsreserven resultatføres det resterende.

Avskrivningsperiode og –metode blir vurdert årlig for å sikre at metoden og perioden som brukes samsvarer med den økonomiske levetiden for driftsmiddelet. Tilsvarende gjelder for utrangeringsverdi. For bygninger foretas dekomponering, dersom ulike deler har forskjellig brukstid. Avskrivningsperiode og – metode måles da separat for hver del.

Det blir foretatt vurdering av nedskrivningsbehov når det foreligger indikasjon på verdifall. Eventuell nedskrivning resultatføres som differansen mellom balanseført verdi og gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi med fradrag for salgskostnader og bruksverdi. Ved hver rapporteringsdato vurderes det om det er grunnlag for reversering av tidligere nedskrivninger på ikke-finansielle eiendeler.

17. Skatt

Konsernets skatteforpliktelse vurderes etter IAS 12 og klargjøringer i IFRIC 23.

Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Skatt blir resultatført, bortsett fra når den relaterer seg til poster som er ført i totalresultatet. Utsatt skatt og utsatt skattefordel er beregnet på forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld.

Utsatt skatt beregnes med utgangspunkt i konsernets skattemessige fremførbare underskudd, skattereduserende midlertidige forskjeller og skatteøkende midlertidige forskjeller.

Eventuell utsatt skattefordel innregnes dersom det anses sannsynlig at skattefordelen vil bli gjenvunnet. Eiendeler og forpliktelser ved utsatt skatt innregnes netto når det foreligger en juridisk rett til å motregne eiendeler og forpliktelser ved betalbar skatt, og konsernet er i stand til og har til hensikt å gjøre opp betalbar skatt netto.

Endringer i eiendeler og forpliktelser ved utsatt skatt som skyldes endringer i skattesats innregnes som et utgangspunkt i resultatregnskapet.

Det vises til note 26 – Skatt for ytterligere informasjon.

18. Avsatt utbytte

Foreslått utbytte klassifiseres som egenkapital inntil det er vedtatt av generalforsamlingen, og presenteres etter dette tidspunktet som gjeld. Foreslått utbytte inngår ikke i beregning av solvenskapitalen.

19. Leieavtaler

Leiekontrakter blir innregnet i balansen. Nåverdi av samlede leiebetalinger balanseføres som gjeld og en eiendel som reflekterer bruksretten av eiendelen i leieperioden. Storebrand har valgt å klassifisere rett til bruk eiendelen som varige driftsmidler og leieforpliktelsen som annen gjeld. Balanseført eiendel amortiseres over leieperioden og avskrivningskostnaden resultatføres løpende som driftskostnad. Rentekostnad på leieforpliktelsen resultatføres som finanskostnad. Leieavtaler som har kortere leieperiode enn 12 måneder og leieavtaler som omfatter eiendeler med lavere verdi enn om lag NOK 50.000 blir ikke innregnet i balansen men innregnes som en driftskostnad over leieperioden.

20. Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen utarbeides etter den direkte metoden og viser kontantstrømmene gruppert etter kilder og anvendelsesområder. Kontanter er definert som kontanter, fordringer på sentralbanker og fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsesfrist.

21. Biologiske eiendeler

I samsvar med IAS 41 måles investeringer i skog som biologiske eiendeler. Biologiske eiendeler måles til virkelig verdi som er definert basert på alternativ virkelig verdi beregning, eller nåverdien av forventet netto kontantstrøm. Verdiendringer på biologiske eiendeler føres i resultatregnskapet. Eierrettigheter på biologiske eiendeler innregnes på det tidspunktet når kjøpsavtalen signeres. Det beregnes årlige inntekter og utgifter fra skogbruk og utmark.

Note 2: Viktige regnskapsestimater og skjønnsmessige vurderinger

Ved utarbeidelse av konsernregnskapet må ledelsen anvende estimater, foreta skjønnsmessige vurderinger og anvende forutsetninger for usikre størrelser. Estimater og vurderinger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring og forventning om fremtidige hendelser og representerer ledelsens beste skjønn på tidspunktet for regnskapsavleggelsen.

En beskrivelse av de vesentligste estimater og vurderinger der skjønn anvendes og som kan påvirke innregnede verdier eller nøkkeltall fremkommer nedenfor, og i note 13 for Solvens II og i note 26 for Skatt.

De faktiske resultatene kan avvike fra regnskapsestimatene.

Forsikringskontrakter

Forsikringsrisiko er risiko for større utbetalinger enn antatt og/eller ugunstig endring i verdien av en forsikringsforpliktelse som følge av at faktisk utvikling avviker fra det som ble forutsatt ved beregning av premier eller avsetninger.

I konsernregnskapet innregnes forsikringsforpliktelser med rentegaranti, med ulike prinsipper i den norske og svenske virksomheten. Det er også innregnet en immateriell eiendel (value-of-business-in-force, "VIF") knyttet til forsikringskontrakter i den svenske virksomheten. Denne eiendelen har opprinnelse i Storebrands kjøp av forsikringsvirksomhet. Det er flere forhold som kan påvirke størrelsene på forsikringsforpliktelsene inklusive VIF, herunder biometriske forhold som økt levealder, fremtidig avkastning, uførhet, samt utvikling i fremtidige kostnader og juridiske forhold som lovendringer og utfall av rettssaker mv.

Et lavt rentenivå vil på lang sikt være utfordrende for eier med hensyn til forsikringskontrakter med rentegaranti, og vil, sammen med reduserte kundebuffer, kunne påvirke størrelsen på de innregnede beløp knyttet til forsikringskontraktene. De norske forsikringskontraktene med rentegarantier er diskontert med premieberegningsrenten (om lag 3,2 prosent). De svenske forsikringsforpliktelsene med rentegaranti er diskontert med en rentekurve som samsvarer med Solvens II-rentekurven.

I den norske virksomheten har en betydelig andel av forsikringskontraktene årlige rentegarantier. Estimattendringer og endrede vurderinger kan medføre endret avkastning i kundeporteføljene. Avhengig av størrelsen på eventuelle verdifall, vil slike verdifall, helt eller delvis, kunne motvirkes av reduksjon i kursreguleringsfond og tilleggsavsetninger slik at effekt for eiers resultat kan bli begrenset. Tilsvarende vil verdiøkninger i stor grad kunne øke størrelsen på slike fond.

I den svenske virksomheten foreligger det ikke kontrakter med ett-årlig rentegaranti, men det foreligger forsikringskontrakter med rentegarantier slik at de får en garantert sluttverdi. Disse kontraktene diskonteres med en markedsmessig beregnet rente hvor deler av den anvendte rentekurven ikke er likvid. Endringer i diskonteringsrente vil kunne gi betydelige utslag i størrelsen på de forsikringsmessige forpliktelser samt påvirke av resultatet. Dersom tilhørende kundemidler har en høyere verdi enn innregnet verdi av disse forsikringsmessige forpliktelsene, vil forskjellen utgjøre et betinget kundetildelt fond – villkorad återbäring (bufferkapital). Endringer i forutsetninger om fremtidige kostnads-, dødelighets- og andre biomeriske forutsetninger kan også gi betydelige utslag på de innregnede forsikringsforpliktelsene. Estimaterendringer og endrede vurderinger kan medføre endret avkastning i kundeporteføljene. Avhengig av størrelsen på eventuelle verdifall, vil slike verdifall, helt eller delvis, kunne motvirkes av reduksjon i villkorad återbäring slik at effekt for eiers resultat kan bli begrenset. Dersom verdien av den enkelte forsikringskontrakt er høyere enn tilhørende kundemidler, vil eier måtte dekke manglende kapital.

Det gis ytterligere informasjon om forsikringsforpliktelser i note 7, 38 og 39.

Investeringseiendommer

Investeringseiendommer måles til virkelig verdi. Markedet for næringseiendom i Norge og Sverige er lite likvid og lite transparent. Verdsattelsene som gjøres vil være beheftet med usikkerhet og krever bruk av skjønn, dette gjelder særlig i perioder med urolige finansmarkeder.

Sentrale elementer som inngår i verdsattelsene, og som krever bruk av skjønn er:

- Markedsleie og ledighetsutvikling
- Kvaliteten og varigheten på leieinntektene
- Eierkostnader
- Teknisk standard og eventuelt oppgraderingsbehov
- Diskonteringsrenter for både sikker og usikker kontantstrøm, samt restverdi

Det innhentes også ekstern verdsattelse for deler av porteføljen kvartalsvis. Alle eiendommer skal i løpet av en 3 års periode ha minst en ekstern verdsattelse.

Det vises for øvrig til note 12 hvor verdsattelse av investeringseiendommer til virkelig verdi beskrives ytterligere.

Finansielle instrumenter til virkelig verdi

Det vil være usikkerhet knyttet til prisingen av finansielle instrumenter særlig knyttet til instrumenter som ikke prises i et aktivt marked. Dette gjelder særlig for de typer verdipapirer som er priset på bakgrunn av ikke-observerbare forutsetninger, og for disse investeringene benyttes ulike verdsattelsesteknikker for å fastsette virkelig verdi, herunder private equity investeringer, investeringer i utenlandske eiendomsfond samt andre finansielle instrumenter hvor det nyttes teoretiske modeller ved prisingen. Eventuelle endringer i forutsetninger vil kunne påvirke innregnede verdier. Hoveddelen av slike finansielle instrumenter inngår i kundeporteføljen.

Det vil være usikkerhet knyttet til verdsattelsen av fastrenteutlån som er klassifisert til virkelig verdi, da det er variasjon i rentebetingelsene som bankene tilbyr og siden det ofte vil være ulik kredittrisiko knyttet til den enkelte låntager.

Det vises for øvrig til note 12 hvor verdsattelse av finansielle instrumenter til virkelig verdi beskrives ytterligere.

Utsatt skatt og usikre skatteposisjoner

Beregning av utsatt skatt eiendel, utsatt skatt forpliktelse og skattekostnad er basert på fortolkning av regler og estimer.

I forbindelse med konsernets virksomhet kan det oppstå tvister mv. relatert til skatteposisjoner der utfallet er usikkert. Konsernet avsetter for usikre og omtvistede skatteposisjoner med beste estimat av forventet beløp, gitt forventet beslutning fra skattemyndighetene i tråd med IAS 12 og IFRIC 23. Avsetningene reverseres hvis den omtvistede skatteposisjonen avgjøres til fordel for konsernet og ikke lenger kan bli anket.

Det vises til ytterligere informasjon i note 26.

Note 3: Oppkjøp

Cubera

Storebrand Asset Management AS inngikk 11. februar 2019 en avtale om å kjøpe Cubera Private Equity AS (Cubera). Cubera er et nordisk selskap som tilbyr investorer eksponering mot det nordiske private equity-markedet igjennom sekundærmarkedet. Selskapet er ledende innen nordisk private equity og forvalter ca. 9 milliarder kroner, i hovedsak fra utenlandske investorer.

Transaksjonen ble gjennomført 1. april 2019

Kjøpsprisen er MNOK 329 og er gjort opp med kontanter. Kjøpsprisen kan stige med inntil MNOK 225, avhengig av kapitalinnhenting i nye fond.

Kjøp av selskaper blir bokført etter kostmetoden. En virkelig verdianalyse er utført og eiendeler og gjeld er vurdert til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Resterende verdi blir allokert til goodwill.

Det er identifisert merverdier på 383 millioner kroner. 225 millioner er knyttet til kunderelasjoner og amortiseres over 7 år. 140 millioner er knyttet til eksisterende kundecontrakter og amortiseres over 5 år. I tillegg er det identifisert merverdier knyttet til data-base på 18 millioner som amortiseres over 3 år. Utsatt skatt på merverdiene utgjør 92 millioner. Goodwill er 206 millioner og blir ikke avskrevet, men testes for nedskrivning.

OPPKJØPSANALYSE CUBERA

NOK mill.	Bokførte verdier i selskapet	Merverdier ved oppkjøp	Balanseførte verdier
Eiendeler			
- Kundelister		225	225
- Kundecontrakter		140	140
- IT systemer		18	18
Sum immaterielle eiendeler	1	383	384
Andre eiendeler	6		6
Bankinnskudd	30		30
Sum eiendeler	36	383	419
Gjeld			
Kortsiktig gjeld	7		7
Utsatt skatt		92	92
Netto identifiserbare eiendeler og gjeld	29	291	320
Goodwill			206
Virkelig verdi på overtagelsestidspunktet			526
Betinget vederlag ¹⁾			198
Kontantvederlag			329

1) Estimert nåverdi earnout på overtagelsestidspunktet

Note 4: Segmenter

Storebrands virksomhet er delt inn i segmentene Sparing, Forsikring, Garantert Pensjon og Øvrig.

Sparing

Består av produkter som omfatter langsiktig sparing til pensjon, uten rentegarantier. I området inngår innskuddspensjon i Norge og Sverige, kapitalforvaltning og bankprodukter til privatpersoner. I tillegg inngår også enkelte øvrige datterselskaper i Storebrand Livsforsikring og SPP.

Forsikring

Forsikring har ansvaret for konsernets risikoprodukter i Norge og Sverige. Enheten tilbyr helseforsikring i det norske og svenske bedrifts- og privatmarkedet, skadeforsikrings- og personrisikoprodukter til det norske og svenske privatmarkedet og personalforsikring, samt personalforsikring og pensjonsrelaterte forsikringer i det norske og svenske bedriftsmarkedet.

Garantert pensjon

Garantert pensjon består av produkter som omfatter langsiktig sparing til pensjon, hvor kundene har en garantert avkastning eller ytelse på sparemidlene. I området inngår ytelsespensjon i Norge og Sverige, fripoliser og individuell kapital- og pensjonsforsikring.

Øvrig

Under kategorien øvrig rapporteres resultatet til holdingselskapet Storebrand ASA, samt resultatet fra selskapsporteføljene og mindre datterselskaper i Storebrand Livsforsikring og SPP. I tillegg inngår virksomheten i BenCo, samt minoritet i verdipapirfond og eiendomsfond. I tillegg inngår eliminerings av konserninterne transaksjoner som er medtatt i de andre segmentene.

Avstemming mellom resultatregnskap og alternativt resultatoppsett (segment)

Resultatene i segmentene avstemmes mot konsernresultat før amortisering og nedskrivning av immaterielle eiendeler.

I konsernets resultatoppstilling inngår brutto inntekter og kostnader knyttet til både forsikringskunder og eier (aksjonærer).

I alternativt resultatoppsett inngår kun resultatelementer knyttet til eier (aksjonærer) som er de resultatelementene som konsernet har resultatmål og oppfølging av. Resultatlinjer som benyttes i segmentrapporteringen vil dermed ikke være identiske med resultatlinjene i konsernresultatregnskapet. Under følger en overordnet beskrivelse av de vesentligste forskjellene.

Fee- og administrasjonsinntekter består av gebyrer og faste administrative inntekter. I konsernets resultatoppstilling er posten klassifisert som premieinntekter, netto renteinntekter bank, eller andre inntekter avhengig av type virksomhet. I konsernets resultatoppstilling inngår også spareelementer på forsikringskontrakter og eventuell tilflyttet reserve.

Pris for avkastningsgaranti og fortjeneste risiko (feeinntekter) - Storebrand Livsforsikring AS

For kollektive pensjonsforsikringer med avkastningsgaranti skal avkastningsgarantien prises i forkant. Nivået på avkastningsgarantien, størrelsen på bufferkapitalen (tilleggsavsetninger og kursreserver) og investeringsrisikoen for porteføljen pensjonsmidlene investeres i, er styrende for hvilken pris kunden betaler for sin avkastningsgaranti. Det er risikoen egenkapitalen utsettes for som er utgangspunktet for prisfastsettelsen av avkastningsgarantien. Forsikringsselskapet står for all nedsiderisiko og må reservere opp forsikringen dersom bufferavsetninger ikke er tilstrekkelige eller tilgjengelige.

Forsikringsresultatet består av forsikringspremier og erstatninger.

Forsikringspremier består av premieinntekter knyttet til risikoprodukter (forsikrings segment) som er klassifisert som premieinntekter i konsernets resultatoppstilling.

Erstatninger består av utbetalte erstatninger og endring i avsetninger for IBNR og RBNS knyttet til risikoprodukter som er klassifisert som erstatninger i konsernets resultatoppstilling.

Administrasjonskostnader består av konsernets driftskostnader i konsernets resultatoppstilling minus driftskostnader allokert til tradisjonelle individuelle produkter med overskuddsdeling.

Finansposter og risikoresultat liv og pensjon omfatter risikoresultat liv og pensjon og finansresultat inkludert netto overskuddsdeling og utlånstap.

Risikoresultat liv og pensjon består av forskjellen mellom risikopremie og erstatninger for produkter knyttet til innskuddspensjon, fondsforsikringskontrakter (sparing segment) og ytelsespensjon (garantert pensjon segment). Risikopremie er klassifisert som premieinntekt i konsernets resultatoppstilling.

Finansresultat består av avkastningen for selskapsporteføljene til Storebrand ASA, Storebrand Livsforsikring AS og SPP Pension & Försäkring AB (øvrige segment) mens avkastning på de øvrige selskapsporteføljene i konsernet ligger som finansresultat innenfor segmentet som virksomheten er knyttet til. Avkastning selskapsporteføljer er klassifisert som netto inntekter fra finansielle eiendeler og eiendom for selskap i konsernets resultatoppstilling. I finansresultatet inngår også avkastning på kundemidler knyttet til produkter innenfor forsikringssegmentet, denne posten vil i konsernets oppstilling inngå i posten netto inntekter fra finansielle eiendeler og eiendom for kunder. I alternativ resultatoppstilling inngår enkelte ikke vesentlige datterselskapers resultat før skatt i finansresultatet, mens i konsernets resultatoppstilling vises dette som andre inntekter, driftskostnader og andre kostnader.

Netto overskuddsdeling

Storebrand Livsforsikring AS

Gamle og nye individuelle kontrakter utgått fra kollektive pensjonsforsikringer (fripoliser) har modifisert overskuddsdelingsregime som innebærer at selskapet kan beholde inntil 20 prosent av overskudd på avkastning etter eventuell avsetning til tilleggsavsetning. Modifisert overskuddsdelingsmodell innebærer at et eventuelt negativt risikoresultat vil kunne gå til fradrag mot kundenes renteoverskudd før fordeling hvis det ikke dekkes fra risikoutjevningfondet.

Tradisjonelle individuelle kapital- og pensjonsprodukter som var i konsernet før 1.1.2008 videreføres etter overskuddsregler som gjaldt før 2008. Det gis ikke anledning til å etablere nye kontrakter i denne porteføljen. Konsernet kan beholde inntil 35 prosent av det samlede resultatet etter avsetning til tilleggsavsetninger.

En eventuell negativ avkastning i kundeporteføljene og avkastning lavere enn rentegaranti som ikke kan dekkes av tilleggsavsetning må dekkes av selskapets egenkapital, og vil inngå i linjen netto overskuddsdeling og tap.

SPP Pension & Försäkring AB

For premier betalt fra og med 2016 erstattes tidligere overskuddsdeling med en garantiavgift for premiebestemt forsikring (IF-bestand). Garantiavgift er årlig og beregnes som en prosent av kapitalen. Den tilfaller selskapet.

For innbetalinger inngått før 2016 opprettholdes overskuddsdelingen, det vil si at dersom totalavkastningen i et kalenderår for en premiebestemt forsikring (IF-bestand) overstiger garantert rente oppstår avkastningsdeling. Ved avkastningsdeling tilfaller 90 prosent av totalavkastningen forsikringstakeren og 10 prosent selskapet. Selskapets andel av totalavkastningen inngår i finansresultatet.

For ytelsesbasert forsikring (KF-bestand) har selskapet rett til å ta et indekseringsgebyr hvis det kollektive overskuddet tillater en indeksregulering av forsikringene. Indekseringen er maksimalt tilsvarende endringen i konsumprisindeksen (KPI) mellom de to foregående september-måneder. Pensjoner som utbetales blir indeksert dersom konsolidering per 30. september overstiger 107 prosent, hvor halvparten av gebyret belastes. Hele gebyret vil bli belastet dersom konsolidering per 30. september overstiger 120 prosent, her kan også fripoliser (fribrev) medregnes. Totalt gebyr tilsvarende 0,8 prosent av forsikringskapitalen.

Det gjøres en løpende vurdering av den garanterte forpliktelsen. Dersom den garanterte forpliktelsen er høyere enn verdien av eiendelene må det gjøres en avsetning i form av latent kapitaltilskudd. Dersom eiendelene er lavere enn den garanterte forpliktelsen når forsikringsutbetalingen starter tilfører selskapet kapital opp til den garanterte forpliktelsen i form av realisert kapitaltilskudd. Endring i latent kapitaltilskudd inngår i finansresultatet.

Utlånstap:

Utlånstap består av individuelle- og gruppenedskrivninger på utlånsvirksomheten som ligger på Storebrand Bank Konsern sin balanse. I konsernets resultatoppstilling er posten klassifisert under tap på utlån. Når det gjelder tap på utlån som ligger på Storebrand Livsforsikring Konsern sin balanse vil denne ikke inngå på denne linjen hverken i alternative resultatoppsett eller i konsernets resultatoppstilling, men vil i konsernets resultatoppstilling inngå i posten netto inntekter fra finansielle eiendeler og eiendom for kunder.

Amortisering av immaterielle eiendeler inneholder avskrivning og eventuelle nedskrivninger av immaterielle eiendeler oppstått ved oppkjøp av virksomhet.

KONERNRESULTAT ETTER RESULTATOMRÅDE

NOK mill.	2019	2018
Sparing	1 364	1 257
Forsikring	439	748
Garantert pensjon	1 029	1 148
Øvrig	205	5
Konsernresultat før amortisering	3 037	3 158
Amortisering av immaterielle eiendeler	-444	-360
Konsernresultat før skatt	2 593	2 799

NOK mill.	Sparing		Forsikring		Garantert pensjon	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Fee- og administrasjonsinntekter	3 996	3 709			1 475	1 440
Forsikringsultat			1 005	1 291		
- Forsikringspremie for egen regning			3 909	3 854		
- Erstatninger for egen regning			-2 904	-2 562		
Administrasjonskostnader	-2 621	-2 405	-648	-614	-819	-816
Driftsresultat	1 375	1 303	357	677	657	624
Finansposter og risikoresultat liv og pensjon	-11	-46	83	71	372	525
Konsernresultat før amortisering	1 364	1 257	439	748	1 029	1 148
Amortisering av immaterielle eiendeler ¹⁾						
Konsernresultat før skatt						

NOK mill.	Øvrig ²⁾		Storebrand Konsern	
	2019	2018	2019	2018
Fee- og administrasjonsinntekter	-164	-138	5 308	5 011
Forsikringsultat			1 005	1 291
- Forsikringspremie for egen regning			3 909	3 854
- Erstatninger for egen regning			-2 904	-2 562
Administrasjonskostnader	73	49	-4 015	-3 786
Driftsresultat	-91	-89	2 298	2 516
Finansposter og risikoresultat liv og pensjon	296	93	739	642
Konsernresultat før amortisering	205	5	3 037	3 158
Amortisering av immaterielle eiendeler ¹⁾			-444	-360
Konsernresultat før skatt			2 593	2 799

1) Amortisering av immaterielle eiendeler er lagt på konsernnivå

2) Inkluderer elimineringer av interne transaksjoner

GEOGRAFISK FORDELING

Storebrand konsernet har virksomhet i følgende land

Segment/Land	Norge	Sverige	UK	Nederland	Danmark	Tyskland
Sparing	X	X	X	X	X	X
Forsikring	X	X				
Garantert pensjon	X	X				
Øvrig	X	X		X		

NØKKELTALL VIRKSOMHETSOMRÅDER

NOK mill.	2019	2018
Konsern		
Resultat per ordinær aksje	4,43	7,89
Egenkapital	33 398	32 873
Sparing		
Premieinntekter Unit Linked	17 168	16 021
Reserver Unit Linked	219 793	179 299
Totale midler under forvaltning	831 204	707 297
Utlån Privat	48 161	46 526
Forsikring		
Bestandspremie	4 698	4 455
Skadeprosent	74%	66%
Kostnadsprosent	17%	16%
Combined ratio	91%	82%
Garantert pensjon		
Garanterte reserver	263 185	260 573
Garanterte reserver i % of totale reserver	54,5%	59,2%
Netto overføring av garanterte reserver	103	165
Bufferkapital i % av kundefond Storebrand Livsforsikring konsern ¹⁾	8,6%	6,4%
Bufferkapital i % av kundefond SPP ²⁾	10,7%	8,7%
Soliditet		
Solvens II ³⁾	176%	173%
Soliditetskapital Storebrand Livsforsikring konsern ⁴⁾	62 442	58 978
Kapitaldekning Storebrand Bank	19,6%	18,9%
Kjernekapitaldekning Storebrand Bank	17,5%	16,6%

1) Tilleggsavsetninger + kursreguleringsfond

2) Villkorad återbäring

3) Se note 13 for spesifikasjon av Solvens II

4) Består av egenkapital, ansvarlig lånekapital, kursreguleringsfond, risikoutjevningssfond, kursreserver obligasjoner til amortisert kost, tilleggsavsetning, villkorad återbäring og opptjent resultat

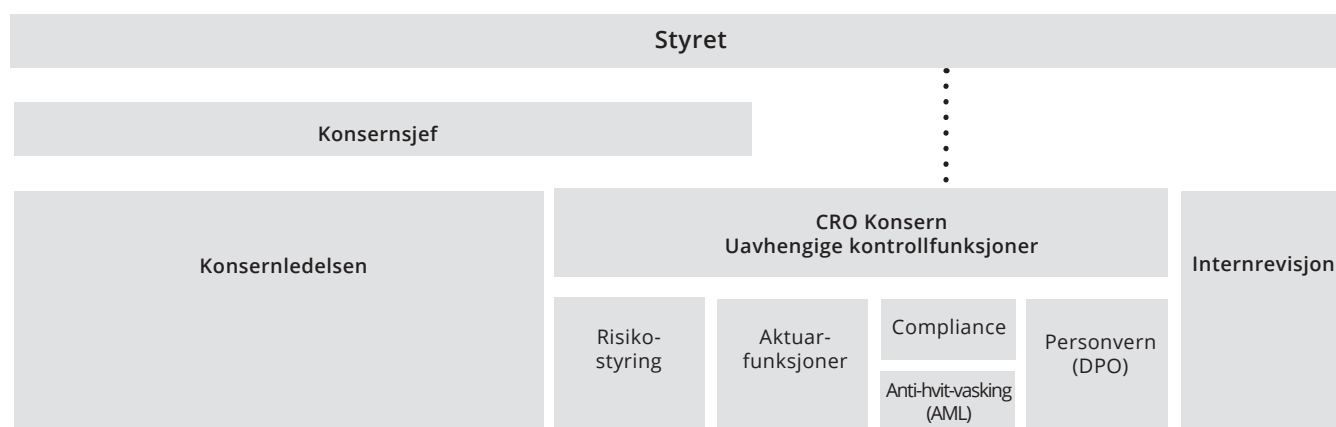
Note 5: Risikostyring og internkontroll

Storebrands inntekter og resultater er avhengig av eksterne forhold som gir usikkerhet. De viktigste eksterne risikoforholdene er utviklingen i finansmarkedene og endringer i levealderen til den norske og svenske befolkningen. Interne operasjonelle faktorer kan også gi tap, for eksempel feil knyttet til forvaltningen av kunders midler eller utbetaling av pensjon.

Kontinuerlig overvåking og aktiv styring av risiko er et kjerneområde i konsernets virksomhet og organisasjon. Grunnlaget for risikostyringen legges i styrets årlige behandling av strategi- og planprosessen med fastsettelse av risikoappetitt, risikomål og overordnede risikorammer for virksomheten. Ansvar for risikostyring og internkontroll er en integrert del av lederansvaret i Storebrand-konsernet.

Organisering av risikostyringen

Konsernets organisering av risikostyringsansvar følger en modell basert på 3 forsvarslinjer. Modellen skal ivareta risikostyringsansvar både på selskaps- og konsernnivå.

Styrene i Storebrand ASA og i konsernselskapene har det overordnede ansvaret for å begrense og følge opp virksomhetens risikoer. Styrene fastsetter årlig rammer og retningslinjer for virksomhetens risikotaking, mottar rapporter over faktisk risikonivå og gjør en framoverskuende vurdering av risikobildet.

Styret i Storebrand ASA har etablert et risikoutvalg som består av 3 styremedlemmer. Risikoutvalgets hovedoppgave er å forberede styrebehandlingen på risikoområdet, med særskilt oppmerksomhet på konsernets risikoappetitt, risikostrategi og investeringsstrategi. Utvalget skal bidra med framoverskuende beslutningsstøtte knyttet til styrets drøfting av virksomhetens risikotaking, finansielle prognoser og behandling av risikorapporteringen.

Ledere på alle nivåer i virksomheten har ansvar for risikohåndteringen innen eget ansvarsområde. God risikohåndtering forutsetter arbeid med mål, strategier og handlingsplaner, identifisering og vurdering av risikoer, dokumentasjon av prosesser og rutiner, prioritering og gjennomføring av forbedringstiltak, samt kommunikasjon, informasjon og rapportering.

Uavhengige kontrollfunksjoner

Det er etablert uavhengige kontrollfunksjoner for virksomhetens risikohåndtering (risikostyringsfunksjonen/chief risk officer), for regeletterlevelse (compliancefunksjonen), for at forsikringsforpliktelsen er riktig beregnet (aktuarfunksjonen) for personvern (Data Protection Officer), for hvitvasking (Anti Money Laundering) og for bankens kredittgivning. Relevante funksjoner er etablert både for Storebrandkonsernet (gruppen) og for alle konsesjonsbelagte selskaper. De uavhengige kontrollfunksjonene er direkte underlagt selskaperes administrerende direktører og har rapportering til respektive selskapsstyre.

Funksjonelt har de uavhengige kontrollfunksjonene tilhørighet til CRO konsern, som er underlagt konsernsjefen og har rapportering til styret i Storebrand ASA. Oppgavene til CRO konsern er å sikre at alle vesentlige risikoer er identifisert, målt og hensiktsmessig rapportert. Funksjonen skal være aktivt involvert i utviklingen av konsernets risikostrategi og skal ha et helhetlig syn på virksomhetens risikoeksponering. Herunder følger ansvar for å sikre etterlevelse av relevant regulering for risikostyringen og konsernselskaperes virksomhet.

Internrevisjonen er direkte underlagt styret og skal gi styrene i relevante konsernselskaper en bekreftelse på hensiktsmessigheten og effektiviteten av virksomhetens risikohåndtering, herunder hvordan forsvarslinjene fungerer.

Note 6: Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil, eller eksterne hendelser. Definisjonen omfatter compliancerisiko. Compliancerisiko er risikoen for tap eller offentlige sanksjoner forårsaket av manglende etterlevelse av eksternt eller internt regelverk.

Risikostyringen skal sikre at risikonivået til enhver tid er forenlig med risikoappetitten og innenfor interne og regulatoriske rammer. Operasjonell risiko søkes redusert med et effektivt system for internkontroll. Risikoeer følges opp gjennom ledelsens risikogjennomgang med dokumentering av risikoer, tiltak og oppfølging av hendelser. I tillegg kommer internrevisjonens uavhengige kontroll gjennom styrevedtatte revisjonsprosjekter.

For å håndtere alvorlige hendelser i forretningskritiske prosesser er det utarbeidet beredskapsplaner og gjenopprettingsplaner.

Storebrands IT-systemer er sentrale for operasjonell drift og pålitelig finansiell rapportering. Feil og driftsavbrudd kan få konsekvenser for forretningsdriften, og kan påvirke både kunders og aksjonærs tillit. I ytterste konsekvens kan avvikssituasjoner føre til sanksjoner fra tilsynsmyndigheter. Storebrands IT-plattform bærer preg av kompleksitet og integrasjoner mellom ulike fagsystemer og felles-systemer. Driften av IT-systemene er i betydelig grad utkontraktert til ulike tjenesteleverandører. Det er etablert en styringsmodell med tett leverandøroppfølging og internkontrollaktiviteter i den hensikt å redusere risikoen knyttet til IT-systemenes utvikling, forvaltning, drift og informasjonssikkerhet. Bankplattformen og forsikringsplattformen bygger på innkjøpte standardssystemer som driftes og følges opp gjennom utkontrakteringsavtaler. For livsforsikringsvirksomheten er det stor grad av egenutvikling, mens deler av driften er utkontraktert. Andelsadministrasjon knyttet til sparedel av kollektiv innskuddsbasert tjenstepensjon og unit linked produkter håndteres i en innkjøpt systemløsning.

Note 7: Forsikringsrisiko

Storebrand tilbyr tradisjonelle livs- og pensjonsforsikringer som både kollektive og individuelle kontrakter, i tillegg tilbys det kontrakter hvor kunden har investeringsvalg.

Forsikringsrisikoen i Norge er i stor grad standardisert for kontrakter innen samme bransje som en følge av detaljert regulering fra myndighetene. I Sverige er det rammevilkår for forsikringskontraktene noe som medfører større forskjeller mellom kontraktene innen samme bransje.

Forsikringsrisikoen knyttet til økning av levealder og dermed økning i fremtidige pensjonsutbetalinger (langt liv) er den største forsikringsrisikoen i konsernet, i tillegg finnes uførisiko og dødsfallsrisiko. Livsforsikringsrisikoene er:

1. Langt liv – Risiko for feil estimering av levealder og fremtidige pensjonsutbetalinger. Historisk utvikling har vist at flere forsikrede oppnår pensjonsalder og lever lenger som pensjonister sammenlignet med tidligere. Det er betydelig usikkerhet knyttet til fremtidig dødelighetsutvikling. Ved økt levealder utover det som er forutsatt i premietariffene, tiltar også risikoen for at eiers resultat belastes for å dekke nødvendig avsetningsbehov.
2. Uførhet – Risiko for feil estimering av fremtidig sykdom og uførhet. Det vil være usikkerhet knyttet til fremtidig utvikling av uførhet, inklusive uførepensjonister som reaktives tilbake til arbeidslivet.
3. Død – Risiko for feil estimering av dødsfall og feil estimering av utbetaling til etterlatte. I de senere år har det vært registrert avtagende dødelighet og færre unge etterlatte sammenlignet med tidligere.

I segmentet Garantert Pensjon har konsernet en betydelig forsikringsrisiko knyttet til estimering av levealder og fremtidige pensjonsutbetalinger for kollektive og individuelle forsikringsavtaler. I tillegg er det forsikringsrisiko knyttet til estimering av uførhet og etterlattepensjoner til ektefelle og/eller barn. Uføredeknningene i Garantert Pensjon er hovedsakelig solgt sammen med en alderspensjon. Dødsrisikoen er lav i Garantert Pensjon sett i forhold til øvrig risiko. I SPP er det mulig å endre fremtidige premier for IF-porteføljen

noe som reduserer risikoen betraktelig. I Norge kan også fremtidige premier for kollektive avtaler endres, men kun for ny opptjening, dette vil medføre redusert risiko. Tjenestepensjonsavtaler (hybrid) rapporteres i segmentet Garantert Pensjon når kunden har en avtale uten eget investeringsvalg på pensjonsmidlene. Dette er en liten bestand med begrenset forsikringsrisiko.

I segmentet Sparing har konsernet lav forsikringsrisiko. Forsikringsrisiko er hovedsakelig knyttet til død, med noe langt liv risiko for fripoliser med investeringsvalg.

I segmentet Forsikring har konsernet forsikringsrisiko knyttet til uførhet og død. I tillegg er det forsikringsrisiko knyttet til yrkesskade, kritisk sykdom, kreftforsikring, barneforsikring, ulykkesforsikring og helseforsikring. For yrkesskade utgjør risikoen først og fremst potensielt feil i vurdering av avsetningsnivået, da utviklingen av skadeårgangene kan ta opp mot 25 år. Forsikringsrisikoen innen kritisk sykdom, kreft, ulykke og helseforsikring ansees for å være begrenset, på bakgrunn av volumet og den underliggende volatiliteten i produktene. Innen skadeforsikring utgjør risikoen for husbrann og personskader for motorforsikring de største risikoene.

Segmentet Øvrig omfatter forsikringsrisikoen i Euroben, som tilbyr pensjonsprodukter til multinasjonale bedrifter. Forsikringsrisikoen knytter seg hovedsakelig til gruppelivsforsikringer, førtidspensjoner og pensjoner til utestasjonerte medarbeidere. Dette er ytelsespensjoner som kan være tidsbegrenset eller livsvarige og forsikringsrisikoen er begrenset.

Beskrivelse av produkter

Risikopremie og tariffer

Garantert pensjon

Kollektiv pensjonsforsikringer i Norge følger premiene for tradisjonelle alders- og etterlatte- dekninger fellestariffen K2013. For uførepensjon er premiene basert på selskapets egne erfaringer. Omkostningspremien fastsettes årlig med sikte på full dekning av neste års forventede kostnader.

For individuelle forsikringer i Norge er premiene for dødsrisiko og risiko for langt liv basert på tariffer utarbeidet av forsikrings-selskapene med utgangspunkt i felles erfaringer. Dette gjelder både kapital- og pensjonsforsikring. Uførepremiene er basert på selskapets egne erfaringer.

Risikopremien i kollektive forsikringer i Sverige beregnes som en utjevnnet premie innenfor forsikringsfellesskapet, basert på kollektiv fordeling på alder og kjønn, samt behovet for etterlattedekning. Risikopremien for individuelle forsikringer fastsettes individuelt og basere seg på alder og kjønn.

SPPs dødelighetsforutsetninger er fastsatt basert på den bransjefelles dødelighetstariffen DUS 14 og justert for selskapets egne observasjoner.

Ny offentlig tjenestepensjon trer i kraft fra 2020, og omfatter alderspensjon i offentlig sektor. Den nye ordningen er en påslagspensjon og er en nettoppensjon slik man kjenner det fra privat sektor. Påslagspensjon betyr at pensjonen opptjenes hvert år med utgangspunkt i den ansattes lønn. Dette i motsetning til i tidligere ordning hvor pensjon ble beregnet fra sluttlønn. Påslagspensjonen sikrer en livsvarig alderspensjon, alderspensjonen kan tas ut helt eller delvis fra og med 62 år til og med 75 år. Utbetaling av pensjon skal uansett starte ved 75 år. Medlemmer som ikke har rett til AFP, gis betinget tjenestepensjon som et tillegg til alderspensjonen.

Forsikring

For gruppelivsforsikring og enkelte risikodekninger innen kollektiv pensjon er tariffene i tillegg til alder og kjønn også avhengig av næring/yrke. Innen gruppelivsforsikring benyttes også erfaringstarifiering. For gruppelivsforsikring er tariffen, både for død og uførhet, basert på selskapets egne erfaringer.

Nyere individuelle kapitalforsikringer prises kjønnsnøytralt. Tariffene for alle individuelle kapitalforsikringer er basert på selskapets egne erfaringer.

For skadeforsikring (yrkesskade, eiendom og motor) er tariffene basert på selskapets egne erfaringer.

Styring av forsikringsrisiko

I den eksisterende forsikringsporteføljen overvåkes forsikringsrisikoen innen hver bransje. Utviklingen av risikoresultatene følges gjennom året. For hver type av risiko utgjør det ordinære risikoresultat for en periode differansen mellom de risikopremier selskapet

har tatt inn for perioden og de avsetninger og utbetalinger som man må gjøre for de forsikringstilfeller som inntreffer i perioden. Forsikringstilfeller som man ikke har fått melding om, men som man av erfaring må anta er inntruffet, er tatt hensyn til.

Ved tegning av individuelle risikoprodukter i Norge gjennomføres det en helsevurdering av kunden. Resultatet av vurderingen gjenspeiles i nivået på risikopremien som kreves. Ved inngåelse av kollektive avtaler med risikodekninger foretas en helsevurdering av de ansatte i bedrifter med få ansatte, for øvrig kreves arbeidsdyktighetserklæring. I vurderingen av risiko (underwriting) tas det også hensyn til bedriftens næringskategori, bransje og sykehistorikk.

For alle produkter utgjør storskader eller spesielle hendelser en stor risiko. De største skadene vil typisk være innenfor gruppeliv, yrkesskade og personskade motor.

Selskapet styrer sin forsikringsrisiko gjennom ulike reassuranseprogram. Gjennom katastrofereassurans (excess of loss) dekkes tap (engangserstatninger og reserveavsetninger) utover en nedre grense ved 2 eller flere dødsfall eller uføretilfeller som følge av samme begivenhet. Dekningen har også en øvre grense. Gjennom en reassuranseavtale for et enkelt liv dekkes døds- og uførerisiko som overstiger selskapets praktiserte maksimale risikobeløp for egen regning. Selskapets maksimale risikobeløp for egen regning er forholdsvis høye og gjenforsikret risiko er derfor av beskjednen størrelse.

Selskapet styrer også sin forsikringsrisiko gjennom internasjonal pooling. Dette innebærer at multinasjonale bedriftskunder kan få utlignet resultatene mellom de ulike enhetene internasjonalt. Pooling tilbys for gruppeliv og risikodekninger innenfor kollektiv ytelses- og innskuddspensjon.

Risikoresultat

Risikoresultatet består av premier selskapet tar for å dekke forsikringsrisikoer med fradrag for faktiske kostnader i form av forsikringsavsetninger og utbetalinger for forsikringshendelser som død, pensjon, uførhet og ulykke.

I tabellen nedenfor er risikoresultatet for de største virksomhetene i konsernet spesifisert, i tillegg oppgis resultateffekten knyttet til reassuranse og pooling. Risikoresultatet i tabellen viser samlet risikoresultat før fordeling kunder og eier (forsikringsselskapet).

SPESIFIKASJON AV RISIKORESULTAT

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring AS		SPP Pension & Försäkring AB	
	2019	2018	2019	2018
Overlevelsresultat	-58	2	-39	21
Dødsfallsresultat	416	367	19	-4
Uførerresultat	443	643	92	69
Gjenforsikring	2	47	-1	-2
Pooling	22	52	-14	-15
Annet ¹⁾	-101	-29	-4	-209
Sum risikoresultat	724	1 081	53	-140

1) Endring i estimat knyttet til et lukket risikoprodukt i SPP

Tilstrekkelighetstest

Det følger av regnskapsstandarden IFRS 4 Forsikringskontrakter at de innregnede forsikringsforpliktelsene skal være tilstrekkelige og at det skal gjennomføres en tilstrekkelighetstest (liability adequacy test). Storebrand tilfredsstiller tilstrekkelighetstesten for 2019 og tilstrekkelighetstestene har følgelig ingen resultatmessig effekt på regnskapet for 2019.

Note 8: Finansiell markedsrisiko

Markedsrisiko er endring i verdier som skyldes at finansmarkedspriser eller volatilitet avviker fra det som er forventet. Omfatter også risiko for at verdien av forsikringsforpliktelsen utvikler seg ulikt fra eiendelene.

De vesentligste markedsrisikoene for Storebrand er renterisiko, aksjemarkedsrisiko, eiendomsrisiko, kreditrisiko og valutarisiko.

For livselskapene er de finansielle eiendelene plassert i en rekke delporteføljer. Markedsrisikoen påvirker Storebrands inntekt og resultat ulikt for de forskjellige delporteføljene. Det er tre hovedtyper av delporteføljer, selskapsporteføljer, kundeporteføljer uten garanti (fondsforsikring) og garanterte kundeporteføljer.

Markedsrisikoen i selskapsporteføljene påvirker resultatet fullt ut.

Markedsrisikoen i fondsforsikring er tatt for kunders regning og risiko, slik at Storebrand ikke treffes direkte av verdiendringer. Men verdiendringer påvirker Storebrands resultater indirekte. Inntektene er i stor grad basert på reservestørrelse, mens kostnadene i større grad er faste. Lavere finansmarkedsavkastning enn forventet vil derfor få en negativ effekt på Storebrands fremtidige inntekt og resultat.

For garanterte kundeporteføljer vil nettorisikoen for Storebrand være lavere enn brutto markedsrisiko. Graden av risikodemping avhenger av flere forhold. De viktigste er størrelse og fleksibilitet av kundebuffer og nivå og varighet på avkastningsgarantien. I de tilfeller hvor avkastningen ikke er høy nok til å dekke den garanterte renten, vil manglende avkastning kunne dekkes ved å bruke kundebuffer som er bygd opp av tidligere års overskudd.

For garanterte kundeporteføljer påvirkes risikoen av endringer i rentenivået. Fallende rente er positivt for investeringsavkastningen på kort sikt som følge av kursstigning på obligasjoner og renteswapper, men det er negativt på lang sikt fordi det reduserer sannsynligheten for å få en avkastning høyere enn garanti. I 2019 har lange renter falt noe både i Norge og Sverige. Korte pengemarkedsrenter har økt noe både i Norge og Sverige.

Sammensetningen av eiendelene innenfor hver delportefølje følger av selskapets investeringsstrategi. Investeringsstrategien etablerer også retningslinjer og rammer for selskapets risikostyring, kreditteksponering, motpartseksponering, valutarisiko, bruk av derivat-instrumenter og krav til likviditet.

AKTIVAALLOKERING

	Kundeporteføljer med garanti	Kundeporteføljer uten garanti	Selskapsporteføljer
Eiendommer til virkelig verdi	11%	2%	
Obligasjoner til amortisert kost	38%		25%
Pengemarked	2%	4%	3%
Obligasjoner til virkelig verdi	28%	15%	72%
Aksjer til virkelig verdi	8%	79%	
Utlån til amortisert kost	14%		
Totalt	100%	100%	100%

For selskapsporteføljene ønsker Storebrand å ta lav finansmarkedsrisiko, og det meste av midlene er plassert i korte- og mellomlange rentepapirer med lav kreditrisiko.

For kundeporteføljer uten garanti er det den forsikrede selv som står den finansielle risikoen, og den forsikrede kan selv velge risikoprofil. Storebrands rolle er å tilby et godt og bredt fondsutvalg, sette sammen profiler tilpasset ulik risikoprofil og tilby systematisk nedtrapping av risiko mot pensjonsalder. De største markedsrisikoene er aksjemarkedsrisiko og valutarisiko.

For garanterte kundeporteføljer er de største markedsrisikoene knyttet til aksjerisiko, renterisiko, kreditrisiko og eiendomsrisiko. Gjennom 2019 har det ikke vært vesentlige endringer i investeringsallokeringen. I Norge er mesteparten av kredittrisikoen knyttet til papirer som bokføres til amortisert kost. Det reduserer resultatrisikoen vesentlig.

Markedsrisikoen styres gjennom å segmentere porteføljene i forhold til risikobærende evne. For kunder som har store kundebuffer, investeres det med høyere markedsrisiko som gir økt forventet avkastning. For aksjerisiko benyttes i tillegg dynamisk risikostyring, der målet er å opprettholde en god risikobærende evne og fortløpende tilpasse den finansielle risikoen til buffer-situasjonen og selskapets soliditet. Gjennom utøvelsen av denne type risikostyring forventer Storebrand å skape god avkastning hvert enkelt år og over tid.

For selskapsporteføljer og garanterte kundeporteføljer er størstedelen av eiendeler i annen valuta enn hjemlandsvaluta valutasikret. Det begrenser valutarisikoen fra investeringsporteføljene.

Valutarisiko oppstår i utgangspunktet som følge av investeringer i internasjonale verdipapirer, og også som følge av eierskapet i SPP.

I konsernregnskapet vil verdien av eiendeler og resultater fra den svenske virksomheten påvirkes av endring i verdien av svenske kroner. Storebrand Livsforsikring AS har valutasikret deler av verdien av SPP ved valutaterminer samt innlån i svenske kroner.

FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSE I UTENLANDSK VALUTA

NOK mill.	Balanse poster eksklusive valuta derivater	Valuta terminer	Nettoposisjon	
	Netto på balansen	Netto salg	i valuta	i NOK
DKK	157	-256	-100	-131
CAD	127	-327	-201	-1 365
EUR	1 098	-1 273	-183	-1 739
GBP	123	-217	-94	-1 101
JPY	26 214	-45 381	-19 167	-1 556
SEK	212 671	-456	211 978	206 694
USD	3 655	-5 132	-1 478	-12 960
NOK ¹⁾	33 945	-1 890	32 039	32 202
Andre valutatyper				-1 653
Forsikringsforpliktelser i SEK	-209 425		-209 425	-204 526
Sum nettoposisjon valuta 2019				13 866
Sum nettoposisjon valuta 2018				5 152

1) Aksje- og rentefond denominert i NOK med utenlandsk valutaeksponering i blant annet EUR og USD utgjør 28 milliarder kroner.

Tabellen over viser valutaposisjoner pr. 31.12.19. Valutaeksponering er hovedsakelig knyttet til linvesteringer i den norske og svenske ivsforsikringsvirksomheten.

Storebrand Livsforsikring:

Selskapet foretar løpende sikring av det alt vesentlige av sin valutarisiko i kundeporteføljene. Valutarisiko eksisterer i utgangspunktet som følge av investeringer i internasjonale verdipapirer, og i et visst omfang også som følge av ansvarlige lån i fremmed valuta. Sikring gjøres ved hjelp av valutaterminer på porteføljnivå, og valutaposisjonene følges løpende opp mot en totalramme. Negative valutaposisjoner lukkes senest påfølgende dag etter at de oppstod. I tillegg er det gitt separate rammer for å kunne ta aktive valutaposisjoner. Storebrand bruker et prinsipp for valutasikringen som benevnes blokkisikring, som effektiviserer gjennomføringen av valutasikringen.

SPP:

SPP valutasikrer sine internasjonale investeringer til en viss grad. Valutaeksponering kan være mellom 0 og 30 prosent i henhold til investeringsstrategi.

Bankvirksomheten:

Storebrand Bank ASA sikrer nettoposter i balansen med terminkontrakter.

Tillatt grense for bankens valutaposisjon er 0,50 prosent av ansvarlig kapital, p.t. om lag 12 millioner kroner.

Nærmere om garanterte kundeporteføljer

Storebrand Livsforsikring

Den årlige garanterte avkastningen til kundene følger grunnlagsrenten. Nye premier tas inn til en grunnlagsrente på 2,0 prosent og oppregulering av pensjon skjer med 0,5 prosent grunnlagsrente.

Avsetninger til forsikringsfond per 31.12 fordeler seg prosentvis slik på ulike satser for årlig grunnlagsrente:

Grunnlagsrente	2019	2018
6 %	0,3 %	0,3 %
5 %	0,3 %	0,3 %
4 %	44,4 %	45,8 %
3,4 %	0,3 %	0,4 %
3 %	29,0 %	29,5 %
2,75 %	1,8 %	1,8 %
2,50 %	11,0 %	11,0 %
2,00 %	11,2 %	9,5 %
0,50 %	1,3 %	1,0 %
0 %	0,5 %	0,5 %

Tabellen inkluderer premiereserver eksklusiv IBNS

Gjennomsnittlig grunnlagsrente i prosent	2019	2018
Individuell kapitalforsikring	2,6 %	2,6 %
Individuell pensjonsforsikring	3,8 %	3,8 %
Kollektiv pensjonsforsikring	2,5 %	2,5 %
Fripoliser	3,3 %	3,3 %
Gruppelivsforsikring	0,1 %	0,1 %
Samlet	3,2 %	3,2 %

Tabell inkluderer premiereserve inklusive IBNS

Det er 0 prosent rentegaranti på premiefond, innskuddsfond, pensjonistenes overskuddsfond og tilleggsavsetninger.

Rentegarantien skal oppfylles på årlig basis. Oppnår selskapet ett enkelt år en avkastning som er lavere enn den garanterte renten, kan inntil ett års garantert rente for den enkelte kontrakt dekkes av kontraktens tilleggsavsetning.

For å oppnå tilstrekkelig avkastning med dagens rentenivå, er det nødvendig å ta investeringsrisiko, i hovedsak ved å investere i aksjer, eiendom og selskapsobligasjoner.

Renterisiko er i en spesiell stilling fordi renteendringer også påvirker den virkelige verdien av forsikringsforpliktelsen for solvensberegningen. Siden pensjonsutbetalingene kan ligge svært langt fram i tid, har forsikringsforpliktelsen stor rentefølsomhet. I den norske virksomheten vil økt rentefølsomhet fra investeringene gi økt risiko for avkastning under garanti. Risikostyringen skal derfor balansere risikoen for årets resultat (renteøkning) med reinvesteringsrisikoen hvis renten faller under garanti i fremtiden. Obligasjoner til amortisert kost er et viktig risikostyringsverktøy.

SPP Pension & Forsäkring

Den garanterte renten fastsettes av forsikringsselskapet og benyttes ved beregning av premien og den garanterte ytelsen. Den garanterte renten medfører ikke en årlig minimumsgaranti for avkastningen slik som i Norge.

Nye premier i individuell innskuddsbasert pensjon (IF) har en garanti på 1,25 % for 85 % av premien. Kollektiv ytelsesbasert pensjon (KF) er lukket for nytegning.

SPP bærer risikoen for at det oppnås en avkastning lik garantert rente på forsikringstagernes midler over tid og at størrelsen på kontraktens eiendeler er større enn nåverdien av forsikringsforpliktelsen. For IF oppnår SPP overskuddsdeling dersom avkastningen overstiger garantert rente. Kontraktene må ha bufferkapital intakt for at overskuddsdeling skal representere en netto inntekt for SPP. For KF kreves en viss konsolideringsgrad, det vil si at eiendeler er større enn nåverdien av forpliktelser med en viss prosentsats, for at eier skal få overskuddsdeling (indekseringsavgift).

Dersom en forsikringskontrakt i selskapet har mindre eiendeler enn markedsverdien av forpliktelsen avsettes det et egenkapitaltilskudd som reflekterer denne underverdien. Dette benevnes latent kapitaltilskudd (LKT) og endringer i denne størrelsen resultatføres løpende. Når kontraktens eiendeler overstiger nåverdien av forpliktelsene, etableres en bufferstørrelse som benevnes villkorad återbæring (VÅB). Endringer i denne kundebufferen resultatføres ikke.

Rentegaranti i prosent	2019	2018
5,20 %	12,7 %	13,0 %
4,5 %-5,2 %	0,4 %	0,4 %
4,00 %	3,7 %	1,6 %
3,00 %	48,8 %	47,0 %
2,75 %-4,0 %	5,4 %	7,0 %
2,70 %	0,1 %	0,1 %
2,50 %	6,2 %	6,9 %
1,60 %	0,0 %	0,0 %
1,50 %	2,6 %	4,1 %
1,25 %	4,1 %	4,6 %
1,25 % *	7,6 %	5,1 %
0,5 %-2,5 %	4,0 %	4,3 %
0,00 %	4,1 %	5,9 %

* 1,25% på 85% av Premien

Gjennomsnittlig rentegaranti i prosent	2019	2018
Individuell pensjonsforsikring	3,1 %	3,3 %
Kollektiv pensjonsforsikring	2,6 %	2,5 %
Individuell tjenestepenjonsforsikring	3,1 %	3,1 %
Samlet	2,9 %	2,8 %

I den svenske virksomheten er styring av renterisiko basert på at renterisikoen fra eiendelene tilnærmet skal tilsvare renterisikoen fra forsikringsforpliktelsene.

Sensitivitetsanalyser

Tabellene viser verdifall for Storebrand Livsforsikring og SPPs investeringsporteføljer som følge av momentane verdiendringer knyttet til finansmarkedsrisiko. Beregningen er modellbasert, og resultatet avhenger av valg av stressnivå for den enkelte kategori eiendeler. Stressene er gjort for selskapsporteføljen og garanterte kundeporteføljer per 31. desember 2019. Effekten av hvert stress endrer avkastningen i hver profil.

Fondsforsikring uten avkastningsgaranti er ikke inkludert i analysen. For disse produktene er det kundene som står markedsrisikoen og effekten av markedsfall vil ikke påvirke resultatet eller bufferkapitalen direkte.

Størrelsen på stresset er det samme som benyttes for selskapets risikostyring. Det er definert to stresstester. Stresstest 1 er fall i verdi av aksjer, kredittobligasjoner og eiendom i kombinasjon med rentenedgang. Stresstest 2 er et noe mindre fall i verdi av aksjer, kredittobligasjoner og eiendom i kombinasjon med renteoppgang.

Stressnivåer

	Stresstest 1	Stresstest 2
Rentenivå (parallelskift)	-100bp	+100bp
Aksjer	-20 %	- 12 %
Eiendom	- 12 %	- 7 %
Kredittpåslag (andel Solvens II)	50 %	30 %

Fordi det er momentane markedsendringer som beregnes, vil den dynamiske risikostyringen ikke påvirke utfallet. Dersom det antas at markedsendringene inntreffer over en tidsperiode, vil den dynamiske risikostyringen redusere effekten av de negative utfallene noe.

Resultateffekten av stressene vil som følge av kundebufferne være lavere enn den samlede verdiendringen i tabellen. Per 31.12.19 er kundebufferne av en slik størrelse at resultateffektene er vesentlig lavere.

Stresstest 1

Resultatrisiko	Storebrand Livsforsikring AS		SPP Pension & Försäkring	
	NOK Mill.	Andel av portefølje	NOK Mill.	Andel av portefølje
Renterisiko	3 341	1,6 %	421	0,5 %
Aksjerisiko	-3 201	-1,5 %	-2 038	-2,2 %
Eiendomsrisiko	-2 388	-1,1 %	-1 170	-1,3 %
Kredittrisiko	-850	-0,4 %	-704	-0,8 %
Resultatrisiko	-3 098	-1,5 %	-3 490	-3,8 %

Stresstest 2

Resultatrisiko	Storebrand Livsforsikring AS		SPP Pension & Försäkring	
	NOK Mill.	Andel av portefølje	NOK Mill.	Andel av portefølje
Renterisiko	-3 341	-1,6 %	-421	-0,5 %
Aksjerisiko	-1 920	-0,9 %	-1 223	-1,3 %
Eiendomsrisiko	-1 393	-0,7 %	-682	-0,7 %
Kredittrisiko	-510	-0,2 %	-422	-0,5 %
Resultatrisiko	-7 164	-3,4 %	-2 749	-3,0 %

Storebrand Livsforsikring

For Storebrand Livsforsikring er det stresstest 2, som inkluderer en renteoppgang som gir størst utslag. Samlet markedsrisiko er 7,2 mrd. kroner, som tilsvarer 3,4 prosent av investeringsporteføljen

Hvis stresset fører til at avkastningen faller under garanti, vil resultatet belastes dersom det ikke er tilstrekkelig kundebuffer. Andre negative resultateffekter er lavere avkastning fra selskapsporteføljen og at det ikke blir overskuddsdeling fra fripoliser og individualkontrakter.

SPP Pension & Försäkring

For SPP er det stresstest 1, som inkluderer et rentefall, som gir størst utslag. Samlet markedsrisiko er 3,5 mrd. svenske kroner, som tilsvarer 3,8 prosent av investeringsporteføljen.

Buffersituasjonen for den enkelte kontrakt vil avgjøre om hele eller deler av verdifallet vil påvirke finansielt resultatet. Resultatet belastes bare for den delen av verdifallet som ikke kan avregnes mot kundebuffer. I tillegg kan finansielt resultat påvirkes negativt av redusert overskuddsdeling og bortfall av indekseringsavgift.

Øvrige virksomheter

Øvrige selskaper i Storebrand konsern er ikke inkludert i sensitivitetsanalysen da markedsrisikoen i disse er liten. Egenkapitalen til disse selskapene er investert med lav eller ingen allokering til risikable eiendeler, og produktene gir ikke opphav til direkte risiko for selskapet som følge av endringer av priser i finansmarkedet.

Note 9: Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risiko for at selskapet ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering.

For forsikringsselskapene, spesielt livselskapene, er forsikringsforpliktelsen langsiktig og kontantstrømmene er i stor grad kjent lenge før de forfaller. I tillegg er det behov for likviditet for å håndtere utbetalinger knyttet til driften og likviditetsbehov knyttet til derivatkontrakter. Likviditetsrisikoen håndteres gjennom likviditetsprognoser og gjennom at deler av investeringene er plassert i svært likvide verdipapirer, f.eks. statsobligasjoner. Basert på disse tiltakene vurderes likviditetsrisikoen som lav.

Likviditetsrisiko er en av de største risikofaktorer for bankvirksomheten og regelverket stiller krav til likviditetsstyring og likviditetsindikatorer. Retningslinjer for likviditetsrisiko spesifiserer prinsipper for likviditetsstyring, og styrefastsatte rammer for ulike likviditets- og finansieringsindikatorer. I tillegg utarbeides det årlig en fundingstrategi og fundingplan som legger overordnede rammer for bankens fundingvirksomhet.

Også for øvrige datterselskapene er det i tråd med lovkrav utarbeidet egne likviditetsstrategier. Disse strategiene spesifiserer rammer og tiltak for å sikre god likviditet og det spesifiseres en minste allokering til aktiva som kan omsettes på kort varsel. Strategiene definerer rammer for allokering til ulike typer aktiva, og medfører at selskapene har pengemarkedsplasseringer, obligasjoner, aksjer og andre likvide investeringer som kan omsettes ved behov.

I tillegg til klare strategier og risikostyring av likviditetsbeholdningen i hvert enkelt datterselskap har morselskapet i konsernet etablert en likviditetsbuffer. På overordnet nivå overvåkes utviklingen i likviditetsbeholdningene fortløpende i forhold til interne grenser. En særlig risiko er at finansmarkedene i perioder kan være lukket for nye låneopptak. Tiltak for å minimere likviditetsrisiko er å holde en jevn forfallstruktur på lånene, lave kostnader, en tilstrekkelig likviditetsbuffer og kredittavtaler med banker som selskapet kan trekke på dersom det skulle være nødvendig.

UDISKONTERTE KONTANTSTRØMMER FINANSIELLE FORPLIKTELSE 1)

NOK mill.	0-6 mnd	7-12 mnd	2-3 år	4-5 år	over 5 år	Sum kontant- strømmer	Sum balanse- ført verdi
Ansvarlig lånekapital 2)	1 161	75	2 469	5 359	976	10 040	8 925
Gjeld til kredittinstitusjoner	446					446	446
Innskudd fra kunder i bankvirksomhet	14 399	5				14 404	14 404
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	4 115	497	11 381	4 037	-8	20 022	18 729
Annen kortsiktig gjeld	8 194		80			8 274	8 274
Ikke innkalt restforpliktelse Limited Partnership	7 297					7 297	
Ubenyttede kredittrammer utlån	3 072					3 072	
Lånetilsagn	1 466					1 466	
Sum finansielle forpliktelser 2019	40 150	576	13 930	9 395	968	65 020	50 778
Sum derivater knyttet til innlån 2019	-115	98	-50	-114		-181	-5
Sum finansielle forpliktelser 2018	32 471	1 403	12 280	11 834	2 049	60 036	46 803
Sum derivater knyttet til innlån 2018	-111	29	-76	-159		-317	23

1) Forpliktelser som kan kreves tilbakebetaling umiddelbart inngår i kolonnen for 0-6 mnd.

2) På evigvarende ansvarlig lån er kontantstrømmen beregnet frem til første call.

SPESIFIKASJON ANSVARLIG LÅNEKAPITAL 1)

NOK mill.	Nominell verdi	Valuta	Rente	Forfall/Call	Balanseført verdi
Utsteder					
Evigvarende ansvarlig lån 2)					
Storebrand Livsforsikring AS	872	NOK	Flytende	2 020	874
Storebrand Livsforsikring AS	1 100	NOK	Flytende	2 024	1 100
Tidsbegrenset ansvarlig lån					
Storebrand Livsforsikring AS	1 000	SEK	Flytende	2 022	939
Storebrand Livsforsikring AS	1 000	SEK	Flytende	2 024	940
Storebrand Livsforsikring AS	300	EUR	Fast	2 023	3 243
Storebrand Livsforsikring AS	750	SEK	Flytende	2 021	709
Storebrand Livsforsikring AS	900	SEK	Flytende	2 025	844
Storebrand Bank ASA	150	NOK	Flytende	2 022	151
Storebrand Bank ASA	125	NOK	Flytende	2 025	125
Sum ansvarlige lån og fondsobligasjoner 2019					8 925
Sum ansvarlige lån og fondsobligasjoner 2018					8 224

1) Storebrand Bank ASA har utstedte fondsobligasjoner/hybridkapital som er klassifisert som egenkapital. Se oppstilling over endring i egenkapital.

2) På evigvarende ansvarlig lån er kontantstrømmen beregnet frem til første call.

SPESIFIKASJON GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER

NOK mill.	Balanseført verdi	
	2019	2018
Forfall		
2019		2
2020	446	
Sum gjeld til kreditinstitusjoner	446	2

SPESIFIKASJON GJELD STIFTET VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER

NOK mill.	Balanseført verdi	
	2019	2018
Forfall		
2019		2 779
2020	3 769	4 314
2021	4 916	4 414
2022	6 023	4 519
2023	4 021	1 503
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	18 729	17 529

Til inngåtte låneavtaler er det knyttet standard covenantskrav.

Obligasjoner med fortrinnsrett

Obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) er utstedt av Storebrand Boligkreditt. Det er regulatorisk krav om overpantsettelse på minst 102 prosent og krav om overpantsettelse på 109,5 prosent for utstedelser før 21. juni 2017.

Trekkfasiliteter

Storebrand ASA har en ubenyttet trekkfasilitet på EUR 200 millioner som løper til desember 2024.

FINANSIERINGSAKTIVITETER - BEVEGELSER I LØPET AV ÅRET

NOK Mill.	Ansvarlig lån	Gjeld til kreditt- institusjoner	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer
Balanse 1.1.19	8 224	2	17 529
Opptak av nye lån/gjeld	1 052	446	4 500
Innfrielse av lån/gjeld	-253	-2	-3 290
Endring i påløpte remter	1		-5
Omregningsdifferanse utenlandsk valuta	-101		
Verdiendring/amortisering	1		-5
Balanse 31.12.19	8 925	446	18 729

Note 10: Kredittrisiko

Storebrand har risiko for tap knyttet til at motparter ikke oppfyller gjeldsforpliktelser. Risikoen omfatter også tap på utlån og tap knyttet til manglende kontraktsoppfyllelse fra motparter i finansielle derivater.

Grensene for kredittrisiko mot den enkelte motpart og samlet innenfor ratingkategorier besluttet av styrene i de enkelte selskapene i konsernet. Det er lagt vekt på at kreditteksponeringen er diversifisert for å unngå konsentrasjon av kredittrisiko mot enkelte debitorer og sektorer. Endringer i debitors kredittvurdering overvåkes og følges opp. Konsernet benytter så langt det er mulig publiserte kredittrateringer supplert med egne vurderinger.

Underliggende investeringer i fond forvaltet av Storebrand er inkludert i tabellene.

KREDITTRISIKO FORDELT PÅ MOTPART

OBLIGASJONER OG ANDRE VERDIPAPIRER MED FAST AVKASTNING TIL VIRKELIG VERDI

Debitorkategori etter garantist NOK mill.	AAA Virkelig verdi	AA Virkelig verdi	A Virkelig verdi	BBB Virkelig verdi	NIG Virkelig verdi	Not rated Virkelig verdi	Sum Virkelig verdi
Stat- og statsgaranterte obligasjoner	22 890	14 431	415	335		259	38 331
Selskapsobligasjoner	20 926	7 089	25 389	27 169	734	12 109	93 416
Strukturerte papirer				1			1
Verdipapiriserte obligasjoner	3 587	554				201	4 341
Sum rentebærende verdipapirer vurdert fordelt etter rating	47 403	22 073	25 805	27 505	734	12 569	136 089
Obligasjonsfond ikke forvaltet av Storebrand							16 846
Ikke rentebærende papirer i obligasjonsfond, forvaltet av Storebrand							10 440
Sum 2019	47 403	22 073	25 805	27 505	734	12 569	163 375
Sum 2018	43 974	28 548	34 613	26 452	3 630	7 142	163 294

RENTEBÆRENDE VERDIPAPIRER TIL AMORTISERT KOST

Debitorkategori etter garantist NOK mill.	AAA Virkelig verdi	AA Virkelig verdi	A Virkelig verdi	BBB Virkelig verdi	NIG Virkelig verdi	Not rated Virkelig verdi	Sum Virkelig verdi
Stat- og statsgaranterte obligasjoner	10 669	14 276	2 976				27 921
Selskapsobligasjoner	25 843	10 385	41 435	12 905		19 327	109 895
Strukturerte papirer		290				1 220	1 510
Verdipapiriserte obligasjoner	504						504
Sum 2019	37 016	24 952	44 411	12 905		20 547	139 830
Sum 2018	40 127	25 945	25 220	10 168	11 810	25 253	138 524

MOTPARTER

NOK mill.	AAA Virkelig verdi	AA Virkelig verdi	A Virkelig verdi	BBB Virkelig verdi	NIG Virkelig verdi	Not rated Virkelig verdi	Sum Virkelig verdi
Derivater		3 224	1 734	53	596		5 607
Herav derivater i obligasjonsfond, forvaltet av Storebrand		167	109		18		294
Sum derivater eksklusiv derivater i obligasjonsfond 2019		3 057	1 625	53	578		5 313
Sum derivater eksklusiv derivater i obligasjonsfond 2018		2 484	1 490	77	596		4 646
Bankinnskudd	303	3 606	7 837	494		108	12 348
Herav bankinnskudd i obligasjonsfond forvaltet av Storebrand		-110	1 370	494			1 754
Sum bankinnskudd eksklusiv bankinnskudd i obligasjonsfond 2019	303	3 716	6 466			108	10 594
Sum bankinnskudd eksklusiv bankinnskudd i obligasjonsfond 2018	376	6 303	2 218	15	159	19	9 090
Utlån til kredittinstitusjoner		20	21				41

Ratingklasser er basert på Standard & Poor's
NIG = Non-investment grade.

INVESTERINGER UNDERLAGT NETTING AGREEMENTS/CSA

NOK mill.	Sikkerhetsstillelser					
	Balanseførte eiendeler	Balanseførte forpliktelser	Netto eiendeler	Kontanter (+/-)	Verdipapirer (+/-)	Netto eksponering
Investeringer underlagt netting agreements	5 260	994	4 266	2 586	-322	2 002
Investeringer ikke underlagt netting agreements	53		53			
Sum 2019	5 313	994	4 319			
Sum 2018	4 926	4 607	319			

For å redusere motpartsrisiko på utestående derivattransaksjoner er det inngått rammeavtaler med motparter som blant annet regulerer hvordan sikkerheter skal stilles for endringer i markedsverdier som beregnes på daglig basis.

FINANSIELLE EIENDELER TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET (FVO)

NOK mill.	2019	2018
Balanseført verdi maksimal eksponering for kredittrisiko	159 045	155 902
Netto kredittrisiko	159 045	155 902
Årets endring i virkelig verdi som skyldes endringer i kredittrisiko	-276	-712

Storebrand har ingen tilknyttede kredittderivater eller sikkerhetsstillelser

KREDITTRISIKO PÅ UTLÅNSPORTEFØLJEN

ENGASJEMENTER FORDELT PÅ KUNDEGRUPPER

NOK mill.	Utlån til og fordringer på kunder	Garantier	Ubenyttede kreditt-rammer	Sum engasjementer	Mislig-hold uten identifisert verdifall	Mislig-hold med identifisert verdifall	Individuelle neskrivninger	Netto mislig-holdte engasjementer
Omsetning og drift av fast eiendom	10 597	1		10 598		22	-9	13
Tjenesteytende næringer	1			2				
Lønnstakere og andre	47 540		3 129	50 669	72	30	-11	91
Andre	2 581		25	2 606	2		-8	-7
Sum	60 719	1	3 155	63 875	73	52	-28	97
- Individuelle nedskrivninger	-28			-28				
+ Gruppenedskrivninger	-32			-32				
Sum utlån til og fordringer på kunder 2019 ¹⁾	60 659	1	3 155	63 815	73	52	-28	97
Sum utlån til og fordringer på kunder 2018 ²⁾	59 436	1	3 444	62 881	71	59	-21	108
¹⁾ 2019:								
- Herav Storebrand Bank	30 187	1	3 072	33 260	73	52	-20	105
- Herav Storebrand Livsforsikring	30 472		83	30 555			-8	-8
²⁾ 2018:								
- Herav Storebrand Bank	28 456	1	3 362	31 819	71	59	21	108
- Herav Storebrand Livsforsikring	30 980		83	31 062				

Inndelingen i kundegrupper er basert på Statistisk Sentralbyrås standard for sektor- og næringsgruppering. Den enkelte kundes innplassering er bestemt av kundens hovedvirksomhet.

Størstedelen av utlånene i Storebrand er boliglån til privatkunder. Boliglånene innvilges og administreres av Storebrand Bank, men en vesentlig andel av lånene er overdratt til Storebrand Livsforsikring som en del av investeringsporteføljen. Storebrand Livsforsikring og SPP har også lån til bedrifter som en del av investeringsporteføljen. Bedriftsmarkedssegmentet i Storebrand Bank er tilnærmet utviklet.

Pr 31.12.2019 har Storebrand utlån til kunder på til sammen NOK 60,7 mrd., netto etter tapsavsetninger på NOK 0,1 mrd. Av dette er NOK 13,2 mrd. til bedriftsmarkedet og NOK 47,5 mrd. til personmarkedet.

Bedriftsmarkedsporteføljen består av inntektsgenererende eiendom og utviklingseiendom med få kunder og lite mislighold som i det vesentlige er sikret med pant i næringseiendom. Bedriftsmarkedslån i Storebrand Bank er tilnærmet avviklet.

I personmarkedet er det hovedsakelig lån med pant i boligeiendom. Kunder vurderes etter evne og vilje til å betale lånet. I tillegg til betjeningsevne sjekkes kundene mot policyregler, og kredittklassifiseres.

Gjennomsnittlig veid belåningsgrad for boliglån er om lag 58 prosent. I overkant av 97 prosent av engasjementene er innenfor 85 prosent belåningsgrad og om lag 99,3 prosent er innenfor 100 prosent belåningsgrad. Om lag 50 prosent av boligengasjementene er innenfor 60 prosent. Porteføljen vurderes å ha lav til moderat kredittrisiko.

SAMLET ENGASJEMENTSBELØP FORDELT ETTER GJENSTÅENDE LØPETID

NOK mill.	2019				2018			
	Utlån til og fordringer på kunder	Garantier	Ubenyttede kreditt-rammer	Sum engasjement	Utlån til og fordringer på kunder	Garantier	Ubenyttede kreditt-rammer	Sum engasjement
Inntil 1 mnd	20		5	25	234		4	238
1 - 3 mnd	259		23	282	318		35	353
3 mnd - 1 år	806	1	121	928	1 782	1	139	1 922
1 - 5 år	10 639		758	11 397	9 527		881	10 408
over 5 år	48 995		2 248	51 243	47 679		2 385	50 064
Sum brutto engasjement	60 719	1	3 155	63 875	59 540	1	3 444	62 985

Engasjementer vurderes som misligholdt når en kreditt er overtrukket mer enn 90 dager og når et nedbetalingslån har restanse mer enn 90 dager og beløpet er minst 2000 kroner.

KREDITTRISIKO OPPDELT ETTER KUNDEGRUPPER

NOK mill.	Brutto misligholdte engasjementer	Individuelle nedskrivninger	Netto misligholdte engasjementer	Sum resultatførte verdiendringer i perioden
Omsetning og drift av fast eiendom	22	9	13	
Lønnskakere og andre	102	11	91	-1
Andre	2	-8	2	
Sum 2019	125	11	105	-1
Sum 2018	129	-28	108	-80

Ved mislighold vil Storebrand Bank ASA selge sikkerhetene eller overta eiendelene dersom det er mest hensiktsmessig.

ALDERSFORDELING PÅ FORFALTE ENGASJEMENTER UTEN NEDSKRIVNING

NOK million	2019			2018		
	Utlån til og fordringer på kunder	Ubenyttede kreditt-rammer	Sum engasjementer	Utlån til og fordringer på kunder	Ubenyttede kredittrammer	Sum engasjementer
Forfalt 1 - 30 dager	285		285	155	1	156
Forfalt 31 - 60 dager	58		58	54		54
Forfalt 61- 90 dager	46		46	2		2
Forfalt over 90 dager	91		91	71		71
Sum	480		481	281	2	283

Note 11: Risikokonsentrasjoner

Det meste av risikoen for Storebrand konsern er knyttet til de garanterte pensjonsproduktene i livselskapene. Disse risikoene er konsolidert i Storebrand Livsforsikring konsern som omfatter både Storebrand Livsforsikring AS, SPP Pension & Försäkring AB og virksomheten i Irland (BenCo). Øvrige selskaper direkte eid av Storebrand ASA som er eksponert for vesentlige risikoer er Storebrand Forsikring AS, Storebrand Helseforsikring AS, Storebrand Asset Management konsern og Storebrand Bank konsern.

For livsforsikringsvirksomheten er de store risikoene ganske sammenfallende for Norge og Sverige. Finansmarkedsrisikoen vil i stor grad være avhengig av globale forhold som påvirker investeringsporteføljene i alle virksomhetene. Forsikringsrisikoen vil kunne slå mer ulikt ut for de forskjellige selskapene, men spesielt langt liv risikoen kan påvirkes av universelle utviklingstrekk.

Både forsikringsvirksomheten og bankvirksomheten er eksponert mot kredittisiko. Forsikringsvirksomheten har i hovedsak kredittisiko knyttet til obligasjoner med stor geografisk og bransjemessig spredning, mens banken i hovedsak har eksponering mot direkte utlån til bolig i Norge. Det er ingen vesentlig konsentrasjonsrisiko på tvers av obligasjoner og utlån.

Finansmarkeds- og investeringsrisiko er i hovedsak knyttet til kundeporteføljene i livsforsikringsvirksomheten. Risiko knyttet til negative utfall i finansmarkedet er beskrevet og kvantifisert i note 8, finansiell markedsrisiko. Bankvirksomheten har liten direkte eksponering mot andre risikotyper enn kreditt.

En renteoppgang vil på kort sikt ramme avkastningen i livselskapene negativt. En renteoppgang kan også gi bankkunder lavere betjeningsevne og økte tap for bankvirksomheten.

Risikoen fra skade- og helseforsikringsrisikoen i Storebrand Skadeforsikring AS og Storebrand Helseforsikring AS har lav samvariasjon med risikoen fra resten av virksomhetene i konsernet.

I kapitalforvaltningsvirksomheten er hovedrisikoen operasjonell, i form av atferd som kan utløse erstatninger og/eller påvirke omdømme. Siden kapitalforvaltningsselskapet er hovedforvalter for forsikringsvirksomhetene, vil feil i kapitalforvaltningen kunne forplante seg til feil i forsikringsvirksomheten.

Note 12: Verdsettelse av finansielle instrumenter og eiendommer

Konsernet gjennomfører en omfattende prosess for å sikre en mest mulig markedsriktig verdifastsettelse av finansielle instrumenter. Børsnoterte finansielle instrumenter verdsettes basert på offisielle sluttkurser fra børs innhentet gjennom Reuters og Bloomberg. Fondsandeler er generelt verdsatt til oppdaterte offisielle NAV-kurser der slike finnes. Obligasjoner verdsettes som hovedregel basert på innhentede kurser fra Nordic bond pricing og Bloomberg. Obligasjoner som ikke kvoterer regelmessig vil normalt verdsettes basert på anerkjente teoretiske modeller. Dette gjelder primært obligasjoner denominert i norske kroner. Som grunnlag for slik verdsettelse benyttes diskonteringsrenter bestående av swaprenter tillagt en kredittpremie. Kredittpremien vil oftest være utstederspesifikk.

Unoterte derivater som valuta forwards, rente- og valutaswapper, verdsettes også teoretisk. Pengemarkedsrenter, swaprenter og valutakurser som danner grunnlag for verdsettelse hentes fra Reuters og Bloomberg. Verdsettelsen av valutaopsjoner og Swaptions leveres av Markit.

Konsernet gjennomfører løpende kontroll for å sikre kvaliteten på innhentede markedsdata fra eksterne kilder. Dette innebærer kontroll og rimelighetsvurdering av unormale endringer.

Konsernet kategoriserer finansielle instrumenter som verdsettes til virkelig verdi på tre forskjellige nivåer som er nærmere beskrevet nedenfor. Nivåene gir uttrykk for ulik grad av likviditet og ulike målemetoder. Selskapet har etablert verdsettelsesmodeller for å fange opp informasjon fra et bredt utvalg med godt informerte kilder med henblikk på å minimere usikkerhet knyttet til verdsettelsen.

Nivå 1: Finansielle instrumenter der verdsettelse er basert på kvoterte priser i aktive markeder for identiske eiendeler

Denne kategorien inkluderer børsnoterte aksjer som over den foregående 3 måneders perioden har hatt en daglig gjennomsnittlig omsetning tilsvarende ca 20 millioner kroner eller mer. Aksjene anses på dette grunnlag å være tilstrekkelig likvide til å inngå i dette nivået. Obligasjoner, sertifikater eller tilsvarende instrumenter utstedt av nasjonal stat er generelt klassifisert på nivå 1. Når det gjelder derivater vil standardiserte aksjeindeks- og rentefutures omfattes på dette nivå.

Nivå 2: Finansielle instrumenter der verdsettelse er basert på observerbar markedsinformasjon ikke omfattet av nivå 1

Denne kategorien omfatter finansielle instrumenter som verdsettes basert på markedsinformasjon som kan være direkte observerbar eller indirekte observerbar. Markedsinformasjon som er indirekte observerbar innebærer at prisene kan være avledet fra observerbare relaterte markeder. Nivå 2 omfatter aksjer eller tilsvarende egenkapitalinstrumenter der markedskurser er tilgjengelig, men der omsetningsvolum er for begrenset til å oppfylle kriteriet for nivå 1. Normalt vil aksjene på dette nivå være omsatt i løpet av siste måned. Obligasjoner og tilsvarende instrumenter er generelt klassifisert på dette nivå. Videre er rente- og valutaswapper og ikke-standardiserte rente- og valutaderivater klassifisert på nivå 2. Fondsinvesteringer, med unntak av Private equity fond, er generelt klassifisert på nivå 2, og omfatter aksje-, rente- og hedgefond.

Nivå 3: Finansielle instrumenter der verdsettelse er basert på informasjon som ikke er observerbar i henhold til nivå 2

Aksjer klassifisert på nivå 3 er primært investeringer i unoterte/private selskaper samt fond bestående av slike. Dette omfatter blant annet investeringer i skog, mikrofinans, infrastruktur og eiendom. Private equity er generelt, gjennom direkte investeringer eller investeringer i fond, klassifisert på dette nivået. Private kundeutlån samt fond bestående av slike er også på nivå 3.

De typer verdipapirer som er klassifisert på nivå 3 er nærmere omtalt nedenfor med henvisning til verdipapirtype og verdsettelsesmetode. Storebrand er av den oppfatning at den verdsettelse som er lagt til grunn representerer beste estimat på verdipapirenes markedsverdi.

Aksjer

Av aksjer på nivå 3 utgjør skog det meste av verdien. Det er gjennomført ekstern verdivurdering per 31.12 som danner grunnlag for verdsettelsen av selskapets investering. Verdivurderingen er basert på modeller som inkluderer ikke observerbare forutsetninger.

For alternative investeringer organisert som aksjeselskap (som mikrofinans, eiendom og infrastruktur) er aksjeinvesteringene verdsatt basert på verdjustert egenkapital rapportert fra eksterne kilder der det er tilgjengelig.

For direkte private equity-investeringer baseres verdsettelsen normalt enten på siste foretatte transaksjon eller en modell hvor selskap som har løpende virksomhet vurderes ved å sammenlikne nøkkeltall med grupper av tilsvarende børsnoterte selskap.

Andeler

Av fondsandeler er det private equity-investeringer og eiendomsfond som utgjør majoriteten på nivå 3. Forøvrig finnes det også noen andre typer fond som infrastrukturfond og mikrofinansfond, lånefond og eiendomsfond her. Hoveddelen av Storebrands private equity-investeringer er i form av private equity-fond. Disse fondsinvesteringene verdsettes basert på de verdier som rapporteres fra fondene. De fleste fondene rapporterer kvartalsvis, mens noen rapporterer sjeldnere.

Rapporteringen foregår typisk med et par måneders forsinkelse. Siste mottatte verdivurdering legges til grunn, justert for kontantstrømmer og markedseffekt i perioden fra siste verdivurdering fram til rapporteringstidspunktet. For private equity beregnes markedseffekten basert på verdiutviklingen i relevant indeks multiplisert med estimert beta mot denne indeksen.

Indirekte eiendomsinvesteringer er i hovedsak investeringer i fond med underliggende eiendomsinvesteringer hvor Storebrand har som intensjon å eie investeringene gjennom fondenes levetid. Verdivurderingen av eiendomsfondene gjøres på bakgrunn av opplysninger mottatt fra den enkelte fondsforvalter justert for kontantstrømmer i perioden fra siste verdivurdering fram til rapporteringstidspunktet. Estimerte verdier utarbeidet av fondsselskapene vil benyttes dersom det er tilgjengelig.

Utlån til kunder

Verdien av fastrenteutlåne fastsettes ved at avtalte kontantstrømmer neddiskonteres over gjenværendeløpetid med gjeldende diskonteringsfaktor justert for markedsspread.

Diskonteringsfaktoren som benyttes tar utgangspunkt i en swaprente (mid swap) med en løpetid som tilsvarer gjenværende bindingstid på underliggende. Markedsspread som benyttes på balansedag fastsettes ved vurdering av markedsforholdene, markedspris og tilhørende swaprente. Virkelig verdi på utlån til bedriftskunder med marginlån er imidlertid svakt lavere enn amortisert kost da enkelte lån løper med lavere margin enn de ville gjort dersom de var tatt opp per utgangen av 2019. Mindreverdien er beregnet ved å neddiskontere differansen mellom avtalt margin og dagens markedspris over gjenværende løpetid.

Selskapsobligasjoner

Blant obligasjoner på nivå 3 finnes misligholdte lån som ligger til antatt forventet utbetaling.

Investeringseiendommer

Investeringseiendommene består hovedsakelig av kontoreiendom med lokalisering i Oslo og Stockholm og kjøpesentre i Sør-Norge.

Kontoreiendommer og kjøpesentre i Norge:

Ved beregning av virkelig verdi benyttes det i Storebrand en intern kontantstrømsmodell. Avkastningskravet har størst betydning ved beregning av virkelig verdi for investeringseiendommer. Netto kontantstrømmer for den enkelte eiendom diskonteres med et individuelt avkastningskrav. For kontoreiendommene er det estimert et fremtidig inntekts- og kostnadsbilde for de første 10 år, og beregnet en sluttverdi ved utløpet av det 10. året på basis av markedsleie og normal driftskostnad for eiendommen. I netto inntektsstrøm er det tatt hensyn til eksisterende og fremtidig inntektstap som følge av ledighet, nødvendige investeringer og en vurdering av fremtidig utvikling i markedsleien. De fleste nye kontrakter som inngås har en løpetid på fem eller ti år. Kontantstrømmene fra disse leieavtalene (kontraktsleie) inngår i verdiberegningene. For å estimere de langsiktige fremtidige ikke-kontraktsfastsatte leieinntektene er det utviklet en prognosemodell. Modellen legger til grunn historiske observasjoner i Dagens Næringslivs eiendomsindeks (justert med KPI) samt markedsestimater. Det beregnes et langsiktig, tidsvektet gjennomsnitt av de årlige observasjonene hvor de eldste observasjonene vektas med lavest vekt. For ikke-kontraktsfastsatt leie i det korte perspektiv sees det hen til dagens leiepriser og markedsforhold.

Det fastsettes et individuelt avkastningskrav for den enkelte eiendom. Avkastningskravet sees i sammenheng med den tilhørende kontantstrømmen for eiendommen. Den kunnskap som foreligger om markedets avkastningskrav herunder transaksjoner og takster, benyttes ved fastsettelsen av kontantstrømmen.

Avkastningskravet er oppdelt i følgende elementer:

- Risikofri rente
- Risikopåslag, justert for:
 - Type eiendom
 - Beliggenhet
 - Bygningsmessig standard
 - Miljøstandard
 - Kontraktsvarighet
 - Leietakers kvalitet
 - Andre forhold som transaksjoner og oppfatning i markedet, ledighet samt generell kunnskap om markedet og den enkelte eiendom

Ekstern verdsettelse:

For eiendommer i norsk virksomhet foretas det en metodisk tilnærming til utvalg av eiendommer som verdsettes eksternt hvert kvartal, slik at alle eiendommer vil ha en ekstern verdsettelse minimum hvert tredje år. I 2019 er det innhentet ekstern verdsettelse for eiendom til en verdi på 16 mrd. kroner (77 prosent av porteføljens verdi per 31.12.19).

For eiendommer i svensk virksomhet innhentes det eksterne verdsettelse. Kjøpesentre og handelslokale verdsettes årlig, mens andre heleide eiendomsinvesteringer verdsettes kvartalsvis.

VERDSETTELSE AV FINANSIELLE INSTRUMENTER OG EIENDOMMER TIL VIRKELIG VERDI

NOK mill.	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum virkelig verdi 31.12.19	Sum virkelig verdi 31.12.18
	Kvoterte priser	Observerbare forutsetninger	Ikke observerbare forutsetninger		
Eiendeler:					
Aksjer og andeler:					
- Aksjer	28 007	226	532	28 765	24 038
- Andeler	197	156 365	9 016	165 578	133 323
Sum aksjer og andeler 31.12.19	28 205	156 591	9 548	194 343	
Sum aksjer og andeler 31.12.18	23 379	125 493	8 489		157 361
Utlån til kunder					
- Utlån til kunder - bedrift			6 736	6 736	5 708
- Utlån til kunder - person			389	389	220
Sum utlån til kunder 31.12.19			7 125	7 125	
Sum utlån til kunder 31.12.18			5 928		5 928
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning					
- Stat- og statsgaranterte obligasjoner	10 638	21 618		32 256	34 347
- Selskapsobligasjoner		60 040	15	60 055	50 890
- Strukturerede papirer					79
- Verdipapiriserte obligasjoner		3 648		3 648	22 793
- Obligasjonsfond	180	55 010	5 490	60 680	49 478
Sum obligasjoner og verdipapirer med fast avkastning 31.12.19	10 818	140 316	5 505	156 639	
Sum obligasjoner og verdipapirer med fast avkastning 31.12.18	13 839	140 370	3 377		157 586
Derivater:					
- Aksjederivater		1		1	
- Rentederivater		2 537		2 537	2 820
- Valutaderivater		1 781		1 781	-2 781
Sum derivater 31.12.19		4 319		4 319	
- herav derivater med positiv markedsverdi		5 314		5 314	4 646
- derav derivater med negativ markedsverdi		-995		-995	-4 607
Sum derivater 31.12.18		39			39
Eiendommer:					
Investeringseiendommer			29 415	29 415	28 266
Eierbenyttet eiendom			1 375	1 375	1 420
Sum eiendommer 31.12.19			30 790	30 790	
Sum eiendommer 31.12.18			29 686		29 686

BEVEGELSER MELLOM KVOTERTE PRISER OG OBSERVERBARE FORUTSETNINGER

NOK mill.	Fra kvoterte priser til observerbare forutsetninger	Fra observerbare forutsetninger til kvoterte priser
Aksjer og andeler	48	37

Bevegelser fra nivå 1 til nivå 2 gjenspeiler redusert omsetningsvolum i aktuelle aksjer i siste måleperiode. I motsatt tilfelle indikerer bevegelser fra nivå 2 til nivå 1 økt omsetningsverdi i aktuelle aksjer i siste måleperiode.

FINANSIELLE INSTRUMENTER OG EIENDOMMER TIL VIRKELIG VERDI - NIVÅ 3

NOK mill.	Aksjer	Andeler	Utlån til kunder	Selskapsobligasjoner	Obligasjonsfond	Investeringseierdommer	Eierbenyttet eiendom
Balanse 1.1.19	640	7 849	5 928	56	3 321	28 266	1 420
Netto gevinster/tap på finansielle instrumenter	30	1 300	94	2	-49	716	-34
Tilgang/kjøp	22	1 076	2 350		2 681	551	43
Salg/forfalt oppgjør	-9	-1 112	-874	-42	-356		-2
Omregningsdifferanse utenlandsk valuta	-6	-98	-208	-1	-107	-360	-92
Annet	-145		-165			242	40
Balanse 31.12.19	532	9 016	7 125	15	5 490	29 415	1 375

Storebrand Livsforsikring har per 31.12.19 investert 4.044 mill. kroner i Storebrand Eiendomsfond Norge KS og Ruseløkkveien 26, Oslo. Investeringene er klassifisert som Investering i tilknyttet selskap/felleskontrollert virksomhet i konsernregnskapet.

VERDSETTELSE AV FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL AMORTISERT KOST

NOK mill.	Nivå 1 Kvoterte priser	Nivå 2 Observer- bare forut- setninger	Nivå 3 Ikke obser- verbare for- utsetninger	Sum virkelig verdi 31.12.19	Balanse- ført verdi 31.12.19	Sum virkelig verdi 31.12.18	Balanse- ført verdi 31.12.18
Finansielle eiendeler							
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner		41		41	41	318	318
Utlån til kunder - bedrift			6 180	6 180	6 206	6 981	6 999
Utlån til kunder - person			47 327	47 327	47 327	46 508	46 508
Obligasjoner holdt til forfall		14 433		14 433	13 377	15 679	14 403
Obligasjoner klassifisert som utlån og fordring		100 191	1 537	101 728	98 046	98 485	94 723
Sum finansielle eiendeler 31.12.19		114 665	55 044	169 709	164 997		
Sum finansielle eiendeler 31.12.18		114 798	53 173			167 971	162 951
Finansielle forpliktelser							
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		18 728		18 728	18 729	17 565	17 529
Gjeld til kredittinstitusjoner		446		446	446	2	2
Innskudd fra kunder i bankvirk- somhet (ekskl innskudd fra konsernselskap)		14 404		14 404	14 404	14 419	14 419
Ansvarlig lånekapital		9 010		9 010	8 925	8 218	8 224
Sum finansielle forpliktelser 31.12.19		42 589		42 589	42 504		
Sum finansielle forpliktelser 31.12.18		40 205				40 205	40 175

SENSITIVITET FOR FINANSIELLE INSTRUMENTER OG EIENDOM TIL VIRKELIG VERDI

Aksjer

Det er primært investeringer i skog som er klassifisert som aksjer på nivå 3. Skoginvesteringer kjennetegnes blant annet ved svært lange kontantstrømsperioder. Det vil kunne være usikkerhet knyttet til fremtidig kontantstrøm som følge av fremtidig inntekts- og kostnadsvekst, selv om disse forutsetninger er basert på anerkjente kilder. Verdsettelse av skoginvesteringer vil likevel være særlig sensitivt overfor diskonteringsrente som legges til grunn i kalkylen. Selskapet baserer sin verdsettelse på eksterne verdivurderinger. Disse benytter et antatt markedsmessig avkastningskrav.

NOK mill.	Verdiendring ved endret diskonteringsrente	
	Økning + 25 bp	Reduksjon - 25 bp
Endring i virkelig verdi per 31.12.19	-19	21
Endring i virkelig verdi per 31.12.18	-56	57

Andeler

Hoveddelen av disse investeringene er private equity fond som er investert i selskaper som prises mot sammenlignbare børsnoterte selskaper. Verdsettelsen vil derfor være sensitiv for svingninger i de globale aksjemarkedene. Private equity-porteføljen har en estimert beta mot MSCI World (Net – valutasikret til NOK) på omtrent 0,46.

NOK mill.	Endring MSCI World	
	Økning + 10 %	Reduksjon + 10 %
Endring i virkelig verdi per 31.12.19	413	-413
Endring i virkelig verdi per 31.12.18	455	-455

Verdivurderingen for indirekte eiendomsinvesteringer vil være sensitiv for endring i avkastningskravet og forutsetning om fremtidig kontantstrøm. Gjenværende indirekte eiendomsinvesteringene er ikke lenger belånt.

NOK mill.	Verdiendring underliggende eiendommer	
	Økning + 10 %	Reduksjon - 10 %
Endring i virkelig verdi per 31.12.19	1	-1
Endring i virkelig verdi per 31.12.18	1	-1

Utlån til kunder

Verdien av fastrenteutlåne fastsettes ved at avtalte kontantstrømmer neddiskonteres over gjenværende løpetid med gjeldene diskonteringsfaktor justert for markedsspread. Diskonteringsfaktoren som benyttes tar utgangspunkt i en swaprente (mid swap) med en løpetid som tilsvarer gjenværende bindingstid på underliggende. Markedsspread som benyttes på balansedag fastsettes ved vurdering av markedsforholdene, markedspris og tilhørende swaprente.

Utlån fra SPP Pension & Försäkring AB vurderes til virkelig verdi. Verdien av disse fastsettes ved at fremtidige kontantstrømmer diskonteres med tilhørende swapkurve justert for en kundespesifikk kredittspread.

NOK mill.	Endring markedsspread	
	+ 10 bp	- 10 bp
Endring i virkelig verdi per 31.12.19	-29	29
Endring i virkelig verdi per 31.12.18	-34	34

Selskapsobligasjoner

Verdipapirer registret som selskapsobligasjoner på nivå 3 er typisk misligholdte lån eller konvertible obligasjoner. Disse prises ikke med diskonteringsrente slik obligasjoner vanligvis gjør, og derfor inngår disse investeringene i samme sensitivitetstest som private equity.

NOK mill.	Endring MSCI World	
	Økning + 10 %	Reduksjon - 10 %
Endring i virkelig verdi per 31.12.19	0	0
Endring i virkelig verdi per 31.12.18	3	-3

Eiendommer

Sensitivitetsvurderingen av eiendom gjelder investeringseiendommer.

Verdivurderingen av eiendom er særlig sensitiv for endring i avkastningskravet og forutsetning om fremtidig kontantstrøm. En endring på 0,25 prosent i avkastningskravet hvor alt annet holdes likt, vil medføre en endring av verdien på eiendomsporteføljen i Storebrand på om lag 4,5 prosent. I størrelsesorden 25 prosent av eiendommens kontantstrøm er knyttet til inngåtte leiekontrakter. Dette innebærer at endringene i de usikre delene av kontantstrømmen med 1 prosent medfører endring i verdi på 0,75 prosent.

NOK mill.	Endring i avkastningskrav	
	0,25 %	-0,25 %
Endring i virkelig verdi per 31.12.19	-1 560	1 699
Endring i virkelig verdi per 31.12.18	-1 373	1 522

Note 13: Soliditet og kapitalstyring

Storebrand konsern er en forsikringsdominert tverrsektoriell finansiell gruppe med kapitalkrav etter Solvens II. Storebrand beregner Solvens II etter standardmetoden, som definert i Solvens II-forskriften.

Konsolideringen gjøres i henhold til Finansforetaksloven § 18-2.

Solvenskapitalkravet og minstekapitalkravet for gruppen beregnes i henhold til Solvens II-forskriften § 46 (1)-(3) etter standardmetoden og inkluderer effekten av overgangsordningen for aksjer i henhold til Solvens II-forskriften § 58.

Kapitalstyring

Storebrand legger vekt på å tilpasse nivået på egenkapital i konsernet fortløpende og planmessig. Nivået tilpasses den økonomiske risikoen og kapitalkrav i virksomheten, hvor vekst og sammensetning av forretningsområder vil være en viktig drivkraft i behovet for kapital. Kapitalstyringen har som målsetting å sikre en effektiv kapitalstruktur og ivareta en hensiktsmessig balanse mellom interne mål i forhold til regulatoriske og ratingselskapenes krav. Hvis det er behov for ny egenkapital innhentes denne av holdingselskapet Storebrand ASA, som er børsnotert og konsernspiss.

Selskapene i Storebrand er underlagt forskjellige kapitalkrav avhengig av type virksomhet. Foruten kapitalkravene for Storebrand konsern og forsikringsselskapene har bank- og kapitalforvaltningsvirksomheten kapitalkrav etter CRD IV.

Selskapene i gruppen som er underlagt CRD IV tas med i gruppens solvenskapital og solvenskapitalkrav med sin respektive ansvarlige kapital og kapitalkrav.

Storebrand har som mål å betale et utbytte på over 50 % av konsernresultatet etter skatt. Styret har som ambisjon at ordinært utbytte pr. aksje minst skal være på samme nominelle nivå som året før. Normalt utbytte utbetales ved en bærekraftig solvensmargin på over 150 %. Ved solvensmargin over 180 % er styrets intensjon å foreslå ekstraordinære utbytter eller tilbakekjøp av aksjer. Generelt kan egenkapital i konsernet styres uten materielle begrensninger dersom kapitalkrav er oppfylt og de respektive juridiske enhetene har forsvarlig soliditet.

SOLVENSKAPITAL

NOK mill.	Total	Gruppe 1 ubegrenset	31.12.19	Gruppe 2	Gruppe 3	31.12.18
			Gruppe 1 begrenset			Total
Aksjekapital	2 339	2 339				2 339
Overkurs	10 521	10 521				10 521
Avstemmingsreserve	27 169	27 169				23 444
Ansvarlige lån	7 651		1 114	6 536		7 780
Utsatt skattefordel	268				268	873
Risikoutjevningfond	466			466		234
Minoritetsinteresser	57				57	56
Ikke tilgjengelige minoritetsinteresser	-41				-41	-37
Fratrekk for CRD IV datterselskap	-2 970	-2 970				-3 311
Forventet utbytte 2019	-1 517	-1 517				-1 402
Total grunnleggende solvenskapital	43 943	35 542	1 114	7 002	285	40 498
Ansvarlig kapital datterselskap regulert etter CRD IV	2 970					3 311
Total solvenskapital	46 913					43 808
Total solvenskapital tilgjengelig til å dekke minstekapitalkravet	38 614	35 542	1 114	1 958		34 623

SOLVENSKAPITALKRAV OG -MARGIN

NOK mill.	31.12.19	31.12.18
Marked	22 040	20 917
Motpart	779	625
Liv	10 702	10 412
Helse	761	713
Skade	307	278
Operasjonell	1 493	1 485
Diversifisering	-7 207	-6 838
Tapsabsorberende skatteeffekt	-4 847	-4 764
Totalt solvenskapitalkrav forsikringsselskap	24 028	22 827
Kapitalkrav datterselskap regulert etter CRD IV	2 683	2 482
Totalt solvenskapitalkrav	26 711	25 309
Solvensmargin med overgangsregler	176%	173%
Minimumskapitalkrav	9 788	9 711
Minimumsmargin	394%	357%

Storebrand konsern har også krav om rapportering av soliditet i tverrsektoriell finansiell gruppe (konglomeratdirektivet). Beregningen etter Solvens II regelverk og soliditetsberegningen i henhold til konglomeratdirektivet gir samme ansvarlige kapital og tilnærmet samme kapitalkrav.

KAPITAL- OG KAPITALKRAV IHT KONGLOMERATDIREKTIVET

NOK mill.	31.12.19	31.12.18
Kapitalkrav for CRD IV-foretakene	2 937	2 714
Solvenskapitalkrav for forsikringsdelen av gruppen	24 028	22 827
Totalt kapitalkrav	26 966	25 541
Netto ansvarlig kapital for foretak som inngår i CRD IV rapporten	2 970	3 311
Netto ansvarlig kapital for forsikringsdelen av gruppen	43 943	40 498
Total netto ansvarlig kapital	46 913	43 808
Overdekning	19 947	18 267

Under Solvens II medregnes kapitalkravet fra CRD IV foretakene i gruppen i henhold til deres respektive kapitalkrav. I tverrsektoriell finansiell gruppe skal alle CRD IV-foretakenes kapitalkrav beregnes ut fra deres respektive gjeldende krav inkludert bufferkrav for det største CRD IV-foretaket i konsernet (Storebrand Bank). Dette øker det totale kravet fra CRD IV-foretakene i forhold til det som inngår i Solvens II beregningen. Per 31.12.2019 utgjorde forskjellen 255 mill. NOK.

Note 14: Premieinntekter

NOK mill.	2019	2018
Sparing:		
Unit Linked Storebrand Livsforsikring	14 204	13 173
Unit Linked SPP	8 751	7 326
Sum Sparing	22 955	20 499
Herav overført premiereserve til selskapet	5 784	4 479
Forsikring:		
Skade og Person liv ¹⁾	1 915	1 817
Gruppe liv ²⁾	662	732
Pensjonsrelatert uføreforsikring	1 188	1 151
Sum forsikring	3 765	3 700
Herav overført premiereserve til selskapet	34	10
Garantert pensjon:		
Kollektiv ytelse fee-basert Storebrand Livsforsikring	3 110	3 086
Fripoliser Storebrand Livsforsikring	103	-50
Tradisjonell individuell kapital og pensjon Storebrand Livsforsikring	234	238
Garanterte produkter SPP	2 169	2 068
Sum Garantert pensjon	5 616	5 342
Herav overført premiereserve til selskapet	420	77
Øvrig:		
BenCo	30	90
Sum Øvrig	30	90
Sum premieinntekter	32 366	29 631
Herav overført premiereserve til selskapet	6 239	4 566

1) Individuell livs- og ulykkes-, eiendoms- og skadeforsikring

2) Gruppe ulykkes-, yrkesskade- og helseforsikring

Note 15: Netto inntekter for ulike klasser av finansielle instrumenter

NOK mill.	Utbytte/ rente- inntekter	Netto gevinst/ tap ved realisasjon	Netto urealisert gevinst/tap	Sum 2019	Herav		Sum 2018
					Selskap	Kunde	
Netto inntekter fra aksjer og andeler	1 357	3 858	32 143	37 358	40	37 318	-5 258
Netto inntekter obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	2 424	156	2 188	4 767	600	4 167	1 023
Netto inntekter finansielle derivater	915	540	-24	1 431	7	1 424	-2 061
Netto inntekter utlån	25			25	14	11	140
Netto inntekter og gevinster fra finansielle eiendeler til virkelig verdi	4 720	4 554	34 307	43 581	661	42 920	-6 155
- herav FVO (virkelig verdi opsjon)	3 781	10	-16	3 775	138		3 158
- herav trading	2 271		-6	2 266	-6		1 152
Netto inntekter obligasjoner til amortisert kost, utlån og fordringer	4 115	11		4 126	214	3 912	4 370
Netto inntekter utlån	1 348			1 348	802	546	1 209
Netto inntekter fra finansielle eiendeler til amortisert kost	5 463	11		5 474	1 016	4 457	5 579

TAP PÅ UTLÅN

NOK mill.	2019	2018
Periodens nedskrivninger/inntektsføringer på utlån, garantier		
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	1	22
Periodens endring i gruppe nedskrivninger	16	-12
Andre korreksjoner i nedskrivningene	-1	1
Konstaterte tap som det tidligere er avsatt for	-21	-25
Konstaterte tap som det tidligere ikke er avsatt for		-11
Inngått på tidligere konstaterte tap	1	3
Periodens nedskrivninger/netto inntektsføringer på utlån og garantier	-3	-23

Note 16: Netto inntekter fra eiendommer

NOK mill.	2019	2018
Leieinntekter fra eiendommer ¹⁾	1 556	1 357
Driftskostnader (inkludert vedlikehold og reparasjoner) som gjelder eiendommer som har gitt leieinntekter i perioden ²⁾	-346	-327
Resultat minoritet definert som gjeld	-59	
Sum	1 151	1 030
Endring i virkelig verdi	713	457
Sum inntekter eiendom	1 864	1 487
1) Herav eiendommer til eget bruk	82	74
2) Herav eiendommer til eget bruk	-29	-29
Fordeling på selskap og kunder:		
Kunde	1 864	1 487
Totale inntekter fra eiendommer	1 864	1 487

Note 17: Andre inntekter

NOK mill.	2019	2018
Provisjonsinntekter, bank	107	106
Netto provisjonsinntekter, bank	107	106
Forvaltningshonorar, kapitalforvaltning	2 111	1 937
Netto agio/disagio banker	10	221
Forvaltningsgebyrer	17	364
Returprovisjoner/kick-back	1 117	764
Forsikringsrelaterte inntekter	250	187
Driftsinntekter i selskaper utenom bank og forsikring	115	125
Andre inntekter	32	325
Sum andre inntekter	3 758	4 028

Note 18: Erstatninger

NOK million	2019	2018
Sparing:		
Unit Linked Storebrand Livsforsikring	-6 758	-4 614
Unit Linked SPP	-3 732	-3 487
Sum Sparing	-10 490	-8 101
Herav overført premiereserve fra selskapet	-6 020	-4 238
Forsikring:		
Skade og Person liv ¹⁾	-1 255	-1 065
Gruppe liv ²⁾	-715	-622
Pensjonsrelatert uføreforsikring	-158	-147
Sum forsikring	-2 128	-1 833
Herav overført premiereserve fra selskapet	-45	-32
Garantert pensjon:		
Kollektiv ytelse fee-basert Storebrand Livsforsikring	-1 218	-1 219
Fripoliser Storebrand Livsforsikring	-6 182	-5 829
Tradisjonell individuell kapital og pensjon Storebrand Livsforsikring	-1 368	-1 395
Garanterte produkter SPP	-4 961	-5 710
Sum Garantert pensjon	-13 729	-14 153
Herav overført premiereserve fra selskapet	-291	-995
Øvrig:		
BenCo	-409	-1 054
Sum Øvrig	-409	-1 054
Sum erstatninger for egen regning	-26 756	-25 142
Herav overført premiereserve fra selskapet	-6 357	-5 265

1) Individuell livs- og ulykkes-, eiendoms- og skadeforsikring

2) Gruppe ulykkes-, yrkesskade- og helseforsikring

Tabellen nedenfor viser forventede erstatningsutbetalinger

UTVIKLING FORVENTEDE ERSTATNINGSUTBETALINGER - LIVSFORSIKRING

NOK mrd.	Storebrand Livsforsikring	SPP	BenCo
0-1 år	16	6	
1-3 år	40	13	1
Over 3 år	233	159	7
Sum	289	178	8

UTVIKLING I ERSTATNINGSUTBETALINGER - SKADEFORSIKRING EKSKLUSIVE RUN-OFF

NOK mill.	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Sum
Beregnete brutto erstatningskostnader							
Per utgangen av skadeåret	513	685	793	797	760	825	
- ett år senere	501	687	774	764	749		
- to år senere	500	661	750	756			
- tre år senere	489	648	741				
- fire år senere	478	641					
- fem år senere	472						
Beregnet beløp 31.12.19							
Totalt utbetalt hittil	462	613	698	694	664	514	3 645
Erstatningsavsetning	10	28	43	62	86	311	539
Erstatningsavsetning for tidligere års skader (før 2014)							9
Sum erstatningsavsetning							548

Oversikten viser utviklingen i estimatet for inntrufne erstatninger over tid samt den gjenstående erstatningsavsetningen for hver skadeårgang.

Fordelingen er i tillegg eksklusive naturskadepoolen, Trafikkforsikringsforeningen, inngående reassuranse og skadeoppgjørskostnader på alle produkter.

Note 19: Endring bufferkapital

NOK mill.	2019	2018
Endring kursreguleringsfond	-3 255	1 462
Endring tilleggsavsetninger	-779	-68
Endring villkorad återbäring	-1 858	336
Sum endring bufferkapital	-5 892	1 729

Note 20: Driftskostnader og antall ansatte

DRIFTSKOSTNADER

NOK mill.	2019	2018
Personalkostnader	-2 281	-2 143
Avskrivninger/nedskrivninger	-231	-147
Andre driftskostnader	-2 316	-2 252
Sum driftskostnader	-4 828	-4 542

SPESIFIKASJON AV AVSKRIVNINGER

NOK mill.		2019	2018
Avskrivninger/nedskrivninger varige driftsmidler	(se note 28)	-6	-6
Avskrivninger/nedskrivninger IFRS 16 rett til bruk eiendeler	(se note 28)	-132	
Avskrivninger/nedskrivninger IT-systemer	(se note 27)	-92	-139
Avskrivninger/nedskrivninger eiendommer til eget bruk	(se note 33)	-2	-2
Sum avskrivninger i resultatet		-231	-147

ANTALL ANSATTE ¹⁾

	2019	2018
Antall ansatte 31.12	1 759	1 789
Gjennomsnittlig antall ansatte	1 774	1 766
Antall årsverk 31.12	1 739	1 767
Gjennomsnittlig antall årsverk	1 753	1 747

1) Inkluderer Storebrand Helseforsikring med 100%.

Note 21: Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser

Storebrandkonsernet har landspesifikke pensjonsordninger.

De ansatte i Storebrand i Norge har en innskuddsbasert pensjonsordning. I en innskuddsordning setter foretaket av et avtalt tilskudd til en pensjonskonto. Den fremtidige pensjonen er avhengig av bidragenes størrelse og avkastningen på pensjonskontoen. Når innskuddene er betalt har foretaket ingen ytterligere betalingsforpliktelser knyttet til innskuddspensjonen, og innbetalingen til pensjonskonto kostnadsføres fortløpende. Det er av regulatoriske årsaker ikke anledning til spare for lønn som overstiger 12G i innskuddspensjon. Storebrand har for ansatte med lønn over 12G en pensjonssparing i spareproduktet Ekstrapensjon.

Premiesatser og innhold for innskuddspensjonsordningen er følgende:

- Sparingen starter fra første lønnskroner
- Sparesats på 7 prosent av lønn fra 0 til 12G (Grunnbeløp utgjør kr 99.858 pr 31.12.19)
- I tillegg spares 13 prosent av lønn mellom 7,1 til 12G
- Sparesats i Ekstrapensjon for lønn over 12G er 20 prosent

For ansatte og tidligere ansatte som har hatt lønn over 12G frem til 31.12.2014 ble det gitt et tilbud om kontantutløsning av de opptjente rettigheter, med utbetaling i starten av 2015. For ansatte i konsernledelsen blir denne utbetalingen fordelt over 5 år, med siste utbetaling i 2019.

De norske selskapene er med i Fellesordningen for avtalefestet pensjon AFP. Den private AFP-ordningen gir et livslangt tillegg til den ordinære pensjonen og er en flerforetaksordning pensjonsordning, men det foreligger ikke tilgjengelig pålitelig informasjon for innregning av forpliktelsen i balansen. Ordningen blir finansiert gjennom årlig premie som fastsettes som en prosent av lønn mellom 1 og 7,1G, og premiesatsen i 2019 var på 2,5 %. De ansatte i Storebrand i Norge som er født før 1. januar 1956 kan velge mellom å ta ut AFP eller gå av ved 65 års alder og motta en driftspensjon fra foretaket frem til fylte 67 år. De ansatte kan velge å ta ut fra AFP-ordningen fra og med fylte 62 år og fortsette å stå i jobb.

Ansatte som var sykmeldt og delvis uføre ved overgang til innskuddspensjon, inngår fortsatt i ytelsespensjonsordning. Det foreligger også pensjonsforpliktelser for ytelsesordning knyttet til driftspensjoner for enkelte tidligere ansatte og tidligere styremedlemmer.

Pensjonen for ansatte i SPP i Sverige følger de Bankanställdas Tjänstepensionsplan (BTP).

SPP har en innskuddsbasert tjenestepensjon som kalles BTP1. Alla nyansatte fra og med 01.01.2014 meldes inn i denne pensjonsavtalen. I BTP1 betaler arbeidsgiveren en premie til pensjonssparing beregnet ut fra pensjongivende lønn opp til 30 "inkomstbasbelopp". I forsikringen inngår alderspensjon med eller uten dødlighetsarv, uførepensjon og barnepensjon. Premien beregnes uavhengig av alder og beregnes primært ut fra månedslønnen. Premien betales månedlig i to deler, en fast del som er 2,5 prosent av pensjongivende lønn opp til og med 7,5 "inkomstbasbelopp". Premiens valgfrie del er 2 prosent av lønn opp til og med 7,5 "inkomstbasbelopp" samt 30 prosent av lønn mellom 7,5 og 30 "inkomstbasbelopp".

Pensjonen i avtalen BTP2 (ytelsesbestemt tjenestepensjon som er en lukket ordning) utgjør 10 prosent av årslønnen opp til 7,5 "inkomstbasbelopp" ("inkomstbasbeloppet" utgjorde i 2019 SEK 64 400 og blir i 2020 SEK 66 800), 65 prosent av lønn i intervallet i 7,5 til 20 og 32,5 prosent i intervallet 20 til 30. På lønn som overstiger 30 "inkomstbasbelopp" beregnes ingen alderspensjon. Full opp-tjeningstid oppnås etter 30 års medlemskap i pensjonsordningen. Utøver den ytelsesbaserte delen finnes også en mindre innskuddsdel innen BTP-planen. For denne del får den ansatte selv velge plasseringsform (tradisjonell forsikring eller fondsforsikring). Den innskuddsbaserte delen er 2 prosent av årslønn.

Ordinær fratreddesalder er 65 år i samsvar med pensjonsavtalen mellom Bankinstituttens Arbetsgivarorganisation (BAO) og de arbeidsorganisasjoner som omfattes av BTP, og endres til 68 år fra 2020.

I SPP har administrerende direktør en pensjonsalder på 65 år. Administrerende direktør omfattes av BTP1. I tillegg har administrerende direktør en innskuddsbasert tilleggspensjon tegnet i SPP. Premien på denne forsikringen utgjør 20 prosent av lønn som overstiger 30 "inkomstbasbelopp".

Pensjon til de ansatte i Euroben Life and Pension LTD er dekket av en innskuddsordning.

AVSTEMMING AV EIENDELER OG GJELD BOKFØRT I BALANSEN

NOK mill.	2019	2018
Nåverdi av forsikret pensjonsforpliktelse	1 062	1 018
Virkelig verdi av pensjonsmidler	-994	-913
Netto pensjonsforpliktelse/ midler forsikret ordning	68	105
Nåverdi av uforsikret pensjonsforpliktelse	196	213
Netto pensjonsforpliktelse i balansen	264	317

BOKFØRT I BALANSEN

NOK mill.	2019	2018
Pensjonseiendel	2	5
Pensjonsforpliktelser	266	322

ENDRINGER I DEN YTELSESBASERTE PENSJONSFORPLIKTELSEN I LØPET AV ÅRET

NOK mill.	2019	2018
Netto pensjonsforpliktelse 1.1	1 231	1 260
Periodens pensjonsopptjening	13	15
Rentekostnader på forpliktelsen	25	17
Estimatawik/aktuarielt tap/gevinst	84	18
Gevinst/tap ved avkortning	2	-4
Utbetalt pensjon	-53	-55
Planendringer/endring pensjonsordning/oppgjør	-4	
Tilgang/avgang og valutajustering	-37	-21
Netto pensjonsforpliktelse 31.12	1 259	1 231

ENDRINGER I PENSJONSMIDLENES VIRKELIGE VERDI

NOK mill.	2019	2018
Virkelig verdi av pensjonsmidler 1.1	914	928
Forventet avkastning	18	21
Estimatavvik/aktuarielt tap/gevinst	87	-15
Innbetalt premie	32	27
Utbetalte pensjoner	-21	-27
Planendringer/ending pensjonsordning/oppgjør	-4	
Tilgang/avgang og valutajustering	-32	-20
Netto pensjonsmidler 31.12	995	914

Forventede innbetalinger av premie (ytelse) i 2020	21
Forventede innbetalinger av premie (innskudd) i 2020	203
Forventede innbetalinger AFP i 2020	15
Forventede utbetalinger over drift (usikret ordning) i 2020	40

PENSJONSMIDLER ER BASERT PÅ STOREBRAND LIVSFORSIKRING/SPPS FINANSIELLE MIDLER SOM HAR FØLGENDE SAMMENSETNING 31.12:

NOK million	Storebrand Livsforsikring		SPP	
	2019	2018	2019	2018
Eiendommer til virkelig verdi	13 %	14%	12%	12%
Obligasjoner til amortisert kost	36 %	36%		
Utlån til amortisert kost	13 %	14%	14%	11%
Aksjer og andeler til virkelig verdi	15 %	12%	11%	9%
Obligasjoner til virkelig verdi	20 %	24%	63%	68%
Andre kortsiktige finansielle eiendeler	1 %	1%		
Sum	100%	100%	100%	100%

Tabellen viser prosentvis plassering av pensjonsmidlene ved utgangen av året som administreres av Storebrand Livsforsikring og SPP.

Bokført (realisert) avkastning av eiendelene	3,6%	2,2%	8,8 %	2,3 %
--	------	------	-------	-------

NETTO PENSJONSKOSTNAD I RESULTATREGNSKAPET, SPESIFISERT SOM FØLGER

NOK mill.	2019	2018
Periodens pensjonsopptjening	13	15
Netto rentekostnad/avkastning	7	8
Planendringer/ending pensjonsordning/oppgjør	3	-4
Sum ytelsesbaserte ordninger	23	19
Periodens kostnad til innskuddsordninger	188	166
Periodens kostnad til AFP	17	17
Netto pensjonskostnad resultatført i perioden	229	203

ANALYSE AV AKTUARIELT TAP (GEVINST) I PERIODEN

NOK mill.	2019	2018
Tap (gevinst) - endring i diskonteringsrenten	119	59
Tap (gevinst) - endring i andre økonomiske forutsetninger	-25	-17
Tap (gevinst) - opplevd DBO	-10	-36
Tap (gevinst) - opplevd pensjonsmidler	-99	27
Investerings-/administrasjonskostnader	12	
Øvre grense pensjonsmidler		-5
Aktuarielt tap (gevinst) i perioden	-4	28

HOVEDFORUTSETNINGER BENYTTET I BEREGNINGENE AV NETTO PENSJONSFORPLIKTELSE PER 31.12

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring		SPP	
	2019	2018	2019	2018
Diskonteringsrente	2,2 %	2,8 %	1,5 %	2,3 %
Forventet lønnsvekst	2,00 %	2,50 %	3,5 %	3,5 %
Forventet årlig regulering folketrygd	2,00 %	2,50 %		
Forventet årlig regulering utbetaling av pensjoner	0,0 %	0,0 %	2,0 %	2,0 %
Uførhetstabell	KU	KU		
Dødelighetstabell	K2013BE	K2013BE	DUS14	DUS14

Økonomiske forutsetninger:

Fastsettelse av økonomiske forutsetninger er basert på reglene i IAS 19. Det vil særlig være betydelig usikkerhet knyttet til langsiktige antagelser som fremtidig inflasjon, realrente, reallønnsvekst og G-regulering.

Det er i Norge benyttet en diskonteringsrente fastsatt med utgangspunkt i obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Basert på observert markedes- og volumutvikling må det norske OMF-markedet etter Storebrands oppfatning defineres som et dypt marked.

Ved fastsettelse av økonomiske forutsetninger vurderes også bedriftsspesifikke forhold herunder forventet vekst i direkte lønn.

Aktuarielle forutsetninger:

I Norge er det standardiserte forutsetninger om døds-/uføreutvikling samt andre demografiske faktorer utarbeidet av Finansnæringens Fellesorganisasjon. Det ble med virkning fra 2014 innført et nytt dødelighetsgrunnlag K2013 for kollektive pensjonsforsikringer i livsforsikringselskaper og pensjonskasser. Storebrand har benyttet dødelighetstabell K2013BE (beste estimat) i aktuarberegningene per 31.12.2019.

De aktuarielle forutsetningene i Sverige følger bransjens felles dødelighetstabell DUS14 justert for selskapsspesifikke forskjeller. Fratredelseshyppigheten er beregnet til i gjennomsnitt 4 prosent per år.

Sensitivitetsanalyse pensjonsberegning

Risikoen for Storebrand knyttet til pensjonsordningen er knyttet til de endringer i de økonomiske -og aktuarielle forutsetninger som må benyttes i beregningene, og den faktiske avkastningen på pensjonsmidlene. Pensjonsforpliktelsen er spesielt sensitiv overfor endringer i diskonteringsrenten. En reduksjon i diskonteringsrenten vil isolert sett medføre en økning i pensjonsforpliktelsen.

For de norske selskapene som har gått over til innskuddspensjon fra 1. januar 2015 er det ikke beregnet sensitivitet, og tallene nedenfor viser sensitiviteten for de svenske selskapene.

Følgende estimater er basert på fakta og omstendigheter per 31. desember 2019, og beregnet for hver enkelt når alle andre forutsetninger holdes konstante.

SVERIGE

	Diskonteringsrente		Forventet lønnsvekst		Dødelighet - endring i forventet levealder	
	1,0 %	-1,0 %	1,0 %	-1,0 %	+ 1 år	- 1 år
Prosentvis endring i pensjon:						
Pensjonsforpliktelse	-10 %	12 %	-1 %	-4 %	2 %	-2 %
Periodens netto pensjonskostnader	-12 %	15 %	7 %	-6 %	1 %	-1 %

Note 22: Godtgjørelse og lignende til ledende ansatte og tillitsvalgte

NOK tusen	Ordinær lønn ¹⁾	Andre ytelser ²⁾	Total godtgjørelse opptjent i året	Årets pensjonsopptjening	Lønnsgaranti (mnd)	Lån ³⁾	Eier antall aksjer ⁴⁾
Ledende ansatte							
Odd Arild Grefstad	6 899	191	7 090	1 353	24	6 780	162 269
Lars Aa. Løddesøl	5 339	205	5 545	1 031	18	10 564	100 026
Geir Holmgren	4 529	207	4 736	848	12	7 051	67 089
Heidi Skaaret	4 447	180	4 627	851	12	3 254	69 690
Staffan Hansén	5 547	32	5 579	1 200	12		66 689
Jan Erik Saugestad	5 893	157	6 050	1 144	12	1 200	58 411
Jostein Dalland ⁵⁾	3 608	138	3 745	628	12		
Karin Greve-Isdahl	2 590	41	2 631	468	12	15 569	12 861
Wenche Annie Martinussen ⁵⁾	2 845	131	2 976	514	12		
Trygve Håkedal ⁶⁾	2 523	35	2 558	378		7 695	8 034
Tove Selnes ⁶⁾	2 858	172	3 031	421		7 264	14 964
Terje Løken ⁶⁾	2 542	151	2 693	342		3 199	8 921
Sum 2019	49 621	1 639	51 260	9 180		78 150	568 954
Sum 2018	40 010	1 311	41 321	7 467		51 509	471 313

1) En andel av konsernledelsens fastlønn vil være bundet til kjøp av fysisk STB-aksjer med 3 års bindingstid. Kjøp av aksjer vil foregå en gang per år.

2) Omfatter bilgodtgjørelse, telefon, forsikring, rentefordel, andre trekkpliktige ytelser.

3) Ansatte kan låne inntil 7,0 millioner kroner til subsidierte rente, satt til 42 bp under enhver tids beste markedsrente. Overskytende lånebeløp følger markedsvilkår.

4) Oversikten viser antall aksjer eid av vedkommende person, samt nærmeste familie og selskaper der vedkommende har bestemmende innflytelse, jmfør regnskapsloven 7-26.

5) Sluttet i løpet av året

6) Ledende ansatt fra august, oppgitt godtgjørelse gjelder for hele året

NOK tusen	Godtgjørelse	Lån	Eier antall aksjer ¹⁾
Styret			
Didrik Munch	855		32 000
Laila Synnøve Dahlen	392		12 500
Martin Skancke	628		22 000
Karin Bing Orgland	523		17 000
Jan Chr. Opsahl ²⁾	93		
Liv Sandbæk	438		
Karl Sandlund ²⁾	327		
Heidi Storruste	446	340	3 925
Arne Fredrik Håstein	366	3 135	5 404
Ingvild Pedersen	124	2 030	1 964
Magnus Gard	315	5 381	613
Sum 2019	4 507	10 886	95 406
Sum 2018	4 371	9 401	1 171 947

1) Oversikten viser antall aksjer eid av vedkommende person, samt nærmeste familie og selskaper der vedkommende har bestemmende innflytelse, jmfør regnskapsloven 7-26.

2) Sluttet i løpet av året Lån til ansatte i konsernet utgjør 2 819 millioner kroner.

Lån til ansatte i konsernet utgjør 2 819 millioner kroner.

STOREBRAND ASA - STYRETS ERKLÆRING OM FASTSETTELSE AV LØNN OG ANNEN GODTGJØRELSE TIL LEDENDE ANSATTE

Styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte, jf. allmennaksjeloven § 6-16 litra a, forelegges ordinær generalforsamling for rådgivende avstemning hva gjelder veiledende retningslinjer for det kommende regnskapsåret, og en egen rådgivende avstemning hva gjelder bindende retningslinjer for aksjer, tegningsrettigheter, mv. for det kommende regnskapsåret.

Erklæringen har følgende ordlyd:

Styret i Storebrand ASA har siden 2000 hatt et særskilt kompensasjonsutvalg. Kompensasjonsutvalget skal gi tilrådning til styret i alle saker som gjelder selskapets vederlag til administrerende direktør. Utvalget skal holde seg orientert om og foreslå retningslinjer for fastsettelse av godtgjørelse til ledende ansatte i konsernet. I tillegg er utvalget rådgivende organ for administrerende direktør i forhold til kompensasjons-ordninger som omfatter alle ansatte i Storebrandkonsernet, herunder Storebrands bonussystem og pensjons-ordning. Kompensasjonsutvalget ivaretar kravene til oppfølging som følger av forskrifter om godtgjørelsesordninger.

Storebrand Asset Management AS har to datterselskaper, Skagen AS og Cubera Private Equity AS, med hver sine egne styreoppnevnte kompensasjonsutvalg og egne retningslinjer for økonomisk godtgjørelse. Konsernets retningslinjer vil ikke gjelde direkte for disse to datterselskapene i 2020.

1. VEILEDENDE RETNINGSLINJER FOR DET KOMMENDE REGNSKAPSÅRET

Storebrand skal ha konkurransedyktige og stimulerende avlønningsprinsipper som bidrar til å tiltrekke, utvikle og beholde høyt kvalifiserte medarbeidere.

Storebrand skal ha en insentivmodell som støtter strategien, med vekt på kundens interesser og langsiktighet, en ambisiøs samarbeidsmodell, samt transparens som styrker konsernets omdømme. Selskapet vil derfor i all hovedsak legge vekt på fastlønn som virkemiddel i den økonomiske totalkompensasjonen, og i begrenset grad benytte seg av variabel godtgjørelse.

Lønnen til ledende ansatte fastsettes med utgangspunkt i stillingens ansvar og kompleksitet. Det utføres jevnlig sammenligninger med tilsvarende stillinger eksternt for å tilpasse lønnsnivået til markedet. Storebrand ønsker ikke å være lønnsledende i forhold til bransjen.

Bonusordning og naturalytelser

Konsernledelsen og ledende ansatte som påvirker selskapets risiko i vesentlig grad har kun fastlønn. Enkelte medlemmer av konsernledelsen har naturalytelser i form av biltillegg og faste beløp som bidrag til dekning av utgifter til avis, telefon og elektronisk kommunikasjon. Dette er ordninger knyttet til ansettelseskontrakter inngått tilbake i tid og er ikke med i nye kontrakter.

Pensjonsordning og forsikringer

Selskapet besørger og bekoster en ordinær kollektiv pensjonsordning for alle ansatte, gjeldende fra ansettelsestidspunktet, og i henhold til enhver tid gjeldende pensjonsavtale. Alle ansatte er også omfattet av kollektive forsikringsordninger som kommer til anvendelse ved sykdom, uførhet og død. Fra 2015 har selskapet innskuddsbaserte pensjonsordninger for alle ansatte. For konsernledelsen ble den beregnede kontantverdien av pensjonsrettigheter for lønn over 12G som allerede var opparbeidet pr. overgangen til innskuddsbasert ordning utbetalt over en femårsperiode med siste utbetaling i 2019. Utbetalingsperioden var fast uavhengig av om den ansatte sluttet i selskapet før periodens utløp.

Etterlønn

Konsernsjefen har rett til en etterlønn på 24 måneder. Øvrige medlemmer av konsernledelsen har etterlønnssavtaler på inntil 18 måneder fra avtalt fratreden. Størrelsen på eventuell etterlønn vil være gjenstand for vurdering i henhold til den enkelte avtale og relevant godtgjørelsesregelverk.

Etterlønnen utgjør den pensjonsgivende lønn ved ansettelsesforholdets avslutning, eksklusive alle eventuelle bonusordninger. Til fradrag i etterlønnen går enhver inntekt vunnet ved arbeid, herunder honorarer for tjenesteyting, utførelse av verv, etc.

2. BINDENDE RETNINGSLINJER FOR AKSJER, TEGNINGSRETTIGHETER, OPSJONER M.V. FOR DET KOMMENDE REGNSKAPSÅRET 2020

For å sikre at konsernledelsen har incentivordninger som sammenfaller med eiernes langsiktige interesser vil en andel av fastlønn være bundet til kjøp av fysiske Storebrand-aksjer med 3 års bindingstid. Konsernsjefen kan beslutte at en begrenset gruppe ansatte omfattes av en tilsvarende ordning. Kjøp av aksjer vil foregå én gang per år.

Ledende ansatte gis, som øvrige ansatte i Storebrand, anledning til å kjøpe et begrenset antall aksjer i Storebrand ASA med en rabatt i henhold til et aksjeprogram for ansatte.

3. REDEGJØRELSE FOR LEDERLØNNSPOLITIKKEN I FOREGÅENDE REGNSKAPSÅR

Retningslinjene for lederlønnspolitikken fastsatt for 2019 har blitt fulgt. Den årlige uavhengige vurderingen av retningslinjene samt praktiseringen av disse i forbindelse med bonus med utbetaling i 2020 gjennomføres i løpet av 2020.

4. REDEGJØRELSE OM VIRKNINGENE FOR SELSKAPET OG AKSJEEIERNE AV AVTALER OM AKSJBASERT GODTGJØRELSE

En andel av konsernledelsens fastlønn vil være bundet til kjøp av fysiske Storebrand-aksjer med 3 års binding. Kjøp av aksjer vil foregå én gang per år.

Det er styrets vurdering at dette har en positiv effekt for selskapet og aksjonærene, gitt innretningen av ordningen og størrelsen på den enkeltes portefølje av aksjer i Storebrand ASA.

Note 23: Godtgjørelse til revisor

NOK mill.	2019	2018
Lovpålagt revisjon	-10	-10
Andre attestasjonstjenester	-1	-1
Skatterådgivning	-1	-1
Andre tjenester utenfor revisjonen	-1	-1
Total godtgjørelse til revisor	-12	-13

Beløpene er eksklusiv merverdiavgift.

Note 24: Andre kostnader

NOK mill.	2019	2018
Forsikringsrelaterte kostnader		-53
Tap på krav forsikring	-267	-118
Forvaltningskostnader	-762	-618
Rentekostnader forsikring	-157	-40
Andre kostnader	-51	-24
Sum andre kostnader	-1 238	-853

Note 25: Rentekostnader

NOK mill.	2019	2018
Renter ansvarlig lån	-374	-373
Renter innlån/kredittinstitusjoner	-413	-344
Renter innskudd fra kunder	-99	-84
Renter IFRS 16 forpliktelser	-25	
Andre rentekostnader	-35	-12
Sum rentekostnader	-947	-813

Note 26: Skatt

SKATTEKOSTNAD I RESULTATET

NOK mill.	2019	2018
Betalbar skatt	-16	-17
Endring utsatt skatt/ skattefordel	-495	915
Sum skattekostnad	-511	898

AVSTEMMING AV FORVENTET SKATTEKOSTNAD MOT FAKTISK SKATTEKOSTNAD

NOK mill.	2019	2018
Ordinært resultat før skatt	2 593	2 799
Forventet inntektsskatt med nominell skattsats	-648	-700
Skatteeffekten av :		
realisert/urealiserte aksjer	-64	-112
mottatt aksjeutbytte	32	12
tilknyttede selskaper	3	11
permanente forskjeller	52	1 681
utsatt skatt verdøkning eiendom kundemidler ¹⁾	-451	
utsatt skatt verdøkning eiendom kundemidler dekket av kundeavkastning ¹⁾	451	
endring i skattesats	16	6
Endring tidligere år	99	
Sum skattekostnad	-511	898
Effektiv skattesats ²⁾	20%	-32%

1) Det avsettes utsatt skatt på verdiøkning i eiertiden på fast eiendom i SPP Fastigheter AB i tråd med IAS 12 og regler for konsolidering. Dette er investeringer som eies av kundemidler. Disse eiendommene er eid gjennom egne aksjeselskaper og et salg av disse selskapene vil medføre at denne skatten vil påvirke avkastningen til kundene, og ikke påvirke eiers skattekostnad. Denne skatten er i konsernregnskapet blitt bokført som en fordring på kundemidlene og har derfor ingen effekt netto skattekostnad. I balansen blir ikke utsatt skatt knyttet til fast eiendom eiet av kundemidler nettet mot andre midlertidige forskjeller.

2) Den effektive skattesatsen er påvirket av at konsernet driver virksomhet i forskjellige land med ulik skattesats fra Norge. I tillegg vil skattekostnaden påvirkes av skatteeffekter knyttet til tidligere år. Selskapsskattesatsen i Norge ble endret fra 23 til 22 prosent med virkning fra 1. januar 2019. Samtidig ble det vedtatt å opprettholde satsen på 25 prosent for selskaper omfattet av finansskatten. I Storebrandkonsernet inngår både selskaper som omfattes og som ikke omfattes av finansskatten. Ved balanseføring av utsatt skatt/ skattefordel i konsernregnskapet benyttes derfor selskapsskattesatsen gjeldende for det enkelt selskap (22 eller 25 prosent). Skattesatsen for selskaper i Sverige er endret fra 22 prosent i 2018 til 21,4 prosent i 2019.

BEREGNING AV UTSATT SKATTEFORDEL OG UTSATT SKATT AV MIDLERTIDIGE FORSKJELLER OG UNDERSKUDD TIL FREMFØRING

NOK mill.	2019	2018
Skatteøkende midlertidige forskjeller		
Verdipapirer	283	
Fast eiendom	2 126	
Driftsmidler	8	8
Gevinst-/tapskonto	78	67
Annet	1 377	1 202
Sum skatteøkende midlertidige forskjeller	3 872	1 278
Skattereduserende midlertidige forskjeller		
Verdipapirer	-7	-144
Driftsmidler	-22	-51
Avsetninger	-30	-26
Påløpt pensjon	-166	-183
Annet	753	86
Sum skattereduserende midlertidige forskjeller	527	-318
Fremførbare underskudd	-6 685	-7 808
Netto grunnlag for utsatt skatt og utsatt skattefordel	-2 287	-6 848
Netto utsatt fordel/forpliktelse i balansen ¹⁾	-663	-1 714
Bokført i balansen:		
Utsatt skattefordel	1 430	1 972
Utsatt skatt	768	258

3) Usikre skatteposisjoner

Skattereglene for forsikringsbransjen har de siste årene gjennomgått endringer. Storebrand og Skatteetaten har i noen saker forskjellige tolkninger av skattereglene og tilhørende overgangsregler. Som et resultat av dette, oppstår det usikre skatteposisjoner tilknyttet de regnskapsførte skattekostnadene. Hvorvidt de usikre skatteposisjonene innregnes i regnskapet eller ikke, vurderes iht. IAS 12 og IFRIC 23. Usikre skatteposisjoner vil kun innregnes i regnskapet dersom selskapet anser at det er sannsynlighetsovervekt for at Skatteetatens tolkning vinner frem. Under beskrives vesentlige usikre skatteposisjoner.

A. I 2015 avviklet Storebrand Livsforsikring AS et heleid norsk datterselskap, Storebrand Eiendom Holding AS, med et skattemessig tap på omtrent 6,5 milliarder kroner, og en tilsvarende økning i det fremførbare underskuddet. I januar 2018 mottok Storebrand Livsforsikring AS et varsel om endring av ligningen for 2015 med påstand om at tapet er beregnet for høyt, men uten ytterligere kvantifisering. Storebrand Livsforsikring AS er uenig i argumentene som er anvendt og ga 2. mars 2018 sitt tilsvarende svar til Skatteetaten. Varselet var uklart, men på bakgrunn av varselet ble det i årsregnskapet for 2017 gjort en avsetning for en usikker skatteposisjon tilknyttet et tidligere ført skattemessig tap på omtrent 1,6 milliarder kroner (fremkommer som en reduksjon i det fremførbare underskuddet, og ga isolert sett en tilhørende økt skattekostnad for 2017 på omtrent 0,4 milliarder kroner). I mai 2019 mottok Storebrand Livsforsikring AS et utkast til vedtak om endring av ligning fra 2015 fra Skatteetaten. Storebrand er ikke enige i Skatteetatens varsel og ga i oktober 2019 sitt tilsvarende svar. Selskapet vurderer at det er en sannsynlighetsovervekt for at Storebrands syn vil vinne frem i en eventuell rettslig prosess, og det er derfor ikke innregnet en usikker skatteposisjon i regnskapet basert på det mottatte utkastet til vedtak. Dersom Skatteetaten vinner frem med sitt syn, vurderer Storebrand at det vil oppstå en skattekostnad for selskapet på omtrent 1,2 milliarder kroner. I tillegg vil det oppstå negative effekter for kundemidlenes avkastning etter skatt. Effektene er basert på beste estimat og etter gjennomgang med ekstern ekspertise.

B. Det ble for inntektsåret 2018 innført nye skatteregler for livsforsikrings- og pensjonsforetak. Disse reglene inneholdt overgangsregler for hvordan selskapene skulle opp-/nedskrive de skattemessige verdiene per 31. desember 2018. Skattedirektoratet publiserte i desember 2018 en tolkningsuttalelse som Storebrand anser ikke er i samsvar med lovens ordlyd. Ved fremleggelse av statsbudsjettet for 2020 i oktober 2019, foreslo Finansdepartementet en presisering i overgangsreglenes ordlyd i tråd med tolkningsuttalelsen fra Skattedirektoratet. Presiseringen ble i desember 2019 vedtatt av Stortinget. Storebrand anser at det hefter usikkerhet rundt rettskildeværdien fra et slikt etterarbeid av en lovregel, og som i dette tilfellet kun gjelder for et tidligere inntektsår. I skattemeldingen for 2018 har Storebrand Livsforsikring AS lagt til grunn ordlyden i den opprinnelige overgangsregelen, men mottok i oktober 2019 varsel om endring av ligning i tråd med tolkningsuttalelsen fra Skattedirektoratet og presiseringen fra Finansdepartementet. Storebrand Livsforsikring AS er ikke enige i Skatteetatens tolkning, men anser det som usikkert om selskapets tolkning vinner frem dersom saken avgjøres av domstolene. Den usikre skatteposisjonen er derfor innregnet i regnskapet. Forskjellen mellom Storebrands tolkning og Skatteetatens tolkning er, basert på vårt beste estimat, omtrent 4,2 milliarder kroner i en usikker skatteposisjon. Dersom Storebrands tolkning vinner frem, vil det fraregnes en avsatt skattekostnad på omtrent 1 milliard kroner i regnskapet.

C. Utfallet av tolkning av skatteregler for konsernbidrag nevnt under punkt A. vil få betydning ved beregning av effekt fra overgangsreglene for de nye skattereglene omtalt under punkt B. I regnskapet er det lagt til grunn en tilsvarende tolkning som beskrevet under punkt A. ved beregning av skattemessige inngangsverdier på eiendomsaksjer eid av kundemidlene for perioden 2016 og 2017. Det er derfor en usikker skatteposisjon tilknyttet effekt fra overgangsreglene utover punkt B. Denne effekten er avhengig av tolkning og utfall av punkt A. Dersom Storebrands syn vinner frem under punkt A. vil Storebrand regnskapsføre en skatteinntekt på omtrent 0,8 milliarder kroner. Dersom Skatteetaten vinner frem med sitt syn fullt ut under punkt A. vil Storebrand regnskapsføre en skattekostnad på omtrent 0,6 milliarder kroner.

Det er en uklar tidslinje for videre prosess med Skatteetaten, men Storebrand vil dersom nødvendig søke avklaring i domstolene for de omtalte usikre skatteposisjonene.

Note 27: Immaterielle eiendeler og merverdi av kjøpte forsikringskontrakter

NOK mill.	Immaterielle eiendeler				2019	2018
	IT- systemer	VIF ¹⁾	Andre immaterielle eiendeler	Goodwill		
Anskaffelseskost 1.1	993	9 950	1 368	2 292	14 604	14 434
Tilgang i perioden:						
Utviklet internt	124				124	56
Kjøpt separat	92				92	137
Kjøpt ved fusjon, oppkjøp e.l.			384	206	590	281
Avgang i perioden	-69				-69	-48
Valutadifferanser ved omregning av utenlandsk enhet	-7	-376	-26	-31	-440	-256
Anskaffelseskost 31.12	1 133	9 574	1 727	2 467	14 901	14 604
Akk. av- og nedskrivninger 1.1	-567	-6 745	-880	-305	-8 498	-8 139
Nedskrivning i perioden	-35				-35	-29
Amortisering i perioden	-57	-341	-104		-502	-504
Avgang i perioden	69				69	28
Valutadifferanser ved omregning av utenlandsk enhet		258	25		284	147
Akk. av- og nedskrivninger 31.12	-590	-6 827	-959	-305	-8 681	-8 498
Balanseført verdi 31.12	543	2 747	768	2 162	6 220	6 106

1) Value of business-in-force, forskjellen mellom markedsverdi og bokført verdi på forsikringsforpliktelsene i SPP og Silver.

SPESIFIKASJON AV AMORTISERING AV IMMATERIELLE EIENDELER

NOK mill.	2019	2018
Amortisering i perioden - VIF	-341	-343
Amortisering i perioden - andre immaterielle eiendeler	-104	-55
Negativ GW - inntektsført		38
Sum nedskrivning/amortisering av immaterielle eiendeler i resultatet	-444	-360

Nedskrivninger/avskrivninger IT-systemer bokføres som ordinære driftskostnader

SPESIFIKASJON AV IMMATERIELLE EIENDELER

NOK mill.	Levetid	Avskrivnings-sats	Avskrivnings-metode	Balanseført verdi 2019
IT systemer	5 år	20 %	lineær	543
Value of business inforce SPP	20 år	5 %	lineær	2 522
Value of business inforce Silver	10 år	10 %	lineær	225
Kundelister Skagen	10 år	10 %	lineær	318
Kundelister Cubera	7 år	14 %	lineær	201
Kundekontrakter Cubera	5 år	20 %	lineær	120
Merkevareravn Skagen	10 år	10 %	lineær	115
Database Cubera	3 år	33 %	lineær	14
Sum				4 057

GOODWILL FORDELT PÅ VIRKSOMHETSKJØP - KONSERN

NOK mill.	Virksomhets-område	Anskaffelses-kost 1.1	Akkumulert avskrivning 1.1	Verdi i balansen 1.1	Tilgang/ avgang/ valutaeffekt	Balanseført verdi 31.12
Delphi Fondsforvaltning	Sparing	35	-4	32		32
Storebrand Bank ASA	Øvrig	422	-300	122		122
SPP	Garantert/sparing	780		780	-30	750
SPP Fonder	Sparing	48		48	-3	45
Skagen	Sparing	1 007		1 007		1 007
Cubera	Sparing				206	206
Sum		2 292	-304	1 988	174	2 162

Goodwill avskrives ikke, men testes årlig for nedskrivningsbehov.

Immaterielle eiendeler knyttet til oppkjøp av SPP

Storebrand Livsforsikring AS kjøpte i 2007 SPP Pension & Försäkring AB med datterselskaper. Hoveddelen av de immaterielle verdiene knyttet til SPP er verdien av eksisterende forretning (VIF -value of business in force), hvor det er foretatt en egen tilstrekkelighetstest etter kravene i IFRS 4. For å bestemme om goodwill og øvrige immaterielle eiendeler knyttet til SPP har vært gjenstand for verdifall, er det estimert gjenvinnbart beløp ved å beregne virksomhetens bruksverdi. SPP anses som én kontantstrømgenererende enhet.

I beregningen av bruksverdi har ledelsen benyttet styrebehandlete budsjetter og prognoser for den kommende treårsperioden (2020-2022). For perioden 2023-2029 har administrasjonen gjort vurderinger og fastsatt en årlig vekst per element i resultatoppstillingen. I beregning av terminalverdien benyttes en vekstrate tilsvarende Sveriges Riksbanks inflasjonsmål på 2,0 prosent. Hoveddriverne for resultatvekst på lang sikt vil være avkastning på forvaltningskapitalen, den underliggende inflasjonen og lønnsutviklingen i markedet (som driver premieveksten). Bruksverdi er beregnet ved å benytte et avkastningskrav etter skatt på 5,2 prosent. Avkastningskravet er beregnet med utgangspunkt i risikofri rente og tillagt en premie som reflekterer risikoen i virksomheten.

Beregninger knyttet til fremtiden vil være usikre. Verdien vil påvirkes av ulike vekstparametere, forventet avkastning samt hvilket avkastningskrav som legges til grunn mv. Det presiseres at målsettingen med beregningen er å oppnå tilstrekkelig sikkerhet for at bruksverdi, jf. IAS 36, ikke er lavere enn innregnet verdi i regnskapet. Simulering med rimelige forutsetninger tilsier en verdi på investeringen som forsvarer bokført verdi.

Immaterielle eiendeler knyttet til bankvirksomheten

Ved beregning av bruksverdi for bankvirksomheten er det foretatt en kontantstrømbasert verdiberegning basert på forventet resultat etter skatt. Grunnlaget for verddivurderingen styrebehandlete budsjetter og prognoser for den kommende treårsperioden (2020-2022).

Kontantstrømmen baserer seg på to elementer, resultat etter skatt til egenkapitalen og endring i forventet regulatorisk kapitalbinding. Det er videre forutsatt at all kapital utover regulatorisk bundet egenkapital kan tas ut ved slutten av hver periode. For perioden etter 2022 er det lagt til grunn en vekstrate på 2,0 prosent, som også inngår i beregningen av terminalverdien. Bruksverdi er beregnet ved å benytte et avkastningskrav etter skatt på 5,1 prosent. Avkastningskravet er beregnet med utgangspunkt i risikofri rente og tillagt en premie som reflekterer risikoen i virksomheten.

Det vil være usikkerhet knyttet til forutsetninger som er lagt til grunn i verddivurderingen. Verdien vil påvirkes av forutsetning om rentemargin, forventet tap på utlån, vekstparametere, kapitalkrav samt hvilket avkastningskrav som legges til grunn mv. Det presiseres at målsettingen med beregningen er å oppnå tilstrekkelig sikkerhet for at bruksverdi, jf. IAS 36, ikke er lavere enn innregnet verdi i regnskapet. Simulering med rimelige og også konservative forutsetninger tilsier en verdi på investeringen som forsvaret bokført verdi.

Immaterielle eiendeler knyttet til oppkjøp av Skagen

Storebrand Asset Management AS kjøpte i 2017 Skagen AS. De immaterielle verdiene knyttet til Skagen er kundelister, merkevare, teknologi og goodwill. Grunnlaget for verddivurderingen styrebehandlete budsjetter og prognoser for den kommende treårsperioden (2020-2022). For perioden 2022-2024 er det lagt til grunn en vekstrate i tråd med aksjemarkedet for inntektene og i tråd med inflasjon for kostnader. I beregningen av terminalverdien benyttes en vekstrate tilsvarende Norges Banks inflasjonsmål på 2,0 prosent. Bruksverdi er beregnet ved å benytte et avkastningskrav etter skatt på 10 prosent.

Det vil være usikkerhet knyttet til forutsetninger som er lagt til grunn i verddivurderingen. Verdien vil påvirkes av forutsetning om forventet avkastning i finansmarkedene, kostnader, forvaltningshonorar, vekstparametere samt hvilket avkastningskrav som legges til grunn. Det presiseres at målsettingen med beregningen er å oppnå tilstrekkelig sikkerhet for at bruksverdi, jf. IAS 36, ikke er lavere enn innregnet verdi i regnskapet. Simulering med rimelige og også konservative forutsetninger tilsier en verdi på investeringen som forsvaret bokført verdi.

Immaterielle eiendeler knyttet til oppkjøp av Cubera Private Equity

Storebrand Asset Management AS kjøpte i 2019 Cubera Private Equity AS. De immaterielle verdiene knyttet til Cubera er kundelister, kunderelasjoner og database over private equity markedet. Grunnlaget for verddivurderingen styrebehandlete budsjetter og prognoser for den kommende treårsperioden (2020-2022). For perioden 2022-2024 er det lagt til grunn en vekstrate i tråd med private equity markedet for inntektene og et fast forhold mellom inntekter og kostnader for kostnadene. I beregningen av terminalverdien benyttes en vekstrate tilsvarende Norges Banks inflasjonsmål på 2,0 prosent. Bruksverdi er beregnet ved å benytte et avkastningskrav etter skatt på 10 prosent.

Det vil være usikkerhet knyttet til forutsetninger som er lagt til grunn i verddivurderingen. Verdien vil påvirkes av forutsetning om forventet avkastning i finansmarkedene, kostnader, forvaltningshonorar, vekstparametere samt hvilket avkastningskrav som legges til grunn. Det presiseres at målsettingen med beregningen er å oppnå tilstrekkelig sikkerhet for at bruksverdi, jf. IAS 36, ikke er lavere enn innregnet verdi i regnskapet. Simulering med rimelige og også konservative forutsetninger tilsier en verdi på investeringen som forsvaret bokført verdi.

Immaterielle eiendeler knyttet til oppkjøp av Silver

Storebrand Livsforsikring AS kjøpte i 2018 Silver Pensjonsforsikring AS, selskapet er i 2018 fusjonert med Storebrand Livsforsikring AS. Immaterielle verdier knyttet til kjøpet av Silver er verdien av eksisterende forretning (VIF -value of business in force), som inngår i Storebrand Livsforsikrings tilstrekkelighetstest etter kravene i IFRS 4. For å bestemme om immaterielle eiendeler knyttet til Silver har vært gjenstand for verdifall, er det estimert gjenvinnbare beløp for kontraktene i kjøpt virksomhet. Gjenvinnbare beløp fastsettes ved å beregne virksomhetens bruksverdi. Silver er integrert i Storebrand Livsforsikring sin virksomhet og inngår i hovedsak i sparesegmentet. I dette tilfellet ansees det som mest korrekt å estimere verdi på kontraktene som ble kjøpt til tross for at disse ikke er en egen kontantstrømgenererende enhet. Kontraktenes midler til forvaltning og inntektsmargin er prognostisert basert på utvikling siden oppkjøpet og en naturlig forventet negativ vekst i bestanden.

Det vil være usikkerhet knyttet til forutsetninger som er lagt til grunn i verdivurderingen. Verdien vil påvirkes av forutsetning om forventet avkastning i finansmarkedene, kostnader, fraflytting, inntektsutvikling, samt hvilket avkastningskrav som legges til grunn. Det presiseres at målsettingen med beregningen er å oppnå tilstrekkelig sikkerhet for at bruksverdi, jf. IAS 36, ikke er lavere enn innregnet verdi i regnskapet. Simulering med rimelige og også konservative forutsetninger tilsier en verdi på investeringen som forsvarer bokført verdi.

Note 28: Varige driftsmidler og leieavtaler

NOK mill.	Inventar/utstyr	Eiendom	2019	2018
Balanse 1.1	42	1	43	543
Tilgang	12		12	3
Avgang	-1		-1	-492
Tilgang via oppkjøp/fusjon				-1
Avskrivning	-6		-6	-9
Balanse 31.12	48	1	49	43

For spesifikasjon av avskrivninger og nedskrivninger, se note 20.

Avskrivningsmetode:	Lineær
Maskiner/utstyr	3-10 år
Inventar	3-8 år
Eiendom	15 år

AVSTEMMING AV VARIGE DRIFTSMIDLER OG LEIEAVTALER I BALANSEN

NOK mill.	2019	2018
Varige driftsmidler	49	43
Rett til bruk eiendeler	1 026	
Balanse 31.12	1 075	43
Fordeling på selskap og kunder:		
Varige driftsmidler - selskap	1 075	43
Sum	1 075	43

LEIEAVTALER

Konsernets leide eiendeler inkluderer kontorer og annen fast eiendom, IT-utstyr og øvrig utstyr. Konsernets bruksretteiendeler er kategorisert og presentert i tabellen under:

NOK mill.	Bygninger	IT-utstyr	Annet utstyr	Totalt
Anskaffelseskost 01.01	1 019	68	1	1 088
Tilgang	78		1	79
Anskaffelseskost 31.12	1 097	68	2	1 167
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01				
Avskrivning	-115	-16		-132
Valutadifferanser ved omregning av utenlandsk enhet	-7	-3		-10
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12	-123	-19		-141
Balanseført verdi 31.12	975	50	1	1 026

Anvendte praktiske løsninger

Konsernet leier også PC-er, IT-utstyr og maskiner med avtalevilkår fra 1 til 3 år. Konsernet har besluttet å ikke innregne leieavtaler der den underliggende eiendelen har lav verdi, og innregner dermed ikke leieforpliktelser og bruksretteiendeler for noen av disse leieavtalene. I stedet kostnadsføres leiebetalingene når de inntreffer. Konsernet innregner heller ikke leieforpliktelser og bruksretteiendeler for kortsiktige leieavtaler mindre enn 12 måneder.

LEIEFORPLIKTELSE

NOK mill.	Beløp
Mindre enn 1 år	142
1-2 år	135
2-3 år	132
3-4 år	111
4-5 år	105
Mer enn 5 år	511
Totale udiskonterte leieforpliktelser 31.12.2019	1 136

ENDRINGER I LEIEFORPLIKTELSE

NOK mill.	Beløp
Ved førstegangsanvendelse 01.01.2019	1 080
Nye/endrede leieforpliktelser innregnet i perioden	87
Betaling av hovedstol	-146
Betaling av renter	25
Valutadifferanser ved omregning av utenlandsk enhet	-10
Totale leieforpliktelser 31.12.2019	1 037

ANDRE LEIEKOSTNADER INNREGNET I RESULTATET

NOK mill.	Beløp
Leasingtilganger med lavere verdi	-10
Totale leiekostnader inkludert i driftskostnader	-10

Note 29: Opplysninger om interesser i andre foretak

Gjelder datterselskaper med vesentlig minoritet, tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter

IFRS 10 etablerer en modell for vurdering av kontroll som gjelder alle selskap. Kontroll foreligger når investoren har makt over investeringsobjektet og har rettighet til variabel avkastning fra investeringsobjektet og samtidig har makt og muligheten til å styre aktiviteter i investeringsobjektet som påvirker avkastningen.

I konsernets regnskap er fond hvor Storebrand har eierandel på om lag 40 prosent eller mer, og samtidig forvaltes av forvaltnings-selskaper i Storebrand konsernet, konsolidert 100 prosent i balansen. Minoritetens eierandelandel i de konsoliderte verdipapir-fondene vises på en linje for eiendeler og tilsvarende en linje som gjeld. Som en følge av at øvrige investorer i fondene kan kreve utløsning av sine eierandeler fra respektive fond, er disse vurdert å være minoritetseiere som klassifiseres som gjeld i Storebrands konsernregnskap.

SPESIFIKASJON FOR DATTERSELSKAPER MED VESENTLIG MINORITET INNREGNET I EGENKAPITAL (TALL FOR 100%)

NOK mill.	2019 Benco	2018 Benco
Eiendeler	10 712	16 376
Gjeld	10 200	15 877
Egenkapital majoritet	512	449
Egenkapital minoritet	51	50
Eierandel minoritet	10,0	10,0
Stemmerett i prosent av totale aksjer	10,0	10,0
Driftsinntekter	882	486
Resultat etter skatt	32	30
Totalresultat	32	30
Utbytte betalt til minoritet		2

SPESIFIKASJON FOR TILKNYTTETE SELSKAPER OG FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER SOM ER VESENTLIGE (TALL FOR 100%)

NOK mill.	2019 Storebrand Helseforsikring AS	2018 Storebrand Helseforsikring AS
Metode for regnskapsføring	EK-metode	EK-metode
Type virksomhet	Forsikring	Forsikring
Virksomhetsart (FKV/TS)	FKV	FKV
Omløpsmidler	584	700
Anleggsmidler	66	38
Kortsiktig gjeld	50	66
Langsiktig gjeld	373	363
Kontantekvivalenter	28	29
Driftsinntekter	735	689
Resultat etter skatt	47	64
Totalresultat	47	64
Utbytte avgitt	130	79

RESULTAT OG EIERANDELER TILKNYTTETE SELSKAPER OG FELLESKONTROLLERTE VIRKSOMHETER - ALLE SELSKAPER

NOK mill.	Forretningssted	Eierandel	Resultat	Verdi i balansen 31.12
Tilknyttede selskaper				
Inntre Holding AS	Steinkjær	34,3 %	14	109
Handelsboderna i Sverige Fastighets AB ¹⁾	Stockholm	0,0 %	1	
Storebrand Eiendomsfond Norge KS	Bærum	20,2 %	177	2 426
Felleskontrollert virksomhet				
Försäkringsgirot AB	Stockholm	25,0 %	1	4
Ruseløkkveien 26 AS	Oslo	50,0 %	164	1 619
Storebrand Helseforsikring AS	Lysaker	50,0 %	24	113
Sum 2019			379	4 272
Fordeling på selskap og kunder:				
Investeringer i tilknyttede selskaper - selskap			39	227
Investeringer i tilknyttede selskaper - kunder			341	4 045
Sum 2019			379	4 272
Sum 2018			341	4 661

1) Handelsboderna i Sverige Fastighets AB er solgt i løpet av 2019

Note 30: Klassifisering av finansielle eiendeler og forpliktelser

NOK mill.	Utlån og fordringer	Investeringer holdt til forfall	Virkelig verdi, holdt for omsetning	Virkelig verdi	Forpliktelser amortisert kost	Sum
Finansielle eiendeler						
Bankinnskudd	10 594					10 594
Aksjer og andeler				194 343		194 343
Obligasjoner og andre verdipapir med fast avkastning	98 046	13 377		156 639		268 062
Utlån til kredittinstitusjoner	41					41
Utlån til kunder	53 534			7 126		60 659
Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	5 273					5 273
Derivater			5 256	58		5 314
Sum Finansielle eiendeler 2019	167 488	13 378	5 256	358 166		544 287
Sum Finansielle eiendeler 2018	165 375	14 403	4 831	320 970		505 579
Finansielle forpliktelser						
Ansvarlig lånekapital					8 925	8 925
Gjeld til kredittinstitusjoner					446	446
Innskudd fra kunder i bankvirksomhet					14 404	14 404
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer					18 729	18 729
Derivater			932		62	994
Annen kortsiktig gjeld				10	8 264	8 274
Sum Finansielle forpliktelser 2019			932	10	50 831	51 772
Sum Finansielle forpliktelser 2018			4 535	72	46 803	51 410

Note 31: Obligasjoner til amortisert kost

UTLÅN OG FORDRING

NOK mill.	2019		2018	
	Balanseført verdi	Virkelig verdi	Balanseført verdi	Virkelig verdi
Stat- og statsgaranterte obligasjoner	26 249	27 964	26 994	28 945
Selskapsobligasjoner	69 772	71 750	65 944	67 757
Strukturerte papirer	1 525	1 510	1 484	1 482
Verdipapiriserte obligasjoner	501	504	300	301
Sum obligasjoner klassifisert som utlån og fordring	98 046	101 728	94 723	98 485
Storebrand Bank				
Modifisert durasjon		0,1		0,2
Gjennomsnittlig effektiv rente		1,9%		1,4 %
Storebrand Livsforsikring				
Modifisert durasjon		6,2		6,4
Gjennomsnittlig effektiv rente	2,7 %	3,3 %	2,7 %	3,4 %
Fordeling på selskap og kunder:				
Utlån og fordring - selskap	8 256		8 349	
Utlån og fordring - kunder m/garanti	89 790		86 374	
Sum	98 046		94 723	

OBLIGASJONER HOLDT TIL FORFALL

NOK mill.	2019		2018	
	Balanseført verdi	Virkelig verdi	Balanseført verdi	Virkelig verdi
Selskapsobligasjoner	13 377	14 433	13 880	15 109
Verdipapiriserte obligasjoner			523	570
Sum obligasjoner til amortisert kost	13 377	14 433	14 403	15 679
Modifisert durasjon		3,8		4,3
Gjennomsnittlig effektiv rente	2,4 %	4,4 %	2,7 %	4,5 %
Fordeling på selskap og kunder:				
Obligasjoner holdt til forfall - kunder m/garanti	13 377		14 403	
Sum	13 377		14 403	

For det enkelte rentepapir er det beregnet effektiv rente basert både på papirets balanseførte verdi og papirets observerte markeds-kurs (virkelig verdi). For rentepapirer uten observerte markedsкурser er effektiv rente beregnet på grunnlag av rentebindingstid og klassifisering av det enkelte papir med hensyn til likviditet og kredittrisiko. Sammenvektingen til gjennomsnittlig effektiv rente for totalbeholdningen er gjort med det enkelte papirs andel av total rentefølsomhet som vekt.

Note 32: Utlån til kunder

NOK mill.	2019	2018
Bedriftsmarked ¹⁾	12 943	12 756
Personmarked	47 768	46 742
Sum brutto utlån	60 712	59 498
Nedskrivning på utlån	-53	-63
Sum netto utlån ²⁾	60 658	59 435
1) Herav Storebrand Bank	13	33
2) Herav Storebrand Bank	30 187	28 456
2) Herav Storebrand Livsforsikring	30 472	30 979
Fordeling på selskap og kunder:		
Netto utlån til kunder - selskap	30 187	28 457
Netto utlån til kunder - kunder m/garanti	30 471	30 978
Sum	60 658	59 435

MISLIGHOLD OG TAP PÅ UTLÅN, GARANTIER MED VIDERE

NOK mill.	2019	2018
Misligholdte lån uten identifisert verdifall	73	71
Misligholdte lån med identifisert verdifall	52	59
Sum brutto misligholdte lån	125	129
Individuelle nedskrivninger	-20	-21
Sum netto misligholdte lån ¹⁾	105	108

1) Tallene gjelder i sin helhet Storebrand Bank

For ytterligere opplysninger om utlån se note 10 Kredittrisiko.

Note 33: Eiendommer

NOK mill.	31.12.19	31.12.18	31.12.19		KVM
			Avkastnings- krav % ¹⁾	Gjennomsnitt- lig varighet leiekontrakt (år) ³⁾	
Kontorbygg (inklusive parkering og lager):					
Oslo-Vika/Filipstad Brygge	7 682	7 201	4,00 - 4,45	4,6	94 332
Stor-Oslo for øvrig	4 360	4 102	4,00 - 5,63	4,7	85 247
Kontor i Sverige	719	693	4,48	4,8	16 987
Kjøpesenter (inklusive parkering og lager)					
Norge for øvrig	5 955	6 101	4,75 - 6,69	3,4	157 113
Handel Sverige ²⁾	2 137	2 131	5,67	3,8	86 316
Parkeringshus					
Parkeringshus Oslo	898	924	4,30	2,0	27 393
Øvrige					
Kultur-/konferansesenter i Sverige ²⁾	239	224	6,50	12,7	18 757
Boligeiendommer i Sverige ²⁾	2 143	1 775	4,25	0,2	60 306
Hotell Sverige ²⁾	2 563	2 508	4,38	10,3	35 872
Service eiendommer Sverige ²⁾	2 016	1 923	4,73	10,2	64 089
Eiendommer under utvikling Norge	653	635	7,60		38 820
Konferanse Norge	49	50			
Totalt investeringseiendommer	29 415	28 266			685 231
Eiendommer til eget bruk	1 375	1 420	3,75	4,3	19 528
Sum eiendommer	30 790	29 686			704 759
Fordeling på selskap og kunder:					
Sum eiendommer - selskap	49	50			
Sum eiendommer - kunder m/garanti	26 901	26 333			
Sum eiendommer - kunder u/garanti	3 839	3 303			
Sum	30 790	29 686			

1) Eiendommene er vurdert med utgangspunkt i følgende effektive avkastningskrav (inklusive 2,0 prosent inflasjon)

2) Alle eiendommene i Sverige verdimeres eksternt. Vurderingen skjer ut i fra hvilke avkastningskrav som finnes i markedet (inklusive 2 prosent inflasjon)

3) Gjennomsnittlig varighet på leiekontraktene er beregnet forholdsmessig ut ifra verdien på de enkelte eiendommene

Storebrand Livsforsikring har per 31.12.19 investert 4,044 millioner kroner i Storebrand Eiendomsfond Norge KS og Ruseløkkveien 26, Oslo. Investeringen er klassifisert som Investering i tilknyttet selskap/felleskontrollert virksomhet i konsernregnskapet. Storebrand Eiendomsfond Norge KS og Ruseløkkveien 26, Oslo investerer utelukkende i eiendommer som vurderes til virkelig verdi.

LedighetNorge

Ledigheten for utleibare arealer er 6,3 prosent (6,1 prosent) ved utgangen av 2019.

Ledigheten tilknyttet arealer med pågående utviklingsprosjekter er 57,2 prosent (76,9 prosent)

Ved utgangen av 2019 er totalt 12,1 prosent (12,7 prosent) av arealene for investeringseiendommer ledige.

Sverige

Ved utgangen av 2019 er det tilnærmet ingen ledighet for investeringseiendommer.

Transaksjoner:

Kjøp: Det er avtalt ytterligere SEK 193 millioner i eiendomskjøp i SPP i 4.kvartal 2019 utover det som er slutført og tatt inn i regnskapet per 31.12.2019

Salg: Det er ikke avtalt ytterligere salg i Storebrand/SPP utover det som er slutført og tatt inn i regnskapet per 31.12.2019.

EIENDOMMER TIL EGET BRUK

NOK mill.	2019	2018
Balanse 1.1	1 420	1 408
Tilgang	6	6
Verdiregulering ført over balansen	-34	39
Avskrivning	-13	-13
Oppskrivning på grunn av avskrivning	11	12
Valutadifferanser ved omregning av utlandsk enhet	-55	-31
Andre endringer	40	
Balanse 31.12	1 375	1 420
Anskaffelseskost IB	545	534
Anskaffelseskost UB	551	540
Akkumulert av- og nedskrivning IB	-664	-587
Akkumulert av- og nedskrivning UB	-677	-600
Fordeling på selskap og kunder:		
Eiendommer til eget bruk - kunder	1 375	1 420
Sum	1 375	1 420

Avskrivningsmetode:

Lineær

Avskrivningsplan og økonomisk levetid

50 år

Note 34: Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer

NOK mill.	2019	2018
Kundefordringer	711	633
Fordringer i forbindelse med direkte forsikring	310	539
Forskuddsbetalte kostnader	188	215
Opptjent honorar	358	72
Fordringer på meglere	290	395
Forskudd avkastningsskatt		408
Klientmidler	225	34
Sikkerhetsstillelser	1 086	1 894
Tilgodehavende skatt	1 309	2 975
Aktiverte salgskostnader (svensk virksomhet)	583	553
Forhåndsskatt utland		106
Andre kortsiktige fordringer	213	192
Balanse 31.12	5 273	8 017
Fordeling på selskap og kunder:		
Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer - selskap	4 824	7 005
Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer - kunder	450	1 012
Sum	5 273	8 017

ALDERSFORDELING PÅ KUNDEFORDRINGER PER 31.12

NOK mill.	2019	2018
Ikke forfalte fordringer	685	619
Forfalt 1 - 30 dager	27	12
Forfalt 31 - 60 dager	4	1
Forfalt 61- 90 dager	1	1
Forfalt over 90 dager	5	1
Sum brutto kundefordringer	721	635
Avsetning tap på krav	-9	-2
Sum netto kundefordringer	711	633

Note 35: Aksjer og andeler

NOK mill.	2019 Virkelig verdi	2018 Virkelig verdi
Aksjer	28 768	24 038
Private Equity fondsinvesteringer	1 471	1 418
Fondsandeler	164 104	131 904
Sum aksjer og andeler	194 343	157 361
Fordeling på selskap og kunder:		
Aksjer og andeler - selskap	323	295
Aksjer og andeler - kunder m/garanti	25 677	23 402
Aksjer og andeler - kunder u/garanti	168 344	133 664
Sum	194 343	157 361

Note 36: Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning til virkelig verdi

NOK mill.	2019 Virkelig verdi	2018 Virkelig verdi
Stat- og statsgaranterte obligasjoner	32 256	34 491
Selskapsobligasjoner	60 055	51 028
Strukturerte papirer		79
Verdipapiriserte obligasjoner	3 648	22 510
Obligasjonsfond	60 680	49 478
Sum obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning til virkelig verdi	156 639	157 586
Fordeling på selskap og kunder:		
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning - selskap	28 512	24 055
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning - kunder m/garanti	83 881	91 894
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning - kunder u/garanti	44 245	41 637
Sum	156 639	157 586

	Virkelig verdi					
	Storebrand Livsforsikring	SPP Pension & Försäkring	Euroben	Storebrand Bank	Storebrand Forsikring	Storebrand ASA
Modifisert durasjon	7,2	7,3	4,3	0,2	0,5	0,5
Gjennomsnittlig effektiv rente	2,4 %	0,7 %	0,5 %	1,9 %	2,1 %	2,1 %

For det enkelte rentepapir er det beregnet effektiv rente basert på papirets markedsverdi. Sammenvektingen til gjennomsnittlig effekt for totalbeholdningen er gjort med det enkelte papirs andel av total rentefølsomhet som vekt. Rentederivater er inkludert i beregning av modifisert durasjon og gjennomsnittlig effektiv rente.

Note 37: Derivater

Nominelt volum

Finansielle derivater er knyttet til underliggende størrelser som ikke bokføres i balansen. For å kvantifisere omfanget av derivater refereres det til slike underliggende størrelser betegnet som underliggende hovedstol, nominelt volum og lignende. Nominelt volum beregnes ulikt for ulike typer finansielle derivater, og det gir et visst uttrykk for omfang og risiko av posisjonene av finansielle derivater.

Brutto nominelt volum gir først og fremst informasjon om omfanget, mens netto nominelt volum gir et visst uttrykk for risikoposisjoner. Nominelt volum for ulike instrumenter er imidlertid ikke nødvendigvis sammenlignbare med tanke på risikoeksponering. I motsetning til brutto nominelt volum tar beregningen av netto nominelt volum også hensyn til fortegnet til instrumentenes markedsrisiko-eksponering, ved å skille mellom såkalte eiendelsposisjoner og gjeldsposisjoner.

En eiendelsposisjon i et aksjederivat innebærer en positiv verdiøkning ved økning i aksjekurser. For rentederivater medfører en eiendelsposisjon en positiv verdiøkning ved rentenedgang - tilsvarende som for obligasjoner. En eiendelsposisjon i et valutaderivat gir positiv verdiendring ved økning i den aktuelle valutakursen mot NOK. Gjennomsnittlig brutto nominelt volum er basert på daglige beregninger av brutto nominelt volum.

NOK mill.	Brutto nom. volum ¹⁾	Brutto balanseførte fin. eiendeler	Brutto balanseført gjeld	Nettoført fin. eiendeler/ gjeld i balansen	Nettobeløp hensyntatt nettin- gavtaler		Netto beløp
					Fin. eiendeler	Fin. gjeld	
Aksjederivater		1					1
Rentederivater	80 259	3 501	834				2 667
Valutaderivater	72 146	1 811	160				1 651
Sum derivater 31.12.19		5 313	994				4 319
Sum derivater 31.12.18		4 646	4 607		89		39
Fordeling på selskap og kunder:							
Derivater - selskap							1 097
Derivater - kunder m/garanti							2 320
Derivater - kunder u/garanti							902
Sum							4 319

1) Verdier per 31.desember

Note 38: Forsikringsforpliktelser - livsforsikring

SPESIFIKASJON AV BUFFERKAPITAL VEDRØRENDE LIVSFORSIKRING

NOK mill.	Garantert pensjon	Sparing	Forsikring ¹⁾	BenCo	Sum Storebrand Konsern 2019	Sum Storebrand Konsern 2018
Tilleggsavsetning	9 023				9 023	8 494
Villkorad återbäring	7 802			1 500	9 302	8 243
Kursreguleringsfond	5 348		152		5 500	2 245
Sum bufferkapital	22 173		152	1 500	23 825	18 983

SPESIFIKASJON AV BALANSEPOSTER VEDRØRENDE LIVSFORSIKRING

NOK mill.	Garantert pensjon	Sparing	Forsikring ¹⁾	BenCo	Sum Storebrand Konsern 2019	Sum Storebrand Konsern 2018
Premiereserve	240 372	219 803	4 854	8 346	473 375	440 504
- herav IBNS	1 825	10	2 916	61	4 813	4 883
Pensjonistenes overskuddsfond						4
Premiefond/Innskuddsfond	2 016				2 016	2 153
Andre tekniske avsetninger			649		649	622
- herav IBNS			607		607	562
Supplerende avsetning						8
Sum forsikringsforpliktelser livsforsikring	242 388	219 803	5 502	8 346	476 040	443 290

1) Inneholder person og personalforsikring i Forsikringssegmentet.

KURSREGULERINGSFOND

NOK mill.	2019	2018
Aksjer	4 424	1 776
Rentebærende	1 076	469
Sum kursreserver finansielle eiendeler til virkelig verdi	5 500	2 246

NOK mill.	Garantert pensjon	Sparing	Forsikring ¹⁾	BenCo (Øvrig)	Sum
Sum forsikringsforpliktelser livsforsikring 1.1	244 890	179 300	5 298	13 802	443 290
Premieinntekter	5 907	23 096	2 384	30	31 417
Kapitalavkastning	9 711	32 397	210	828	43 146
Erstatninger	-13 206	-10 537	-1 197	-409	-25 349
Annet ¹⁾	-1 985	-1 314	-1 193	-5 583	-10 075
Valutadifferanser ved omregning av utenlandsk enhet	-2 929	-3 139		-322	-6 390
Sum forsikringsforpliktelser livsforsikring 31.12.	242 388	219 803	5 502	8 346	476 040

1) Inkluderer salg av Nordben

Se note 39 for forsikringsforpliktelser - skadeforsikring.

Note 39: Forsikringsforpliktelser - skadeforsikring

FORSIKRINGSFORPLIKTELSE SKADEFORSIKRING

NOK mill.	2019	2018
Gjenforsikringsandel av forsikringstekniske avsetninger	26	21
Sum eiendeler	26	21
Premiereserve	537	470
Erstatningsavsetning	594	581
- herav IBNS	566	553
- herav skadeoppgjørserverve	28	28
Sum forpliktelser	1 131	1 051

Se note 38 for forsikringsforpliktelser - livsforsikring.

Note 40: Annen kortsiktig gjeld

NOK mill.	2019	2018
Leverandørgjeld	169	260
Påløpte kostnader	965	701
Avsetning earnout	423	105
Andre avsetninger	162	290
Offentlige avgifter og skattetrekk	298	313
Mottatt sikkerhetsstillelser i kontanter	2 929	1 709
Gjeld i forbindelse med direkte forsikring	1 196	1 485
Gjeld megler	500	319
Forpliktelser periodeskatt/avsetning skatt	29	63
Minoritet i SPP Fastighet KB	1 140	891
Annen kortsiktig gjeld	465	492
166 Balanse 31.12	8 274	6 629

SPESIFIKASJON AV AVSETNING TIL OMSTRUKTURERING

NOK mill.	2019	2018
Balanse 1.1	38	49
Økning i perioden	50	7
Beløp ført mot avsetninger i perioden	-32	-18
Balanse 31.12	57	38

Note 41: Sikringsbokføring

Virkelig verdisikring av renterisiko og kontantstrømssikring av valutarisiko

Storebrand benytter virkelig verdi sikring på renterisiko. Sikringsobjektene er finansielle forpliktelser som måles til amortisert kost. Derivater regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet. Verdiendringer på sikringsobjektet som er henførbare til den sikrede risikoen, justerer sikringsobjektets balanseførte verdi og innregnes i resultatet. Sikringseffektiviteten følges opp på papirnivå.

Storebrand benytter kontantstrømssikring av valutarisiko på hovedstol og valutarisiko av kredittmargin. Sikringsobjektene er forpliktelser som måles til amortisert kost. Derivater regnskapsføres til virkelig verdi. Den andelen av gevinst eller tap på sikringsinstrumentet som vurderes til å være en effektiv sikring, innregnes i totalresultatet. Andelen reklassifiseres senere til resultatet i takt med resultateffektene på sikringsobjektet.

SIKRINGSINSTRUMENT/SIKRINGSOBJEKT

NOK million	2019					2018				
	Kontrakt/ nominell verdi	Balanseført verdi ¹⁾		Resultatført	Ført over totalresultatet	Kontrakt/ nominell verdi	Balanseført verdi ¹⁾		Resultatført	Ført over totalresultatet
		Eiendeler	Gjeld				Eiendeler	Gjeld		
Renteswapper	3 073	1 073		-15	-55	4 623	1 171		-60	-12
Ansvarlig lånekapital	-2 238		3 243	-5	53	-2 238		3 255	-14	14
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	800		798	21		2 350		2 406	45	

1) Balanseførte verdier per 31.12.

Sikring av nettoinvestering Storebrand Holding AB

Storebrand har i 2019 benyttet sikringbokføring på sin nettoinvestering i Storebrand Holding AB. Det er benyttet 3 mnd rullerende valutaderivater, hvor spotelementet i disse er benyttet som sikringsinstrument. Det er i 2019 tatt opp et tidsbegrenset ansvarlig lån på 1 000 MSEK. Lånet er benyttet som sikringsinstrument knyttet til sikringen av nettoinvesteringen i Storebrand Holding AB. Effektiv andel av sikringsinstrumentene er innregnet i totalresultatet. Det foretas en delvis sikring av nettoinvesteringen i Storebrand Holding AB og det forventes derfor at sikringseffektiviteten fremover vil være om lag 100 prosent.

SIKRINGSINSTRUMENT/SIKRINGSOBJEKT

NOK mill.	2019			2018		
	Kontrakt/ nominell verdi	Balanseført verdi ¹⁾		Kontrakt/ nominell verdi	Balanseført verdi ¹⁾	
		Eiendeler	Gjeld		Eiendeler	Gjeld
Valutaderivater	-4 700		27	-5 302		222
Innlån benyttet som sikringsinstrument	-3 650		3 426	-2 650		2 588
Underliggende objekter		9 045			9 242	

1) Balanseførte verdier per 31.12.

Storebrand sikrer en eksponering i referanserenten EURIBOR 3M.

Storebrand sikrer en eksponering på 300 millioner euro nominelt i EURIBOR 3M.

Storebrand følger markedsutviklingen relatert til bortfall av referanserenter. Nye referanserenter vil påvirke forvaltningen av kundeporteføljer, men omfang og effektene vil spesielt avhenge av fremtiden for NIBOR og STIBOR.

LIBOR for ulike valuta skal være tilgjengelig ut 2021, men overgangen til nye "overnight-renter" kan synes å gå raskere enn først antatt. Dette vil kunne medføre at enkelte av "Panel-bankene" ikke vil supportere med data for å opprettholde LIBOR-rentene ut 2021. Dette kan gjøre LIBOR-rentene mindre attraktive å benytte, og overgang til nye "overnight" referanserenter før utgangen av 2021, vil kunne være i alle parter interesse. Overgang til nye referanserenter og fastsettelse av "fallbacks", vil bli beregnet av ISDA, og vil bli publisert av Bloomberg. For å sikre ordlyden i avtalene mellom markedsaktørene vil ISDA legge ut en "Protocol" i slutten av Q1 2020, og det forventes at de fleste markedsaktører vil tiltre "Protocol". Storebrand Asset Management har som ambisjon å tiltre "Protocol" på vegne av livselskapene i konsernet. NIBOR og STIBOR vil ikke påvirkes med det første, og administrator av disse referanserentene har ambisjon om videreføring også etter 2021. GBP LIBOR forventes erstattes av SONIA (Sterling Overnight Index Average). USD LIBOR forventes erstattet av SOFR (Secured Overnight Financing Rate), og EUR LIBOR vil erstattes av EUR ESTER. Overgangen til "overnight-renter" for de største valutaene, vil også kunne påvirke videreføring av NIBOR. NIBOR vil da kunne erstattes med NOWA (Norwegian Overnight Weighted Average).

Derivatet som sikrer EURIBOR 3M risikoen er en cross currency swap på 300 millioner euro nominelt.

Note 42: Sikkerhetsstillelser

NOK mill.	2019	2018
Avgitte sikkerhetsstillelser for Derivathandel	477	4 055
Mottatte sikkerhetsstillelser i forbindelse med Derivathandel	-3 939	-1 669
Sum mottatte og avgitte sikkerhetsstillelser	-3 462	2 385

Avgitt sikkerhetsstillelse for futures og opsjoner reguleres daglig med bakgrunn i daglig marginavregning på de enkelte kontrakter. Sikkerhetsstillelser er mottatt og avgitt både i form av kontanter og verdipapirer.

NOK mill.	2019	2018
Bokført verdi av obligasjoner stillet som sikkerhet for bankens lån i Norges Bank	904	1 205
Balanseført verdi av verdipapirer stillet som sikkerhet i andre kredittinstitusjoner	151	151
Sum	1 055	1 355

Verdipapirer stillet som sikkerhet knytter seg til låneadgangen i Norges Bank, hvor lån i henhold til forskrift skal være fullt ut sikret med pantsettelse av rentebærende verdipapirer og/eller av bankens innskudd i Norges Bank. Storebrand Bank ASA har ingen F-lån i Norges Bank per 31.12.19.

Av samlede utlån på 30,1 milliarder kroner i bankkonsernet, er 20,4 milliarder kroner pantsatt i forbindelse med utstedelser av obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) i Storebrand Boligkreditt AS.

Utlån i Storebrand Boligkreditt AS er sikkerhet for utstedte obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) i foretaket, og disse aktivaene er dermed pantsatt gjennom obligasjonseiers fortrinn til sikringsmassen i foretaket. Storebrand Boligkreditt AS har en overpantsettelse (OC) på 39,5 prosent, men forpliktet OC er 11,59 prosent. Storebrand Boligkreditt AS har derfor en sikkerhetsmasse som er 3,8 milliarder kroner mer enn forpliktet i låneprogrammet. Storebrand Bank ASA vurderer at risikoen knyttet til overføringsgraden av boliglån til Storebrand Boligkreditt AS er lav.

Note 43: Betingede forpliktelser

NOK mill.	2019	2018
Garantier	1	1
Ubenyttede kredittrammer utlån	3 072	3 362
Ikke innkalt restforpliktelse vedrørende Limited Partnership	7 297	5 818
Lånetilsagn personmarkedet	1 466	1 672
Sum betingede forpliktelser	11 837	10 853

Garantier gjelder i hovedsak betalingsgarantier og kontraktsgarantier.

Ubenyttede kredittrammer gjelder innvilget og ubenyttet kreditt på kontokreditter og kredittkort, samt ubenyttet ramme på boligkreditter.

Selskapene i Storebrand driver omfattende virksomhet i Norge og i utlandet, og er gjenstand for kundeklager og kan bli part i rettstvister.

Note 44 Utlån av verdipapirer og gjenkjøpsavtaler

OBLIGASJONER MED FORTRINNSRETT - STOREBRAND BANK KONSERN

NOK mill.	2019	2018
Overførte obligasjoner som fortsatt balanseføres	403	
Forpliktelser tilknyttet eiendelene	403	

Overførte obligasjoner som inngår i gjenkjøpsavtaler (repo'er) fraregnes ikke da all risiko og avkastning på papirene beholdes av Storebrand Bank ASA.

Note 45 Opplysninger om nærstående parter

Selskaper i Storebrand konsernet har transaksjoner med nærstående parter som er aksjonærer i Storebrand ASA og ledende ansatte. Dette er transaksjoner som er en del av de produkter og tjenester som tilbys av selskapene i konsernet til sine kunder. Transaksjonene inngås til markedsmessige betingelser og omfatter tjenestepensjon, privat pensjonssparing, skadeforsikring, leie av lokaler, bankinnskudd, utlån, kapitalforvaltning og fondssparing. Se nærmere opplysninger om ledende ansatte i note 22.

Interne transaksjoner mellom konsernselskaper er eliminert i konsernregnskapet, med unntak av transaksjoner mellom kundeporteføljen i Storebrand Livsforsikring AS og andre enheter i konsernet. Se nærmere beskrivelse i note 1 Regnskapsprinsipper.

Se også notene 29 og 40

Note 46: Solgt/avviklet virksomhet

I løpet av året er Nordben Life and Pension Insurance Co. Ltd og Interben Trustees Ltd solgt ut av konsernet.

STOREBRAND ASA

Resultatregnskap

NOK mill.	Note	2019	2018
Driftsinntekter			
Inntekt på investering i datterselskap	2	3 230	4 131
Netto inntekter og gevinster fra finansielle instrumenter:			
-aksjer og andeler	3	2	1
-obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	3	50	26
-finansielle derivater/andre finansielle instrumenter	3	-6	-7
Andre finansinntekter		1	33
Driftsinntekter		3 278	4 184
Rentekostnader		-51	-60
Andre finanskostnader			35
Driftskostnader			
Personalkostnader	4,5,6	-40	-41
Andre driftskostnader	6	-62	-44
Sum driftskostnader		-102	-86
Sum kostnader		-153	-111
Resultat før skattekostnad		3 125	4 074
Skattekostnad	7	-173	-111
Årsresultat		2 952	3 963

Totalresultat

NOK mill.	Note	2019	2018
Årsresultat		2 952	3 963
Andre resultatelementer som ikke senere kan reklassifiseres over resultatet			
Endringer estimatavvik pensjoner	5	-8	9
Skatt på andre resultatkomponenter		2	-2
Sum andre resultatelementer		-6	6
Totalresultat		2 946	3 969

STOREBRAND ASA

Balanse

NOK mill.	Note	31.12.19	31.12.18
Anleggsmidler			
Utsatt skattefordel	7	41	47
Varige driftsmidler	13	27	26
Aksjer i datterselskaper og tilknyttede selskaper	8	20 042	19 286
Sum anleggsmidler		20 110	19 359
Omløpsmidler			
Tilgode innen konsernet	17	3 166	4 092
Andre kortsiktige fordringer		16	21
Investeringer i handelsporteføljen:			
-aksjer og andeler	9	44	22
-obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	10,12	3 260	1 820
-finansielle derivater/andre finansielle instrumenter	11,12,15	3	9
Bankinnskudd	12	34	34
Sum omløpsmidler		6 523	5 998
Sum eiendeler		26 633	25 357
Egenkapital og gjeld			
Aksjekapital		2 339	2 339
Egne aksjer		-5	-2
Overkurs		10 521	10 521
Sum innskutt egenkapital		12 856	12 858
Annen egenkapital		9 794	8 395
Sum egenkapital		22 650	21 253
Langsiktig gjeld og forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	5	154	161
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	14,15	1 309	1 813
Sum langsiktig gjeld og forpliktelser		1 463	1 974
Kortsiktig gjeld			
Gjeld innen konsernet	17	900	597
Avsatt aksjeutbytte		1 517	1 402
Annen kortsiktig gjeld		103	131
Sum kortsiktig gjeld		2 520	2 130
Sum egenkapital og gjeld		26 633	25 357

Lysaker, 11 februar 2020

Styret i Storebrand ASA

Didrik Munch (sign.)

Styrets leder

Karin Bing Orgland (sign.)

Laila S. Dahlen (sign.)

Liv Sandbæk (sign.)

Martin Skancke (sign.)

Karl Sandlund (sign.)

Fredrik Törnqvist (sign.)

Magnus Gard (sign.)

Odd Arild Grefstad (sign.)

Administrerende direktør

STOREBRAND ASA

Oppstilling over endringer i egenkapital

NOK mill.	Aksje- kapital ¹⁾	Egne aksjer	Overkurs	Annen egen- kapital	Total egenkapital
Egenkapital 31.12.17	2 339	-5	10 521	5 793	18 648
Periodens resultat				3 963	3 963
Sum øvrige resultatelementer				6	6
Totalresultat for perioden				3 969	3 969
Avsatt utbytte				-1 402	-1 402
Solgt egne aksjer ²⁾		3		48	50
Aksjer ansatte ²⁾				-13	-13
Egenkapital 31.12.18	2 339	-2	10 521	8 395	21 253
Periodens resultat				2 952	2 952
Sum øvrige resultatelementer				-6	-6
Totalresultat for perioden				2 946	2 946
Avsatt utbytte				-1 514	-1 514
Tilbakekjøp egne aksjer ²⁾		-5		-63	-68
Solgt egne aksjer ²⁾		2		36	38
Aksjer ansatte ²⁾				-6	-6
Egenkapital 31.12.19	2 339	-5	10 521	9 794	22 650

1) 467 813 982 aksjer pålydende kroner 5.

2) Storebrand ASA har i 2019 kjøpt tilbake 1 000 000 egne aksjer. Det er i 2019 solgt 487.950 aksjer til egne ansatte.
Beholdning egne aksjer per 31.12.2019 er på 943.190.

STOREBRAND ASA

Kontantstrømoppstilling

NOK mill.	2019	2018
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Innbetalinger av renter, provisjoner og gebyrer fra kunder	67	47
Netto inn-/utbetalinger vedrørende verdipapirer til virkelig verdi	-1 475	-477
Utbetalinger til drift	-128	-89
Netto inn-/utbetalinger vedrørende andre operasjonelle aktiviteter	4 157	2 247
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	2 621	1 728
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
Netto innbetaling ved salg av datterselskaper		33
Netto utbetalinger ved kjøp/kapitalisering av datterselskaper	-629	-131
Netto innbetalinger/utbetalinger ved salg/kjøp av driftsmidler	-1	2
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-630	-95
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Utbetalinger ved nedbetaling av lån	-500	-450
Innbetaling ved opptak av lån	1	1
Utbetaling av renter lån	-58	-72
Innbetaling ved salg egne aksjer til ansatte	33	37
Utbetling tilbakekjøp egne aksjer	-68	
Utbetaling av utbytte	-1 399	-1 168
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	-1 991	-1 651
Netto kontantstrøm i perioden	0	-19
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	0	-19
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens start	34	53
Beholdning av kontanter/kontantekvivalenten ved periodeslutt	34	34

STOREBRAND ASA

Innhold noter

Note 1:	Regnskapsprinsipper
Note 2:	Inntekt på investering i datterselskap og felleskontrollerte selskaper
Note 3:	Netto inntekter for ulike klasser av finansielle instrumenter
Note 4:	Personalkostnader
Note 5:	Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser
Note 6:	Godtgjørelse til administrerende direktør og tillitsvalgte
Note 7:	Skatt
Note 8:	Morselskapets aksjer i datterselskaper og tilknyttede selskaper
Note 9:	Aksjer
Note 10:	Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning
Note 11:	Finansielle derivater
Note 12:	Finansielle risikoer
Note 13:	Varige driftsmidler
Note 14:	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer
Note 15:	Skringsbokføring
Note 16:	Aksjeeiere
Note 17:	Opplysninger om nærstående parter
Note 18:	Antall ansatte/årsverk

Note 1: Regnskapsprinsipper

Storebrand ASA er holdingselskapet i Storebrand konsernet. Storebrand konsernet driver virksomhet innen liv og skadeforsikring, bank og kapitalforvaltning, hvor forsikringsvirksomheten er den primære virksomheten. Regnskapet for Storebrand ASA er av denne årsak avlagt i henhold til regnskapslov, god regnskapsskikk og forskrift om årsregnskap for skadeforsikringsforetak. For innregning og måling har Storebrand ASA benyttet forskriftens bestemmelser om forenklet IFRS.

Bruk av estimat og skjønn

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet har det vært brukt estimater og forutsetninger som har påvirket eiendeler, gjeld, inntekter, kostnader og opplysning om potensielle forpliktelser. Fremtidige hendelser kan medføre at estimatene endrer seg. Endringene vil bli regnskapsført når det foreligger grunnlag for å fastsette nye estimater. De vesentligste estimatene og vurderingene knytter seg til vurdering av verdi på selskapets datterselskaper og forutsetninger ved pensjonsberegninger.

Klassifiserings og vurderingsprinsipper

Eiendeler bestemt til varig eie og bruk er klassifisert som anleggsmidler, og eiendeler og fordringer som tilbakebetales innen 1 år er klassifisert som omløpsmidler. Tilsvarende prinsipper er benyttet for gjeldsposter.

Oppstillingsplan for resultat og balanse

Storebrand ASA er et holdingsselskap med datterselskaper innenfor forsikring, bank og kapitalforvaltning. Oppstillingsplanen i Forskrift om årsregnskap for skadeforsikringsforetak er derfor ikke benyttet, det er benyttet en tilpasset oppstillingsplan.

Investering i datterselskaper, utbytte og konsernbidrag

I selskapsregnskapet vurderes investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper til anskaffelseskost redusert med eventuelle nedskrivninger. Det foretas vurdering av nedskrivningsbehov ved hver periodeavslutning. Primærinntekten for Storebrand ASA er avkastning på kapital investert i datterselskaper. Mottatt konsernbidrag og utbytte tilknyttet avkastning er derfor behandlet som ordinær driftsinntekt. Foreslåtte og vedtatte aksjeutbytter og konsernbidrag fra datterselskapene er i selskapsregnskapet til Storebrand ASA inntektsført i regnskapsåret.

En forutsetning for inntektsføring er at dette er opptjent egenkapital i datterselskapene. I motsatt fall blir dette ført som egenkapitaltransaksjon, hvilket innebærer at eierandelen i datterselskapet reduseres med mottatt utbytte eller konsernbidrag.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler til eget bruk er vurdert til anskaffelseskost redusert for planmessige avskrivninger. Nedskrivning foretas dersom balanseført verdi overstiger gjenvinnbart beløp av eiendelen.

Pensjonsforpliktelser egne ansatte

Storebrand ASA har innskuddspensjon, men har enkelte pensjonsforpliktelser som regnskapsføres som ytelsesordning.

En innskuddsbasert pensjonsordning innebærer at selskapet betaler et årlig innskudd til de ansattes kollektive pensjonssparing. Den fremtidige pensjonen vil avhenge av størrelsen på tilskuddet og den årlige avkastningen på pensjonssparingen. Selskapet har ingen ytterligere forpliktelse knyttet til levert arbeidsinnsats etter at det årlige innskuddet er betalt. Det er ingen avsetning for påløpte pensjonsforpliktelser i slike ordninger. Innskuddsbaserte pensjonsordninger blir kostnadsført direkte.

Skatt

Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt og utsatt skattefordel er beregnet på forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld. Utsatt skattefordel balanseføres når det kan sannsynliggjøres at selskapet i fremtiden vil ha tilstrekkelige skattemessig overskudd til å nyttiggjøre seg skattefordelen. Utsatt skatt regnskapsføres direkte mot egenkapitalen dersom den vedrører forhold som er regnskapsført direkte mot egenkapitalen.

Valuta

Omløpsmidler og gjeld blir omregnet til balansedagens valutakurs. Anleggsaksjer blir bokført til anskaffelsesdagens kurs.

Finansielle instrumenter

Aksjer og andeler

Aksjer og andeler vurderes til virkelig verdi. For papirer notert på børs eller annen regulert markeds plass, settes virkelig verdi til kjøpskurs siste handelsdag frem til og med balansedagen.

Kjøp av egne aksjer blir behandlet som en egenkapitaltransaksjon, og beholdningen av egne aksjer blir presentert som en reduksjon av egenkapitalen.

Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning

Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning innregnes i balansen når selskapet blir part i instrumentets kontraktsmessige bestemmelser. Alminnelige kjøp og salg av finansielle instrumenter er regnskapsført på transaksjonsdagen. Når en finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse blir førstegangsinnregnet måles den til virkelig verdi. Førstegangsinnregningen inkluderer transaksjonsutgifter som er direkte henførbare på anskaffelsen eller utstedelsen av den finansielle eiendelen eller den finansielle forpliktelsen.

Finansiell eiendeler fraregnes når de kontraktsmessige rettene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen utløper, eller når foretaket overfører den finansielle eiendelen i en transaksjon hvor all eller tilnærmet all risiko og fortjenestemuligheter knyttet til eierskap av eiendelen overføres.

Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning regnskapsføres til virkelig verdi.

Virkelig verdi er det beløp en eiendel kan omsettes for eller en forpliktelse gjøres opp med i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte og frivillige parter. For finansielle eiendeler som er notert på børs eller annen regulert markeds plass, settes virkelig verdi til kjøpskurs på siste handelsdag frem til og med balansedagen, og for en eiendel som skal anskaffes eller en forpliktelse som innehas, salgskurs.

Finansielle derivater

Finansielle derivater regnskapsføres til virkelig verdi. Virkelig verdi av derivatene klassifiseres henholdsvis som en eiendel eller som en forpliktelse, med endringer i virkelig verdi over resultatet.

Obligasjonsinnlån

Obligasjonslån regnskapsføres til amortisert kost etter effektiv rente metode. I amortisert kost inngår transaksjonskostnadene på opptakstidspunktet.

Regnskapsføring av derivater som sikringVirkelig verdi sikring

Storebrand benytter seg av virkelig verdi sikring, sikringsobjektene er fastrente innlån som måles til amortisert kost. Derivater som faller inn under denne kategorien regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet. Verdiendringer på sikringsobjektet som er henførbare til den sikrede risikoen, justerer sikringsobjektets balanseførte verdi og innregnes i resultatet.

Note 2: Inntekt på investering i datterselskap og felleskontrollerte selskaper

NOK mill.	2019	2018
Storebrand Livsforsikring AS	2 200	3 200
Storebrand Bank ASA	244	153
Storebrand Asset Management AS	568	415
Storebrand Forsikring AS	153	324
Storebrand Helseforsikring AS	65	39
Sum	3 230	4 131

Konsernbidrag fra Storebrand ASA, se note 8

Note 3: Netto inntekter for ulike klasser av finansielle instrumenter

NOK mill.	Utbytte/rente- inntekter	Netto ge- vinst/tap ved realisasjon	Netto ureali- sert gevinst/ tap	2019	2018
Netto inntekter fra aksjer og andeler			2	2	1
Netto inntekter obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	54	-3	-1	50	26
Netto inntekter finansielle derivater		-6		-6	-7
Netto inntekter og gevinster fra finansielle eiendeler til virkelig verdi	54	-9	1	47	20
- herav FVO (virkelig verdi opsjon)	54	-3	1	52	27
- herav trading		-6		-6	-7

Note 4: Personalkostnader

NOK mill.	2019	2018
Ordinære lønnskostnader	-20	-21
Folketrygdavgift	-6	-6
Pensjonskostnader ¹⁾	-8	-9
Andre ytelser	-6	-6
Sum	-40	-41

1) Se nærmere spesifikasjon i note 5.

Note 5 : Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser

Storebrandkonsernet har landspesifikke pensjonsordninger.

De ansatte i Storebrand i Norge har en innskuddsbasert pensjonsordning. I en innskuddsordning setter foretaket av et avtalt tilskudd til en pensjonskonto. Den fremtidige pensjonen er avhengig av bidragenes størrelse og avkastningen på pensjonskontoen. Når innskuddene er betalt har foretaket ingen ytterligere betalingsforpliktelser knyttet til innskuddspensjonen, og innbetalingen til pensjonskonto kostnadsføres fortløpende. Det er av regulatoriske årsaker ikke anledning til spare for lønn som overstiger 12G i innskuddspensjon. Storebrand har for ansatte med lønn over 12G en pensjonssparing i spareproduktet Ekstrapensjon.

Premiesatser og innhold for innskuddspensjonsordningen er følgende:

Sparingen starter fra første lønnskroner

Sparesats på 7 prosent av lønn fra 0 til 12G (Grunnbetrag utgjør kr 99 858 pr 31.12.19)

I tillegg spares 13 prosent av lønn mellom 7,1 til 12G

Sparesats i Ekstrapensjon for lønn over 12G er 20 prosent

For ansatte og tidligere ansatte som har hatt lønn over 12G frem til 31.12.2014 ble det gitt et tilbud om kontantutløsning av de opptjente rettigheter, med utbetaling i starten av 2015. For ansatte i konsernledelsen blir denne utbetalingen fordelt over 5 år, med siste utbetaling i 2019.

De norske selskapene er med i Fellesordningen for avtalefestet pensjon AFP. Den private AFP-ordningen gir et livslangt tillegg til den ordinære pensjonen og er en flerforetaksordning pensjonsordning, men det foreligger ikke tilgjengelig pålitelig informasjon for innregning av forpliktelsen i balansen. Ordningen blir finansiert gjennom årlig premie som fastsettes som en prosent av lønn mellom 1 og 7,1G, og premiesatsen i 2019 var på 2,5 %. De ansatte i Storebrand i Norge som er født før 1. januar 1956 kan velge mellom å ta ut AFP eller gå av ved 65 års alder og motta en driftspensjon fra foretaket frem til fylte 67 år. De ansatte kan velge å ta ut fra AFP-ordningen fra og med fylte 62 år og fortsette å stå i jobb.

Ansatte som var sykmeldt og delvis uføre ved overgang til innskuddspensjon, inngår fortsatt i ytelsespensjonsordning. Det foreligger også pensjonsforpliktelser for ytelsesordning knyttet til driftspensjoner for enkelte tidligere ansatte og tidligere styremedlemmer.

AVSTEMMING AV EIENDELER OG GJELD BOKFØRT I BALANSEN

NOK mill.	2019	2018
Nåverdi av forsikret pensjonsforpliktelse	2	2
Virkelig verdi av pensjonsmidler	-7	-7
Netto pensjonsforpliktelse/midler forsikret ordning	-5	-5
Nåverdi av uforsikret pensjonsforpliktelse	159	166
Netto pensjonsforpliktelse i balansen	154	161

ENDRINGER I DEN YTELSESBASERTE PENSJONSFORPLIKTELSEN I LØPET AV ÅRET

NOK mill.	2019	2018
Netto pensjonsforpliktelse 1.1	168	183
Rentekostnader på forpliktelsen	4	5
Estimatavik	8	-9
Utbetalt pensjon	-19	-11
Netto pensjonsforpliktelse	161	168

ENDRINGER I PENSJONSMIDLENES VIRKELIGE VERDI

NOK mill.	2019	2018
Virkelig verdi av pensjonsmidler 1.1	7	7
Estimatavik	-1	
Netto pensjonsmidler	7	7

Forventede innbetalinger premie i 2020 anslås til 1 millioner kroner, og 11 millioner på utbetalinger over drift.

Pensjonsmidler er basert på Storebrand Livsforsikrings finansielle midler som har følgende sammensetning per 31.12:

NOK mill.	2018	2017
Eiendommer til virkelig verdi	13 %	14 %
Obligasjoner til amortisert kost	36 %	36 %
Utlån til amortisert kost	13%	14%
Aksjer og andeler til virkelig verdi	15%	12%
Obligasjoner til virkelig verdi	20%	24%
Andre kortsiktige finansielle eiendeler	1%	1%
Sum	100 %	100 %
Bokført (realisert) avkastning av eiendelene:	3,6%	2,2%

NETTO PENSJONSKOSTNAD RESULTATFØRT I PERIODEN

NOK mill.	2019	2018
Netto rentekostnad/avkastning	4	4
Netto ytelsesbasert ordninger	4	4
Periodens kostnad til innskuddsordninger	4	5
Netto pensjonskostnad	8	9

ANALYSE AV AKTUARIELT TAP (GEVINST) I PERIODEN

NOK mill.	2019	2018
Tap (gevinst) - endring i diskonteringsrenten	8	-2
Tap (gevinst) - opplevd DBO		-6
Tap (gevinst) - opplevd Pensjonsmidler	1	
Aktuarielt tap (gevinst) i perioden	8	-9

HOVEDFORUTSETNINGER BENYTTET I BEREKNINGENE AV NETTO PENSJONSFORPLIKTELSE 31.12:

	2019	2018
Økonomiske forutsetninger:		
Diskonteringsrente	2,2 %	2,8 %
Forventet lønnsvekst	2,00 %	2,50 %
Forventet årlig regulering folkeytrygd	2,00 %	2,50 %
Forventet årlig regulering utbetaling av pensjoner	0,0 %	0,0 %
Uførhetstabell	KU	KU
Dødelighetstabell	K2013BE	K2013BE

Økonomiske forutsetninger:

Fastsettelse av økonomiske forutsetninger er basert på reglene i IAS 19. Det vil særlig være betydelig usikkerhet knyttet til langsiktige antagelser som fremtidig inflasjon, realrente, reallønnsvekst og G-regulering.

Det er i Norge benyttet en diskonteringsrente fastsatt med utgangspunkt i obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Basert på observert markeds- og volumutvikling må det norske OMF-markedet etter Storebrands oppfatning defineres som et dypt marked.

Ved fastsettelse av økonomiske forutsetninger vurderes også bedriftsspesifikke forhold herunder forventet vekst i direkte lønn.

Aktuarielle forutsetninger:

I Norge er det standardiserte forutsetninger om døds-/uføreutvikling samt andre demografiske faktorer utarbeidet av Finansnæringens Fellesorganisasjon. Det ble med virkning fra 2014 innført et nytt dødelighetsgrunnlag K2013 for kollektive pensjonsforsikringer i livsforsikringsselskaper og pensjonskasser. Storebrand har benyttet dødelighetstabell K2013BE (beste estimat) i aktuarberegningene per 31.12.2019.

Note 6: Godtgjørelse til administrerende direktør og tillitsvalgte

Tusen kroner	2019	2018
Administrerende direktør ¹⁾		
Lønn ²⁾	6 899	6 761
Andre skattepliktige ytelser	191	194
Total godtgjørelse opptjent i året	7 090	6 955
Pensjonsopptjening ³⁾	1 353	1 253
Styrets leder	855	760
Styret inklusive styrets leder	4 730	4 371
Godtgjørelse til revisor		
Lovpålagt revisjon	1 896	1 261
Andre attestasjonstjenester	20	33

1) Odd Arild Grefstad er administrerende direktør i Storebrand ASA, og beløpet som er oppgitt i noten er den samlede godtgjørelsen fra konsernet. Han har en lønnsgaranti på 24 måneder etter ordinær oppsigelsestid. Alle arbeidsrelaterte inntekter inklusive konsulentoppdrag kommer til fradrag.

2) En andel av konsernledelsens fastlønn vil være bundet til kjøp av fysisk Storebrand-aksjer med 3 års bindingstid. Kjøp av aksjer vil foregå en gang per år.

3) Pensjonskostnad omfatter årets opptjening. Se også beskrivelse av pensjonsordning i note 5.

For ytterligere spesifikasjoner for ledende ansatte i konsernet, styret og styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte, se note 22 under Storebrand konsern.

Note 7: Skatt

Nedenfor fremgår en spesifisering av forskjellen mellom regnskapsmessige resultat og årets skattegrunnlag:

NOK mill.	2019	2018
Resultat før skattekostnad	3 125	4 074
Aksjeutbytte	-219	-39
Gevinst/tap aksjer		-28
Skattefritt konsernbidrag	-2 202	-3 527
Permanente forskjeller	-21	-27
Endring i midlertidige forskjeller	-22	-24
Årets skattegrunnlag	662	428
- Anvendelse av fremførbart underskudd		-327
Årets skattegrunnlag for betalbar skatt	662	101

SKATTEKOSTNAD

NOK mill.	2019	2018
Betalbar skatt avgitt konsernbidrag	-168	-25
Endring utsatt skatt	-5	-86
Skattekostnad	-173	-111

BEREGNING AV UTSATT SKATTEFORDEL OG UTSATT SKATT AV MIDERTIDIGE FORSKJELLER OG UNDERSKUDD TIL FREMFØRING

NOK mill.	2019	2018
Skatteøkende midlertidige forskjeller		
Annet	1	1
Sum skatteøkende midlertidige forskjeller	1	1
Skattereduserende midlertidige forskjeller		
Verdipapirer	-9	-8
Driftsmidler	-1	-1
Avsetninger		-6
Påløpt pensjon	-154	-161
Gevinst-/tapskonto	-2	-2
Annet		-10
Sum skattereduserende midlertidige forskjeller	-165	-188
Netto skatteøkende/(reduserende) midlertidige forskjeller	-165	-187
Netto utsatt fordel/forpliktelse i balansen	41	47

AVSTEMMING AV SKATTEKOSTNAD MOT ORDINÆRT RESULTAT

NOK mill.	2019	2018
Resultat før skatt	3 125	4 074
Forventet inntektsskatt etter nominell sats	-781	-1 018
Skatteeffekten av:		
Inntektsført aksjeutbytte	55	10
Aksjegevinster		7
Permanente forskjeller	551	890
For lite/mye avsatt tidligere år	3	
Skattekostnad	-173	-111
Effektiv skattesats	6 %	3 %

Note 8: Morselskapets aksjer i datterselskaper og tilknyttede selskaper

NOK mill.	Forretnings- kontor	Eierandel/ stemmeandel	Bokført verdi	
			2019	2018
Datterselskaper				
Storebrand Livsforsikring AS ¹⁾	Oslo	100%	14 303	13 788
Storebrand Bank ASA ²⁾	Oslo	100%	2 493	2 309
Storebrand Asset Management AS	Oslo	100%	2 746	2 748
Storebrand Forsikring AS ³⁾	Oslo	100%	394	359
Storebrand Facilities AS	Oslo	100%	25	
Felleskontrollerte/-tilknyttede selskaper				
Storebrand Helseforsikring AS	Bokført Oslo	50%	78	78
AS Værdalsbruket ⁴⁾	Værdal	25%	4	4
Sum			20 042	19 286

1) Avgitt konsernbidrag i 2019 på 512 millioner kroner som kapitalinnskudd.

2) Avgitt konsernbidrag i 2019 på 184 millioner kroner som kapitalinnskudd.

3) Avgitt konsernbidrag i 2019 på 35 millioner kroner som kapitalinnskudd.

4) 74,9 prosent er eid av Storebrand Livsforsikring AS.

Note 9: Aksjer

NOK mill.	Virkelig verdi	
	2019	2018
Aksjer	44	22
Sum aksjer	44	22

Note 10: Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning

NOK mill.	Virkelig verdi	
	2019	2018
Stat- og statsgarantert		363
Selskapsobligasjoner		1 024
Verdipapiriserte obligasjoner		433
Obligasjonsfond	3 260	
Sum obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	3 260	1 820
Modifisert durasjon	0,5	0,6
Gjennomsnittlig effektiv rente	2,12%	1,13%

Note 11: Finansielle derivater

NOK mill.	Brutto nom. volum ¹⁾	Brutto balanseførte fin. eiendeler	Brutto balanseført gjeld	Netto	beløp
Rentederivater ¹⁾	600	11	7		3
Sum derivater 2019	600	11	7		3
Sum derivater 2018	300	9			9

1) For andel benyttet til sikringsbokføring, se note 15

Note 12: Finansielle risikoer

KREDITTRISIKO FORDELT PÅ RATING

Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning til virkelig verdi
Debitorkategori etter garantist

NOK mill.	AAA Virkelig verdi	AA Virkelig verdi	A Virkelig verdi	BBB Virkelig verdi	Not rated Virkelig verdi	Total Virkelig verdi
Stat- og statsgaranterte obligasjoner	27				195	222
Selskapsobligasjoner	78	173	383	29	2 145	2 808
Verdipapiriserte obligasjoner	17				201	217
Annet						13
Sum 2019	121	173	383	29	2 541	3 260
Sum 2018	487	431	901			1 820

MOTPARTER

NOK million	Virkelig verdi		Total
	AA	A	
Derivater	3		3
Bankinnskudd	11	23	34

Ratingklasser er basert på Standard & Poor's

Renterisiko

Storebrand ASA eier både rentebærende verdipapirer og har rentebærende gjeld. En endring av renten vil ha begrenset effekt på selskapets egenkapital.

Likviditetsrisiko

UDISKONTERTE KONTANTSTRØMMER FINANSIELLE FORPLIKTELSE

NOK mill.	0-6 mnd	7-12 mnd	2-3 år	4-5 år	Total verdi	Balanseført verdi
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer/banklån	517	323	526		1 366	1 309
Sum finansielle forpliktelser 2019	517	323	526		1 366	1 309
Derivater knyttet til innlån 2019	5	-10			-6	-3
Sum finansielle forpliktelser 2018	19	531	850	507	1 907	1 813
Derivater knyttet til innlån 2018	5	-10	-6		-11	-9

Storebrand ASA har per 31.12. likvide midler på 3,3 milliarder kroner.

Valutarisiko

Storebrand ASA har liten valutarisiko

Note 13: Varige driftsmidler

MASKINER, INVENTAR OG IT-UTSTYR

NOK mill.	2019	2018
Anskaffelseskost per 1.1	34	36
Akkumulert avskrivning	-7	-7
Bokført verdi per 1.1	26	28
Tilgang	1	
Avgang		-2
Bokført verdi per 31.12	27	26

Følgende lineære avskrivningssatser brukes for driftsmidler:

Maskiner og inventar: 4-8 år

EDB-systemer: 3 år

Note 14: Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

NOK mill.	Rente	Valuta	Netto nominell verdi	2019	2018
Obligasjonslån 2014/2020 ¹⁾	Fast	NOK	300	305	311
Obligasjonslån 2014/2019	Flytende	NOK	500		500
Obligasjonslån 2017/2020	Flytende	NOK	500	502	501
Obligasjonslån 2017/2022	Flytende	NOK	500	501	501
Sum ²⁾				1 309	1 813

1) Lånene som har fastrente er sikret med en renteswap, som regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet. Verdiendringer på lånene som er henførbare til den sikrede risikoen inngår i balanseført verdi og innregnes i resultatet.

2) Lånene er bokført til amortisert kost og inkluderer opptjente ikke forfalte renter.

Til inngåtte låneavtaler og trekkfasilitet er det knyttet covenantskrav.

Storebrand ASA har en ubenyttet trekkfasilitet på EUR 200 millioner, som løper til desember 2024.

Note 15: Sikringsbokføring

Selskapet benytter virkelig verdi sikring. Det er renterisiko som sikres. Sikringseffektiviteten følges opp på papirnivå.

SIKRINGSINSTRUMENT/SIKRINGSOBJEKT - VIRKELIG VERDISIKRING

NOK million	2019				2018			
	Kontrakt/ nominell verdi	Balanseført verdi ¹⁾			Kontrakt/ nominell verdi	Balanseført verdi ¹⁾		
		Eiendeler	Gjeld	Resultat- ført		Eiendeler	Gjeld	Resultat- ført
Renteswapper	300	3		-6	300	9		-7
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	300		305	6	300		311	7

1) Balanseførte verdier per 31.12.

Note 16: Aksjeeiere

DE 20 STØRSTE AKSJONÆRER

	Eierandel i %
Folketrygdfondet	11,0
Allianz Global Investors	6,3
T Rowe Price Global Investments	4,9
Handelsbanken Asset Management	4,1
Danske Bank Asset Management	3,9
DNB Asset Management	3,4
Vanguard Group	2,9
KLP	2,7
M&G Investment Management	2,6
EQT Fund Management	2,5
BlackRock	2,0
OM Holding AS	1,8
Storebrand Asset Management	1,7
Deka Investment	1,4
HSBC Trinkaus & Burkhardt	1,4
Nordea Asset Management	1,3
Arrowstreet Capital	1,2
Dimensional Fund Advisors	1,1
Carnegie Investment Bank (PB)	1,0
BMO Global Asset Management (UK)	1,0
Utenlandsk eierskap av totale aksjer	56%

Note 17: Opplysninger om nærstående parter

	Eier antall aksjer ¹⁾
Ledende ansatte	
Odd Arild Grefstad	162 269
Lars Aa. Løddesøl	100 026
Geir Holmgren	67 089
Heidi Skaaret	69 690
Staffan Hansén	66 689
Jan Erik Saugestad	58 411
Karin Greve-Isdahl	12 861
Trygve Håkedal	8 034
Tove Selnes	14 964
Terje Løken	8 921
Styret	
Didrik Munch	32 000
Laila Synnøve Dahlen	12 500
Martin Skancke	22 000
Karin Bing Orgland	17 000
Liv Sandbæk	0
Karl Sandlund	3 000
Heidi Storruste	3 925
Arne Fredrik Håstein	5 404
Ingvild Pedersen	1 964
Magnus Gard	613

1) Oversikten viser antall aksjer eid av vedkommende person, samt nærmeste familie og selskaper der vedkommende har bestemmende innflytelse jfr. RL § 7-26.

TRANSAKSJONER MELLOM KONSERNSELSKAPER

NOK mill.	2019	2018
Resultatposter:		
Konsernbidrag og aksjeutbytte fra datterselskaper	3 230	4 131
Kjøp og salg av tjenester (netto)	-47	-26
Balanseposter:		
Tilgode fra konsernselskaper	3 166	4 092
Gjeld til konsernselskaper	900	597

Note 18: Antall ansatte/årsverk

	2019	2018
Antall ansatte	6	8
Antall årsverk	6	8
Gjennomsnittlig antall ansatte	7	8

- Erklæring fra styrets medlemmer og administrerende direktør

Styret og administrerende direktør har i dag behandlet og godkjent årsberetningen og årsregnskapet for Storebrand ASA og Storebrand Konsern for regnskapsåret 2019 og per 31. desember 2019 (årsrapporten 2019).

Konsernregnskapet er avlagt i samsvar med de EU-godkjente IFRSer og tilhørende fortolkningsuttalelser, samt de ytterligere norske opplysningskrav som følger av regnskapsloven som skal anvendes per 31. desember 2019. Årsregnskapet for morselskapet er avlagt i samsvar med regnskapsloven, årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper, samt norske tilleggskrav i verdipapirhandelloven. Årsberetningen for konsern og mor er i samsvar med regnskapslovens krav og Norsk Regnskapsstandard nr. 16 per 31. desember 2019.

Etter styrets og administrerende direktørs beste overbevisning er årsregnskapet for 2019 utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder og opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av morselskapets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet per 31. desember 2019. Etter styrets og administrerende direktørs beste overbevisning gir årsberetningen en rettviseende oversikt over viktige begivenheter i regnskapsperioden og deres innflytelse på årsregnskapet for Storebrand ASA og Storebrand Konsern. Etter styrets og administrerende direktørs beste overbevisning gir også beskrivelsen av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer virksomheten står overfor i neste regnskapsperiode, samt beskrivelsen av nærstående vesentlige transaksjoner, en rettviseende oversikt.

Lysaker, 11. februar 2020
Styret i Storebrand ASA

Didrik Munch (sign.)
Styrets leder

Karin Bing Orgland (sign.)

Laila S. Dahlen (sign.)

Liv Sandbæk (sign.)

Martin Skancke (sign.)

Karl Sandlund (sign.)

Fredrik Törnqvist (sign.)

Magnus Gard (sign.)

Odd Arild Grefstad (sign.)
Administrerende direktør

Til generalforsamlingen i Storebrand ASA

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Storebrand ASA sitt årsregnskap, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap, totalresultat, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap, totalresultat, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir det medfølgende selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Storebrand ASA per 31. desember 2019 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
- gir det medfølgende konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Storebrand ASA per 31. desember 2019 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2019. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

Virksomheten i konsernet har i hovedsak vært uendret sammenlignet med fjoråret. Det har ikke vært regulatoriske endringer, transaksjoner eller hendelser av vesentlig betydning for årsregnskapet 2019 som har avledet nye fokusområder. Vi har videreført våre fokusområder knyttet til «Verdsettelse av forsikringspolisene i livsforsikring», «Verdsettelse av investeringseiendom» og «Verdsettelse av finansielle eiendeler til virkelig verdi». Blant annet på grunn av innføring av nye skatteregler har vi fokusert på «Nye skatteregler og usikre skatteposisjoner». Vårt fokus på konsernet IT-systemer relevante for revisjonen er også videreført, og beskrivelsen av vår revisjonsmessige angrepsvinkel er integrert i beskrivelsen av hvordan vi har håndtert de øvrige sentrale forholdene.

Sentrale forhold ved revisjonen**Hvordan vi i vår revisjon håndterte sentrale forhold ved revisjonen***Verdsettelse av forsikringsforpliktelsene i livsforsikring*

Vi har fokusert på verdsettelsen av forsikringsforpliktelsene fordi det er vesentlige estimater i regnskapet. Estimatenes innebærer komplekse vurderinger av sannsynligheten for at forsikrede hendelser inntreffer, og usikkerhet knyttet til hvorvidt avsetningene er tilstrekkelig til å dekke de totale forpliktelsene overfor forsikringstakerne. Små justeringer av forutsetningene kan ha vesentlig betydning for størrelsen på estimatene.

Beregningen av forsikringsforpliktelsene vil i stor grad avhenge av god datakvalitet i forsikringssystemet og anvendelse av forutsetninger som er i tråd med regulatoriske bestemmelser og hensiktsmessige bransjestandarder.

Se note 1, 2, 7 og 38 til regnskapet hvor ledelsen gir en nærmere beskrivelse av forsikringsforpliktelsene, forutsetningene og estimatusikkerhet.

Ved vår revisjon har vi vurdert og testet utformingen og effektiviteten av etablerte kontroller for kvalitetssikring av anvendte forutsetninger og beregningsmetoder, herunder selskapets interne reberegninger av forsikringsforpliktelsene. Vi undersøkte også om ledelsen hadde etablerte effektive kontroller som sikret god datakvalitet ved beregningen av forsikringsforpliktelsene. Dette inkluderte kontroller rettet mot datainnhenting, databehandling, avstemming av forsikringssystemene samt generelle IT-kontroller relevante for finansiell rapportering. De kontrollene vi valgte å bygge på fungerte effektivt.

Vi har også utført uavhengige kontrollberegninger for et utvalg av forsikringsforpliktelsene ved hjelp av våre aktuarielle modeller og sammenlignet mot selskapets beregninger. Vi benyttet våre egne aktuarer i dette arbeidet. Kontrollberegningene viste ikke avvik av betydning.

Vi har vurdert og utfordret ledelsens anvendelse av sentrale forutsetninger som dødsrisiko, uførhetsrisiko, opplevelsrisiko, diskonteringsrente og andre aktuarielle forutsetninger som ligger til grunn for estimatet av forsikringsforpliktelsene. Det samme gjorde vi for den metoden og de modeller ledelsen benyttet. Vi benyttet våre egne aktuarer i deler av dette arbeidet. Våre funn er at forutsetninger, metoder og modeller var i tråd med bransjestandarder, regulatoriske bestemmelser og var anvendt konsistent.

Vi har også vurdert og kommet til at informasjonen om forsikringsforpliktelsene er tilstrekkelig og dekkende.

Verdsettelse av investeringseiendom

Konsernet har investeringseiendom som i hovedsak består av kontor og handelseiendom. Vi har fokusert på investeringseiendom fordi det er et estimat og utgjør en betydelig del av konsernets balanse.

Disse eiendommene verdsettes til virkelig verdi og er klassifisert i nivå 3 etter IFRS

Ved vår revisjon har vi vurdert og testet utformingen og effektiviteten av etablerte kontroller for kvalitetssikring av anvendte forutsetninger og beregningsmetoder, herunder selskapets interne verddivurdering av investeringseiendom. Vi undersøkte særlig om ledelsen hadde etablert kontroller som skal sikre vurdering av markedsleie og avkastningskrav. Vi fant at det var etablert rutiner som sikrer at disse elementene regelmessig kontrolleres mot både eksterne verdsettelses

13. Verdssettelse av eiendommene innebærer bruk av forutsetninger som er gjenstand for skjønnsanvendelse fra ledelsens side. Viktige forutsetninger for verdien av den enkelte eiendom er i første rekke forventede fremtidige kontantstrømmer og avkastningskrav.

Grunnlaget for ledelsens estimat er en intern verdsettelsesmodell og eksterne verdivurderinger. Ledelsen innhenter observasjoner av markedsdata fra ulike markedsaktører. Ledelsen vurderer rimeligheten av sine egne estimater gjennom innhentelse av verdsettelse fra eksterne verdsettere for et utvalg eiendommer på rullerende basis. Verdsetterne ble engasjert av selskapets ledelse.

For en nærmere beskrivelse av investeringseiendom, metoden som benyttes og forutsetningene som ligger til grunn for verdsettelsen, se note 1, 2, 12 og note 33 til regnskapet.

og markedsdata. De kontrollene vi har valgt å bygge på fungerer etter vårt syn effektivt.

Vi har innhentet, lest og forstått den interne verdsettelsesmodellen. Vi kom til at modellen inneholder de elementer som regnskapsregelverket krever og derfor er hensiktsmessig for bruk til å fastsette virkelig verdi på konsernets investeringseiendom. Vi kontrollerte om- og fant at modellen foretok matematisk riktige beregninger.

I vår vurdering av verdsettelsene har vi utfordret benyttede forutsetninger for forventede fremtidige kontantstrømmer og avkastningskrav ved å sammenligne dem mot informasjon fra relevante eksterne kilder for et utvalg eiendommer. Bakgrunnen for vesentlige endringer i verdi fra tidligere perioder var gjenstand for diskusjoner med ledelsen. Vi fant at forutsetningene stemte godt overens med informasjon fra relevante kilder og at forklaringer på vesentlige endringer i verdi var basert på endringer i informasjonen fra relevante kilder. Vi vurderte også verdsetternes kvalifikasjoner, kompetanse og objektivitet. Vi har gjennomgått engasjementsbrevene for verdsettelsesoppdragene for å vurdere hvorvidt det var klausuler eller honorarbestemmelser som kunne påvirke deres objektivitet eller på noen annen måte ha begrenset deres oppdrag. Vi fant ingen indikasjoner på slike forhold. De interne verdifastsettelse sammenlignet vi mot de eksterne verdsetternes anslag på verdier for utvalgte eiendommer. Vi utfordret ledelsen på avvik av betydning og innhentet forklaringer til avvik. Vi vurderte forklaringene som rimelige.

Vi har også vurdert og kommet til at informasjonen om investeringseiendom var i henhold til kravene i regnskapsreglene og ga en dekkende beskrivelse av metoden som benyttes og forutsetningene som ligger til grunn for verdsettelsen.

Verdssettelse av finansielle eiendeler til virkelig verdi

Vi har fokusert på dette området både fordi finansielle eiendeler utgjør en betydelig del av eiendelene i balansen og fordi markedsverdien i enkelte tilfeller må estimeres ved hjelp av verdsettelsesmodeller som vil inneholde skjønn.

Mesteparten av de finansielle eiendelene som regnskapsføres til virkelig verdi over

Ved vår revisjon har vi vurdert utforming og testet effektivitet av Storebrands etablerte kontroller over verdsettelse av finansielle eiendeler til virkelig verdi. Dette omfattet særlig kontroller som sikret fullstendig og nøyaktig anvendelse av kvoterte markedspriser og andre observerbare stamdata, avkastningskontroller og generelle IT-kontroller relevante for finansiell rapportering. De kontrollene vi har valgt å bygge på fungerer etter vårt syn effektivt.

resultatet er basert på kvoterte priser i aktive markeder (nivå 1 investeringer) eller er avledet fra observerbar markedsinformasjon (nivå 2 investeringer). For disse eiendelene er det viktig med rutiner og prosesser som sikrer et nøyaktig grunnlag for verdsettelsen.

For finansielle eiendeler som er verdsatt basert på modeller og enkelte forutsetninger som ikke er direkte observerbare (nivå 3 investeringer), har vi fokusert på både modellene og de forutsetningene som ligger til grunn for verdsettelsen.

Se note 2 og 12 for en beskrivelse av verdsettelse av finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi over resultatet.

For finansielle eiendeler som er verdsatt ved hjelp av modeller og bruk av enkelte forutsetninger som ikke er direkte observerbare, har vi vurdert verdsettelsesprinsipper, modellene og forutsetningene, som ble anvendt. Vi fant at modellene og forutsetningene var hensiktsmessige og anvendt konsistent.

For et utvalg investeringer testet vi også at virkelig verdi var i samsvar med eksterne verdsettelser. Der det er relevant har vi tatt stilling til påliteligheten av kildene som benyttes. Våre tester avdekket ikke vesentlige avvik.

Vi har også vurdert og funnet at noteinformasjonen om konsernets verdsettelsesprinsipper og virkelig verdi fastsettelse var tilstrekkelig og dekkende.

Nye skatteregler og usikre skatteposisjoner

Skattereglene for livsforsikringsforetak og finanskonsern er komplekse, og har gjennomgått vesentlige endringer de siste årene. Som beskrevet i note 26 har det som en del av konsernets virksomhet oppstått usikre skatteposisjoner knyttet til avviklingen av et datterselskap i 2015 og innføringen av nye skatteregler for livsforsikringsforetak i 2018. Det knytter seg betydelig skjønn til ledelsens vurdering av hvorvidt de usikre skatteposisjonene skal innregnes i regnskapet. De usikre skatteposisjonene har derfor vært et fokusområde.

Vi har gjennomgått og utfordret ledelsens vurdering av de usikre skatteposisjonene. Som grunnlag for sine vurderinger har ledelsen blant annet innhentet eksterne juridiske vurderinger. Vi har vurdert de eksterne juristenes kompetanse, integritet og objektivitet. Vi har evaluert de eksterne vurderingene, om argumentene i advokatenes vurderinger er rimelige og om avveiningene fremstår som nøytrale.

Vi har også vurdert informasjonen om de usikre skatteforpliktelsene i årsregnskapet, og fant at informasjonen dekker kravene i regnskapsreglene.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde, for selskapsregnskapet i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for konsernregnskapet i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift og på tilbørlig måte opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for selskapsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for konsernregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike konsernet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke fortsetter driften.

- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Vi gir styret en uttalelse om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og om at vi har kommunisert og vil kommunisere med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de sakene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse sakene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av saken, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at en sak ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at saken blir omtalt.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 11. februar 2020

PricewaterhouseCoopers AS

Magne Sem

Statsautorisert revisor

Eierstyring og selskapsledelse

196	Eierstyring og selskapsledelse
205	Selskapene i Storebrandkonsernet

Eierstyring og selskapsledelse

God selskapsledelse og eierstyring er viktig for at virksomheten skal nå sine fastsatte mål, herunder best mulig ressursutnyttelse og god verdiskaping. Storebrandkonsernet (heretter kalt Storebrand) arbeider kontinuerlig med å forbedre både de overordnede beslutningsprosessene og den daglige selskapsledelsen.

Prinsippene for eierstyring og selskapsledelse i Storebrand er fastsatt i samsvar med den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse. Ledelsen og styret i Storebrand ASA (heretter kalt styret) vurderer årlig de fastsatte prinsippene for eierstyring og selskapsledelse, samt etterlevelsen av disse. Storebrand avlegger redegjørelsen i samsvar med regnskapslovens paragraf 3-3b og den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse.

Storebrand avlegger en integrert rapport som omhandler de finansielle, miljømessige og sosiale forholdene samt eierstyring, som er mest vesentlige for Storebrand. Vesentlighetsanalysen er omtalt i kapittel 1.

Redegjørelse etter Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse

Beskrivelsen nedenfor redegjør for hvordan de 15 punktene i anbefalingen er fulgt opp av Storebrand.

1. REDEGJØRELSE FOR EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE (INGEN AVVIK FRA ANBEFALINGEN)

Styret har besluttet at Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse skal følges. Etterlevelsen av anbefalingen er omtalt i styrets årsberetning. Storebrand etterlever anbefalingen uten vesentlige avvik. Det er redegjort for et mindre avvik i punkt 3 nedenfor.

2. VIRKSOMHET (INGEN AVVIK FRA ANBEFALINGEN)

Storebrand ASA er morselskap i et finanskonsern med vedtektsfestet formål å forvalte dets eierinteresser i Storebrands datterselskaper i samsvar med gjeldende lovverk. Storebrands hovedforretningsområder omfatter pensjon og sparing, forsikring og bank. Vedtektene finnes i sin helhet på Storebrands nettside www.storebrand.no.

Markedet oppdateres om Storebrands mål, strategier og verdiskaping gjennom kvartalsvise resultatpresentasjoner og i

egne temapresentasjoner. Les mer om selskapets mål og hovedstrategier i årsberetningen.

Storebrands ambisjon er å være et sparekonsern i verdensklasse som leverer en bedre pensjon – enkelt og bærekraftig. Storebrands strategi og verdigrunnlag er beskrevet i rammeverket, "Vår drivkraft", som utgjør en felles retning for hvordan Storebrand vil skape verdi for kunder og eiere.

Storebrand skal levere lønnsom vekst innenfor etablerte satsingsområder gjennom enkle og bærekraftige løsninger. Styret gjennomfører løpende evalueringer av mål, strategi og risiko-profil. Mer informasjon om "Vår drivkraft" og satsingsområder finnes i kapittel 1 i årsrapporten.

Siden 1995 har Storebrand jobbet med bærekraftige investeringer, og tatt aktivt stilling til hvordan både kunders og egne midler investeres. Storebrand mener at selskaper som integrerer bærekraft i sin forretningsvirksomhet reduserer risiko og skaper nye muligheter for virksomheten og kapitaleiere. Vårt arbeid med bærekraftige investeringer er beskrevet i kapittel 3.

Storebrands prinsipper for bærekraft oppsummerer hvordan arbeidet er en integrert del av konsernets overordnede målsettinger og styrings- og kontrollprosesser. Prinsippene omfatter alle deler av virksomheten, inkludert investeringer, produktutvikling, innkjøp, medarbeideroppfølging og husdrift, som forklart i kapittel 1.

Styret vedtar Storebrands overordnede mål for arbeidet med bærekraft, som er i tråd med disse prinsippene. Konsernledelsen har ansvar for å realisere de strategiske målene. Vårt overordnede strategiske mål for bærekraft i 2019 har vært å styrke bærekraft som vårt konkurransefortrinn. Dette målet har underliggende mål i vår interne drift, våre produkter og vår eksterne kommunikasjon. Målene gjennomgås i konsernledelsen tre ganger i året og to ganger i året av styret.

Gjennom vår vesentlighetsanalyse har vi definert de viktigste satsningsområdene, som er finanskapital og investeringsuniv-ers, kunde- og samfunnsrelasjoner, våre ansatte og orden i eget hus. I årsrapportens kapittel 3 til 6 presenterer vi detaljerte mål og resultater for alle disse områdene. Storebrand mener at mangfold forsterker virksomhetens relative evne

til verdiskaping. Økt mangfold er en viktig del av Storebrand rekrutteringspolitikk. Storebrand jobber for å opprettholde og videreutvikle en organisasjon med reell likestilling. Les mer om vårt arbeid i kapittel 5.

Storebrand har egne etiske regler. I tillegg er det etablert retningslinjer for blant annet arrangementer, varsling og bekjempelse av korrupsjon. Les mer om vårt arbeid i kapittel 6.

3. SELSKAPSKAPITAL OG UTBYTTE (AVVIK FRA ANBEFALINGEN)

Styret i Storebrand ASA vurderer til enhver tid Storebrands soliditet i lys av selskapets mål, strategi og risikoprofil. Les mer om Storebrands kapitalforhold og soliditet i styrets årsberetning.

Styret har vedtatt og gjort kjent en utbyttepolitikk hvorefter Storebrand har som mål å betale et utbytte på over 50 prosent av konsernresultatet etter skatt. Styret har som ambisjon at ordinært utbytte pr. aksje minst skal være på samme nominelle nivå som året før. Normalt utbytte utbetales ved en bærekraftig solvensmargin på over 150 prosent. Ved solvensmargin over 180 prosent er styrets intensjon å foreslå ekstraordinære utbytter eller tilbakekjøp av aksjer.

Generalforsamlingen fastsetter det årlige utbyttet, basert på forslag fra styret. I henhold til allmennaksjeloven § 8-1 annet ledd kan generalforsamlingen med alminnelig flertall gi styret fullmakt til å dele ut utbytte. Grunnlaget skal være årsregnskapet som er godkjent av generalforsamlingen. Fullmakten kan ikke gis for en lengre periode enn frem til neste ordinære generalforsamlingen. Videre skal fullmakten være forankret i vedtatt utbyttepolitikk. Generalforsamlingen ble ikke bedt om å gi slik fullmakt i 2019. Les mer om Storebrands utbyttepolitikk på side 70.

Storebrand ASA ønsker å ha ulike verktøy tilgjengelig i arbeidet med å opprettholde en optimal kapitalstruktur for Storebrand for å bidra til god aksjonæravkastning og finansiell robusthet. På ordinær generalforsamling i 2019 fikk styret fullmakt til å forhøye aksjekapitalen gjennom nytegnning av aksjer med en samlet verdi inntil NOK 233 906 991. Fullmakten kan benyttes til erverv av virksomhet mot vederlag i nytegnede aksjer, eller ved for øvrig å forhøye aksjekapitalen. Styret kan i henhold til

fullmakten beslutte å fravike aksjeeiernes fortrinnsrett til å tegne nye aksjer. Fullmakten kan benyttes ved én eller flere emisjoner. Fullmakten gjelder frem til neste ordinære generalforsamling.

Under samme generalforsamling fikk styret fullmakt til å kjøpe tilbake aksjer for inntil NOK 233 906 991, likevel slik at samlet beholdning av egne aksjer til enhver tid ikke skal overstige 10 prosent av aksjekapitalen. Tilbakekjøp av egne aksjer kan være et verktøy for disponering av overskuddskapital til aksjonærene i tillegg til utbytte. Videre selger Storebrand ASA hvert år aksjer til ansatte fra egen beholdning i forbindelse med aksjekjøpsprogram og langtidsincentivordninger for ansatte i Storebrand. Det er på denne bakgrunn hensiktsmessig at styret gis fullmakt til å kjøpe aksjer i markedet for å dekke nevnte og eventuelle andre behov. Fullmakten gjelder frem til neste ordinære generalforsamling.

Det er for øvrig ingen bestemmelser i Storebrand ASAs vedtekter som regulerer tilbakekjøp eller utstedelse av aksjer.

Avvik fra anbefalingen: Styrefullmaktene til å foreta kapitalforhøyelser og å kjøpe egne aksjer er begrenset til definerte formål, men det ble ikke lagt til rette for at generalforsamlingen kunne stemme over enkeltformål.

4. LIKEBEHANDLING AV AKSJEIEIERE OG TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE (INGEN AVVIK FRA ANBEFALINGEN)

Storebrand ASA har kun én aksjeklasse. Det gjelder ingen spesielle eier- og stemmerettsbegrensninger utover bestemmelsene om eierkontroll i finansforetaksloven. Gjennom sitt arbeid legger styret og ledelsen i Storebrand stor vekt på likebehandling av aksjeeierne.

Alminnelige habilitetsregler for styremedlemmer og ledende ansatte fremkommer av Storebrand ASAs styreinstruks, instruks for datterselskapsstyrer, instruks for administrerende direktør, retningslinjer for interessekonflikter og Storebrands etiske regler. Styrets medlemmer skal melde fra til selskapet dersom de direkte eller indirekte har en vesentlig interesse i en avtale som inngås av et selskap i Storebrand. Ved ikke uvesentlige transaksjoner skal styret sørge for at det foreligger verddivurdering fra uavhengig tredjepart. Styreinstruksen viser

til at et styremedlem ikke må delta i behandlingen eller avgjørelsen av spørsmål som har slik særlig betydning for egen del, eller for noen nærstående, at medlemmet må anses for å ha fremtredende personlig eller økonomisk særinteresse i saken. Det påhviler det enkelte styremedlem fortløpende å vurdere om det foreligger slike forhold. For Storebrands ansatte og tillitsvalgte er transaksjoner med nærstående regulert i Storebrands etiske regler. Ansatte skal på eget initiativ melde fra til nærmeste overordnede straks vedkommende blir oppmerksom på at en habilitetskonflikt kan oppstå. Generelt er en ansatt definert som inhabil dersom det foreligger omstendigheter som kan føre til at vedkommende av andre kan oppfattes å legge vekt på annet enn Storebrands interesser.

Ved kapitalforhøyelser i tråd med fullmakten angitt i punkt 3 ovenfor, kan styret beslutte at aksjeeiernes fortrinnsrett skal fravikes.

For en fullstendig redegjørelse om aksjonærforhold i kapittel 7 ovenfor.

5. FRI OMSETTELIGHET (INGEN AVVIK FRA ANBEFALINGEN)

Aksjene i Storebrand ASA er notert på Oslo Børs. Aksjene er fritt omsettelige, og vedtektene har følgelig ingen begrensninger på omsetteligheten av aksjene. Alle aksjer gir lik rett, jf. punkt 4 ovenfor.

6. GENERALFORSAMLING (INGEN AVVIK FRA ANBEFALINGEN)

Generalforsamling i Storebrand ASA skal i henhold til vedtektene avholdes innen utgangen av juni måned hvert år. Generalforsamlingen ble avholdt 10. april 2019. Alle aksjonærer med kjent adresse mottar innkalling, som sendes minst 21 dager før generalforsamlingen. Frist for påmelding skal i henhold til vedtektene tidligst settes fem kalenderdager før generalforsamlingen. I henhold til Storebrands vedtekter benyttes adgangen til å gjøre øvrig saksdokumentasjon tilgjengelig på Storebrands internettsider, jf. allmennaksjeloven § 5-11a. Aksjonærene kan likevel kreve å få tilsendt slike saksdokumenter pr. post.

Samtlige aksjonærer kan delta på generalforsamlingen. Storebrands vedtekter gir aksjonærene adgang til å forhåndsstemme ved bruk av elektronisk kommunikasjon, jf. allmennaksjeloven § 5-8b.

Utover dette er det anledning til å stemme ved bruk av fullmakt. Det er lagt til rette for at fullmaktsskjemaet knyttes til hver enkelt sak som behandles. Skjemaet søkes så langt som mulig utformet slik at det også kan stemmes over kandidater som skal velges. Avstemning på generalforsamlingen tillater separat avstemning for hvert enkelt medlem i de ulike organene. Det gis nærmere informasjon om forhåndsstemming, bruk av fullmakt og aksjeeiers rett til å få behandlet saker på generalforsamlingen både i innkallingen og på Storebrands nettsider.

Adgangen til elektronisk stemmegivning og bruk av fullmakt gir derfor aksjonærene mulighet til å avgi stemmer uten å være representert på generalforsamlingen. Alle aksjonærene får dermed adgang til å utøve innflytelse på Storebrand gjennom bruk av stemmeretten.

På generalforsamlingen deltar styrets leder, minst en representant fra valgkomiteen og eksternt revisor. Styremedlemmer i Storebrand ASA har ikke møteplikt, men oppfordres til å delta. Fra administrasjonen deltar konsernsjef, konsernledelsen og konsernjuridisk direktør. Generalforsamlingsprotokoller i norsk og engelsk versjon er tilgjengelig på Storebrands internettsider. Generalforsamlingen åpnes av en av styret utpekt møteåpner. Styret foreslår en uavhengig møteleder som velges av generalforsamlingen.

Under generalforsamlingen skal det:

- framlegges årsoppgjør bestående av resultatregnskap, balanse og årsberetning,
- herunder konsernresultatregnskap og konsernbalanse, samt revisors beretning
- treffes beslutninger om fastsettelse av resultatregnskapet og balansen
- treffes beslutninger om fastsettelse av konsernresultatregnskapet og konsernbalansen
- treffes beslutninger om anvendelse av årsoverskudd eller dekning av underskudd i
- henhold til den fastsatte balansen og om utdeling av utbytte
- velges revisor
- velges medlemmer til valgkomiteen og blant disse valgkomiteens leder
- velges medlemmer til styret, og blant disse styrets leder

- behandles styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte
- fastsettes godtgjørelse til medlemmene av styret og styreutvalgene
- fastsettes godtgjørelse til medlemmene av valgkomiteen
- fastsettes godtgjørelse til revisor
- behandles andre saker som er inntatt i innkallingen

Generelt fattes beslutninger med alminnelig flertall. Det kreves imidlertid kvalifisert flertall ved visse beslutninger i henhold til norsk lov, inkludert beslutninger om fravikelse av fortrinnsrett i forbindelse med eventuell aksjeemisjon, fusjon, fisjon, endring i vedtekter eller fullmakt til å forhøye eller nedsette aksjekapitalen. For slike beslutninger kreves det tilslutning fra minst to tredeler av både de avgitte stemmene og aksjekapitalen som er representert på generalforsamlingen.

7. VALGKOMITÉ (INGEN AVVIK FRA ANBEFALINGEN)

Valgkomiteen i Storebrand ASA er vedtektsbestemt og består av fire eller fem medlemmer. For valgperioden 2019-2020 har valgkomiteen fire medlemmer.

Valgkomiteens leder og de øvrige medlemmene velges årlig av generalforsamlingen.

Flertallet i valgkomiteen er uavhengig av styret og administrasjonen. Komiteen er satt sammen med sikte på at hensynet til aksjonærfellesskapets interesser blir ivaretatt. I generalforsamlingens instruks for valgkomiteen ligger det blant annet bestemmelser om rotasjon for medlemmer av valgkomiteen

Vedtektene fastsetter at valgkomiteen i sitt arbeid skal følge instruks fastsatt av generalforsamlingen. Valgkomiteens instruks ble senest revidert i ordinær generalforsamling 2019. I henhold til instruks skal valgkomiteen ha oppmerksomhet på blant annet følgende forhold ved utarbeidelse av sine innstillinger av kandidater til selskapets styrende og kontrollerende organer: kompetanse, erfaring, kapasitet, kjønnsfordeling, uavhengighet og hensynet til aksjonærfellesskapets interesser. Nærmere informasjon om medlemmene er lagt ut på Storebrands internettsider. Valgkomiteen tilskriver årlig selskapets 30 største aksjonærer med oppfordring til å fremkomme med forslag til kandidater til styret og valgkomiteen. Tilsvarende

oppfordring til aksjonærene er inntatt på selskapets internettside.

Valgkomiteens oppgaver er å foreslå kandidater og honorarer til styret og valgkomiteen, gjennom innstillinger til generalforsamlingen.

Godtgjørelsen til valgkomiteens medlemmer er søkt tilpasset oppgavens karakter og tidsbruken i komitéarbeidet. Valgkomiteen avholdt 14 møter i 2019.

8. STYRETS SAMMENSETNING OG UAVHENGIGHET (INGEN AVVIK FRA ANBEFALINGEN)

Vedtektene fastsetter at mellom fem og syv styremedlemmer velges av generalforsamlingen etter innstilling fra valgkomiteen. Styreleder velges av generalforsamlingen.

To medlemmer, eller tre medlemmer dersom generalforsamlingen velger seks eller syv styremedlemmer, velges av og blant de ansatte. Styrets medlemmer velges for ett år om gangen. Daglig ledelse er ikke representert i styret. Ved utgangen av 2019 besto styret av 9 medlemmer (fem menn og fire kvinner).

Ingen av styremedlemmene som er valgt av generalforsamlingen har ansettelses- eller oppdragstakerforhold til Storebrand, utover sine verv som styremedlemmer. De enkelte styremedlemmers bakgrunn er beskrevet i årsrapporten på side xx og på Storebrands internettsider. Styresammensetningen tilfredsstiller kravene til uavhengighet som følger av anbefalingen. Det er få tilfeller av inhabilitet under behandling av saker i styret (ingen i løpet av 2019). Vurdering av de enkelte styremedlemmers uavhengighet er anmerket i oversikten over styrings- og kontrollorgan. Oversikt over hvor mange aksjer i Storebrand ASA som var eid av medlemmene av styrende organer per 31. desember 2019 følger av noter til regnskapene for Storebrand ASA (Opplysninger om nærstående parter) på side 148. Ingen av styrets medlemmer har sittet i vervet mer enn ti år.

9. STYRETS ARBEID (INGEN AVVIK FRA ANBEFALINGEN)

I 2019 ble det holdt elleve styremøter, hvorav to møter ble gjennomført hos datterselskapet SPP i Stockholm. Deltakelse på styremøtene i løpet av 2019 var totalt 99 %.

På styrets årlige strategisamling diskuteres Storebrands fremtidige strategiske retning som deretter legger føringer for administrasjonens utarbeidelse av planer og budsjetter i forbindelse med årlig finansiell plan som styret godkjenner.

Styret skal holde seg orientert om Storebrands økonomiske stilling og utvikling, og skal bidra til at selskapets verdiskapning og lønnsomhet blir best mulig ivaretatt på vegne av eierne. Styret skal videre påse at virksomheten er gjenstand for betryggende kontroll og at Storebrands kapitalsituasjon er forsvarlig ut fra omfanget av og risikoen ved virksomheten.

Styret har etablert retningslinjer som gir styremedlemmer og ledende ansatte en plikt til å gjøre Storebrand kjent med vesentlige interesser de måtte ha i saker som styret skal behandle. Dette gjelder også interesser som ikke innebærer inhabilitet, men som det kan være behov for å ta i betraktning i saksbehandling. Det vises til punkt 4 ovenfor.

Oppmøtefrekvens for de enkelte styremedlemmene er angitt i oversikten over styrings- og kontrollorgan i årsberetningen. Styrets arbeidsform reguleres av egen styreinstruks som gjennomgås årlig. For å sikre gode og veloverveide beslutninger legges det vekt på at styremøtene skal være godt forberedt og at alle skal kunne delta i beslutningsprosessene. Styret fastsetter årlige møte- og temaplaner for sitt arbeid. Agenda for påfølgende styremøte fremlegges normalt for styret, basert på temaplan for hele året og en liste over oppfølgingssaker. Endelig agenda fastsettes i samråd med styrets leder. Det settes periodisk av tid til å evaluere møtet uten administrasjonen til stede. Styret har i sitt arbeid anledning til å engasjere eksterne rådgivere i den utstrekning det har behov for det. Styret har også fastsatt instruks for konsernsjefen.

Styret gjennomfører årlig en evaluering av sitt arbeid og sin arbeidsform som gir grunnlag for endringer og tiltak. Rapporten fra styreevalueringen, eller relevante utdrag av den, gjøres tilgjengelige for valgkomiteen, som benytter evalueringen i sitt arbeid.

Styreutvalg

Styret har etablert tre underutvalg i form av kompensasjonsutvalg, revisjonsutvalg og risikoutvalg. Utvalgene består av tre

til fire styremedlemmer, hvorav to til tre er aksjonærvalgte og én ansattvalgt. Sammensetningen er med på å sikre en grundig og uavhengig behandling av saker som gjelder internkontroll, finansiell rapportering, risikovurderinger og godtgjørelse til ledende ansatte. Utvalgene er forberedende og rådgivende arbeidsutvalg og bistår styret i forberedelsen av saker, men beslutninger fattes kun av et samlet styre. Utvalgene kan på eget initiativ gjennomføre møter og behandle saker uten deltagelse fra administrasjonen.

Kompensasjonsutvalget bistår styret i alle saker som gjelder vederlag for administrerende direktør. Utvalget skal holde seg orientert om vederlagsordninger for ledende ansatte i Storebrand og foreslå retningslinjer for fastsettelse av godtgjørelse til ledende ansatte og styrets erklæring om lederlønnfastsettelse som fremlegges årlig for generalforsamlingen. I tillegg ivaretar utvalget de temaene godtgjørelsesforskriften i Norge og Sverige krever. Kompensasjonsutvalget holdt tre møter i 2019.

Revisjonsutvalget bistår styret ved å gjennomgå, vurdere og eventuelt foreslå tiltak i forhold til kontrollmiljø, finansiell og operasjonell rapportering, risikostyring/-kontroll og ekstern og intern revisjon. Revisjonsutvalget holdt ni møter i 2019, inkludert ett fellesmøte med risikoutvalget. Ekstern og intern revisor deltar på møtene. Flertallet av medlemmene i utvalget er uavhengig av virksomheten.

Risikoutvalgets hovedoppgave er å forberede behandlingen i styret innenfor risikoområdet, med særskilt oppmerksomhet på Storebrands risikoappetitt og risikostrategi, herunder investeringsstrategi. Utvalget skal bidra med framoverskuende beslutningsstøtte knyttet til styrets drøfting av virksomhetens risikotaking, finansielle prognoser og behandling av risikorapporteringen. Risikoutvalget holdt syv møter i 2019, inkludert ett fellesmøte med revisjonsutvalget.

10. RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL (INGEN AVVIK FRA ANBEFALINGEN) OVERORDNET STYRING OG KONTROLL

Styret har fastsatt overordnede prinsipper og retningslinjer for styring og kontroll. Prinsippene omhandler styrets ansvar for fastsettelse av Storebrands risikoappetitt og risikostrategi, godkjenning av organiseringen av virksomheten, tildeling av operasjonelle ansvarsområder og myndighet, krav til rapporteringslinjer og informasjon, samt krav til risikostyring og

internkontroll. Styrets og administrerende direktørs ansvarsområder defineres i henholdsvis styreinstruks og instruks til administrerende direktør. Styret har fastsatt instruks for Storebrands datterselskaper som skal sikre at datterselskapene fastsetter og etterlever Storebrands prinsipper og retningslinjer for styring og kontroll.

Gjennom retningslinjer for Investor Relations sikres pålitelig, tidsriktig og lik informasjon til investorer, långivere og andre interessegrupper i verdipapirmarkedet.

I forlengelsen av overordnede prinsipper og retningslinjer er det fastsatt etiske regler som gjelder for alle ansatte og til-litsvalgte i Storebrand, samt et konsernfelles regelverk for blant annet risikohåndtering, finansregnskapsrapportering, håndtering av innsideinformasjon og for primærinnsideres egenhandel. I tillegg gis retningslinjer om håndtering av interessekonflikter, informasjonssikkerhet, beredskapsplaner, tiltak mot hvitvasking og annen økonomisk kriminalitet. Storebrand er underlagt lovpålagt tilsyn i de landene det drives konsesjonsbelagt virksomhet, herunder fra Finanstilsynet i Norge, i tillegg til kontroll fra selskapenes egne kontrollorganer og ekstern revisor.

Risikostyring og internkontroll

Identifisering, vurdering og håndtering av risiko er integrert i Storebrands virksomhetsstyring. Styringssystemet skal sikre at det er en sammenheng mellom mål og handlinger på alle nivåer i Storebrand og det overordnede prinsippet om å skape verdier for Storebrands aksjonærer.

Storebrands finansielle og operasjonelle målsettinger fastsettes årlig i en styrebehandlet finansiell plan. Planen bygger på egne vedtak om risikoappetitt, risikostrategi og investeringsstrategier og inkluderer treårige finansielle prognoser, budsjett og handlingsplaner. Styret mottar løpende rapportering på status i strategigjennomføringen.

Storebrand Kompass er selskapets oppfølgingsverktøy med en samlet rapportering til ledelsen og styret av finansielle og operasjonelle mål. I tillegg mottar styret risikorapporter fra risikostyringsfunksjonen som blant annet følger utviklingen i nøkkeltall for risiko og soliditet.

Risikovurdering inngår i ledelsesansvaret i organisasjonen, der formålet er å identifisere, vurdere og håndtere risikoer som kan redusere enhetens evne til å nå sine mål. Prosessen dekker både risikoer for tap og sviktende lønnsomhet knyttet til konjunktursvingninger, endringer i rammebetingelser, endret kundeatferd mv og risikoer for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, systemer, menneskelige feil, eller eksterne hendelser. Utviklingen i finansmarkedet er en vesentlig risikofaktor for Storebrands resultat og solvensposisjon. I tillegg til å vurdere effekter av momentane skift i aksjemarkedene eller rentenivåene (stresstester), benyttes scenarioanalysene for å estimere effekten av ulike forløp i finansmarkedet på Storebrands resultatutvikling og soliditet. Dette gir viktige premisser for styrets overordnede diskusjon av risikoappetitt, risikoallokering og kapitalforhold.

Ansvar for Storebrands særskilte kontrollfunksjoner for risikostyring og internkontroll er samlet i CRO-funksjonen, ledet av CRO(Chief Risk Officer) Konsern. CRO Konsern rapporterer direkte til konsernsjefen. CRO funksjonen har som oppgave å støtte styret og konsernledelsen i fastsettelsen av risikostrategi, operasjonalisere rammesetting for risiko og overvåke risikotakingen på tvers av Storebrands virksomhet.

Storebrand har en felles internrevisjonsordning som foretar en uavhengig vurdering av robustheten i styringsmodellen. Internrevisjonens instruks og årsplan fastsettes av styret, i henhold til gjeldende lover og forskrifter og internasjonale standarder. Internrevisjonen avgir rapporter til revisjonsutvalget og styret i Storebrand ASA og de respektive styrene i konsernselskapene.

Medarbeideroppfølgingen for samtlige ansatte i Storebrand er integrert i virksomhetsstyringen og skal sikre gjennomføringen av den vedtatte strategien. Prinsippene for opptjening og utbetaling av eventuell variabel godtgjørelse for Storebrands risikoansvarlige samsvarer med forskrift om godtgjørelser i finansinstitusjoner, jf. punkt 12 nedenfor. CRO og ansatte i kontrollfunksjoner innenfor risikostyring, internkontroll og compliance har kun fast avlønning.

Finansiell informasjon og Storebrands regnskapsprosess

Storebrand offentliggjør fire kvartalsregnskaper i tillegg til ordinært årsregnskap. Regnskapene skal tilfredsstille krav i lover og forskrifter og skal avlegges i henhold til vedtatte regnskapsprinsipper samt følge tidsfrister fastsatt av styret i Storebrand ASA.

Storebrands konsernregnskap utarbeides av avdelingen Konsernregnskap som rapporterer til konsernets finansdirektør (CFO). Sentrale ledere i Konsernregnskap har fast årlig kompensasjon som ikke er påvirket av Storebrands regnskapsmessige resultater. Arbeidsdelingen ved utarbeidelse av regnskapene er organisert slik at Konsernregnskap ikke skal gjennomføre verdsettelse av investeringsaktiva, men utøve en kontrollfunksjon overfor konsernselskapenes regnskapsprosesser.

Det er etablert en rekke risikovurderings- og kontrolltiltak i forbindelse med regnskapsavleggelsene. Vurderinger knyttet til vesentlige regnskapsposter samt eventuelle prinsippendringer mv, beskrives i et eget dokument (Vurderingspostnotat). Styrets revisjonsutvalg foretar en forberedende gjennomgang av kvartalsregnskapene og av årsregnskapet, med særlig vekt på de skjønsmessige vurderinger og estimater som er foretatt før styrebehandling.

Det utarbeides månedlige og kvartalsvise driftsrapporter hvor resultater pr. forretningsområde og produktområde analyseres og vurderes mot fastsatte budsjetter. Driftsrapporteringen avstemmes mot øvrig regnskapsrapportering.

11. GODTGJØRELSE TIL STYRET (INGEN AVVIK FRA ANBEFALINGEN)

Generalforsamlingen fastsetter årlig styrets godtgjørelse, etter innstilling fra valgkomiteen. Styremedlemmenes honorarer er ikke knyttet til resultat, opsjonsprogram eller lignende. Medlemmene av styret og styreutvalgene mottar ikke insentivbasert vederlag, men en fast kompensasjon, enten pr. år eller pr. møte der medlemmet deltar, eller en kombinasjon av slike vederlag. Aksjonærvalgte styremedlemmer deltar ikke i Storebrands pensjonsordninger. Ingen av styrets aksjonærvalgte medlemmer har oppgaver for Storebrand ut over styrevervet. Nærmere informasjon om kompensasjon, lån og aksjeinnehav fremgår av notene 23 (Konsern) og 6 and 17 (ASA). Styremedlemmene oppfordres til å eie aksjer i selskapet.

12. GODTGJØRELSE TIL LEDENDE ANSATTE (INGEN AVVIK FRA ANBEFALINGEN)

Styret beslutter strukturen på godtgjørelsen for ledende ansatte i Storebrand, og erklæring om fastsettelse av godtgjørelsen (lederlønns erklæringen) fremlegges for generalforsamlingen. Lederlønns erklæringen skal klart angi hvilke retningslinjer som

er bindende og hvilke som er veiledende. Generalforsamlingen stemmer separat over de to delene av retningslinjene. Godtgjørelsen består av fastlønn, variabel godtgjørelse, pensjonsordning og andre personalgoder som er naturlig for et finanskonsern. Godtgjørelsen skal motivere til god innsats for langsiktig verdiskapning og ressursutnyttelse i selskapet. Styrets holdning er at den totale godtgjørelsen skal være konkurransedyktig, men ikke lønnsledende. Godtgjørelsen blir vurdert opp mot eksterne markedsdata for å sikre en tilfredsstillende kompensasjon i forhold til tilsvarende stillinger i markedet.

Storebrand skal ha en insentivmodell som understøtter strategien, med vekt på kundens interesser og langsiktighet, en ambisiøs samarbeidsmodell, samt transparens som styrker Storebrands omdømme. Konsernledelsen mottar kun fastlønn, og benytter en andel av sin fastlønn til kjøp av Storebrand-aksjer med tre års bindingstid. Dette for å tydeliggjøre at den øverste ledelsen i Storebrand handler i samsvar med eiernes langsiktige interesser.

De ansattes prestasjoner og leveranser følges jevnlig opp mot de enkelte forretningsområdenes operasjonelle målsettinger, som er direkte knyttet til Storebrands strategi. Dette bidrar til å styrke samsvaret mellom eiere og administrasjonen ytterligere.

Nærmere informasjon om kompensasjon for ledende ansatte fremgår av notene 23 (Konsern) og 6 and 17 (ASA) og i Styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte, inntatt i innkallingen til generalforsamling, tilgjengelig på www.storebrand.no. Ledende ansatte oppfordres til å eie aksjer i Storebrand ASA også utover bindingstid.

13. INFORMASJON OG KOMMUNIKASJON (INGEN AVVIK FRA ANBEFALINGEN)

Styret har fastsatt retningslinjer for selskapets rapportering av finansiell og annen informasjon, samt selskapets kontakt med aksjeeiere utenfor generalforsamlingen. Storebrands rapportering med hensyn til bærekraftige investeringer går lenger enn lovens krav. Storebrands finanskalender blir offentliggjort både på Internett og i selskapets årsrapport. Finansiell informasjon offentliggjøres i kvartalsrapporter og årsrapporter, slik det er beskrevet under punkt 10 ovenfor - Finansiell informasjon og Storebrands regnskapsprosess. Dokumentasjonen som

offentliggjøres er tilgjengelig på Storebrands nettsider. All rapportering er basert på åpenhet og hensyntar krav om likebehandling av aktørene i verdipapirmarkedet og reglene for god børsskikk. Storebrand har egne retningslinjer for håndtering av innsideinformasjon, se også punkt 10 - Overordnet styring og kontroll, ovenfor.

14. SELSKAPSOVERTAKELSE (INGEN AVVIK FRA ANBEFALINGEN)

Styret har utarbeidet retningslinjer for opptreden ved eventuelle overtakelsestilbud på selskapet. Disse er basert på at styret i en overtakelsessituasjon vil arbeide for åpenhet i prosessen og for at alle aksjeeiere blir behandlet likt og får muligheten til å vurdere det budet som er fremsatt. Det følger av retningslinjene at styret vil vurdere budet og avgi en uttalelse med styrets vurdering av budet samt innhente verdivurdering fra en uavhengig sakkyndig. Videre vil styret ved et eventuelt overtakelsestilbud arbeide så langt det lar seg gjøre for å maksimere aksjonærenes verdier. Retningslinjene omhandler situasjonen både før og etter fremsettelse av tilbud.

15. REVISOR (INGEN AVVIK FRA ANBEFALINGEN)

Ekstern revisor velges av generalforsamlingen i Storebrand ASA og foretar finansiell revisjon. Ekstern revisor avgir revisjonsberetning i forbindelse med årsregnskapet og foretar en begrenset revisjon av kvartalsregnskapene. Ekstern revisor deltar i styremøter der kvartalsregnskapene behandles, og på alle møter i revisjonsutvalget, med mindre sakene som skal behandles der ikke krever revisors tilstedeværelse. Ekstern revisor skal rotere ansvarlig partner på revisjonsoppdraget hvert syvende år. Hvert år evalueres ekstern revisors arbeid og uavhengighet av styrets revisjonsutvalg. Revisor har også et årlig møte med styret uten at administrasjonen er til stede. De øvrige selskapene i Storebrand har samme revisor som Storebrand ASA.

ANNET

Som en av de største eierne i det norske aksjemarkedet har Storebrand stor potensiell innflytelse på børsnoterte selskapers utvikling. Storebrand er opptatt av å utøve sitt eierskap i børsnoterte selskaper på basis av et sett med enkle og enhetlige eierprinsipper, som legger betydelig vekt på bærekraft. Storebrand benytter den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse i sin eierskapsutøvelse. Storebrand har siden 2006 hatt en administrativ Corporate Governance komité. Komiteen er med på å sikre god eierstyring og selskapsledelse på tvers av Storebrand.

Storebrand Asset Management AS har i flere år hatt et eierstyringsutvalg. Utvalget har mandat til å sette ambisjonsnivå og etablere rammer for eierskapsutøvelsen. Utvalget skal koordinere Storebrands utøvelse av stemmerettigheter, herunder prioritere saker og sikre konsistens i arbeidet.

Storebrand har utarbeidet retningslinjer for ansattes tillitsverv i eksterne foretak, som blant annet regulerer antall eksterne styreverv ansatte kan ha.

Ytterligere informasjon om Storebrands eierstyring og selskapsledelse finnes på www.storebrand.no > Om Storebrand > Fakta om Storebrand. Her finner du blant annet oversikt over medlemmene i Storebrands styrings- og kontrollorgan, CV for medlemmene av styret i Storebrand ASA, vedtekter og eierprinsipper.

Redegjørelse i henhold til regnskapsloven § 3-3b, 2. ledd

Her følger en oppsummering av de forhold Storebrand skal redegjøre for i henhold til regnskapsloven § 3-3b, 2. ledd. Punktene følger nummereringen i bestemmelsen.

1. Prinsipper for eierstyring og selskapsledelse i Storebrand er utarbeidet i tråd med norsk lov, og basert på den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse utgitt av Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse, NUES.
2. Anbefalingen fra Norsk utvalg for eierstyring og selskap er tilgjengelig på www.nues.no.
3. Eventuelle avvik fra anbefalingen er kommentert under hvert punkt i ovenstående redegjørelsen, se omtalt avvik i punkt 3.
4. Beskrivelse av hovedelementene i Storebrands systemer for internkontroll og risikostyring knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen er omtalt i punkt 10 ovenfor.
5. Vedtektsbestemmelser som gjelder bestemmelser i allmennaksjelovens kapittel 5 vedrørende generalforsamlingen er omtalt i punkt 6 ovenfor.
6. Sammensetningen til ledende organer, samt beskrivelse av hovedelementene i gjeldende instruks og retningslinjer, følger i punktene 6, 7, 8 og 9 ovenfor.
7. Vedtektsbestemmelser som regulerer oppnevning og utskifting av styremedlemmer er omtalt i punkt 8 ovenfor.
8. Vedtektsbestemmelser og fullmakter som gir styret adgang til å beslutte å kjøpe tilbake eller utstede egne aksjer er omtalt i punkt 3 ovenfor.

Selskapene i Storebrandkonsernet

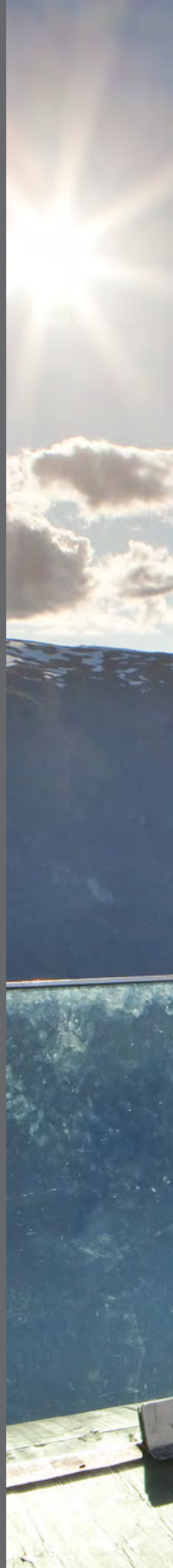
	Organisation number	Ownership interest
STOREBRAND ASA	916 300 484	100,0 %
Storebrand Livsforsikring AS	958 995 369	100,0 %
Storebrand Holding AB	556734-9815	100,0 %
SPP Konsult AB	556045-7581	100,0 %
SPP Spar AB	556892-4830	100,0 %
SPP Pension & Försäkring AB	556401-8599	100,0 %
SPP Fastigheter AB ¹⁾	556745-7428	100,0 %
SPP Hyresförvaltning	556883-1340	100,0 %
Storebrand & SPP Business Services AB	556594-9517	100,0 %
Storebrand Eiendomsfond Invest AS	995 871 424	100,0 %
Storebrand Eiendom Trygg AS	876 734 702	100,0 %
Storebrand Eiendom Vekst AS	916 268 416	100,0 %
Storebrand Eiendom Utvikling AS	990 653 402	100,0 %
Storebrand Finansiell Rådgivning AS	989 150 200	100,0 %
Storebrand Pensjonstjenester AS	931 936 492	100,0 %
Storebrand Infrastruktur AS	991 853 545	100,0 %
AS Værdalsbruket ²⁾	920 082 165	74,9 %
Norsk Pensjon AS	890 050 212	25,0 %
Benco Insurance Holding BV	34331716	89,96 %
Euroben Life & Pension DAC		100,0 %
Storebrand Bank ASA	953 299 216	100,0 %
Storebrand Boligkreditt AS	990 645 515	100,0 %
Ring Eiendomsmegling AS	987 227 575	100,0 %
Storebrand Asset Management AS	930 208 868	100,0 %
SPP Fonder AB	556397-8922	100,0 %
Storebrand Fastigheter AB	556801-1802	100,0 %
SKAGEN AS	867 462 732	100,0 %
Cubera Private Equity AS	989 580 353	100,0 %
Storebrand Forsikring AS	930 553 506	100,0 %
Storebrand Facilities AS	924 353 554	100,0 %
Storebrand Helseforsikring AS	980 126 196	50,0 %

1) Euroben Life & Pension DAC eier 7,3%

2) Storebrand ASA eier 25,1 % og total eierandel for Storebrand er 100 % av AS Værdalsbruket.

Verifisering Bærekraft

208	TCFD-indeks
210	GRI-indeks
216	Revisors erklæring

TCFD-indeks

Styring

Beskrivelse av Storebrands styring av klimarelaterte trusler og muligheter

Strategi

Beskrivelse av aktuelle og potensielle virkninger av klimarelaterte trusler og muligheter på Storebrands forretninger, strategi og finansielle planlegging

Anbefalt rapportering	Side	Anbefalt rapportering	Side
a Beskrivelse av styrets oppsyn med klimarelaterte trusler og muligheter	72-73	a Beskrivelse av klimarelaterte trusler og muligheter Storebrand har identifisert på kort, mellomlang og lang sikt	18-23
b Beskrivelse av ledelsens rolle i vurdering og styring av klimarelaterte trusler og muligheter	72-73	b Betydningen av klimarelaterte trusler og muligheter for Storebrands forretninger, strategi og finansielle planlegging	14-17, 20-23, 27-31
		c Beskrivelse av den potensielle betydningen av ulike scenarioer, inkludert et 2°C-scenario, på virksomhetens forretninger, strategi og finansielle planlegging	14-17, 20-23, 27-31

Risikostyring

Beskrivelse av hvordan Storebrand identifiserer, vurderer og håndterer klimarelatert risiko

Mål og metoder

Metoder, mål og parametere som brukes for å vurdere og håndtere relevante klimarelaterte trusler og muligheter

Anbefalt rapportering	Side	Anbefalt rapportering	Side
a Beskrivelse av prosessene Storebrand benytter for å identifisere og vurdere klimarelatert risiko	20-21	a Beskrivelse av metodene Storebrand bruker for å vurdere klimarelaterte trusler og muligheter i lys av vår strategi og prosesser for risikostyring	20-23, 33, 57, 61
b Beskrivelse av Storebrands prosesser for håndtering av klimarelatert risiko	18-23	b Rapportering på Scope 1, Scope 2, og Scope 3-klimagassutslipp, og de relaterte risikofaktorene	33, 61
c Beskrivelse av hvordan prosesser for å identifisere, vurdere og håndtere klimarelatert risiko er integrert i Storebrands helhetlige risikostyring	19, 72-73	c Beskrivelse av målene Storebrand bruker for å håndtere klimarelaterte trusler og muligheter og resultater i forhold til målene	20-23, 33, 57, 61

GRI-indeks

Her følger en indeks med GRI-indikatorene vi rapporterer på og hvor i rapporten informasjonen om indikatoren finnes.

GRI STANDARDER - OBLIGATORISKE INDIKATORER

GRI Ref.	Tittel	Tekst	Kapittel	Underkapittel	Rapportering
Organisasjonsprofil					
102-1	Navnet på organisasjonen	Storebrand ASA	GRI-indeks	GRI-indeks	
102-2	Aktiviteter, merkevarer, produkter og tjenester		Dette er Storebrand	Vårt formål og vår visjon	Full
102-3	Hovedkontorets beliggenhet	Professor Kohts vei 9, Lysaker, Oslo, Norge	GRI-indeks	GRI-indeks	Full
102-4	Stedene der organisasjonen har virksomhet		Dette er Storebrand	Vårt formål og vår visjon	Full
102-5	Eierskap og juridisk form		Styrets årsberetning	Selskapene i Storebrand-konsernet	Full
102-6	Markedene som dekkes		Dette er Storebrand	Vårt formål og vår visjon	Full
102-7	Organisasjonens størrelse		Dette er Storebrand	Vårt formål og vår visjon	Full
			Mennesker	Nøkkeltall	Full
			Styrets årsberetning	Konsernets resultat 2019	Full
102-8	Informasjon om ansatte og andre arbeidstakere		Mennesker	Engasjerte og modige medarbeidere	Delvis
			Mennesker	Nøkkeltall	
102-9	Leverandørkjeden		Orden i eget hus	Gode miljø- og arbeidsforhold i hele verdikjeden	Full
102-10	Vesentlige endringer i organisasjonen og leverandørkjeden		Konsernsjefens forord	Konsernsjefens forord	Full
102-11	Føre-var-prinsipp eller tilnærming		Dette er Storebrand	Sustainability as Core Business Climate Risk and Opportunity A Driving Force for Sustainable Investments	Full

GRI Ref.	Tittel	Tekst	Kapittel	Underkapittel	Rapportering
102-12	Eksterne initiativer	UN PRI UN Global Compact Global Reporting Initiative FNs bærekraftsmål Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) Paris-avtalen 2015 Carbon Disclosure Project Global 100 UN Principles for Responsible Business Conduct FNs menneskerettighetserklæring FNs miljøkonvensjoner FNs prinsipper for bærekraftig forsikring UNEP Finance Initiative Portfolio Decarbonisation Coalition Accounting for Sustainability FNs konvensjon mot korrupsjon ILOs kjernekonvensjoner Montreal Pledge Tobacco-Free Portfolios FNs prinsipper for myndiggjøring av kvinner	Dette er Storebrand Orden i eget hus Styrets årsberetning	Bærekraft som kjernevirksomhet (alle underkapitler) Eierstyring og selskapsledelse	Full
102-13	Medlemskap i organisasjoner	Investorgruppe i regi av UNEP FI som arbeider med TCFD Climate Action 100+ Net-Zero Asset Owner Alliance Global Real Estate Sustainability Benchmark (GRESB) NORSIF PRI Investor Commitment to Support a Just Transition on Climate Change	Dette er Storebrand Klimarisikoer og -muligheter Finanskapital og investeringsunivers	Bærekraft som kjernevirksomhet Klimarisikoer og -muligheter En pådriver for bærekraftige investeringer	Full
Strategi					
102-14	Uttalelse fra øverste beslutningstaker		Konsernsjefens forord	Konsernsjefens forord	Full
Etikk og integritet					
102-16	Verdier, standarder, prinsipper og normer		Dette er Storebrand Orden i eget hus Styrets årsberetning	Bærekraft som kjernevirksomhet (alle underkapitler) Eierstyring og selskapsledelse	Full

GRI Ref.	Tittel	Tekst	Kapittel	Underkapittel	Rapportering
Styring					
102-18	Styringsstruktur		Styrets årsberetning	Organisasjon Konsernledelsen Styre og utvalg Risiko Eierstyring og selskaps- ledelse	Full
Interessentdialog					
102-40	Liste over interessent- grupper	100 % i Norge og 100 % i Sverige	Dette er Storebrand	Vesentlige temaer	Full
102-41	Tariffavtaler		GRI-indeks	GRI-indeks	Full
102-42	Identifikasjon og valg av interessenter		Dette er Storebrand	Vesentlige temaer	Full
102-43	Tilnærming til interes- sentdialog		Dette er Storebrand	Vesentlige temaer	Full
102-44	Viktige temaer og spørsmål som har blitt tatt opp		Dette er Storebrand	Vesentlige temaer «Hvorfor»-delen i begynnelsen av hvert underkapittel	Full
Rapporteringspraksis					
102-45	Enheter som omfattes av organisasjonens konsernregnskap	Ingen vesentlige endringer 1. januar 2019–31. desember 2019 1. januar 2018–31. desember 2018 Årlig https://www.storebrand.no/en/investor-relations Denne tabellen er GRI-indeksen	Styrets årsberetning	Konsernets resultat 2019	Full
102-46	Definisjon av rap- portens innhold og avgrensning		Dette er Storebrand	Vesentlige temaer	Full
102-47	Liste over vesentlige temaer		Dette er Storebrand	Vesentlige temaer	Full
102-48	Endring av informasjon		Finanskapital og in- vesteringsunivers Orden i eget hus	Nøkkeltall Nøkkeltall	Full
102-49	Endringer i rapporteringen		GRI-indeks	GRI-indeks	Full
102-50	Rapporteringsperiode		GRI-indeks	GRI-indeks	Full
102-51	Dato for forrige rapport		GRI-indeks	GRI-indeks	Full
102-52	Rapporterings- hyppighet		GRI-indeks	GRI-indeks	Full
102-53	Kontaktpunkt		GRI-indeks	GRI-indeks	Full
102-54	Rapportering i sam- svar med GRI- standardene		Dette er Storebrand	Vesentlige temaer	Full
102-55	GRI-indeks		GRI-indeks	GRI-indeks	Full
102-56	Ekstern verifikasjon		Revisors beretning	Revisors beretning	Full

GRI Ref.	Title	Text	Section	Subsection	Disclosure
Økonomiske resultater					
103-1	Forklaring av det vesentlige temaet og dets avgrensning		Styrets årsberetning Dette er Storebrand Finanskapital og investeringsunivers	Risiko; Eierstyring og selskapsledelse Klimarisiko og -muligheter; Scenario-analyse Levere avkastning til våre eiere og kunder	Full
103-2	Ledelsestilnærmingen og dens komponenter		Styrets årsberetning Klimarisikoer og -muligheter. Finanskapital og investeringsunivers	Risiko; Eierstyring og selskapsledelse Levere avkastning til våre eiere og kunder	Full
103-3	Evaluerings av ledelsens tilnærming		Financial Capital and our Investment Universe Director's Report	Leverer avkastning til våre eiere og kunder Eierstyring og selskapsledelse	Full
201-1	Direkte økonomisk verdi generert og distribuert		Finanskapital og investeringsunivers Styrets årsberetning	Leverer avkastning til våre eiere og kunder Konsernets resultat 2019	Full
201-2	Finansielle implikasjoner og andre risikoer og muligheter som følge av klimaendringer		Klimarisikoer og -muligheter Finanskapital og investeringsunivers	Klimarisikoer og -muligheter En pådriver for bærekraftige investeringer	Full
Korrupsjonsbekjempelse					
103-1	Forklaring av det vesentlige temaet og dets avgrensning		Orden i eget hus	Korrupsjon	Full
103-2	Ledelsestilnærmingen og dens komponenter		Orden i eget hus	Korrupsjon	Full
103-3	Evaluerings av ledelsens tilnærming		Orden i eget hus	Korrupsjon	Full
205-2	Kommunikasjon og opplæring om retningslinjer og prosedyrer for bekjempelse av korrupsjon		Orden i eget hus	Korrupsjon Nøkkeltall	Delvis
Utslipp					
103-1	Forklaring av det vesentlige temaet og dets avgrensning		Finanskapital og investeringsunivers Orden i eget hus	En pådriver for bærekraftige investeringer Redusere vårt interne karbonavtrykk	Full
103-2	Ledelsestilnærmingen og dens komponenter		Finanskapital og investeringsunivers Orden i eget hus	En pådriver for bærekraftige investeringer Redusere vårt interne karbonavtrykk	Full
103-3	Evaluerings av ledelsens tilnærming		Finanskapital og investeringsunivers Orden i eget hus	En pådriver for bærekraftige investeringer Redusere vårt interne karbonavtrykk	Full
305-4	Intensiteten i utslippet av klimagasser		Finanskapital og investeringsunivers Orden i eget hus	En pådriver for bærekraftige investeringer Redusere vårt interne karbonavtrykk	Full

GRI Ref.	Title	Text	Section	Subsection	Disclosure
Mangfold og likestilling					
103-1	Forklaring av det vesentlige temaet og dets avgrensning		Mennesker	Mangfold	Full
103-2	Ledelsestilnærmingen og dens komponenter		Mennesker	Mangfold	Full
103-3	Evaluering av ledelsens tilnærming		Mennesker	Mangfold	Full
405-1	Mangfold i styrende organer og blant ansatte		Mennesker	Nøkkeltall	Full
405-2	Lønnsforskjeller mellom kvinner og menn		Mennesker	Nøkkeltall	Full
Vurderinger av menneskerettigheter					
103-1	Forklaring av det vesentlige temaet og dets avgrensning		Finanskapital og investeringsunivers	En pådriver for bærekraftige investeringer	Full
103-2	Ledelsestilnærmingen og dens komponenter		Finanskapital og investeringsunivers	En pådriver for bærekraftige investeringer	Full
103-3	Evaluering av ledelsens tilnærming		Finanskapital og investeringsunivers	En pådriver for bærekraftige investeringer	Full
412-3	Vesentlige investeringsavtaler og kontrakter som omfatter bestemmelser om menneskerettigheter, eller som har gjennomgått screening med hensyn til menneskerettigheter		Finanskapital og investeringsunivers	En pådriver for bærekraftige investeringer	Full
Offentlig politikk					
103-1	Forklaring av det vesentlige temaet og dets avgrensning			Orden i eget hus	Full
103-2	Ledelsestilnærmingen og dens komponenter			Orden i eget hus- Orden i eget hus	Full
103-3	Evaluering av ledelsens tilnærming			Orden i eget hus	Full
415-1	Politiske bidrag		Vi gir ikke bidrag til politiske partier.	GRI-indeks	Full
Markedsføring og merking					
103-1	Forklaring av det vesentlige temaet og dets avgrensning		Kunde- og samfunnsrelasjoner	Økonomisk frihet i alle livsfaser; Digital tillit	Full
103-2	Ledelsestilnærmingen og dens komponenter		Kunde- og samfunnsrelasjoner	Økonomisk frihet i alle livsfaser; Digital tillit	Full
103-3	Evaluering av ledelsens tilnærming		Kunde- og samfunnsrelasjoner	Økonomisk frihet i alle livsfaser; Digital tillit	Full
417-2	Tilfeller av manglende overholdelse av krav til informasjon om og merking av produkter og tjenester		Kunde- og samfunnsrelasjoner	Digital tillit; Nøkkeltall	Partial
417-3	Tilfeller av manglende overholdelse av krav til markeds kommunikasjon		Kunde- og samfunnsrelasjoner	Digital tillit; Nøkkeltall	Full

GRI Ref.	Title	Text	Section	Subsection	Disclosure
Personvern for kunder					
103-1	Forklaring av det vesentlige temaet og dets avgrensning		Kunde- og samfunnsrelasjoner	Digital tillit; Økonomisk frihet i alle livsfaser	Full
103-2	Ledelsestilnærmingen og dens komponenter		Kunde- og samfunnsrelasjoner	Digital tillit; Økonomisk frihet i alle livsfaser	Full
103-3	Evaluerings av ledelsens tilnærming		Kunde- og samfunnsrelasjoner	Digital tillit; Økonomisk frihet i alle livsfaser	Full
418-1	Dokumenterte klager på brudd på personvernet og tap av kundedata		Kunde- og samfunnsrelasjoner	Økonomisk frihet i alle livsfaser; Digital tillit; Nøkkeltall	Full
Aktivt eierskap					
103-1	Forklaring av det vesentlige temaet og dets avgrensning		Finanskapital og investeringsunivers	Leverer avkastning til våre eiere og kunder; En pådriver for bærekraftige investeringer	Full
103-2	Ledelsestilnærmingen og dens komponenter		Finanskapital og investeringsunivers	Leverer avkastning til våre eiere og kunder; En pådriver for bærekraftige investeringer	Full
103-3	Evaluerings av ledelsens tilnærming		Finanskapital og investeringsunivers	Leverer avkastning til våre eiere og kunder; En pådriver for bærekraftige investeringer	Full
FS10	Andel og antall selskaper i porteføljen som den rapporterende organisasjonen har samhandlet med om miljø- eller samfunnsmessige forhold		Finanskapital og investeringsunivers	En pådriver for bærekraftige investeringer; Nøkkeltall	Full
FS11	Andel eiendeler utsatt for positiv og negativ miljømessig eller sosial screening		Finanskapital og investeringsunivers	En pådriver for bærekraftige investeringer; Nøkkeltall	Full

Til styret i Storebrand ASA

Uavhengig uttalelse vedrørende Storebrands rapportering om bærekraft

Vi har kontrollert om Storebrand ASA har utarbeidet GRI-indeks for 2019 og målinger og beretninger av nøkkeltall for bærekraft (rapportering om bærekraft) per 06.02.2020.

Storebrands GRI-indeks for 2019 er en oversikt over hvilke av indikatorene i retningslinjene fra The Global Reporting Initiative som Storebrand ASA har benyttet for å måle og rapportere om bærekraft; sammen med en henvisning til hvor informasjonen om bærekraft er rapportert. Storebrands GRI-indeks for 2019 er tilgjengelig på Storebrands nettsider (www.Storebrand.no/sustainability/reports). Vi har kontrollert om Storebrand har utarbeidet en indeks for 2019 og om obligatorisk informasjon er gitt slik det kreves i standarder utgitt av The Global Reporting Initiative (www.globalreporting.org/standards) (kriterier).

Nøkkeltall for bærekraft er tabeller som viser indikatorer på bærekraft som Storebrand ASA måler og følger opp. Tabellene er tilgjengelige og inngår i Storebrand ASAs årsrapport for 2019, nærmere bestemt til slutt i hvert av kapitlene «Finansiell kapital og vårt investeringsunivers», «Kunde- og samfunnsrelasjoner», «Mennesker» og «Orden i eget hus». Storebrand har definert nøkkeltallene og forklart hvordan de måles i tabellene (kriterier). Vi har kontrollert grunnlaget for målingene og har etterberegnet målingene.

Ledelsens ansvar

Ledelsen er ansvarlig for GRI-indeks for 2019 at denne er utarbeidet i samsvar med standarder utgitt av The Global Reporting Initiative. Ledelsen er også ansvarlig for nøkkeltall for bærekraft og for at disse er utarbeidet i overensstemmelse med definisjonene som fremgår av noter og tekst i tabellene som finnes til slutt i kapitlene «Finansiell kapital og vårt investeringsunivers», «Kunde- og samfunnsrelasjoner», «Mennesker» og «Orden i eget hus». Ansvarer omfatter å utforme, implementere og vedlikeholde en intern kontroll som ivaretar at det utarbeides en GRI-indeks og målinger og beretninger av nøkkeltall for bærekraft.

Vår uavhengighet og kvalitetskontroll

Vi er uavhengige av selskapet i overensstemmelse med lov og forskrift og *Code of Ethics for Professional Accountants* (IESBA Code) og med de etiske kravene som er relevante for vårt oppdrag, og vi har oppfylt våre etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene og IESBA Code. Vi anvender *ISQC 1 [NORSK] – Kvalitetskontroll for revisjonsfirmaer som utfører revisjon og forenklet revisorkontroll av regnskaper samt andre attestasjonsoppdrag og beslektede tjenester* og opprettholder et omfattende system for kvalitetskontroll inkludert dokumenterte retningslinjer og prosedyrer vedrørende etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og gjeldende lovmessige og regulatoriske krav.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om Storebrand ASAs rapportering om bærekraft basert på vår kontroll. Vi har foretatt våre kontroller og avgir vår uttalelse i samsvar med standard for attestasjonsoppdrag "ISAE 3000 Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon".

Vårt arbeid innebærer utførelse av handlinger for å innhente bevis for at Storebrands GRI-indeks for 2019 og nøkkeltall for bærekraft er utarbeidet i overensstemmelse med standarder utgitt av The Global Reporting Initiative og kriteriene for rapportering og måling som er forklart i tilknytning til hver enkelt tabell med nøkkeltall. De valgte handlingene avhenger av vårt skjønn, herunder vurderinger av risikoene for at bærekraftsrapporteringen inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar vi hensyn til den interne kontrollen som er relevant for utarbeidelsen av saksforholdet. Formålet er å utforme kontrollhandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av den interne kontrollen. Vår kontroll omfatter også en vurdering av om de anvendte kriteriene er hensiktsmessige og en vurdering av den samlede presentasjonen av saksforholdet.

Våre kontroller omfatter møter med representanter fra Storebrand ASA som er ansvarlige for de vesentlige områdene som dekkes av bærekraftsrapporteringen, herunder ansvarlige investeringer, HR og rapporteringsansvarlige for bærekraftsrapporteringen for Storebrand ASAs egne prosesser og eiendomsportefølje; vurdering av intern kontroll og rutiner for rapportering av nøkkeltall for bærekraft; innhenting og gjennomgang av relevant informasjon som understøtter utarbeidelsen av nøkkeltall for bærekraft; vurdering av fullstendighet og nøyaktighet av nøkkeltall for bærekraft; og kontrollberegninger av nøkkeltall for bærekraft basert på en vurdering av risiko for feil.

Etter vår mening er innhentet bevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er

GRI-indeks for 2019 i alt det vesentlige utarbeidet i overensstemmelse med kravene i standarder utgitt av The Global Reporting Initiative; og

Nøkkeltall for bærekraft i det alt vesentlige utarbeidet, målt og rapportert i overensstemmelse med definisjonene og forklaringene i tilknytning til hver enkelt tabell med nøkkeltall for bærekraft.

Oslo, 11. februar 2020
PricewaterhouseCoopers AS

Magne Sem
Statsautorisert revisor

Vedlegg

- 220 Definisjoner nøkkeltall
- 222 CV-er, konsernledelsen
- 226 CV-er, konsernstyret

Definisjoner nøkkeltall

Definisjoner gjelder nøkkeltallene i kapittel 2 - 6 av denne rapporten.

3. FINANSKAPITAL OG INVESTERINGSUNIVERS

Avkastning på egenkapital: Avkastning på egenkapital.

Solvens II: Europeisk regelverk for forsikringsregulering. Under Solvens II vil størrelsen på kapitalkravet defineres av hvor mye risiko selskapet er utsatt for.

Utbyttegrad: (se utbyttepolitikk på s.70)

Prosent av AuM screenet for bærekraft: Alle selskaper i vårt investeringsunivers er screenet for bærekraft i henhold til våre standarder: <https://www.storebrand.no/en/sustainability/investments>

Fossilfrie produkter: Pluss-fondene, Global Kreditt IG, Global Solutions, Godfond, Grøn obligasjonsfond og Global ESG. Selskapene i porteføljen kan ikke ha mer enn 5% av sine inntekter knyttet til produksjon eller distribusjon av fossil energi, og fossilreservene skal ikke overstige 100 millioner tonn CO₂.

Karbonavtrykk i aksjeinvesteringer: Resultater pr Q3 2019. Basert på TCFDs definisjon. Fondets totale karbonavtrykk er summen av selskapenes karbonutslipp over selskapenes inntekter, vektet for vårt eierskap i de respektive selskapene. Måleenheten viser karbonutslipp per million fondsvaluta i NOK. Metoden er den samme for aksjer og obligasjoner.

Investering i løsninger (løsningsselskaper, Green Bonds, og eiendomsinvesteringer med Green Building Certificate): Total andel forvaltet kapital investert i løsningsselskaper, gjennom vår portefølje av ren teknologi, fornybar energi og grønne obligasjoner i egenkapital og renter i Storebrand og SPP. Direkte eiendomsinvesteringer under operasjonell kontroll i Norge og Sverige med miljøsertifisering.

Investeringer i grønne obligasjoner: Grønne obligasjoner muliggjør kapitalinnhenting for nye og eksisterende prosjekter med miljøgevinster.

Investeringer i løsningsselskaper: Investeringen i løsningsselskaper, gjennom vår portefølje av bl.a ren teknologi og fornybar energi, i Storebrand og SPP.

Sertifisert grønn eiendom: Andel direkte eiendomsinvesteringer under operasjonell kontroll i Norge og Sverige med miljøsertifisering.

Energiforbruk direkte eiendomsinvesteringer: Temperaturkorrigert energiforbruk per kvadratmeter oppvarmet areal i direkte eiendomsinvesteringer under operasjonell kontroll i Norge og Sverige. Forbruk målt av energileverandører (elektrisitet, fjernvarme / kjøling og annet) og registrert i miljøoppfølgingssystemet.

Vannforbruk i direkte eiendomsinvesteringer: Vannforbruk i kubikkmeter per kvadratmeter oppvarmet areal i direkte eiendomsinvesteringer under operasjonell kontroll i Norge og Sverige. Forbruk målt og registrert i miljøoppfølgingssystemet..

Karbonavtrykk direkte eiendomsinvesteringer: CO₂-utslipp fra direkte eiendomsinvesteringer under operasjonell kontroll, per kvadratmeter oppvarmet areal. Omfatter direkte og indirekte utslipp (scope 1-3), inkludert leietakers energi- og vannforbruk samt avfallsproduksjon. Karbonfotavtrykket beregnes av CemaSys AS i henhold til GHG-protokollen (The Greenhouse Gas Protocol). Nordisk mix utslippsfaktor er grunnlaget for beregning av lokasjonsbasert utslipp fra elektrisk kraft.

Avfallsortering i direkte eiendomsinvesteringer: Andel kildesortert avfall fra eiendomsdrift inkludert leietakere. Restavfall sorteres mekanisk på gjenvinningsanlegget, og går hovedsakelig til energigjenvinning.

4. KUNDE- OG SAMFUNNSRELASJONER

Net Promoter System: Net Promoter System (NPS) er et måleverktøy for kundetilfredshet der kunden gir en score fra 0 til 10 med 10 som det beste resultatet.

Markedsandel Sparing Norge PM Basert på Q3-tall fra Finans Norge og VFF (Verdipapirfondenes forening).

Markedsposisjon BM tjenestepensjon: Basert på Q3-tall fra Finans Norge.

Andel kvinnelige pensjonssparere: Andel pensjonssparere (kunder) som er kvinner.

Assosiasjon til lønnsom bærekraft: Snitt av andelen som forbinder Storebrand med bærekraft, miljøansvar og samfunnsansvar.

Forventet pensjon som andel av lønn: Kundernes forventet pensjon fra alle kilder (inkludert privat sparing til pensjon, folketrygden, AFP, og tjenstepensjonsordninger i Norge), uttrykt som prosent av nåværende lønn.

5. MENNESKER

Sykefravær: Antall sykefraværstimer delt på antall arbeidstimer.

Antall ansatte: Antall ansatte hos Storebrand og SPP per 31.12.19.

Kjønnsbalansert ledelse: Andel kvinnelige ansatte i lederstilling med personalansvar. Prosjektledere er ikke inkludert.

Ledernivå 1-3:

Nivå 1=Konsernsjef

Nivå 2= Konsernledelse

Nivå 3=Rapporterer til konsernledelse

Turnover: Antall ansatte som slutter (ikke inkludert de som går av med pensjon) mellom 1.jan og 31.des i gjeldende år, både i Norge og Sverige / gjennomsnitt antall ansatte i samme periode.

Antall rekruttert: Antall nyansettelser mellom 1.jan og 31.des i gjeldende år, både i Norge og Sverige.

Hay Grade: Hay Grade over 24 er ikke med da begge kjønn ikke er representert der. Dette gjelder kun 3 roller. Hay Grade er et anerkjent stillingsevalueringssystem som brukes av mange større bedrifter i Norge og internasjonalt. Systemet gjør det mulig å sammenligne lønn for stillinger som har samme krav til kompetanse, erfaring og kompleksitet. Systemet brukes til å sammenligne lønn for stillinger på tvers av konsernet og også ut mot stillinger med samme Hay Grade i arbeidsmarkedet. Tallene gjelder kun for Storebrand i Norge.

CEO - Average Worker Pay Ratio: Grunnlønn for konsernsjef i forhold til gjennomsnitt lønn for alle ansatte.

6. ORDEN I EGET HUS

Miljøkrav til leverandører: Andel kontrakter med leverandører der Storebrand har over 1MNOK i innkjøp hvor leverandøren er sertifisert eller oppfyller krav i henhold til ett eller flere av følgende miljøsertifiseringssystemer: Miljøbas, Miljøfyrtårn, Svanen, ISO 14001, CO2-nøytral.

Co2-utslipp: CO2-utslipp pr. årsverk i norsk og svensk virksomhet. Inkluderer direkte og indirekte utslipp; lufttransport, annen transport, energiforbruk og avfall (scope1-3). Karbonfotavtrykket beregnes av CemaSys AS i henhold til GHG-protokollen (The Greenhouse Gas Protocol). Nordisk mix utslippsfaktor er grunnlaget for beregning av lokasjonsbasert utslipp fra elektrisk kraft.

CO2-utslipp fra flyreiser: Utslipp fra tjenestereiser de ansatte i konsernets norske og svenske virksomhet har gjort med fly.

Scope 1: Tonn CO2-ekvivalenter, målt iht. Greenhouse gas protocol..

Scope 2: Tonn CO2-ekvivalenter, målt iht. Greenhouse gas protocol.

Scope 3: Tonn CO2-ekvivalenter, målt iht. Greenhouse gas protocol.

Energiforbruk: Temperaturkorrigert energiforbruk per kvadratmeter oppvarmet areal ved hovedkontorene i Norge og Sverige. Forbruk målt av energileverandøren (elektrisitet og fjernvarme / kjøling) og registrert i miljøoppfølgingssystemet.

Vannforbruk: Vannforbruk i kubikkmeter per kvadratmeter oppvarmet areal i hovedkontorene i Norge og Sverige. Forbruk målt og registrert i miljøoppfølgingssystemet.

Avfallsorteing/sorteringsgrad: Andel avfall sortert for resirkulering og videre håndtering på hovedkontorene i Norge og Sverige. Restavfallet blir mekanisk sortert på gjenvinningsanlegget, og går hovedsakelig til forbrenning med varmegjenvinning.

Papirforbruk: Forbruk av kontorpapir (kopi- og obligasjonspapir), konvolutter, reklame, inkludert eksternt påtrykte og forskriftsmessige brewedlegg i kilo per heltidsansatt i både norsk og svensk drift..

CDP rating: Rating utført av Carbon Disclosure Project.

E-læringskurs gjennomført: Ansatt som er registrert som fullført i vårt e-læringssystem.

Saker behandlet i finansklagenemda: wKundene klager inn Storebrand til Finansklagenemda for behandling av sak. Disse behandles av Finansklagenemda fortløpende.

CV-er, konsernledelsen

ODD ARILD GREFSTAD (1965)

Konsernsjef,
Storebrand ASA

Utdannelse

Statsautorisert revisor og autorisert finansanalytiker (AFA)

Tidligere stillinger

2011–2012: Adm. direktør
Storebrand Livsforsikring
2008–2011: Konserndirektør Økonomi/finans og Juridisk, Storebrand ASA
2002–2008: Konserndirektør Økonomi/finans, Storebrand ASA
1998–2002: Leder av Konsernkontrollerenheten, Storebrand ASA
1997–1998: Konsernkontroller for livvirksomheten i Storebrand
1994–1997: Revisjonssjef, internrevisjonen i Storebrand ASA
1989–1994: Eksternrevisjon, Arthur Andersen & Co, eksternrevisjon

Eierforhold i Storebrand

Antall aksjer per 31. desember 2019: 162 269

LARS AA. LØDDESØL (1964)

Konserndirektør økonomi, finans og strategi,
Storebrand ASA

Utdannelse

Siviløkonom, Handelshøyskolen BI
MBA Thunderbird School of Global Management (AGSIM), USA

Tidligere stillinger

2008–2011: Konserndirektør Liv og pensjon Norge og adm. direktør, Storebrand Livsforsikring AS
2004–2008: Konserndirektør Bedriftsmarked Liv, Storebrand Livsforsikring AS
2001–2004: Finansdirektør i Storebrand ASA
1994–2001: Vice President / Relationship Manager, Citibank International plc
1990–1994: Asst. Treasurer, Scandinavian Airlines Systems

Eierforhold i Storebrand

Antall aksjer per 31. desember 2019: 100 026

HEIDI SKAARET (1961)

Konserndirektør,
Personmarked

Utdannelse

Siviløkonom, University of Washington, Seattle, USA

Tidligere stillinger

2008–2012: Lindorff Group AB, konserndirektør Region Skandinavia, adm. direktør for Lindorff AS i Norge
2001–2008: Adm. direktør, IKANO Finans ASA
1987–2000: Lederstillinger i Den norske Bank ASA
1986–1987: Financial Services Officer, Bank of America, San Francisco, USA
1981–1983: Nord-Video (Aftenposten, Gyldendal, Mortensen), salgssekretær

Eierforhold i Storebrand

Antall aksjer per 31. desember 2019: 69 690

STAFFAN HANSÉN (1965)

Administrerende direktør,
SPP

Utdannelse

Licentiat (samfunnsøkonomi), Åbo Akademi,
Finland
Doktorgradsstudier ved Finnish Doctoral
Program in Economics (FDPE)
Handelshögskolan i Stockholm

Tidligere stillinger

2013 to present: VD, SPP Livförsäkring AB
2011–2013: CIO, Storebrand Livsforsikring AS
2008–2011: CIO, SPP Livförsäkring AB
2006–2008: Ansvarlig for strategisk allokering,
SPP Livförsäkring AB
2003–2006: Head of Government and Covered
Bond trading, Svenska Handelsbanken
1996–2003: Head of Fixed Income, Alfred Berg
Finland
1994–1996: Trainee, Pohjola Bank (OKOBANK)

Eierforhold i Storebrand

Antall aksjer per 31. desember 2019: 66 689

JAN ERIK SAUGESTAD (1965)

Konserndirektør,
Kapitalforvaltning

Utdannelse

Sivilingeniør, Norges teknisk-naturvitenskapelige
universitet (NTNU)
MBA fra INSEAD i Frankrike

Tidligere stillinger

2006–2015: Investeringsdirektør, Storebrand
Asset Management
1999–2006: Senior Porteføljeforvalter, Store-
brand Asset Management
1997–1999: Sektoransvar Aksjer Energi/Shipping,
Handelsbanken Markets
1995–1997: Partner, Marsoft Capital
1992–1995: Analysesjef, Christiania Markets
(nå: Nordea Markets)
1990–1991: Junior Konsulent, McKinsey &
Company

Eierforhold i Storebrand

Antall aksjer per 31. desember 2019: 58 411

TERJE LØKEN (1975)

Konserndirektør
Digital & Innovation

Utdannelse

Master of Science, Computer Science, NTNU

Tidligere stillinger

2017-2019: Chief Digital Officer (CDO),
Storebrand Livsforsikring
2013-2016: Head of Digital and Mobile IT,
Storebrand Livsforsikring
2009-2013: Chief Architect (CTO), Storebrand
Livsforsikring
2008-2009: Enterprise Architect, Storebrand
Livsforsikring
2001-2008: Technology Manager (tidligere
Technical Lead, Sr. Software Engineer, Software
Engineer), Fast Search & Transfer
1999-2001: Sivilingeniør, SINTEF Tele & Data

Eierforhold i Storebrand

Antall aksjer per 31. desember 2019: 8 921

GEIR HOLMGREN (1972)

Konserndirektør,
Bedriftsmarked

Utdannelse

Cand.scient. med aktuarkompetanse (UiO)
MBA, Griffith University Brisbane, Australia

Tidligere stillinger

2013–2015: Konserndirektør Garantert Pensjon, Storebrand ASA
2011–2012: Leder Produkt og Betjening, Storebrand Livsforsikring AS
2003–2011: Leder Produkt, Storebrand Livsforsikring AS
2002–2003: Produktansvarlig Fondsforsikring, Storebrand Livsforsikring AS
2000–2002: Produktansvarlig Innskuddspensjon, Storebrand Livsforsikring AS
1998–2000: Salg Internasjonal Liv, Storebrand Livsforsikring AS
1997–1998: Aktuartrainee, Storebrand Livsforsikring AS
1995–1997: Lærer, Universitetet i Oslo

Eierforhold i Storebrand

Antall aksjer per 31. desember 2019: 67 089

TRYGVE HÅKEDAL (1979)

Konserndirektør,
Technology

Utdannelse

Master of Science, Advanced Computing, Imperial College London
Bachelor of Science, Computing Science, Newcastle University

Tidligere stillinger

2016–2019: SVP IT Strategy & Architecture, Storebrand Group
2013–2015: Chief Architect & Head of IT Strategy, Storebrand Group
2009–2013: Virksomhetsarkitekt, Storebrand Group
2008–2009: Analytiker, Goldman Sachs
2006–2008: Konsulent, Accenture
2003–2004: Project Test Manager, Opera Software

Eierforhold i Storebrand

Antall aksjer per 31. desember 2019: 8 034

KARIN GREVE-ISDAHL (1979)

Konserndirektør,
Kommunikasjon, bærekraft og næringspolitikk

Utdannelse

Master i International Relations, Bond University
Bachelor i Kommunikasjon, Bond University

Tidligere stillinger

2014–2017: Visepresident Kommunikasjon, Opera Software
2009–2014: Kommunikationsdirektør, SN Power
2008–2009: Økonomireporter, TV 2
2005–2008: TV-reporter, CNBC/FBC Media
2004–2005: Researcher, CNBC Europe

Eierforhold i Storebrand

Antall aksjer per 31. desember 2019: 12 861

TOVE SELNES (1969)

Konserndirektør,
People

Utdannelse

Cand.jur., Universitetet i Oslo

Tidligere stillinger

2015–2019: HR-direktør Storebrand Livsforsikring

2007–2015: Konserndirektør HR, Opera Software

2004–2007: HR-direktør Eltel Networks

1997–2004: HR Manager Region Øst Norge, Avinor

1995–1997: Juridisk rådgiver, Aetat

Eierforhold i Storebrand

Antall aksjer per 31. desember 2019: 14 964

CV-er, konsernstyret

DIDRIK MUNCH (1956)

Styreleder i Storebrand ASA siden 2017

Stilling

Selvstendig næringsdrivende

Utdannelse

Statens Politiskole

Cand.jur.

Tidligere stillinger

Konsernsjef i Schibsted Norge (2011–2018)

Konsernsjef i Media Norge (2008–2011)

Adm. direktør i Bergens Tidende (1997–2008)

Divisjonsdirektør, Bedriftsmarked, DNB (1995–1997)

Regionbanksjef, Bedriftsmarked Bergen, DNB (1992–1995)

Ulike lederroller i Nevi og DNB (1987–1992)

Advokat i Kyrre AS (1987–1987)

Politifullmektig/adjutant ved Bergen Politikammer (1984–1986)

Politibetjent ved Oslo/Bergen politikammer (1979–1984)

Tillitsverv

Styreleder, NWT Media AS

Styremedlem i Grieg Star Shipping

Styremedlem i Lerøy Seafood Group

Styreleder i SH Holding (Solstrand Fjord Hotell)

Eierforhold i Storebrand

Antall aksjer per 31. desember 2019: 32 000

LAILA S. DAHLEN (1968)

Styremedlem i Storebrand ASA siden 2013

Stilling

CPO, Schibsted News Media

Utdannelse

Statsautorisert revisor, NHH

Siviløkonom, Handelshøyskolen BI

Master of Science in Finance, University of Wisconsin, USA

Tidligere stillinger

SVP Product and UX, Schibsted Marketplaces (2017–2019)

Produktdirektør, Finn.no AS (2011–2017)

COO of Kelkoo/Yahoo London (2007–2009)

VP Marketplace i Yahoo Europe London (2006–2007)

Regional Manager Scandinavia and the Netherlands i Kelkoo/Yahoo Stockholm (2003–2006)

VP International Operations i Kelkoo Paris (2000–2001)

Manager i PricewaterhouseCoopers Oslo (1993–2000)

Tillitsverv

Styremedlem i FINN.no AS

Styreleder i Schibsted Marketplaces Products & Technology AS

Styremedlem i Lendo AS

Styremedlem i E24 AS

Eierforhold i Storebrand

Antall aksjer per 31. desember 2019: 12 500

KARIN BING ORKLAND (1959)

Styremedlem i Storebrand ASA siden 2015

Stilling

Selvstendig næringsdrivende

Utdannelse

Siviløkonom,

NHH

Topplederprogram (IMD, BI og Management i Lund)

Tidligere stillinger

Konserndirektør i DNB, samt diverse lederstillinger i samme konsern (1985–2013)

Konsulent i Handels og skipsfartsdepartementet (1983–1985)

Styremedlem og leder av revisjonsutvalget i Norske Skog ASA

Styremedlem i Norwegian Finans Holding ASA

Styremedlem i Scatec Solar ASA

Styremedlem i HAV Eiendom AS

Styremedlem i INI AS, Grønland

Styreleder i Røisheim Hotell AS og styremedlem i Røisheim Eiendom AS

Styreleder i Visit Jotunheimen AS

Tillitsverv

Styreleder i Entur AS

Styreleder i GIEK

Styremedlem og leder av revisjonsutvalget, KID ASA

Styremedlem og leder av revisjonsutvalget, Grieg Seafood ASA

Eierforhold i Storebrand

Antall aksjer per 31. desember 2019: 17 000

LIV SANDBÆK (1962)

Styremedlem i Storebrand ASA siden 2018

Stilling

Statsautorisert revisor, NHH

Siviløkonom, Handelshøyskolen

BI

Tidligere stillinger

Senior Managing Director & Technology Lead, Financial Services, EALA, Accenture (2015–2018)

Chief Technology Officer, Accenture Operations (2013–2015)

Managing Director, Technology, Financial Services, EALA, Accenture (1999–2013)

Medarbeider i Accenture (1990–1998)

Eierforhold i Storebrand

Antall aksjer per 31. desember 2019: 0

KARL SANDLUND (1977)

Styremedlem i Storebrand ASA siden 2019

Stilling

Executive Vice President & CCO, SAS

Utdannelse

MSc Industrial Engineering and Management, Linköpings universitet

Tidligere stillinger

EVP Commercial, SAS (2017–2019)

EVP & Chief Strategy Officer, SAS (2014–2017)

Vice President, Network, SAS (2009–2014)

Vice President, Commercial, SAS (2007–2008)

Vice President, Corporate Development, SAS (2006–2007)

Director, Business Strategies, SAS (2004–2006)

Consultant, McKinsey & Company (2001–2004)

Eierforhold i Storebrand

Antall aksjer per 31. desember 2019: 3 000

MARTIN SKANCKE (1966)

Styremedlem i Storebrand ASA siden 2014

Stilling

Selvstendig rådgiver

Utdannelse

Autorisert finansanalytiker, NHH

MSc Econ, London School of Economics and Political Science

Russisk mellomfag (UiO)

International Finance Programme (Handelshögskolan Stockholm)

Siviløkonom, NHH

Tidligere stillinger

Spesialrådgiver i Storebrand (2011–2013)

Avdelingsdirektør og ekspedisjonssjef i Finansdepartementet (1994–2001, 2006–2011)

Ekspedisjonssjef ved Statsministerens kontor (2002–2006)

Bedriftsrådgiver i McKinsey & Company (2001–2002)

Tillitsverv

Styremedlem i Norfund

Styreleder i Principles for Responsible Investment (PRI)

Styremedlem i Livsforsikring AS

Styremedlem i Summa Equity AB

Eierforhold i Storebrand

Antall aksjer per 31. desember 2019: 22 000

MAGNUS GARD (1978)

Ansattrepresentant i styret i Storebrand ASA siden 2019

Stilling

Salgssjef Pensjon og Investering i Storebrand Finansiell Rådgivning AS

Utdannelse

Siviløkonom, NHH

Tidligere stillinger

Autorisert finansiell rådgiver i Storebrand (2007–2014)

Account Manager Mamut ASA (2004–2007)

Telefonsalg i Rosa Index AS (2004)

Internship i Centennial AS (2003–2004)

Eierforhold i Storebrand

Antall aksjer per 31. desember 2019: 613

ARNE FREDRIK HÅSTEIN (1973)

Ansattrepresentant i styret i Storebrand ASA siden 2014

Stilling

Hovedtillitsvalgt i Storebrand

Utdannelse

MA i Internasjonal finans og regnskap, University of Newcastle upon Tyne

Bachelor Business Administration, BI / University of Texas at Austin

Autorisert porteføljeforvalter, NHH/NFF

Fordypningsstudiet i verdsettelse, NHH/NFF

Tidligere stillinger

Fagansvarlig Sparing og Pensjon i Storebrand Livsforsikring AS (2014–2017)

Salgssjef og produktsjef i Delphi Fondene (2009–2014)

Salgssjef og Key Account Manager i Storebrand Kapitalforvaltning AS (2005–2009)

Senior finansiell rådgiver i Fokus Bank AS (2003–2005)

Senior finansiell rådgiver i Storebrand Livsforsikring AS (1999–2003)

Tillitsverv

Styremedlem i Finansforbundet i Storebrand

Styremedlem i Kunstforeningen i Storebrand

Eierforhold i Storebrand

Antall aksjer per 31. desember 2019: 5 404

HEIDI STORRUSTE (1965)

Ansattrepresentant i styret i Storebrand ASA siden 2013

Stilling

Agile Coach, Digital & Innovation i Storebrand Livsforsikring

Utdannelse

Bachelor of Management, BI

Sertifisert Executive Coach, Coach Team AS

DNCF-sertifisert coach, Metaresource AS

Bedriftsøkonom, Handelshøyskolen BI

Tidligere stillinger

Team Champion, Digital forretningsutvikling i Storebrand Livsforsikring AS (2017–2019)

Hovedtillitsvalgt, Finansforbundet i Storebrand / Storebrand Livsforsikring AS (2013–2017)

Prosjektleder i Storebrand Bank ASA (2011–2013)

Prosessansvarlig i Storebrand Bank ASA (2008–2011)

Senior konsulent Kreditt PM i Storebrand Bank ASA (1998–2008)

Finanskonsulent Kreditt PM i Gjensidige Bank AS (1996–1998)

Kundekonsulent i Sparebankenes Kredittselskap AS (1987–1996)

Eierforhold i Storebrand

Antall aksjer per 31. desember 2019: 3 925

Side 1, fotograf: Mikael Svensson/Johner
Side 5, fotograf: Nathan Anderson/Unsplash
Side 6, fotograf: Ole Berg-Rusten, NTB
Side 9, fotograf: Alexey Topolyanskiy /Unsplash
Side 17, fotograf: Bevan Goldswain/Offset.com
Side 19, fotograf: Aurora Photos, USA / Offset.com
Side 20, fotograf: Michael Nolan /Offset.com
Side 23, fotograf: Unsplash
Side 25, fotograf: Sarah Bridgeman/Offset.com
Side 26, fotograf: Shutterstock/TunedIn by Westend61
Side 27, fotograf: Maskot/Offset.com
Side 30, fotograf: Olga Kashubin
Side 32, fotograf: Shutterstock/KYTan
Side 35, fotograf: Maskot Bildbyrå /Johnér Bildbyrå AB
Side 37, fotograf: Shutterstock/Syda Productions
Side 38, fotograf: Kate Vredevoogd/Offset.com
Side 43, fotograf: Shutterstock / Halfpoint
Side 45, fotograf: Shutterstock
Side 47, fotograf: Colourbox.com
Side 51, fotograf: The Good Brigade/Offset.com
Side 53, fotograf: Mikael Svensson / Johnér Bildbyrå AB / Offset.com
Side 59, fotograf: Cultura / Offset.com
Side 60, fotograf: Shutterstock / Kamil Macniak
Side 63, fotograf: Unsplash
Side 67, fotograf: Shutterstock/loreanto
Side 71, fotograf: Storebrand archive
Side 75, fotograf: Maskot/Offset.com
Side 76, fotograf: Nixon Johansen Cáceres/Johnér Bildbyrå AB
Side 77, fotograf: Martin Pålsson/Offset.com
Side 85, fotograf: Shutterstock/Westend61 Premium
Side 197, fotograf: Maskot/Offset.com
Side 203, fotograf: Colourbox.com
Side 209, fotograf: Luigi Vaccarella/SIME
Side 221, fotograf: Johnér Images/Karl Forsberg

Hovedkontor:
Professor Kohts vei 9
Postboks 500, 1327
Lysaker, Norge
Telefon: +47 915 08 880
storebrand.no

